

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

PAA VERDENS BAGSIDE

PAA VERDENS BAGSIDE

ERINDRINGER FRA ØSTAFRIKA

AF

SVEND BUNTZEN

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1945

COPYRIGHT 1945 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

—

OPLAG: 3500 EKSEMPLARER

—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

Til Vennerne i Afrika

INTRODUKTION

„Hernede paa Verdens Bagside", saaledes talte vi ofte om Landet, vi levede i, det østafrikanske Højland omkring Ækvator.

Næsten enhver kender fra Bøger eller ved Selvsyn, fra Filmen, dette Æventyrland, denne Verdens største zoologiske Have, hvor Livet synes at være en bestandig Ferie, hvor Solen skinner fra Morgen til Aften. Et Land, hvor Dagen er som den varmeste Sommer og Natten kølig og frisk, og hvor to af Verdens skønneste, sneklædte Bjergkæmper staar Vagt ved Æventyrets By, Nairobi.

For os, der levede Hverdagens Liv dernede, saa Billedet noget anderledes ud. Et mærkeligt rodløst, splittet Liv med en altid tilstedeværende, vag Følelse af Savn. Hvad det egentlig er, man savner, er vanskeligt at sige. Tilsyneladende stod jo alle eller næsten alle Civilisationens Goder til vor Raadighed, og to-tre Gange om Ugen bragte Luftposten Bud fra Europa. Maaske er det Landet selv, det mørke, vilde Afrika, der paa hemmelighedsfuld Maade paavirker vort Sind. Den begsorte Nat gennemtrængt af Afrikas ejendommelige tusindaarige Lugt, med den enerverende, dirrende Musik fra Cikaderne, med Hyænernes Tuden omkring Husene og nu og da det fjerne, dybe Brøl fra et stort Rovdyr.

Efter tre, maaske fire Aar er man træt og rejser hjem paa sin første lange Ferie, eller man rejser maaske bort med bitre Følelser for aldrig at komme tilbage. Og saa sker det da, at man opdager, at

Forholdene hjemme i Europa ikke er nær saa straalende, som man havde forestillet sig paa Afstand, at mange af Civilisationens Goder har mistet en stor Del af deres Tiltrækning. Man har efterladt en Del af sig selv dernede i det mørke Fastland, og kun alt for gerne drager man atter sydpaa for at begynde forfra paa Arbejdet og — paa Længslen efter Europa. Aarene gaar, Rejse følger paa Rejse, og saaledes skifter Livet for disse hjemløse som et evigt svingende Pendul mellem Europa og Afrika. — —

Og nu vi, der kom hjem og blev hjemme.

Nyt Arbejde opslugte os. Nye Rejser fyldte Sindet med en Rigdom af Indtryk. Afrika traadte i Baggrunden. Men efterhaanden mærker man oftere og oftere, hvorledes Minderne dernedefra vender tilbage, Steder og Begivenheder træder frem med en ejendommelig Klarhed og volder en særlig Glæde, og en skønne Dag bliver man klar over, at man ogsaa selv har efterladt et Stykke af sin Sjæl i Afrika, at man gaar rundt med en stille Længsel efter „The Land of Sunshine".

Saa er det, man griber til Pennen for at prøve paa at fastholde Erindringernes brogede Strøm i et Forsøg paa at skabe Udløsning for sin Længsel. De følgende Blade vil ikke bringe nervepirrende, livsfarlige Jagtæventyr, og Storvildtet vil kun lejlighedsvis optræde som Dekorationer eller Bipersoner. Det er Forfatterens Haab, at Beretningen heller ikke vil forekomme alt for hverdagsagtig, men at den vil formaa at give Læseren et Indtryk af Hverdagens Æventyr, som det opleves i det tropiske Afrika.

1

REJSEN TIL AFRIKA

Det er min Overbevisning, at Grundlaget for vort afrikanske Æventyr blev lagt i en Biograf i Aalborg.

Der spilledes en amerikansk Dansefilm, der i Hovedsagen drejede sig om en Flyvetur fra Miami over Antillerne til Rio de Janeiro, og denne Rejse gav Anledning til nogle kvikke Jazz-Melodier og Fremvisning af en Masse smarte Chorus-Girls. Mod Sædvane gik jeg den Aften helt op i Filmen. De fjerlette Palmekroner, der svajede i Brisen, medens vældige Oceanbølger knustes til Skum mod det hvide Koralsand, Glimt af umaadelige Mangrovesumpe ved Amazonflodens Delta, og endelig de pragtfulde Landskaber omkring Rio, Bugten og Byen i Maaneskin. — For en Stund svandt den virkelige Verden bort, det trivielle Hotelliv, det ensformige Rutinearbejde paa Fabrikken, den evige, iskolde Nordvesten.

Med et lille Stik af smertelig Overraskelse vaagnede jeg af Bedøvelsen og fandt mig selv paa en kold, regnvaad Provinsgade. „Ak," sagde jeg til mig selv, „Du er jo blevet for gammel til de lange Ture. Den Slags kommer du aldrig til at opleve".

Den Aften anede jeg ikke, at Skæbnens Gudinde allerede havde mit Lod halvvejs ude af Posen.

Det maa have været en Uges Tid senere, jeg pr. Telefon blev anmodet om at komme over paa Kontoret i København til en vigtig

Samtale; hvad det drejede sig om, kunde ikke meddeles i Telefonen. Min Kone og den lille Lise var netop kommet til Aalborg for at besøge mig, saa Tidspunktet var noget ubelejligt, men — never mind — den Slags smaa Uheld havde Aarene jo bragt saa mange af, og det kunde da ogsaa være ganske morsomt engang igen at faa et Glimt af den kære, gamle By.

Der var en besynderlig Uro over mig den Aften ombord paa Damperen. Man har sommetider Fornemmelser, og jeg havde en udpræget Følelse af, at der var noget stort i Luften. Kattegats Bølger vuggede mig til Ro, men den næste Morgen var Fornemmelsen der igen, stærkere end nogensinde. Dog, min tilgivelige Nysgerrighed skulde snart blive tilfredsstillet, og Opfyldelsen skulde langt overstige mine Forventninger.

„Kunde De tænke Dem at rejse til Nairobi?"

Det var den Bombe, der sprang lige foran mig.

Jeg var selvfølgelig ganske klar over, hvad og hvor Nairobi var, og jeg var ogsaa sikker paa, at det ikke drejede sig om Løvejagt. Nogle af vore engelske Venner havde et Par Aar tidligere sammen med lokale Forretningsfolk startet en Cementmølle i Østafrikas Hovedstad, og det blev nu foreslaaet mig at overtage Ledelsen af denne Virksomhed. Der var Tale om et Ophold paa i hvert Fald 3—4 Aar, muligvis kunde det blive en længere Aarrække, om Fremtiden vidste man intet, og Betingelserne var endnu ikke fastsat. Naar man har naaet en moden Alder, har stiftet Familie og skabt sig et Hjem, er det ikke helt let at rykke Teltpælene op og drage ud paa Æventyr. — Og dog!

Min Beslutning var uden Tvivl fattet allerede i Løbet af de første ti Minutter af Samtalen. I et saadant Tilfælde siger man naturligvis ikke ja med det samme. Som det alvorlige, voksne Menneske, man formodes at være, beder man om Betænkningstid og overvejer samvittighedsfuldt pro et contra, medens Ønsket, den allerede fattede Beslutning ligger paa Lur i Underbevidstheden og dirigerer Overvejelserne i den rigtige Retning. — —

Næste Morgen Kl. 7 stod jeg paany i Hotelværelset i Aalborg, og med søvnig Stemme lød Spørgsmaalet: „Naa, hvad var der saa paa Færde?"

Den Slags Nyheder deler man ikke ud i Theskefulde, og jeg svarede straks med et andet Spørgsmaal: „Vil Du med til Østafrika?"

Hun svarede mig med Ruths Ord: „Hvor Du gaar hen, vil jeg ogsaa gaa hen. Dit Land skal være mit Land."

Der fulgte en kedelig Ventetid paa 3 Maaneder, medens Sagen blev drøftet og overvejet i Nairobi. Med Ugers Mellemrum indløb et Telegram dernedefra for at holde os orienteret, men Afgørelsen lod stadig vente paa sig. Omsider en Lørdag Morgen, indtraf det længe imødesete, afgørende Telegram, der, som den Slags næsten altid gør, sluttede med Ordene „Afrejs snarest muligt". En Telefonopringning til London bragte hurtig Besked om, hvad „snarest muligt" i dette Tilfælde vilde sige: Hvis jeg forlod København den næstfølgende Torsdag Morgen, kunde jeg naa "Llandovery Castle", der forventedes at afsejle fra Genua Lørdag Morgen destineret for Mombasa. Jeg havde med andre Ord fire Dage til at ordne mine forretningsmæssige og private Forhold med Henblik paa en lang Fraværelse fra Danmark.

Det var derfor med et Lettelsens Suk, jeg satte mig til Rette i Kupéhjørnet hin Januarmorgen, da Toget gled ud fra Perronen. Fire hektiske Dage var til Ende, Bagagen pakket i nogle sene Nattetimer og Afskeden overstaaet.

Fru Danmark havde smykket sig for at gøre mig Afskeden svær, havde pudret sig med et fint Snelag hist og her og tændt en straalende Sol i sin Krone for ret at kaste Glans over sit blide, yndige Aasyn. Men hun fristede mig ikke denne Morgen, langt mere farveprægtige, blussende Skønheder ventede mig hinsides Havet. Fremad mod Syd for fuld Damp.

Saaledes drog jeg bort, let i Sindet, som en ganske ung Mand, der forlader sin Moder med et flygtigt Kys for at gaa ud og møde Livet.

Regn og Tøsne havde fulgt mig gennem Europa, Alperne havde gemt sig i Is og Taage, men i Rejsens allersidste Minutter mødte jeg Foraaret. Toget havde været overfyldt lige fra Milano, men ved de sidste Stationer var næsten alle steget ud, og jeg var alene i Kupeen. Jeg rejste mig op, trak Vinduet ned og lod den bløde, milde, næsten foraarsagtige Luft trænge ind i den beklumrede Kupé. Toget gled langsomt, næsten lydløst ind mod Stationen, og pludselig mødte Blikket en Række svære, lavstammede Palmer med de store Blade blidt viftende i Aftenbrisen, frembringende en næsten theateragtig Effekt i Buelampernes skarpe Skær. Bag Palmerne bredte sig den store, skønne Havn illumineret af Havnefyrenes hvide, grønne og røde Lys, til venstre skimtede man endnu Klippekystens mørke Silhouet, og Havnebassinerne laa opfyldt af vældige Linere med projektørbelyste, brogede Skorstene, tindrende af Lys fra For til Agter.

En herlig Duft af Saltvand og Kulrøg bølgede imod mig, Rejsefeberen, denne den herligste af alle Sygdomme, rasede og brændte i mit Blod.

„Llandovery Castle" var 24 Timer forsinket, men det gav mig en Dag til at lære lidt af Genua at kende. Desværre lod jeg mig forlede til at svigte mine Principer, altid at beundre Seværdighederne i respektfuld Afstand.

Det traf sig engang i Paris, at jeg daglig maatte spadsere fra den venstre Seinebred gennem Louvre og forbi Notre-Dame til mit Arbejde. To Gange om Dagen vederkvægede jeg min Barbarsjæl ved de historiske Bygningers ædle, ærværdige Skønhed, men jeg lod mig aldrig friste til at gaa indenfor og faa min Glæde afslidt ved en trættende Gennemgang af Malerier og Skulpturer.

Jeg var paa Hotel Savoya-Majestic kommet i Snak med en hyggelig, ung Amerikaner, der ved et mærkeligt Tilfælde ligesom jeg var paa Vej til Afrika, men ganske vist til Vestkysten, og det syntes da naturligt, at vi holdt hinanden med Selskab de sidste Timer, inden vore Veje skiltes. Min Amerikanerven havde allerede engageret en Guide til at vise sig Campo-Santo, Genuas verdensberømte Kirkegaard, og saaledes blev en smuk, solblank Formiddag tilbragt med at vandre rundt i de endeløse, iskolde Buegange med deres formidable Ophobning af Marmorgravmæler, medens den utrættelige Guide fremsatte en Strøm af de mest forbavsende Oplysninger om Kunstværkerne.

Vi stod foran en kompliceret Gruppe med en Mængde Figurer i skinnende hvidt Marmor, „Marmorbødlen" var midt i en længere Forklaring: „Signor N. N. døde i 1876 som Følge af Koldbrand i det venstre Ben. Kunstneren har her fremstillet ham paa Dødslejet omgivet af Enken og de seks Børn, til venstre ses en Engel i dobbelt naturlig Størrelse."

„Sig mig," afbrød jeg ham, „har De nogensinde set en Engel?"

Manden stirrede koldt og ondt. „Jeg forstaar ikke, hvad De mener."

„Jeg mener, hvis De aldrig har set en Engel, hvorledes kan De saa vide, at det er dobbelt naturlig Størrelse. De maa jo dog huske paa, at vi betaler Dem for de Oplysninger, De giver os." Resten af Turen foregik i et ret hurtigt Tempo, og den stakkels miskendte Italiener var næsten tavs af Forbitrelse. Efter Sporvognsturen ind til Byen var han dog kommet saa meget til Kræfter, at han søgte at lokke os til at besøge Columbus' Fødehus. Vi truede og bad for os, men Angrebet blev ført med stor Kraft, og min Amerikaner begyndte at vakle, saa maatte jeg træde til.

„Jeg finder det mærkeligt, at De, en autoriseret Guide fra Cooks verdensberømte Bureau, foreslaar os at bese Columbus' Fødested her i Genua. Tror De ikke, vi ved, at Columbus blev født i New York i Aaret 1492?"

Han vendte os Ryggen og forsvandt for stedse. Min Ledsager sendte mig et lunt Blik og ytrede stille: „What about a drink?"

Der var ikke meget at se efter den første Dag paa Middelhavet. Vejret var graat og køligt, Søen temmelig livlig, og Tiden kunde passende anvendes til at lære Skibet og mine Medpassagerer at kende. Det er i Virkeligheden et meget spændende Lotteri, hvem man faar til Kammerat i en Sovevogn eller paa en Damper. Den største Gevinst trak jeg engang, for mange Aar siden, da man i Stockholm havde placeret mig i Sovekupé sammen med en smuk og stilig ung „Stockholmska". Desværre blev jo Fejltagelsen opdaget i Tide, og Skønheden udgød en Strøm af vrede Ord over mit ganske uskyldige Hoved. Min Kahytsfælle paa denne Tur var „Old Mac", som jeg straks døbte ham, skønt han vistnok var yngre end jeg. Hans Navn var Macdonald, og en ægte Scotsman var han, selv om han havde sit Hjem i Cardiff. Han tog Turen rundt om Afrika for sin Fornøjelse og specielt for at se Suezkanalen, hvilket i og for sig var en forbavsende Flothed for en Skotte, men det maa dog siges, at Turen blev holdt strengt indenfor de økonomiske Rammer, der fra Begyndelsen var fastlagt. Aldrig vilde man se Old Mac i Bar'en eller Dæksrestauranten paa de vedtagne Drikketider før Lunch og Dinner, og heller ikke paa andre Maader indlod han sig paa Vidtløftigheder. Det pudsigste Udslag af den nationale økonomiske Sans, der paa ingen Maade maa forveksles med Nærighed, var dog hans hvide Manchetskjorte: det havde straks slaaet mig, at den var noget grumset i Farven, og een af de første Aftener, da Henry, vor flinke og hyggelige Cabin-Steward, var ved at lægge vore Sager frem til Middagsomklædningen, betroede han mig, at Mac havde brugt den samme hvide Skjorte hele Vejen fra London. Det var derefter med næsten feberagtig Spænding, jeg hver Aften afventede Paaklædningsceremonien for at se, om Old Mac vilde rulle sig ud med en ren Skjorte, men — jeg fik det ikke at se. Jeg tænkte mig, at han

maaske havde planlagt at skifte, naar han rundede Det Gode Haabs Forbjerg.

En stor Del af Passagererne var Embedsmænd fra Kenya og Uganda, der vendte tilbage til Tjenesten efter den normale „long leave" paa 6 Maaneder, der meget liberalt regnedes at begynde den Dag, de ankom til England og at slutte ved Ankomsten til Afrika. De fik saaledes 9—10 Uger ekstra, en Tid hvor de havde gratis Kost og Logi og alle en lang Sørejses Behageligheder. Intet Under, at Humøret var højt paa de hjemgaaende Baade. Ombord i „Llandovery Castle " var Stemningen knap saa straalende, mindre maaske fordi man skulde ud til Afrika og Arbejdet, end fordi den økonomiske Situation paa dette Tidspunkt af Ferien var temmelig kritisk; det er jo noget, vi alle kender, selv om vi kun har haft 2—3 Ugers Ferie.

For mange af dem gjaldt det sikkert ogsaa, at det længselsfuldt imødesete Besøg i Hjemlandet havde skuffet dem. I Europa forandres Forholdene, Atmosfæren, gradvis, men uafvendeligt, næppe mærkbart maaske for dem, der sidder hjemme, men særdeles tydeligt for den, der vender tilbage efter en længere Fraværelse. Børnene, der gaar i Skole hjemme, vokser fra Forældrene, Venner og bekendte glider mere eller mindre bort, man er kort sagt rodløs, en Følelse, der bliver stærkere og stærkere for hver Gang, man vender hjem.

I en lun Krog paa Dækkets Læside kunde man ofte se en ensom Dame fordybet i en Bog. Hun var ikke helt ung længere, men den slanke Skikkelse og det aandfulde Ansigt gav dog endnu Indtryk af en ædel Skønhed. Skibets Officerer behandlede hende med en udsøgt Opmærksomhed, og selv Kaptajnen standsede gerne for en lille Passiar, naar han passerede hendes Plads. Jeg fik snart at vide, at den enlige Dame var Mme. Galli-Curzi, den berømte Operastjerne, Verdenssopranen, en Stjerne i Nedgang ganske vist, hendes Storhedstid maatte vel ligge en halv Snes Aar tilbage, og i Stedet for Covent

Garden og Metropolitan maatte hun nu tage til Takke med Australiens og Sydafrikas Operaer og Koncertsale.

En Aften i Port Sudan stod jeg tilfældigt ved Siden af Galli-Curzi paa Promenadedækket højt over Forlugen og beundrede de kæmpestore, muskuløse Sudannegre, der baksede med vældige Tømmerstokke. I Samtalens Løb omtalte jeg, at jeg havde hørt Madame første Gang i London i 1920. Hun rynkede den blanke, hvide Pande og tænkte sig om et Øjeblik, saa sagde hun: „Men jeg var jo slet ikke i London i 1920." I Stedet for at foregive en Fejlhuskning tilstod jeg straks: „Det var paa Grammofon, Madame."

Galli-Curzi var overlegen nok til at tilgive mig med et straalende Smil.

Middelhavsrejsens første Glanspunkt, Messinastrædet, laa desværre hyllet i Nattens Mørke, da vi lod Strombolis ensomme Glød bag os og sejlede ind mellem Scylla og Charybdis. Vi maatte nøjes med at beundre Messinas Tusinder af Lysprikker, der gik i eet med Stjernehimmelen, og indsnuse den krydrede Blomsterduft.

Næste Dag var vi langt inde i Foraaret; lænet til Rælingen kunde jeg i Timevis beundre de venlige, silkeskinnende Bølger, der tog saa blidt paa os, de kridhvide Skumstriber, der skydes til Side under Skibets Fart og glider hen over det glasgrønne Vand uden Brusen, men med en skær og fin Lyd som knitrende, raslende Silketøj. Mon man noget andet Sted i Verden kan se saa fine, fjerlette Skyer som her i Middelhavets Foraar. Man følte sit eget Sind saa let som Skyerne deroppe; baaret frem af Østenvinden drog Dagen lang Flokke af Smaaskyer over den lysblaa Himmelbue. Mod Aften farvedes de af den synkende Sol i fine, sarte Farver, rosa, violet perlemorsskinnende; man kunde tro, at Havets brogede Fisk i et Anfald af Kaadhed havde kastet deres Skæl op i Himmelrummet, hvor de nu flimrede rundt i Aftenrøden.

Naar Solen omsider havde slaaet det sidste gyldne Smut hen over

det mørkeblaa Vand, føltes det næsten som Helligbrøde at dukke ned i Rygesalonens højst jordiske Atmosfære. Her var Skyerne blaa og stammede fra Gold Flake og Abdullah, og de sprøde, klingrende Lyde fremkaldtes af Isstykker i høje Glas. Det lykkedes mig næsten altid at overvinde den øjeblikkelige Følelse af Modvilje og erkende, at denne halve eller hele Time før Middag med en Drink og en Cigaret afgjort maa regnes til Menneskehedens store Opfindelser. Den giver en behagelig Afslappelse efter Dagens Arbejde, samtidig med at den stimulerer til Aftenens Adspredelser, den giver Anledning til munter og hyggelig Passiar eller til smukke, filosofiske Tanker, hvis man foretrækker det.

Overalt i Troperne er denne Time en hellig Tradition, som ikke vilde kunne afskaffes uden i Bund og Grund at forandre Livet. Frankrig har sin Apéritiftime, l'heure bleue, i Polen, Czekoslovakiet og Ungarn har jeg mødt den, og selv i England kæmper den paa lige Fod med 5'o'clock Theen. Det maa indrømmes, at den ikke passer for vore danske Livsforhold, men hvorfor skal vi netop i det kolde, triste Norden være saa frygtelig nøgterne og spartanske.

Dagen igennem kunde Old Mac komme hen til mig for at forvisse sig om, at jeg var allright; der var den store Fordel ved ham, at han ikke plagede een med endeløs, ørkesløs Snak. Af og til betroede han mig, at det var dejligt Vejr eller en herlig, mild Brise; Britanniens Sønner (og Døtre) er som bekendt Mestre i den Slags smaa, uskyldige Bemærkninger, der utvivlsomt tjener til at forøge deres eget Velbehag, og os andre skader de jo ikke. Mac havde Aaret før gjort en Sørejse til Sydamerika, særlig for at se Panama Kanalen og drog nu til Afrika for at beundre Suez Kanalen. Gang paa Gang prøvede jeg at faa ham til at fortælle om sin Rejse, og lige saa ofte forsikrede han mig, at det var very interesting eller highly interesting uden at kunne forklare sig nærmere, og dog er jeg overbevist om, at de mange brogede, straalende Indtryk sænkede sig

dybt i hans ensomme, puritanske Sjæl og voldte ham en dyb Tilfredsstillelse, det var ham blot umuligt at faa dem ud igen. — —

Kreta gled forbi os, en brunviolet øde Klippekyst, men det stod skrevet, at jeg sidenhen skulde faa et ganske andet og fyldigere Indtryk af Minos' og Ariadnes Ø — fra 5000 m Højde.

Den sidste Dag dukkede Alexandria op i det fjerne, en hvid Sandstrand med Palmekroner, meget fjernt og næsten uvirkeligt stod den som en Luftspejling i Horizonten. Ogsaa dette Sted skulde jeg senere komme tilbage til gennem Luften.

Det blev mørkt, inden Fyret i Port Said svingede sin lysende Arm over Bølgerne med en hilsende Gestus. Man kan vanskeligt tænke sig, at en Nordbo, der rummer blot en Smule Udvé og Æventyrlyst kan nærme sig dette Sted uden at føle Hjertet banke lidt stærkere, uden en Følelse af Tilfredsstillelse ved engang at naa dette Punkt, hvor Asien og Afrika mødes, hvor vi tager Afsked med Europa og drager ind i helt nye og fremmedartede Verdener. Nu kan man jo komme og fortælle mig, at Port Said er en temmelig smudsig og i høj Grad ildelugtende By med et tvivlsomt, eller rettere ganske utvivlsomt daarligt Rygte, og at Udskud og Skrabsammen af alle Orientens Folkeslag staar parat til at lokke de flest mulige Pund og Shillings ud af naive rejsende. Jeg ved det altsammen, og alligevel synes jeg, at Port Said er et sjovt Sted at komme til. Det er mig i og for sig ligegyldigt, om de ciselerede Dolke og Messingskaalene er fremstillet i Ispahan eller paa en europæisk Fabrik, om de brogede Tæpper er vævet i Chemnitz eller i et fedtet Filttelt langt inde paa Asiens Stepper. For det første køber jeg rimeligvis ikke noget af det, og for det andet er det til syvende og sidst Troen og Fantasien, det kommer an paa. Hvor meget af det, vi faar i denne Verden, er overhovedet helt ægte og gediegent?

Lysreklamerne flammer over Byen, og paa deres Baggrund skimter man Silhouetterne af en ny og fremmed Arkitektur, da vi gaar i Land for at gøre de traditionelle Indkøb hos Simon Arzt, Trope-

hjelm, Cigaretter, Silkevarer og Postkort. Til Værn mod Orientens Fristelser og Farer har jeg for det første Old Mac, hvis økonomiske Sans sikkert vil afværge alt for vilde Udskejelser, og dernæst et meget overfladisk Kendskab til Arabisk. Før jeg rejste hjemmefra, havde man fortalt mig, at det vistnok vilde være nyttigt i Østafrika at kunne tale lidt Arabisk, og jeg havde derfor benyttet den lange Ventetid til at studere dette Sprog. Det var dog hurtigt gaaet op for mig, at Arabisk er eet af de Sprog, der ikke egner sig til Selvstudium, men alligevel havde jeg tilegnet mig nogle Brokker, hvoriblandt ogsaa et skønsomt Udvalg af de onde og barske Ord, der er særlig anvendelige overfor paagaaende Tiggere og alt for smarte Forretningsmænd.

Selv om man er forberedt paa det værste, føler man sig alligevel lammet, naar man første Gang træder i Land paa Ægyptens Jord og møder Sværmen af frække og paatrængende Arabere, Grækere, Negre og alle tænkelige Half-Casts. Alt, hvad der er let nok til at transportere paa en Bakke, bydes her til Fals fra „ægte" Perler til uartige Postkort; til mine Rejsekammeraters store Fornøjelse lykkes det mig ret let at bane Vej i Forvirringen ved Hjælp af et Par arabiske Eder; kun Blomstermanden falder jeg for, en stor Buket friske Roser for en Shilling maa siges at være billigt, og det er en behagelig Ting at bære paa i den mærkelige Kloakduft, der indhyller Havnekvarteret i Port Said. Fra den arabiske Sproglære, jeg havde anvendt, huskede jeg Sætningen: „Denne Silkeskjorte er alt for dyr," og jeg følte mig derfor forpligtet til at spørge paa Silkeskjorter hos Simon Arzt. Saa snart den mørkhudede Sælger et Øjeblik standsede sin Talestrøm, brændte jeg løs: „Denne Silkeskjorte osv." Manden stirrede et Sekund forbløffet paa mig, og saa brast det ud af ham: „Where in hell do You come from." Han vidste selvfølgelig meget godt, at vi var Passagerer fra „Llandovery Castle" og derfor sandsynligvis Greenhorns. Naa, den, der ler sidst, ler bedst, og det gjorde i dette Tilfælde den gode Ægypter, da jeg drog af med mine nyerhvervede Skjorter.

Vi drikker den sorte Kaffe paa Terrassen udenfor „Eastern Exchange Hotel", medens vi morer os over den 12-aarige Abdullah, der iført en pjaltet Kaftan og med den fedtede, røde Fez kækt paa Snur over de sorte Krøller fremtryller levende Kanariefugle af en Kaffekop og Pennystykker af vore Bukselommer, og som til Afsked strækker den lille, snavsede Haand frem og med et ubeskriveligt frækt og forslagent Grin tigger: „And a Penny for my wife."

Sidenhen blander vi os i Vrimlen inde i Restauranten, en fransk Baad er netop kommet ind fra Saigon, og en kosmopolitisk Vrimmel uden Lige drikker, danser og larmer i Projektørernes Skær. Det er sent, da vi under de slanke, raslende Palmer søger ned mod Havnen; lyssky Figurer dukker op af Mørket og anbefaler med en hæs Hvisken nye Oplevelser, nye excitements, all the exhibitions. Jeg løfter mine Roser og indaander i dybe Drag deres friske, rene Duft.

Næste Morgen ved den sene Breakfast var vi allerede langt inde i Suez Kanalen. Jeg var i første Øjeblik ikke klar over, hvorfor Atmosfæren ombord føltes saa helt forandret, søndagsagtig kunde man sige. Saa gik det op for mig, vi var pludselig kommet ind i Varmen, i den rigtige Varme, Passagen forbi Port Said føltes, som var vi gaaet igennem en Dør fra Vinterkulden ind i et stærkt opvarmet Værelse. Vinduerne i Spisesalonen var aabne, de elektriske Vifter i Loftet havde begyndt deres langsomme Runddans, der nu skulde vare Uger igennem. Officererne optraadte i nystrøgne, hvide Uniformer, og mange Damer var allerede i Sommerkjoler. Det hele gjorde et ejendommelig festligt Indtryk, som havde vi pludselig ladet den graa Hverdag bag os og var begyndt paa en straalende Sommerferie.

Gamle Mac havde selvfølgelig længe været paa Dækket, Kanalen var jo maaske Toppunktet paa hele hans lange Tur rundt om Afrika, og med sammenbidt Energi indsugede han hver Tomme af de lave Sandkyster, der i uendelig Monotoni gled forbi Time efter Time.

Om nogle Maaneder vilde han vende hjem til Cardiff og fortælle sine undrende Venner: „The Canal was very, very interesting."

Paa den ægyptiske Side et Par Jernbaneskinner og en Telegraflinie, med lange Mellemrum et Par Bungalows overskygget af Palmer, en Pumpestation paa Ferskvandsledningen, ellers Sand og atter Sand, en milevid Udsigt ind over en svagt bølgende rødgul Ørken. Paa den asiatiske Side Sand og intet andet, selv de maleriske Kameler, der altid optræder paa Postkort, holdt sig væk denne Dag. Den sædvanlige Dæks-Sport syntes helt lagt til Side, stille stod man ved Rælingen og lod Ørkenlandskabet fæstne sit Indtryk paa Sindet. Var det Ørkenens Uendelighed, der virkede saaledes, eller var det virkelig for en Gangs Skyld Storheden i det menneskelige Værk, vi her havde for Øje, der lagde en Dæmper paa os urolige, jagende Mennesker.

Efterhaanden som vi sejler Time efter Time, vokser der et Indtryk frem af Suez Kanalens Storhed. Som Ingeniør kan man vurdere de enorme Vanskeligheder, der her er overvundet, det næsten ufattelige i at gennemføre et saadant Værk for omtrent hundrede Aar siden med Redskaber og Maskiner, som vi nu betragter som Barnelegetøj. Hvilken utrolig Energi og Fanatisme maa han ikke have besiddet, den gamle Lesseps, for at sætte Tusinder og atter Tusinder af Mennesker i Arbejde, for at lokke Millioner af Guldstykker fra hele Verden sammen paa dette Sted til Virkeliggørelse af sin store Drøm.

Vi havde passeret Bittersøerne og gled frem gennem det sidste Stykke snorlige Kanal. Forude skimtedes Sinai-Halvøens rødbrune golde Bjerge, om Styrbord dukkede Palmer frem og lyse Huse, Suez. Saa endelig svingede vi ud i aabent Vand og lod Ankeret gaa paa Rheden ud for Port Tewfik.

I Rødehavet mødte vi for første Gang Morilden, et skønt, fantastisk Skuespil, der kan fængsle een i Timevis. Damperens Stævn

skærer ind i en grønligt glødende Bølge, og lysende Skum danser hen over det mørke Vand, Tusinder af Smaafisk strømmer forbi Skibssiden som en æventyrlig Stjerneskudsregn paa Augusthimmelen, men nu kommer et Par Delfiner jagende og skræmmer alt Smaakravlet væk, to levende, lysende Flammer, der danser en hvirvlende Brudevals i de brusende Bølger. — Illuminationen slukkes med eet, alt er mørkt i ti, tyve, tredive Sekunder, og saa begynder Fosforballetten paany.

Den anden Aften dukkede Afrikas Kyst op i Vest, vi nærmede os Port Sudan, men som sædvanlig paa denne Rejse var vi for sent paa det, og alt, hvad vi saa, var en Række Kraner, der spøgelsesagtigt rakte deres Jernarme op over Buelampernes ligblaa Skær, ud i Himmelrummets Mørke. Paa Kajen falbød arabiske, syriske og græske Kræmmere deres Specialiteter; et pjaltet Tæppe bredt ud paa Stenbroen eller en lav Træbriks oplyst af en hvæsende Carbidlampe, det er hele Butikken. I Port Sudan køber man Halskæder af Rav, brogede Læderpuder og udskaarne Elefanter i mange forskellige Størrelser. I Nairobi kunde man i mange Hjem se disse Elefanter, undertiden i hele Flokke, hvilket tydede paa mange Rejser ud og hjem; samtidig med Gagen var Elefanterne vokset.

I det engelske Sprog er der en fin Distinktion mellem orchestre og music-band, og de Fyre, der mishandlede Instrumenterne paa denne Rejse, var afgjort en Bande. Man havde en Mistanke om, at de var middelsvært paavirkede, naar de stillede sig op paa den lille Balkon over Spisesalen for at spille til Middagen, og Mistanken blev til Vished, da en Aften Cellisten tumlede ud over Rækværket og med et Brag havnede paa Gulvet bag Kaptajnens Stol. To Gange om Ugen var der Koncert paa Dækket efter dinner, og man kunde da se kraftige Sømandshænder bakse Pianoet fra Spisesalonen op paa Promenadedækket, en Behandling der i Forbindelse med Sølivets normale opslidende Virkning til en vis Grad forklarede de mærkelige Harmonier, Banden frembragte. Passagererne hvilede i Dæk-

stole, tunge i Hovedet af Apéritif'en og tunge i Maven af de kompakte Retter, det engelske Køkken excellerer i. Paa blide Pianosteder kunde man da høre en dæmpet Snorken rundt omkring, og naar Musikken holdt op, vaagnede ens Sidemand og udbrød begejstret: „Lovely, wasn'it?"

Den sidste Aften i Rødehavet var der Karneval paa Agterdækket hos Turistklassen, og efter Middag gik jeg derned sammen med Old Mac for at se paa Stadsen. Her var Liv og glade Dage! Ganske vist var Glassene fyldt med Øl og Whisky i Stedet for Champagne, og Dragterne var selvkomponeret, men Humøret var absolut 1' Class; det vilde hjælpe svært paa Stemningen oppe hos os, hvis disse uhæmmede, muntre Mennesker kunde være fordelt imellem os.

Ude paa Dækket, i Lampionernes brogede Skær, blev vi tiltalt af tre livlige Pigebørn, hvis Fortid og Fremtid stod alt for tydeligt skrevet i deres Ansigter; de var paa Vej til den store Udstilling i Johannesburg, og der kunde næppe være Tvivl om Arten af de Forretninger, de havde der. Jeg trak med Vilje Samtalen lidt ud, medens Mac urolig og befippet trippede rundt omkring mig og med smaa Nap i Frakkeærmet prøvede at paakalde min Opmærksomhed. Omsider skiltes vi: „Good night, and come down and see us again soon." „Sure," lovede jeg, men Mac klamrede sig til min Arm, skønt Søen var ganske rolig, og hviskede: „Her vil vi aldrig ned mere."

„Selvfølgelig ikke," svarede jeg.

Fra Aden gik vi i en skraa Linie over Bugten mod Cap Guardafui. Den anden Dag kom vi nærmere og nærmere til Kysten og kunde gennem Kikkerten faa et Indtryk af Somaliland. Indbydende saa det ikke ud, en uendelig øde Strandbred kantet af Brændingens Skum, ovenfor hæver Landet sig stenet og goldt hist og her med spredte, grønne Pletter af en sparsom Græsvækst og endnu længere inde et vildt og øde Klippeland. Spor af Mennesker eller Dyr saas ikke.

Ved Solnedgang rundede vi Cap Guardafui, Afrikas Forpost i det indiske Ocean.

Allerede i min Barneskoles Geografitimer maa dette mærkelige og svære Navn have prentet sig i min Bevidsthed; det føles i hvert Fald som om jeg altid havde kendt det, og ofte har jeg, naar jeg i ledige Stunder foretog Rejser paa Atlas'et, standset ved dette Punkt og prøvet at forestille mig, hvorledes det saa ud. Da jeg begav mig ud paa min Rejse, havde jeg set frem til dette Sted paa samme Maade vel som andre ser frem til deres første Møde med Peterskirken eller Napoleons Grav.

„Cap Guardafui ligner en hvilende Løve," læser man i Rutebeskrivelsen, og for en Gangs Skyld passer Sammenligningen. Paa Baggrund af den gullige Solnedgangshimmel hviler Bjerget i tung, alvorlig Majestæt i de dybblaa Bølger, og de gulbrune Klippesider plettes som et Dyreskind af violette og sorteblaa Skygger. Inde ved Kysten sendte to Hvaler deres Dampstraaler op i Vejret og understregede den ejendommelige dystre og verdensfjerne Stemning.

Et smukt og værdigt Lune af Naturen i Sandhed at anbringe dette alvorlige Løvebillede som det mørke Fastlands Vogter mod Oceanet.

Cocktail-Timen var inde, den urolige Vrimmel var forsvundet i Bar'en og Rygesalonen, og i en helt usædvanlig Ro og Ensomhed kunde jeg hengive mig til Øjeblikkets Stemning. Saa mærkede jeg et Menneske i min Nærhed og saa, da jeg vendte mig, den gamle Kaptajn Kean; han var en slank, hvidhaaret Mand med et fint, skarptskaaret Ansigt, maatte i sin Tid have været en flot Sømandsskikkelse. Kaptajn Kean havde i mange Aar ført Union Castle Liniens store Baade paa forskellige Ruter over Verdenshavene, og nu nød han sit Otium ved som Gæst paa sine gamle Skibe at sejle Jorden rundt og hilse paa de gamle, kendte Steder. Kaptajnen saa et Øjeblik vurderende paa mig, saa nikkede han venligt: „Et imponerende Syn, ikke sandt?" Naturligt kom vi i Snak, og medens Mørket sænkede sig over Himmel og Hav, fortalte han med dæmpet Stemme om dette mærkeligt skæbnesvangre Farvand mellem Aden, Cap Guardafui og Sokotra-Øen. Om de to store Passagerbaade, der med nogle Maaneders Mellemrum brændte og sank med Hundreder

af Passagerer, om den stolte, finske Fuldrigger, som Orkanen en Nat splintrede paa Koralrevet herinde; een eneste Mand naaede efter frygtelige Lidelser i en Jolle ind til Berbera, Resten tog Bølgerne eller de vilde Somalifolk. Ved disse Kyster sker mærkelige Ting, Vaabensmugling, Sørøveri og Slavehandel. Endnu den Dag i Dag hænder det, at en engelsk Patrouillebaad opsnapper en arabisk Dhow lastet med Negerslaver bestemt til een af Smaahavnene i den Persiske Golf, men det sker ogsaa, at een af disse tunge, klodsede Baade opholdt af Modvind eller Vindstille driver rundt i Ugevis, medens Besætningen, og Ladningen, dør een for een af Sult og Tørst. Aah ja, endnu kan man finde Stumper af Romantik i afsides Kroge af Verden.

Forøvrigt skete der, medens jeg opholdt mig i Afrika, netop i dette Farvand en mærkelig, næsten utrolig Begivenhed. En ung Mand var paa een af de tyske Rutebaade paa Vej hjem til Europa og stod en mørk Aften helt agter alene paa Dækket, maaske for at svale sit Hoved efter en munter Aften, maaske blot for at beundre Morildens Lysspil i Skruevandet. Af en eller anden Grund fik han Overbalance og styrtede udenbords, men var saa heldig at undgaa Suget fra Skruerne. Den unge Mand var en dygtig Svømmer og tabte ikke Fatningen; med høje Raab søgte han at paakalde de vagthavendes Opmærksomhed, men forgæves, og med Selvopholdelsesdriftens fortvivlede Energi blev han ved at svømme hele Natten igennem i et Farvand, der vrimler af Hajer. Endnu ved Morgengry var han i Live, omend yderst udmattet, da der indtraf et mirakuløst Tilfælde. En fransk Rutebaad, der gik nordpaa i samme Kurs, passerede ganske tæt forbi, man fik Øje paa Manden, stoppede og bjergede ham. En ganske nøgtern Beretning om Hændelsen med Angivelse af Hovedpersonens Navn og Navnene paa de to Dampere og deres Kaptajner kunde kort efter læses i „East African Standard".

Det indiske Ocean! En endeløs, mørkeblaa Vandflade, en blegblaa, skyfri Himmelhvælving, hvorover Solen gaar sin straalende Gang

og fylder den med tindrende Lys. Henslængt i Dækstolene nyder vi Ferielivet som paa Europas Badestrande, den samme blide Brusen af Bølgerne, de samme lune Vindpust fra Havet og rundt om glade, ubekymrede Mennesker. Ved Thetid tog Monsunen fat og tilviftede os Kølighed for at kvikke op til Aftenens Glæder, Sundownerens gyldne Time og Middagen, hvor man om ikke andet kunde glæde sig over de smukke Akvareller af afrikanske Landskaber, der prydede Menukortene. Hvis man vilde undgaa Bridgebordene eller Rygesalonens Drikkebrødre, kunde man nyde Nattens Skønhed i en stille Krog paa øverste Dæk. — Som et gyldent Snefog drev Stjernerne over den mørke Himmelbue fra Horizont til Horizont; naar man stod her ene paa det mørke Dæk, fornam man som ingensinde før Jordkuglens tyste, majestætiske Rotation i Verdensrummet, syntes næsten at kunne se den østlige Horizont sænke sig og den vestlige hæve sig fra Havet, uendelig langsomt, men med urokkelig Sikkerhed. Kun en svag, skælvende Brummen omkring Master og Barduner fortalte om vor Fart fremad, Bølgerne mærkedes slet ikke. Med lange Mellemrum løftedes vi varsomt af en stor Dønning, maaske en sidste Udløber nede fra de stormfulde Egne omkring Cap Agulhas, eller — hvem ved — helt nede fra Vestenvindsbæltet, fra „The Roaring Forties".

Den sidste Dag dukkede Afrikas Kyst atter op om Styrbord, først en Taage, saa en Kystlinie og efterhaanden et Kontinent. I Kikkerten kunde man skelne den hvide Bræmme af Skum og Sand, indenfor de mørke Palmeskove, og der bagved løftede Landet sig i et jævnt stigende, uhyre Bakkedrag, der tilsidst smeltede sammen med Himmelen i en blaa Taage. Deroppe i Skyerne et Sted laa den østafrikanske Højslette, mit fremtidige Hjem.

Mørket faldt paa, og et Fyr dukkede op, meget svagt og langt borte, Blink hvert femte Sekund: *Mombasa*. Er ikke Navnet alene et Æventyr? — Middagen var præget af Uro og Opbrud, man havde ingen Appetit, man var tavs, Tankerne var allerede gaaet i Land; midt under Maaltidet hørtes Ankerkædens Buldren, vi gik til Ankers

og vilde ikke komme ind før ved Daggry. Hvorledes skulde man faa denne Aften til at gaa, hvorledes skulde denne Nat faa Ende. Uden Tvivl var „Llandovery Castle" denne Aften det mest utaalelige Opholdssted i Verden.

Man drev ind i den halvtomme Rygesalon og slugte en Whisky, stod saa atter paa Dækket og vejrede Lugten af Landet: Raadnende Plantedele, Palmeolie, Mennesker, Rovdyrs skarpe Ammoniakdunst, Afrikas Duft.

En Baad dukkede frem af Mørket og strøg sit mærkelige spidse Sejl. Der lød Kommandoord i et fremmed, ukendt Sprog, et Bundt Papirer blev langet ned, og Baaden skød atter over Stævn.

Blink, 1 — 2 — 3 — 4 — Blink, 1 — 2 — 3 — 4 — Mombasa. — Vi stod og stirrede ind mod Land, prøvede maaske at se ind i Fremtiden.

II

NAIROBI, KONTRASTERNES BY

Jeg tror ikke, jeg nogensinde vil glemme min første Morgen i Kenya. Jeg var vaagnet ved Daggry til en klar, kølig Morgenstund; Boy'en havde kaldt mig ud i Waggonens Sidegang og med en uforstaaelig Pludren af Swahili havde han søgt at forklare mig noget; med straalende, ivrige Øjne stak han Armen ud af Vinduet og pegede mod Syd. Omsider opfattede jeg i hans Talestrøm et Ord, der stadig blev gentaget: Kilima-Ndjaro. Et usandsynligt Held straks paa min første Morgen i Afrika at opleve dette; det skønne Navn med den mørke, hemmelighedsfulde Klang havde levet i min Bevidsthed, lige siden jeg første Gang hørte det, og der stod det, Bjerget, og var pludselig rykket ind i Virkelighedens Verden. 300 km mod Syd steg dets afrundede Kegle op i Ætheren svøbt i Morgentaagernes blaalige Slør, i Morgensolens Guld og Rosa og kronet af den evige Sne.

Videre havde vi kørt over de øde Stepper, Kapiti Plains og Athi Plains, endeløse Græsflader, hvor enkelte Tornetræer og Euphorbia antydede et Vandhul eller et udtørret Flodleje. Strudse og Zebraer havde galoperet omkap med Toget, og vi havde paa Afstand set de tusindtallige Flokke af Antiloper og Gazeller tage fat paa Morgengræsningen. Nu nærmede vi os Maalet: Den Skov eller Park, der bredte sig i Horizonten, plettet af graa og røde Tage, var Nairobi, Østafrikas Hovedstad. En lang, lang Fløjten fra Lokomotivet, der

stønnende udstøder hvide Dampskyer, medens det overvinder de sidste af de 2000 Meters Stigning, en dybttonende Klokke ringer et Sted, saa er vi fremme.

Lad os, medens vi venter paa Bagagen, sende Tankerne en Menneskealder tilbage i Historien. For 35 Aar siden laa der paa denne Plet ikke eet eneste Hus, ikke engang en Negerlandsby. En stor Teltlejr gav Ly til de engelske Officerer og Ingeniører, der med en Hærskare af indiske Kulier byggede Jernbanen op gennem Landet. Det blev besluttet paa dette Sted at oprette en teknisk og administrativ Central for Banen, som det allerede den Gang var Tanken at forlænge op til Uganda. Hastigt voksede en By op af Ødemarken, en By hamret sammen af uhøvlede Bjælker og Brædder dækket med Bølgeblik, og endnu den Dag i Dag kan man finde mange veltjente Huse fra den Tid. Den Aand, der skabte Byen, lever endnu, og derfor er Nairobi i 1935 endnu en Pionerby med Ungdommens Fejl, men ogsaa med Ungdommens Charme, en mærkelig By, der ved hvert Skridt byder paa de mest barokke Modsætninger mellem moderne Luksus og Teknik og den primitive, graa Stenalder.

Svedende og raabende slæber Jernbanens Boy'er de svære Kufferter ud til den ventende Bil og rækker Haanden ud efter Bakshishi (Drikkepenge), men de bliver barskt afvist, thi vi befinder os her i Æventyrets Land, Landet uden Drikkepenge. Een enkelt Boy fulgte os i Løb gennem Byen, stadig med fremstrakt Haand, og udenfor Hotellet belønnede jeg hans Ihærdighed med en Ticent; han glemte aldrig denne lille Venlighed, og gennem flere Aar hilste han mig paa Gaden, paa Jernbanen, og hvor jeg nu mødte ham med et straalende Smil og et „Jambo Bwana", Goddag Herre.

Den høje, flotte Askari (indfødt Politibetjent) vinker os ind i Strømmen af Vogne, og vi svinger ned ad den brede, asfalterede Government Road. Til venstre ligger her Kenya-Uganda-Railways' kolossale, nye Kontorpalads tungt og massivt hvilende i et sirligt

Haveanlæg, der ganske vist endnu er lidt bart. Paa højre Side ser man en skummel, forvitret Bygning, allerede i Forfald, med frønnede Brædder for de manglende Vinduer og Døre. Paa Stentrappen udenfor Hoveddøren sidder altid en ældgammel, hvidhaaret Mand af ubestemmelig asiatisk Race indhyllet i en svær, gulbrun Kappe. Mellem Hænderne drejer han en Rosenkrans af slidte Træperler, medens de smalle, visne Læber ustandselig mumler — Bønner eller Forbandelser, hvad ved vi, — hvis det ikke er Lamaen fra Kiplings „Kim", der nyder sit Otium i Nairobi, saa er det i hvert Fald hans kødelige Fætter.

Til venstre ligger en stor aaben Plads med gulligt, afsvedet Græs og nogle Affaldsbunker, et Par Rickshaw-Boy'er sidder paa Hug ved et lille Baal, og maaske kan de ogsaa trænge til det i Betragtning af de utrolige Pjalter, de er hyllet i. Hinsides Pladsen er man ved at fuldføre den nye Law-Courts Bygning, og ved Siden af har den nye Town-Hall lige rejst sine Mure over Jorden. Ud for „National Bank of India"s klassiske Søjlefacade maa vi holde stille for at lade en Karavane af tohjulede Kærrer trukket af smaa Pukkelokser passere; det tager Tid, og der er snart samlet en lang Række af travle, tudende Biler. De sorte, pjaltede Oksedrivere viser de hvide Tænder i et Grin: „Bado kidogo", tag den med Ro.

Vi har passeret de nye, store Pragtbygninger og kører ind i den ældre, hyggelige Del af Gaden, lave, toetages Huse med Arkader ud over Fortovet for at skaffe Skygge til Butikker og Fodgængere, lidt provinsiel maaske, men dette Præg modsiges ganske af den brogede, internationale Vrimmel paa Fortovene, hvor alle Europas Nationer og de fleste af Asiens og Afrikas løber hinanden paa Ærmet. Hvide Damer i slacks, chokoladebrune Kikuyukvinder, barberet over hele Hovedet, svøbt i fedtede Skind og med uhyre Bundter af tynde Staalringe i Øreflipperne. Sorte Kontorboy'er i smarte Khakiuniformer med Firmanavnet i rødt Broderi paa Brystet, en graaskægget indisk Sagfører i graa Diplomatfrakke med Guldbroderier, Somalikvinder indhyllet i sorte Slør fra Hoved til Fod. Sorte Dagdrivere i Laser og Pjalter har sat sig til Hvile i Rendestenen og

nyder det dejlige straalende Solskin og en støjende Passiar, Forretningsmænd i Flannels og Sportsjakke parkerer med et flot Sving deres Vogn i den tætte Række ved Fortovskanten og forsvinder i et Kontor, Farmere i Khaki-Shorts, Jakker med Halværmer og vældige Stetson Hatte drejer ind i en Bar.

Ude paa Kørebanen er Færdselen lige saa broget, Rickshaws, Oksekærrer, Lastbiler, Omnibusser og alle Verdens Bilmærker fra de sidste 30 Aar. En tyk, gammel Nonne i lysegraa Kjole, med hvid, stivet Brystdug og do. Hovedtøj styrer ubekymret sin Vogn gennem Virvaret, en sortskægget Fundi, indisk Haandværker kommer susende paa Motorcykle, baade Turbanen og den snavsede Skjorte, som han bærer udenpaa Benklæderne, flagrer lystigt i Vinden.

Butik efter Butik med store Udstillingsvinduer fyldt med alle Europas og Afrikas Produkter: Biler, Bøger, Skrivemaskiner, Juveler, Medicin, Møbler, Kød, Fisk, Frugter, Stabler af Majskolber og Artiskokker, Geværer, Løveskind, Patroner og titusind andre Ting.

Vi er naaet til Skæringspunktet mellem Government Road og Delamere Avenue; paa dette Sted laa endnu den Gang den gamle Law Courts Bygning, et udstrakt, eenetages Bølgebliksskur omgivet paa alle fire Sider af brede Træverandaer, hvor Askaris, Vidner og Delinkventer slikkede Solskin og drøftede Sagerne. Her drejer vi til venstre og er straks inde i den store Rundkørsel, hvor Avenuen skærer Hardinge Street, og her er vort foreløbige Maal, Torr's Hotel.

Jeg var lidt træt af at rejse, lidt overvældet af den Strøm af fremmedartede Indtryk, som Morgenen havde bragt, og saasnart de nødvendige Formaliteter var overstaaet ved Receptionsskranken, lod jeg Elevatoren føre mig op til mit Værelse paa 6' Sal. Jeg satte mig ned, betragtede de veltjente Kufferter, der ligesom fremkaldte en hjemlig, fortrolig Følelse. Anyway, naar jeg havde lukket Døren her, saa havde jeg dog en lille Plet, der kunde kaldes en Slags Hjem. My room is my Castle!

Jeg skød Glasdørene op og traadte ud paa den brede Balkon; her-

oppefra havde man en glimrende Udsigt. Uden at forvirres af de brogede Enkeltheder kunde man her faa et Overblik over Byen: Dybt nede for mine Fødder laa den store Rundkørsel, hvor Biler og Mennesker fra alle Verdens Kanter malede rundt, Livets Hjul, til hvilket vi alle er bundet. Heroppefra tegnede Byens Topografi sig i simple, klare Træk:

Den brede Delamere Avenue med tre Kørebaner adskilt ved Græsrabatter med forpjuskede Palmer løber fra Hotellet ud forbi Posthuset og taber sig i et skovbevokset Højdedrag, The Hill; vinkelret paa Avenuen Hardinge Street og Government Road, straalende af Butikker og myldrende af Liv, udenom og imellem disse Gader et Faatal af snævre Passager og Sidegader mere eller mindre øde og forladte; bag Government Road et Virvar af lurvede, forvitrede Huse, det indiske Bazarkvarter, og ind imellem Gaderne overalt aabne Pladser, Byggegrunde, der som alt andet i Verden, og i Nairobi i Særdeleshed venter paa bedre Tider.

Hen over de lave Bygninger saa man, hvor hurtigt Byen holdt op og afløstes af det aabne grønne og gullige Land, de store, frie Sletter, der ikke som i Europa var præget af Markernes regelmæssigt tavlede Tæppe. Mod Nord og Vest laa Have ved Have, Nairobis Villakvarter Muthaiga, Parklands, The Hill o. s. v. Nogle Kilometer ude holdt ogsaa Haverne op, og Ødemarken begyndte, herfra var der 150 km til den nærmeste Bebyggelse, der fortjente Navn af en By.

Helt op til Byens Udkant kom de uhyre Hjorde af Antiloper, Gazeller og Zebraer, og i den dybe, sorte Nat genlød Villahaverne af Sjakalernes Bjæffen og Hyænernes uhyggelige, langtrukne Tuden.

Saaledes laa da Nairobi paa den yderste Grænse mellem Civilisationen og Vildnisset, en Forpost for de hvide Mænds Civilisation, der søgte at hævde sig midt i den vældige, afrikanske Natur. Denne Kontrast, disse bratte Overgange fra hvidt til sort fremkaldte en ejendommelig Spændthed i Tilværelsen, som satte sit Præg paa Menneskene og det Liv, de levede.

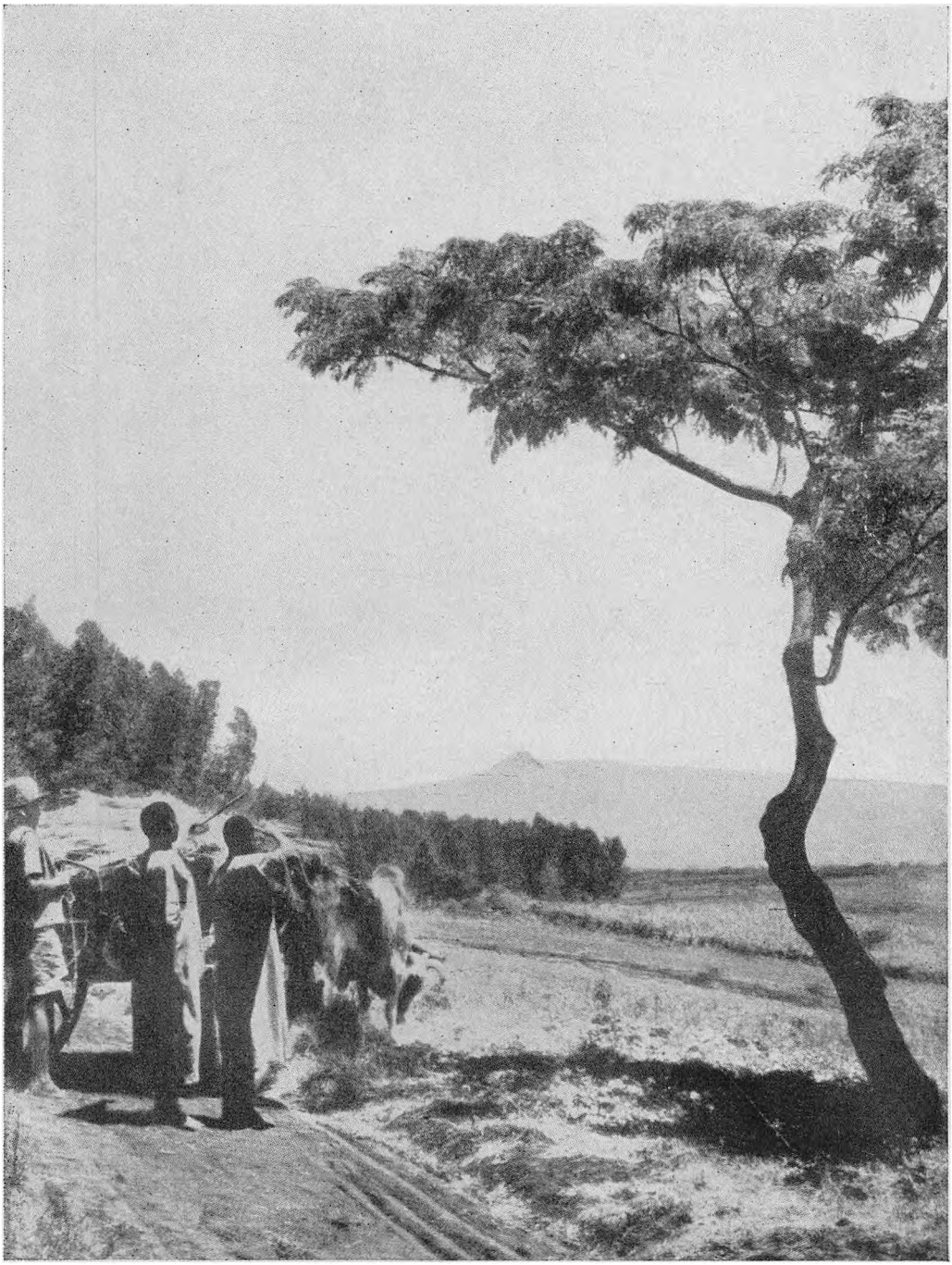

Virkeliggørelsen af alle vore Drømme om Troperne.

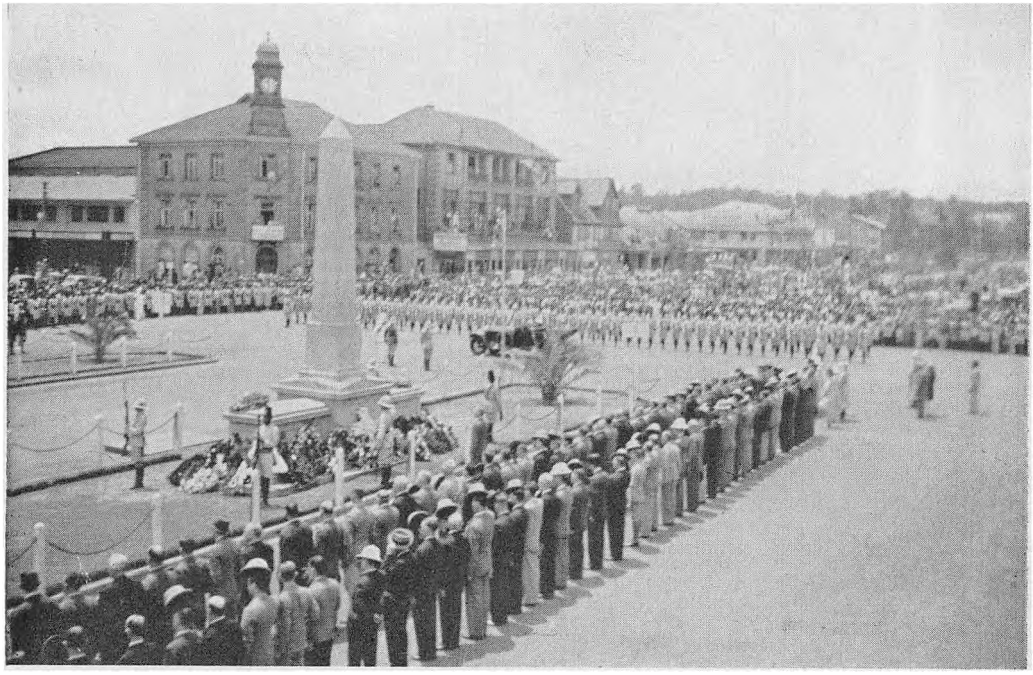

Øverst: Den brede Delamere Avenue med 3 Kørebaner.
Nederst: Paa Hjørnet af Bazargaden havde den sorte Trafikbetjent stillet sig op.

Jeg saa mig undrende om, da jeg atter kom ned i den rummelige, lyse Hall med Mosaikgulvet og de spinkle Kurvemøbler. Næsten hver Plads var optaget af Damer og Herrer, der drak Kaffe, Cocktails, Whisky, røg Cigaretter og lo og passiarede, medens det lille Orkester i Baggrunden spillede Tango og Blues. De lystklædte Mennesker, den muntre, ubekymrede Stemning og den straalende Solskinsdag udenfor Svingdøren forenede sig om at frembringe en vidunderlig Stemning af Sommer og Ferie. The Land of Sunshine! Jeg forstod senere, at denne Stemning, til Trods for at vi arbejdede mindst lige saa haardt som hjemme, altid levede i Underbevidstheden og var een af Tonerne i den Akkord, man kalder „The Kenya Mind", Kenya Mentaliteten.

Min Ledsager saa smilende paa mig: „Ja, ser De", sagde han, „idag er det Lørdag og Week-end, og derfor er her særlig travlt. Vi lukker over alt Kl. 1, men om Lørdagen er vi allesammen saa trætte, at vi absolut maa hen paa „Stanley" eller „Torr's" og drikke Kaffe." — Han gjorde en lille Pavse, og Smilet blev bredere. „I særlige Tilfælde kan Kaffen ogsaa ombyttes med en Whisky-Soda, hvad vil De have?"

Boyen bragte vore drinks, vi skrev vore Navne paa en „chit" og løftede Glassene. „De vigtigste Næringsmidler i dette Land," sagde min Ven, „er Benzin, Cigaretter og Whisky. De vil faa det at se." Jeg smilede ad den flotte Frase, men i Tidens Løb gik det op for mig, at der var noget af Sandheden i de kyniske Ord.

For at forstaa dette maa man tage de Forhold i Betragtning, hvorunder vi levede, først og fremmest Klimaets Indvirkning paa Legeme og Sjæl. Temperaturen, Lufttrykket og Sollyset virkede hver paa sin Vis. — En Middeltemperatur paa 18 Grader Celsius lyder meget behagelig og forbavsende lav for et Tropeland lige under Ækvator, men naar man erindrer, at Danmarks Middeltemperatur for Juli Maaned er 16 Grader, vil man forstaa, at det til Tider kunde være ganske lunt. Morgenerne var som Regel vidunderlig kølige og friske, men Temperaturen steg hastigt med Solens Bane paa Himme-

len, og ved 10—11 Tiden stod Thermometret paa „Summer Heat"; den varmeste Tid var mellem 1 og 4, og der kunde da inde i Byen herske en sviende, brændende tør Hede, som stod og kogte under Fortovenes Arkader. Var man saa uheldig at have Ærinde udendørs i disse Timer, bandede man Afrika og velsignede til Gengæld Tropehjælmens Opfinder. Helst holdt man sig dog inde, og Byen laa i disse Timer som uddød, først ved Firetiden, naar Forretninger og Kontorer begyndte at lukke, fyldtes Gaderne for en kort Tid af Folk, der hurtigst muligt søgte hjem til de mere kølige og luftige Villakvarterer. Henimod Solnedgang, Kl. 6, faldt Temperaturen hurtigt, og Nætterne var altid kølige, hvilket som Regel vilde sige 15—16 Grader. Man lod derfor gerne i den kolde Aarstid, det vil sige Juni, Juli, August Boyen tænde op i Kaminen, før han serverede Sundowneren.

Nairobi ligger oppe paa den østafrikanske Højslette næsten 2000 m over Havets Overflade, og det normale Lufttryk er derfor kun ca. 600 Millimeter; navnlig i den første Tid følte det stærkt, saaledes at selv en kort Spadseretur eller andre smaa Anstrengelser fremkaldte Aandenød. Man vænnede sig vel hurtigt til den tynde Luft, men det er givet, at det stadige Ophold i disse Højder betød en forøget Anspændelse af Hjerte og Lunger; hermed hængte det sammen, at den almindeligste Dødsaarsag i Kenya var Lungebetændelse.

Som Følge af Landets Beliggenhed omkring Ækvatorlinien falder Solstraalerne en Del af Dagen næsten lodret mod Jordoverfladen. Dels af denne Grund og dels som Følge af den tynde Luft kommer Sollyset til at indeholde en usædvanlig stor Mængde ultraviolette Straaler, som ellers normalt opsuges af Atmosfæren. Det er vistnok endnu temmelig ukendt, hvorledes disse Straaler paavirker den menneskelige Organisme, men der er næppe Tvivl om, at Virkningen er betydelig og ikke udelt gunstig. Man var i officielle Kredse tilbøjelig til at give det ultraviolette Lys Skylden for den ejendommelige Udvikling af Børn, som fødes og vokser op i Kolonien. Det viser sig nemlig, at saadanne Børn i legemlig Henseende udvikles meget

hurtigt og meget stærkt, saa at man kunde fristes til at tale om en Kæmpeslægt, men at deres aandelige Udvikling foregaar tilsvarende langsomt. Det er klart, at dette Forhold kan medføre de alvorligste Konsekvenser for Landet som europæisk Koloni, og man maa haabe, at Lægevidenskaben vil være i Stand til at skaffe Klarhed i dette Spørgsmaal.

Til Klimaets Paavirkning kom nu Indflydelsen af Omgivelserne. Vi levede i et Land, hvor den personlige Frihed syntes næsten ubegrænset; de Krav, Staten stillede til sine Borgere, var yderst beskedne, og til Gengæld ventede man sig ikke store Ting fra det offentlige. Et saadant Forhold var naturligvis kun muligt, fordi man levede i et stort Land med Overflod af Plads, et Land, hvor Naturen er saa gavmild, at det nødvendigste med Hensyn til Føde, Klæder og Bolig kan sikres for et Minimum af Penge. En helt anden Sag er det, at ingen vilde drømme om at indskrænke sine Fordringer til det nødvendige.

Endelig indtog man som hvid Mand en højt begunstiget Stilling overfor de farvede, Indere og Negere, og var derved befriet for en hel Del materielle Bekymringer og Besværligheder; dette førte hos de bedste af Europæerne til Udviklingen af Ansvarsbevidsthed og et smukt, patriarkalsk Forhold til de sorte, hos de mindre gode til Arrogance og Racefordomme.

Den specielle Kenya Mentalitet er paa en temmelig skarp Maade karakteriseret af den bekendte Korrespondent, Sir Arthur Phillips, som i sin Bog „Far Vistas" døber Nairobi „The City of Devil may care". — Det er meget sandsynligt, at denne Karakteristik har truffet i Centrum, for saa vidt angaar de første Aartier af Byens Liv og de Pionerer, der byggede og udviklede den. I Aarenes Løb er mange Forhold ændret, og nye Folk er kommet ud, som ikke alle er Pionerer, men en hel Del af den gamle Aand lever endnu og vil sikkert blive bevaret langt ud i Fremtiden.

Lad os udtrykke det paa en blidere Maade end Sir Arthur: Den Indstilling vi alle, før eller siden, i højere eller mindre Grad erhvervede i Kenya, var præget af en udtalt Utilbøjelighed til at tage Livet og dets Besværligheder alt for højtideligt, en vis Skødesløshed i Optræden, Klædedragt, Hjemmets Indretning og Livsførelsen i det hele taget, der kunde stige til Ligegyldighed og endelig en højst tiltalende Jævnhed og Mangel paa Formaliteter, der vilde være utænkelig i Europas demokratiske Lande, men syntes ganske selvfølgelig i det frie Afrika. Sammen med alle disse mer eller mindre gode Egenskaber udvikledes hos alle Beboerne af det tropiske Højland, og dette gjaldt baade hvide, sorte og brune, en dirrende Nervøsitet, der gav sig Udslag paa mange Maader. Eet af de mest paafaldende Udslag af denne Nervøsitet var sikkert den overdrevne Cigaretrygning.

Naar man tager i Betragtning, at Kenya Kolonien aarligt indfører for ca. 4,5 Millioner Kroner Tobak, og at Prisen for en almindelig god Cigaret kun var 2 Øre i danske Penge, kan man let regne ud, at der blev en ganske alvorlig Ration til hver af de ca. 17,000 hvide Indbyggere. De farvede tæller ikke med i denne Forbindelse, Inderne fordi det store Flertal overhovedet ikke ryger, og Negrene fordi selv en 2-Øres Cigaret var en næsten uoverkommelig Luksus for en stakkels Boy. Cigaretlasten er da ogsaa et af de særlige Træk ved Livet i Nairobi, der først paatvinger sig Opmærksomhed hos en nyankommen; ret længe varer det dog ikke, før man maa indrømme, at man selv er med i den store Flok af fordærvede, man forarges ikke mere, men trækker paa Skuldrene, og tænder en frisk „Gold Flake".

Kom man ind paa et Kontor for at tale om Forretninger, vilde Samtalen uvægerlig blive indledet med Ordene. „Will you have a cigarette, please," og dette gjaldt, hvad enten det var et almindeligt Handelskontor eller et Regeringsdepartement. Medens jeg i et Aarstid fungerede som dansk Konsul, havde jeg et Par Gange Lejlighed til at aflægge Visit hos Koloniens Guvernør, og det morede mig at

se, at Cigaretceremonien forløb paa nøjagtig samme Maade i Excellencens Modtagelsesværelse som alle andre Steder i dette herlige, uformelle Land. — Gik man ind i en Butik eller til Barberen, maatte man ikke blive forbavset, hvis den ekspederende Dame eller Herre lagde Cigaretten fra sig paa Disken, medens de betjente Kunden, men jeg maa indrømme, at jeg fik et lille Chok, da jeg første Gang saa min kvindelige Sekretær komme ind til Diktat medbringende Stenogramblok, Cigaretdaase og Tændstikker. Den Slags Ting maa man se overlegent paa i Kenya, men det stødte mig, at hun, som alle Englændere forøvrigt, ugenert kastede Aske og Stumper paa Gulvet, og jeg henstillede til hende at anskaffe et Askebæger — paa Firmaets Regning.

Jeg mindes iøvrigt kun at have set eet eneste Sted i Østafrika, hvor Tobaksrygning var forbudt, nemlig i de smaa Flyvemaskiner, der gik ned til Mombasa og paa andre lokale Ruter. Over Førersædet hang det odiøse Skilt „Smoking strictly prohibited", men saa snart vi var kommet i Luften og Kursen var sat, fik Piloten travlt med at stoppe sin Pibe, og et Øjeblik efter dampede vi alle paa Livet løs, saa Skyerne var tættere inde i Maskinen end udenfor. — Det var den helt ægte „Kenya Mind".

Kloge Folk hjemme i Europa fortæller os, at man i Troperne saavidt muligt skal holde sig fra Spiritus, og dette er en udmærket, sund Leveregel, naar man blot lægger Vægt paa Ordene „saavidt muligt". For Folk, som har levet ude i Indien, Afrika eller Sydamerika, er det en velkendt Sag, at der i Troperne drikkes kraftigere end de fleste andre Steder, Forbudslande dog maaske undtaget. Lad os engang se, hvad den ovenfor citerede Sir Arthur Phillips siger om Nairobi paa dette Punkt: „Grundstenen til denne By blev praktisk talt lagt i Gin, og det var nogle af de haardeste Drankere i Kristenheden, der plejede denne Spire af Civilisation, til den voksede op til en By." Det er jo unægtelig rene Ord for Pengene, og selv om

det indrømmes, at de gamle Pionerer tog haardt fat ved Lejlighed, saa vilde det dog være galt at tage denne Udtalelse for andet end en flot Journalist-Frase baseret paa et temmelig overfladisk Turistindtryk. Nairobi har haft sine hektiske Ungdomsaar og en opblussende anden Ungdom, da Guldfeberen rasede i 1932—33. Det gik stærkt til ikke blot paa det spirituøse Omraade; det var i de Aar, en Kreds af unge Mænd og Kvinder grundede et særdeles frit Samfund i en afsides liggende Dal, som de benævnede „Paradise Valley", men som snæversynede Personer var mere tilbøjelige til at sammenligne med Sodoma og Gomorrha. Det var dengang, man lancerede Slagordet „Are you married or do you live in Kenya"?

Men Depressionen havde lagt sin haarde Haand paa Landet, de fleste Guldaktier faldt ned til 0, og paa den Tid, jeg kom til Nairobi, gik Livet mere stille og nøgternt. Det skal nu ikke nægtes, at der fandtes en vis Kreds af Forretningsmænd, som tilbragte det meste af Formiddagen paa Bar, som Regel vandrende frem og tilbage mellem „Stanley" og Hoppy Marshalls lille Biks „Trocadero", altid medbringende en stor og iøjnefaldende Regnskabsbog, der anvendtes til at notere — ikke Antallet af drinks, men Forretningerne, der afgjordes over Disken. Paa en Maade traadte saaledes Bar'en i Stedet for de europæiske Byers Børs, men jeg har en Mistanke om, at Forretningerne paa denne „Børs" mere drejede sig om Hestevæddeløbene hjemme i England end om Eksport af Kaffe og Bomuld.

Centrum i denne Verden var Bar'en i „New Stanley Hotel"; med sit blanke Gummigulv, der dæmpede alle Lyde, de magelige Sofaer betrukket med rødt Læder og Funkisbordene i Staal og Glas, var den et værdigt Tempel for det solide, borgerlige Drikkeri. Bag den brede Disk mixede den sortskæggede, bebrillede Portugisersteward med stille Værdighed vore drinks, og i Baggrunden svævede Old George over Vandene. George var gammel Sømand, og paa hele hans kraftige Skikkelse og det friske, rødmossede Ansigt stod skrevet „Britannia rules the wawes". Han serverede ikke, eller kun for særlig fremragende Gæster, og det maatte betragtes som en Ære

at faa „a spot" med ham; jeg tror, at han i Virkeligheden var engageret som en Pynt for Etablissementet, et Stykke godt, solidt Kunstindustri hjemme fra Old England.

Flertallet sad nu imidlertid stilfærdigt paa deres Kontorer og nøjedes med at drikke The; det evindelige Thedrikkeri var i Virkeligheden et næsten lige saa karakteristisk Billede af Livet i Kenya som den nervøse Cigaretrygning. Blev der, som jeg fortalte, ved ethvert Besøg budt Cigaretter, saa blev der i Halvdelen af Tilfældene inviteret paa The; Værten raabte ud i Verdensrummet: „Boy, lette chay engine," og et Øjeblik efter stod Boyen der med en Kop dampende, duftende The. Paa en eller anden mystisk Maade syntes der altid at være en uudtømmelig Forsyning af varm, frisklavet The parat, og havde Boyen blot set sin Herres Ven et Par Gange, vidste han nøjagtigt, hvor stærk man ønskede Theen, og hvor meget Sukker der skulde i. Det var derfor ikke ualmindeligt, at Folk satte 5—6 Kopper The til Livs inden Lunch og et lignende Antal mellem Lunch og Lukketid, hvor en Stimulans var endnu mere paakrævet.

Holdt man sig saaledes paa Maatten Dagen igennem, saa tog man med Glæde Revanche, naar Urviseren havde passeret 6, og Sundowner-Timen var inde. Var man ikke selv inviteret ud eller ventede Gæster, skyndte man sig at faa fat i sin Vogn og kørte ud for „at skade een eller anden for en Sjus", som vi plejede at udtrykke det i skandinaviske Kredse. Kom der saaledes uventede Gæster, maatte de selvfølgelig tage til Takke med, hvad Huset formaaede, Whisky havde man jo i hvert Fald altid, men havde man indbudt til Sundowner-Party, ventedes det, at der blev serveret mindst 5 Slags Drikkevarer, Whisky, Vermouth, Gin, Sherry og Øl, og til de forskellige Forfriskninger, der kunde fremstilles af disse Ingredienser, serveredes der gerne franske Kartofler og Nøddekerner. Der paafulgte nu et Par fornøjelige Timer, som i skandinaviske Hjem ofte fulgtes af en Invitation til pot-luck dinner (Hvad Huset

formaar) ved 8-Tiden, medens man i engelske Kredse uden at blinke holdt ud til Kl. 9—10 eller endnu længere. I saa Tilfælde kunde det hænde, at baade Vært og Gæster fuldstændig glemte Middagen.

Sundowner-Skikken er selvfølgelig ikke noget specielt for Østafrika, men florerer under forskellige Navne overalt i Troperne og det fjerne Østen. Den er et Udtryk for den naturlige Trang til Stimulans, man føler efter en Dags Arbejde i et mere eller mindre enerverende Klima, og tillige Midlet til en behagelig, formløs Selskabelighed, som passer godt til Livsforholdene i Kolonierne.

Var man saa uheldig at komme paa Hospitalet i Nairobi, behøvede man dog ikke derfor at undvære sin Sundowner. Ved 6-Tiden kom Sygeplejersken ind og tog imod Bestillinger til Patienten og eventuelle besøgende, og man kunde trygt regne med, at Hospitalet var mindst lige saa velforsynet som noget privat Hus. Iøvrigt plejede Lægerne at ordinere Patienten den drink, han maatte antages at have mindst Skade af.

Da vi havde tømt vor Velkomst- og Week-end drink, tog vi Vognen og kørte ned til Posthuset for at se, om der skulde være Post med „Llandovery Castle". Vi kunde i og for sig lige saa godt have spadseret derhen, da Posthuset laa nede paa Delamere Avenue, kun nogle faa Hundrede Meter fra Hotellet, men i Nairobi gik man nu een Gang ikke paa sine Ben, hvis man da havde Vognen indenfor Rækkevidde; en helt anden Sag var det, naar man kom ud paa Golfbanen efter Kontortid, saa travede man gladelig en 6—7 km efter den lille hvide Kugle. Der herskede Dagen igennem et livligt Røre omkring det toetages, rødbrune Posthus, der laa lidt tilbagetrukket fra Gaden, overskygget af gamle Akacier. Tilvenstre paa den aabne Plads sad den gamle indiske Skriver ved sit lille Bord optaget af at skrive eller læse Breve for Boyerne, af hvilke ikke een Procent kendte Alfabetets Mysterier. Det graaskæggede, brune Ansigt under den hvide Turban udstraalede Værdighed og filosofisk Visdom, og

hvem skulde vel være Filosof, om ikke denne Gamling, gennem hvis flittige Hænder Godhed og Ondskab, Kærlighed og Had, Dumhed og Snedighed, kort sagt hele Registeret af menneskelige Følelser og Tanker fandt Vej fra Mand til Mand.

Klokken var ti Minutter i Eet! Man susede op og ned ad Government Road febrilsk søgende en tom Plads i de tætte Rækker af parkerede Vogne, hvor man kunde presse sin Bil ind, medens de sidste Ærinder besørgedes, og ind kom Vognen, selv om det til Tider gik lidt ud over Lakken. Hvordan man selv eller ens Nabo skulde komme ud igen, skænkede man i Øjeblikket ikke en Tanke. — — De første Vogne var begyndt at køre ud, og i Løbet af faa Minutter var der Hundreder; en enkelt Vogn standsede brat, og Trafikken gik i Knude, medens en smart lille Kontorpige med Cigaretten i Munden og Terai'en kækt paa Snur stormede ud i Virvaret og entrede op til sin „boy friend" i den holdende Vogn. Saa skramlede Gearene, Motorerne buldrede, og Jagten gik videre, hjem til Lunch.

Nede paa Hjørnet af Bazargaden havde imidlertid den sorte Trafikbetjent stillet sit lille hvide Stativ op i Krydset og forsøgte baade med Arme og Ben at regulere Trafikken. En morsom lille Skikkelse i mørkeblaa Sweater, lange, hvide Handsker og en lille, hvid Kalot over det kulsorte Ansigt. Arme og Ben gik paa ham, som om han foretog fritstaaende Øvelser, og det var øjensynligt, at han selv med den største Glæde og Selvfølelse gik op i Rollen; i Virkeligheden gjorde det ikke saa meget, hvad han foretog sig, thi vi var temmelig dygtige Førere allesammen. Fra Bazarkvarteret bølgede en fad og fedtet Os ud over den livlige Scene, og paa begge Sider af Gaden fulgte Rækker af Negre og Mohindier det tossede Jag, som Orientens Folk ikke forstaar og forhaabentlig aldrig lærer at forstaa. Et Par Gange om Aaret ventede der de travle Bilister en ubehagelig Overraskelse i Form af en Politikontrol, ved hvilken alle Vogne, der kørte ud af Byen, blev standset, hvorefter en meget høflig, en-

gelsk Politimand undersøgte, om Vognlicensen var betalt, og det personlige Førerbevis i Orden, hvilket de næsten aldrig var, men der skete ikke noget slemt med Bøder eller lignende i den Anledning; en høflig Henstilling om at ordne Sagen inden alt for længe, det var alt. Det var et typisk Udslag af „The Kenya Mind".

Der kunde være en vis Festivitas over den store, højloftede Spisesal paa Torr's, naar Gæster fra Alverdens Lande strømmede ind til Lunch: Amerikanske Safari-Parties, der paa Trods af god Tone i Nairobi drak Champagne om Formiddagen, en fransk Greve, der formodedes at søge efter Olielejer, Repræsentanter for de store Bil- og Gummifirmaer paa den aarlige Forretningsrejse op igennem Afrika, Capetown-Cairo, Guldmineejere fra Kakamega og Tanganyika, der en Gang om Maaneden kom op til Nairobi i privat Flyvemaskine for at indaande lidt Civilisation.

Det lille Orkester spillede de næstnyeste Melodier fra Europa og Amerika, og man tilgav dem, naar blot de vilde skaane Klassikerne. Midt paa Gulvet tronede et mægtigt Bord belæsset med kulinariske Herligheder, der dog ved nærmere Prøvelse viste sig at være „lidt og ingenting hæftet op med Roser", nemlig den almindelige, kedelige engelske Mad pyntet med Karry, spansk Peber, Chillies og andre brandstærke Krydderier, som Tropefolk betragter som uundværlige. Imellem det gastronomiske Højalter og de mange Smaaborde gled en Strøm af Boy'er paa bare Fødder over det blanke Parketgulv, i Øjeblikket travlt optaget af at skyde smaa Vogne med Hors d'oeuvres rundt til Gæsterne. Med deres brune og sorte Ansigter, der kontrasterede saa mærkeligt med de elegante Omgivelser, og med deres maleriske Klædedragt satte de Æventyrets Kolorit paa Salens Liv: Den snehvide, langærmede Skjorte, Kanzuen, naaede til de bare Fødder, over den bar de en kort, ærmeløs Trøje i skarlagenrødt eller lyseblaat med prægtige Guldbroderier og paa Hovedet en hvid, broderet Kalot eller en rød Fez.

Skulde man synes, at den sorte Tommelfinger ragede lovlig langt ned i Suppen, saa maatte man dog huske paa, at man befandt sig i

det indre Afrika, og betænke, at Faderen til den Boy, der netop nu serverede for een, efter al Sandsynlighed havde kæmpet med Spyd og forgiftede Pile mod de fremtrængende Pionerer for knap en Menneskealder siden. Saa kort er Civilisationens Historie i Kenya, og meget, meget tynd er den Fernis af Civilisation, der dækker de mørke Naturfolk, ligesom man, hvis man løftede den fine Kanzu op, højst sandsynligt vilde opdage, at den dækkede over et temmelig laset og malpropert Indre.

Naar Butikker og Kontorer lukkede Klokken fire—halvfem, søgte alle Mennesker hurtigst muligt ud af Byen, hjem til Theen paa Verandaen eller til Tennis- og Golfbanerne. Den varme By var da fuldkommen uddød, og selv paa Hotellerne saas kun enkelte Gæster, der var saa uheldige hverken at have Venner i Byen eller en Vogn, i hvilken de kunde flygte fra Kedsomheden og Heden.

De mere heldige startede deres Vogn og kørte ud i Omegnen; paa 5 Minutter naar man ud til Salisbury Hotel, der kan prale med noget saa enestaaende som et stort Svømmebasin med Udspringstaarn, Solterrasser og Restaurant. Skulde De lade Dem friste til et Bad, vil De sandsynligvis bagefter føle en heftig Trang til at skylle Munden med noget stærkt, thi Vandet smager ikke godt. Det er unægtelig en beklagelig Mangel ved denne udmærkede By, at Vandforsyningen er saa slet; Vandet kommer fra en Sump oppe ved Landsbyen Kikuyu, og det maa, inden det pumpes ud i Ledningerne, renses med Klor. Skal det bruges til Drikkevand, maa det yderligere steriliseres ved Kogning, og man vil forstaa, at det saaledes tilberedte Vand er en yderst tvivlsom Forfriskning.

Vilde man længere ud til friere Forhold, kunde man bekvemt køre en Eftermiddagstur ud til Westwood Park Hotel, 10 miles fra Nairobi. Naar man havde passeret Dagoretti og et lille Stykke Urskov, kørte man igennem en aaben Strækning, der for Danskere havde en særlig Interesse, thi dette Land, et Omraade paa mange

Tusind acres, havde i sin Tid tilhørt Fru Karen Blixen. Det var „Den afrikanske Farm". — Vidtstrakte Kaffeplantninger vekslede med Græsland, og langs Vejen dukkede hist og her moderne Bungalows op. Den gamle Farm var overtaget af et Ejendomsselskab, der bar Navnet „Karen Estates", og var ved at blive omdannet til en Haveby. Man drømte vel om et nyt mondænt og eksklusivt Kvarter, der kunde afløse Muthaiga, og saaledes vilde Fru Blixens Navn blive overleveret til Eftertiden.

Endnu havde Naturen dog Overtaget, heldigvis. Fra den solstegte, støvede Grusvej drejede man skarpt til højre og kørte ad en skyggefuld Allé, gennem en Lund af højstammede, svulmende Træer, der mindede om Skovens høje Haller, som vi kendte dem hjemme i Norden. Hvor Træerne veg til Side, laa det statelige, rummelige Hus paa en aaben Terrasse, omgivet af en bred, skyggefuld Veranda. Herfra saa man ned til en lille, idyllisk Sø, og hinsides denne hævede Landet sig op imod Ngong Bjerget, der rejser sin yndefulde, bløde Profil som et Vartegn over Nairobi, stigende op i fire blidt svulmende Toppe dækket med Skove og aabne Sletter i gullige og grønne Toner. — „Shebas Barm" kaldte vi det undertiden, og vi tænkte dermed ikke blot paa Afrikas dunkle, sagnindhyllede Oldtidshistorie, men ogsaa paa den kvindeligt bløde Form af det roligt hvilende Bjergmassiv. I Skovene og paa Græssletterne levede Løver og Bøfler og mange andre Dyr, og bag om Bjerget kom man ned i Kedong Valley, hvor Girafferne boede i Ensomhed.

Der var en dyb Hvile og Fred ved at sidde her paa Terrassen i Eftermiddagens gyldne Lys og se Skyernes Skygger vandre langsomt hen over Bjergets Sider, føle Monsunen komme strygende ude fra de store Sletter som et blidt, men magtfuldt Kærtegn, der svalede os efter Dagens Hede.

Bagved Huset strakte sig svagt bølgende Plæner ud imod den mørke Skovkant, Plæner dækket af et tæt, lysende grønt Græstæppe. — Her var Lullu, Antilopen, kommet vandrende for at besøge sin Herskerinde. Paa den aabne Terrasse foran Huset havde

Kikuyuerne siddet og ventet paa Msabu, der skulde helbrede deres smaa og store Svagheder, løfte deres Bekymringer fra dem, og inde i Stuen, bag de smaarudede Vinduer, var maaske „Seven Gothic Tales" blevet til. —

Dagen var ved at svinde, og Bjergets grønne og gule Farver sløredes af Aftenens Dis, Skyggerne samlede sig i dets Dale og Kløfter, og tilsidst stod det som en alvorlig, blaaviolet Silhouet mod den gyldne Aftenhimmel med de vældige, hvide Skybanker. Saa kørte man hjem, medens Vinden susede i Kastaniernes brede Kroner og gav Signal til Nattens Komme. Vejen førte igennem en lille Skov, en Rest vel af Fortidens Urskov, og skulde det her ske, at man saa et Par glødende Øjne rettet imod sig, saa var det ikke helt sikkert, at det var en modgaaende Vogns Lanterner; det *kunde* godt være en Løve. Medens jeg boede i Nairobi hændte det, at man i Udkanten af denne Skov fandt Resterne af en indisk Bissekræmmer halvt fortæret af Løverne — — — mindre end 4 Kilometer fra Byens Centrum.

For den, der ikke havde sit Hjem i Nairobi, var Aftenerne drøje at komme igennem. Af egentlige Forlystelser bød Byen paa tre Biografer, medens Theatre og Koncerter var ukendt; Biograferne, der spillede tre Aftener om Ugen foruden Lørdag Eftermiddag, var temmelig lurvede og skumle, og var end Programmet gennemgaaende tarveligt, saa var Prisen, 5 Shgs., til Gengæld god. Jeg er ikke klar over, om der var lavere Priser for Indere, men der var i hvert Fald altid fuldt Hus paa de kulørte Pladser. Højre Side af Tilskuerpladsen var forbeholdt Indere, og selv uden at være behersket af særlig udprægede Racefordomme var man ganske glad over denne Adskillelse. Sagen var den, at Inderne nærer en heftig Forkærlighed for Hvidløg og som Regel udsender en bedøvende Duft af dette Krydderi; til Gengæld røg de ikke Tobak og led sikkert haardt ved de tætte Skyer af Tobaksrøg, der udgik fra den europæiske Side. Der udkæmpedes saaledes en stille Duel mellem de to krydrede Urter, og jeg vilde næsten tro, at Tobakken gik af med Sejren.

Efter Theatertid var der ikke Chancer for Udskejelser; paa Hotellerne var der øde, tomt og mørkt, og den ene Café, der en Overgang søgte at arbejde sig op som Natcafé, maatte hurtigt opgive Kampen; Klimaet og Livsforholdene opfordrede ikke til Nattesæde. Lørdag Aften kunde man dog fortsætte paa Torr's, der den Aften havde stor Galla-Diner med Dans. Medens the upper ten i evening dress havde besat alle Bordene i Spisesalen og lod Propperne knalde, fyldtes det brede Galleri ved Ellevetiden af det mere jævne Publikum, hvis man da overhovedet kunde tale om et jævnt Publikum her i dette Land, hvor vi, mere eller mindre, alle var lige; uanset Rang og Indtægt saa var vi dog allesammen Vazungu (Hvide Mænd) og stod sammen paa den hvide Front. En saadan Lørdag Nat flød Spiritus'en i stride Strømme, og det var mig altid en Gaade, hvordan Folk kom helskindet hjem med Vognen efter disse Fester. Søndag Morgen kunde man da ofte se en hel Del knækkede Afviserpæle og Skilte rundt om paa Gader og Veje, men der skete aldrig noget alvorligt, og man hørte aldrig om, at Politiet havde blandet sig i denne lidt ureglementerede Kørsel.

Naar Dansen holdt op ved Tretiden, var der ofte nogle Par, som med Ungdommens ukuelige Energi kørte ud mod Ngong eller Athi Plains for „at lære at gyse", og det kunde da ske, at de oplevede Sensationer, som de ikke havde ventet sig. En saadan Nat var et ungt Par letsindige nok til at stige ud af deres Vogn ved „Lone Tree", der var et yndet Maal for „petting parties"; i Projektørskæret havde de faaet Øje paa et Par Løveunger og søgte at komme dem paa nærmere Hold. I næste Øjeblik lød den dybe Snerren og Knurren, som hos de fleste Mennesker fremkalder en iskold Fornemmelse ned langs Rygraden. Hunløven nærmede sig i lange Spring for at forsvare sit Afkom, og det blev et vildt Løb for Livet, men det gik godt, formodentlig fordi Projektørskæret skræmmede Løvinden, og fordi Motoren stadig var i Gang, det varede næppe et Sekund, før Døren smækkede i, og Vognen sprang frem gennem det høje Græs. Nogle Dage efter stod Historien at læse i „Standard",

og i de følgende Maaneder var „Lone Tree" hver Aften Centrum for en hel Bilpark, men Dyrenes Konge og Dronning foretrak at flytte til en mere rolig Lejlighed.

Grundtonen i det daglige Liv var Arbejdet, i hvert Fald for Mændenes Vedkommende. Damerne fik Tiden til at gaa med at gaa i Butikker, Besøg paa Jack Frost og langvarige Konsultationer i den populære Frisør -og Beauty Salon „Osa", opkaldt efter Mrs. Martin Johnson. Mange Damer udviklede sig ogsaa i Morgen- og Formiddagstimerne til fremragende Golfspillere, og de mere fordærvede begyndte maaske allerede Kl. 9 paa et Bridgeparti, der kunde vare til ud paa Aftenen.

Mit eget Arbejde var navnlig i de første Aar meget omfattende. Vi laa i de Aar i en heftig Konkurrencekamp med importeret engelsk og japansk Cement, og dette medførte naturligt, at Indtægterne var begrænsede, hvilket man blandt andet søgte at opveje ved at indskrænke Udgifterne. Dette i Forbindelse med andre Forhold medførte, at jeg maatte beklæde Stillingerne som Formand for Bestyrelsen, almindeligt Medlem af denne, Manager, Kontorchef, Propagandachef, Korrespondent og — — Lærling. Fra min Forgænger havde jeg overtaget en Office Boy, hvis Opgave det var at bringe Breve ud til vore Forbindelser i Nairobi samt aflevere og hente Post og Telegrammer paa Posthuset, men som ny Mand i Landet havde jeg ikke rigtig Tillid til denne Posttjeneste og foretrak at besørge min Post selv. Efter at jeg nogle Maaneder igennem havde set ham sidde paa Stengulvet udenfor Kontordøren optaget af at brodere en Hue eller studere ABC, gav jeg ham Afsked og overtog saaledes ogsaa Stillingen som Bud. — Det maa dog her tilføjes, at Virksomheden i Aarenes Løb udviklede sig til et ganske blomstrende Foretagende, saaledes at jeg kunde aflastes for en Del af de nævnte Hverv.

Naar jeg anvendte Udtrykket Lærling om mig selv, var det ikke

uden Grund, thi der var mange Ting at lære, naar man gik ind til et saa omfattende Arbejde i et fremmed Land. — Satte man sig ved Bestyrelsesbordet for at lede et Møde, var det selvfølgelig ganske nødvendigt at kende de skrevne og uskrevne Regler, der var gældende for saadanne Forretninger, at overholde de særlige engelske Former og det Ceremoniel, der ventes og kræves ved den Slags Forhandlinger. — — Der kunde være en særlig Charme ved at studere de Breve og andre Forretningspapirer, man modtog, for derigennem at uddybe sine Sprogkundskaber og gøre sit eget Sprog saa flydende og formfuldendt som muligt.

Vi var, som fortalt, engageret i en haard Konkurrencekamp, hvor vi i Afrika repræsenterede de fremskudte Afdelinger, medens Kampens egentlige Ledere, Generalstabene, sad hjemme i Europa. Kodetelegrammerne hjemmefra kunde derfor undertiden indeholde meget vigtige Meddelelser, og det blev et Spil af en særlig Spænding at opløse disse Telegrammer og se Meningen dukke frem fra Blankettens Rækker af meningsløse Ord. Paa samme Maade var det et tiltrækkende Puslespil at omskrive sine Meddelelser i Kodeord paa en saadan Maade, at man paa een Gang fik det klarest mulige Udtryk for sine Tanker og den lavest mulige Udgift til Telegrammer.

I Konkurrencekampen stod vi, som sagt, i Frontlinien, og vore Soldater var Cementsækkene, der i Tusindvis sendtes ud til de fjerneste Pladser for at møde og bekæmpe de fremmede Sække, der tilsyneladende kun adskilte sig fra vore ved at bære et andet Mærke paa Maven. Det gjaldt da her som under andre Forhold om at udstyre sine Tropper saa godt som muligt, at gøre dem stærke og udholdende, med andre Ord at levere den bedst mulige Kvalitet, og det var en af mine Opgaver at sørge for, at denne Side af Sagen var i Orden. — Det var derfor lejlighedsvis nødvendigt for mig personligt at overvaage Cementmalingen, der altid foregik om Natten, hvorved vi opnaaede en lavere Kraftpris. Vi plejede at sætte den store Cementmølle i Gang paa Slaget ti hver Aften, og vi vidste, at i det Øjeblik vi satte de tre Hundrede Hestekræfter ind paa Led-

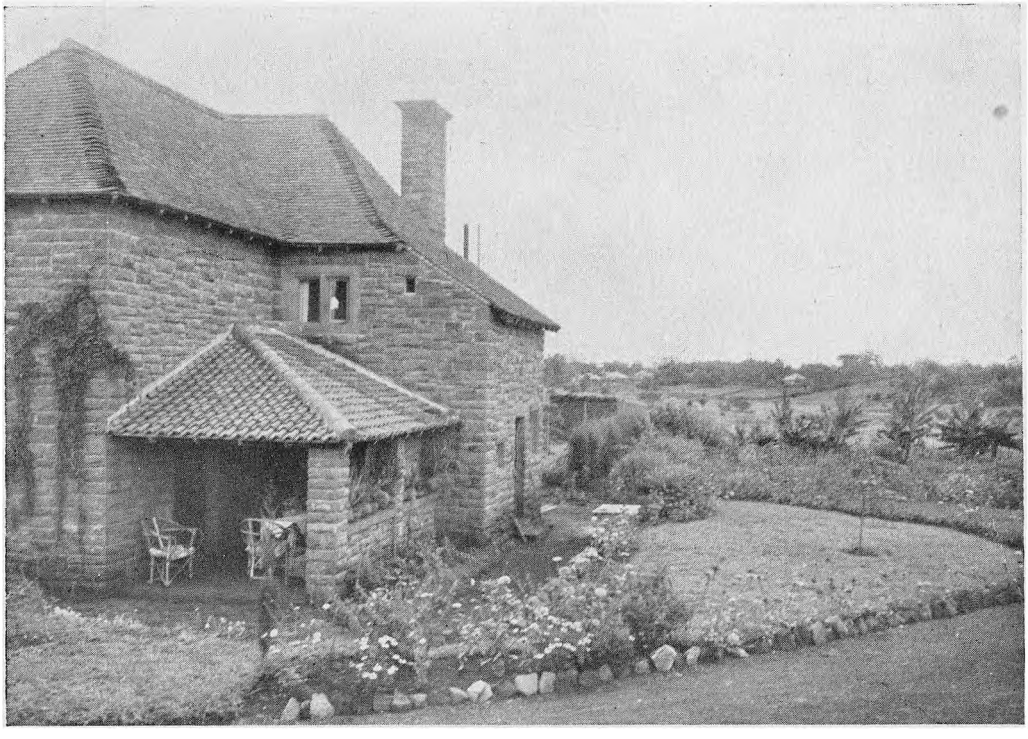

Øverst: En rummelig Bungalow i den smukkeste Tropestil.
Nederst: Vort nye Hus var beliggende i Udkanten af Nairobi.

Øverst: Under flittige Hænders Pleje skabtes her en yndig Have.
Nederst: Man kører ud om Søndagen til Athi River.

ningsnettet, dæmpedes Lyset i alle Kenyas Tusinder af Lamper, dog kun det Øjeblik det tog at regulere Spændingen paa Vandkraftværket oppe ved Tana River. Paa dette Tegn kunde jeg ogsaa, hvorsomhelst jeg befandt mig, konstatere, at Møllen blev startet i rette Tid.

Undertiden kørte jeg da ved Halvtitiden ud gennem det bløde, varme Mørke, forbi den mørke, forladte Banegaard og de store Haller, hvor Jernbanens Værksteder fandtes. Gaderne var begsorte og ganske øde, thi ingen Neger havde Lov at færdes i Byen efter 8, medmindre Arbejdet gjorde det nødvendigt; en enkelt Askari kunde man møde, svøbt i den lange, mørke Kappe og bærende Lygte og Knippel. I den østlige Udkant af Byen laa Fabrikken straalende oplyst, men endnu tavs; de to store Cementsiloer knejsede der paa en underlig paatrængende Maade paa Baggrund af Athi Plains, der fuldkommen bar og øde strakte sin mørke Flade helt ud til Horizonten for at mødes med den funklende Stjernehimmel.

Ved Indkørselen kom Jugjit Singh mig i Møde og hilste mig med Østerlændingens Blanding af Ærbødighed og Værdighed.

Jeg vil senere paa disse Blade komme til at omtale denne min udmærkede og trofaste Hjælper; som Navnet antyder var han en Sikh fra Indiens nordvestlige Provinser, af den gode Stamme, der tjener England som Soldater og Politimænd overalt i Verden. Fantastisk saa han ud, som han stod der i Lysskæret inde fra Kontoret, indhyllet i en gammel, europæisk Vinterfrakke, med den hvide Turban over det elfenbensfarvede, smukke Ansigt med de blide, alvorlige Øjne og det store, sorte Skæg.

„Er alt i Orden, Jugjit Singh."

„O. K. Sir."

„Hvad er Klokken?"

„Tre Minutter i ti."

Vi gik ind i Motorhuset og ventede med Uhret i Haanden; til Trods for Vanens Magt gav det mig altid en Følelse af Stolthed at se de smukke, skinnende Maskiner med det danske Firmanavn. Saa

lød Inderens dæmpede, høflige Stemme: „Ten o'clock, Sir." — Et Tryk paa en Knap, og Møllen sprang i Gang med et Brag, en tordnende, buldrende Larm, der aldrig vilde høre op, som et Vandfald af Staal over haarde Granitklipper, en vanvittig Larm, der skræmte den uindviede og fik ham til at føle sig lille overfor de Kræfter, der her var sluppet løs. For os var det kun Arbejdets muntre Sang.

Der gik utallige Cigaretter og mange Kopper The med en saadan Nat, medens vi gik fra og til, tog vore Prøver og aflæste Instrumenterne. Var Klokken nu blevet tre—fire, kunde man lige saa godt blive derude og se Solen staa op over Athi Plains. Ved Halvsekstiden begyndte Sydkorsets Stjerner at blegne, snart svandt de svagere Stjernebilleder bort, og Himmelhvælvingen antog en graablaa Farve, der hurtigt blev blegere og blegere; lidt før seks farvedes Skybankerne nede over den østlige Horizont med en dyb, mørkerød Farve som en Strøm af Blod, gik over i Rosa og straalende, blændende Guld, og saa tændte Solen sit glødende Baal og kaldte os op til en ny Dags Liv. — — — Ovre i Vest dukkede Ngong, „Shebas Barm" op af Morgentaagerne og rødmede under Solens første Kys. Var man heldig, kunde man i Syd og Nord skimte Kilima-Ndjaro og Mount Kenya; som Aandesyn rakte de deres skinnende, hvide Istinder op i Verdensrummet.

Ude paa Sletten, et Par Hundrede Meter fra os, havde et Par store Wildebeest rejst sig, velsagtens for at slikke Duggen af Græsset; med de vældige Takker, det tjavsede Skæg og de tunge, bagtil hældende Kroppe saa de ud som et Par Væsener fra en fjern, fjern Fortidsverden. Med det selvfølgeliges Skønhed føjede de sig ind som en lille Enkelthed i det vældige, alvorsfulde Landskab.

III

HUS OG HJEM

En Morgen fandt jeg paa mit Skrivebord den velkendte, lille brune Telegramkonvolut, der denne Gang bragte en Meddelelse af mere end almindelig Interesse: „Family leaving Genoa Tuesday by Llangibby Castle" var Indholdet.

Tankerne sprang i et Sæt til Danmark, til de tre, der nu var midt i den sidste uhyggelige og oprivende Travlhed, som følger med at opløse et Hjem og pakke til en stor Rejse. Men ogsaa hernede hos mig vilde der blive travlt, om tre Uger maatte der staa et nyt Hjem parat til at modtage dem.

Det er ikke let at skabe et Hjem i Kenya, men at skaffe sig et Hus volder som Regel ingen større Vanskelighed. Hver Uge Aaret rundt rejser Folk hjem til Europa, nogle for bestandig, andre paa den obligate „long leave", det halve Aars Ferie, der tages hvert tredie Aar og er en næsten tvingende Nødvendighed for Tropemennesker, der vil bevare deres Humør og Arbejdskraft. Folk, der rejser hjem paa Ferie, søger som Regel at udleje deres Hus fuldt møbleret, selv om nogle, som mange Aars Omflakken i Kolonierne har gjort til Nomader, foretrækker at sælge Rub og Stub og købe nyt, naar de vender tilbage.

Jeg begav mig altsaa paa Jagt efter et passende Hus, og det gik snart op for mig, at det ikke var saa lige at løbe til; et gammelt Bølgeblikhus fra den rigtige Pionertid med Badeværelse og W.C.

anbragt i et Skur i Haven vilde afgjort ikke passe for forvænte Københavnere. Et nyere Stenhus med mere moderne Bekvemmeligheder maatte opgives paa Grund af de lasede og vaklevorne Møbler, men omsider fandt jeg da, hvad der syntes at være det helt rigtige langt ude paa Sclaters Road, en rummelig Bungalow bygget i den smukkeste Tropestil med en velplejet Have, der rummede en Tennisbane, Badmintonbane, Rosenhave og mange andre Herligheder, dertil selvfølgelig Garage og Boys' Hus. For alt dette indbefattet Møbler, Service og Dækketøj skulde der betales £ 15 om Maaneden, og det kunde vel næppe kaldes dyrt, selv om man havde et tydeligt Indtryk af, at var der ofret meget paa Husets Ydre og paa Haven, saa var der til Gengæld sparet kraftigt paa Indboet og Udstyret.

Til Huset hørte et Tjenerskab paa 4 Boyer, Kok, Houseboy og to Gartnere, som jeg dog selvfølgelig selv maatte betale. Kokken, Kinandu, var en ganske lille Mand, der holdt sig meget rank, og som saa mange smaa Mænd var i Besiddelse af stor Selvfølelse; Macharia, Husboyen, var en stor, grovlemmet Fyr, der altid lugtede af Geder. Han var, hvad vi kaldte en „mission-boy" og havde derfor en Hytte oppe i den franske Mission, hvor han tilbragte Natten med Kone, Børn og et Dusin Geder, hvis han da ikke var ude at drikke eller spille Hazard, hvilket ogsaa kunde ske. Komu, den ene af Gartnerne, var i en Klasse for sig selv; naar man saa hans ranke, spændstige Skikkelse, de stolte, vemodige Øjne og det blide, beherskede Smil, følte man, at man stod overfor en Personlighed præget af gammel Kultur, selv om det var Negerkultur. Komu rejste flere Gange fra os for at se til den store „shamba", Have eller Plantage, han ejede oppe i Nyeri-Distriktet, men han vendte altid tilbage til Glæde for begge Parter; nogle Aar senere tog jeg ham ind til mit Kontor som Office-Boy.

Hvor mærkeligt at sidde her ene i det store Hus som Herre over 4 mørkhudede Tjenere, hvis Sprog jeg først lige var begyndt at trænge ind i, men Husførelsen gik forbavsende glat, Huset skinnede og straalede, Maden var parat, naar jeg kom hjem, og flinke Hænder

beskar Roserne og klippede Plænerne, uden at jeg behøvede at blande mig ret meget i Sagerne. Saaledes er sorte Tjenere. Maaske stod Middagen temmelig ofte paa „Kuku", Høne, fordi det var een af de faa Betegnelser paa Mad, jeg havde lært.

Ankomstdagen nærmede sig, og jeg maatte, saa godt det nu lod sig gøre, fortælle mine Boyer om det store, der forestod, om Memsab (Fruen), Memsab kidogo (den lille Frue) og den unge Bwana, der skulde komme fra det fjerne Ulaya, Europa. De var meget alvorlige, meget interesserede og fordoblede om muligt deres Flid og Iver. Der blev gjort Indkøb til Lunch og Dinner, friske Roser fyldte Stuerne med deres Duft, og jeg kunde køre til Banegaarden med Bevidstheden om at have gjort, hvad jeg kunde.

Der er noget gribende og betagende ved Synet af en stor Oceandamper, der langsomt glider ud fra Land eller trækkes ind til Kajen af smaa Slæbebaade, medens Lommetørklæderne vifter det sidste Farvel eller den første Velkomsthilsen. Man tænker paa de mange Menneskeskæbner, der her mødes og skilles ved et afgørende Vendepunkt i Livet.

Den samme Stemning var der over Banegaarden i Nairobi, naar „The Boat Train" ankom ved Nitiden om Morgenen eller afgik om Eftermiddagen. Ned langs den lange Perron hængte tæt i Række gule Cigaretreklamer, der skinnede i Sollyset som festlige Faner. Et Par store Skibsmodeller i Glasmontrer antydede, at Nairobi i Virkeligheden var Udgangs- og Endepunkt for de store Dampskibslinjer over „the seven seas". — Perronen var et Mylder af Mennesker, Nairobis sædvanlige brogede Vrimmel af hvide, sorte og brune Mennesker i alle mulige mærkværdige Paaklædninger, pludrende og pratende paa Engelsk, Fransk, Tysk, Dansk, Svensk, Hindustani, Urdu og Gujarati, Swahili og Kikuyu, en veritabel babylonisk Sprogforvirring. — Var end Sprogene vidt forskellige, saa var det de samme, elementære, menneskelige Følelser, der beherskede os

alle, naar vi saa Toget svinge rundt i den lange Kurve udenfor Stationen, saa man paa een Gang kunde se hele den lange, lange Vognrække, de Hundreder af Ansigter, der stirrede mod Maalet, naar det uendelig langsomt gled frem ved Perronen, medens Mængdens støjende Snak dæmpedes et Øjeblik, saa man hørte Hjulenes tunge Rumlen og en Dampstraales Syden.

Selv den, der kun kom her som Tilskuer uden at have nogen Rolle i Skuespillet, maatte uvilkaarlig føle Hjertet banke lidt stærkere, mærke Nerverne dirre, naar han i dette Øjeblik betragtede Minespillet i de mange forskellige Ansigter, lyttede til de uvilkaarlige Udbrud af Glæde og saa de udtryksfulde Armbevægelser.

Dog, det tænkte jeg ikke paa hin Morgen, thi jeg spillede selv en af Hovedrollerne.

Den første Ret ved Lunchbordet skulde selvfølgelig være Smørrebrød, rigtig dansk Smørrebrød; jeg havde købt dansk Leverpostej, norske Sardiner og Mombasa-Rejer, og jeg havde meget omhyggeligt søgt at forklare Kinandu Hemmeligheden ved denne nye Ret, men det var umuligt at bevare Alvoren, da han meget strunk og stolt serverede de fire Stykker Brød, hvorpaa alle tre Delikatesser var anbragt ved Siden af og ovenpaa hinanden. Først senere læste vi i danske Aviser om Fremkomsten af Pyramide-Smørrebrødet, og Kinandu har saaledes maaske Verdensprioritet paa denne Opfindelse.

Længe varede det dog ikke, før Memsab havde faaet opdraget Kinandu til at lave dansk Mad, men hvorledes det egentlig lykkedes saa hurtigt for hende, der maatte starte med et fundamentalt Ukendskab til Sproget, Indkøbsforhold o. s. v., det er mig den Dag i Dag en Gaade. Som bekendt er de østafrikanske Negre i Besiddelse af et næsten trolddomsagtigt Talent for Madlavning, og har de blot een eller to Gange lavet en ny Ret under Vejledning, vil de aldrig glemme den. Under hele vort Ophold var vi paa faa Undtagelser nær heldige med de boy'er, vi havde i vor Tjeneste, hvilket, saa

besynderligt det kan lyde, vistnok hang sammen med, at vi var Skandinaver, thi selv om Negrenes geografiske Begreber var overordentlig taagede, saa kendte de udmærket godt Forskel paa Skandinaver og andre Europæere, og gode boy'er gik gerne milevidt for at faa Tjeneste i et skandinavisk Hus.

De første Maaneder blev paa mange Maader en travl Tid, men en god og interessant Tid, der fyldte os med nye Kundskaber, nye Erfaringer og Sensationer, en Foryngelsens Tid.

Først og fremmest var det nødvendigt at sætte sig ind i Swahili, det Blandingssprog, der tales over hele Østafrika. Det rigtige Swahili, saaledes som det tales af Swahilierne nede ved Kysten, er en Blanding af Arabisk og forskellige Negersprog, hvortil der i Tidens Løb er kommet et stort Antal europæiske Ord fra alle mulige Sprog omformet efter de sortes Behov og Udtale. Som alle andre Sprog har Swahili en Grammatik: Verberne deklineres, og Substantiver og Adjektiver konjugeres ved Hjælp af forskellige For -og Endestavelser. Principperne er i og for sig meget simple og letfattelige, men de har dog alligevel været for meget for Englændernes medfødte Utilbøjelighed til at anstrenge sig med fremmede Sprog, og i det saakaldte Kitchen-Swahili, der nu er det almindelige Sprog hvide og sorte imellem, har man resolut kastet saa at sige hele Grammatikken overbord og derved udviklet et Slags Telegramsprog, der vistnok søger sin Lige i Simpelhed og Korthed, men som naturligvis ikke egner sig til Drøftelse af højere Materier. Pudsigt nok var det ikke muligt i Nairobi at købe en ordentlig Lærebog i Sproget; den Slags Ting maatte man til London om. —

Saa snart vi havde vænnet os lidt til Forholdene, maatte vi til at tænke paa at faa et Hus, hvor vi kunde skabe vort eget Hjem. Det havde straks staaet os klart, at en egentlig Flytning fra Danmark til Afrika vilde koste en mindre Formue, og vi havde derfor bestemt kun at medtage et Udvalg af de Ting, man ikke kunde købe i Nairobi: Sølvtøj, Glas, Porcelæn, Malerier o. s. v. Dette Udvalg

viste sig i Memsabs Fortolkning at udgøre 13 store Kasser, hvis Transport til Nairobi kostede os godt og vel 2000 Kr.

Alligevel, det var en stor Dag, da vore Kasser ankom, og vi glædede os hver Dag i de kommende Aar over at have de gode, hjemlige Ting om os. Jeg kan ikke lade være her at yde Tribut til „Adam", som besørgede Pakningen saa godt, at der kun gik et eneste Askebæger i Løbet. Da vi rejste hjem, pakkede Jugjit Singh med nogle andre Fundier en hel Del af vore Ting, men da de kom hjem, var mere end Halvdelen uhjælpelig knust til Skaar. En Del blev efterladt til senere Hjemsendelse og blev, ved en af disse ubegribelige Fejltagelser, der vistnok kun sker i Østafrika, solgt ved Auktion for latterlige Smaapenge. Det er den Slags Stød, man faar, naar man flakker rundt i Verden.

Foreløbig laa nu imidlertid disse Sorger skjult i Fremtidens Taager, og vi kunde med Liv og Glæde tage fat paa at opbygge det nye Hjem. Spørgsmaalet om Møbler viste sig at være lettere at løse i Nairobi end de fleste andre Steder; man købte sine Møbler paa de Auktioner, der afholdtes forskellige Steder i Byen tre Gange om Ugen. Det var i Virkeligheden en meget populær Forlystelse at gaa til Auktion, og rent bortset fra, at man kunde slumpe til at gøre en god Forretning, var det jo næsten lige saa spændende som Poker; skulde det ske, at man i Øjeblikkets Ophidselse kom til at købe en Bunke Ragelse, som man slet ikke havde Brug for, kunde man ganske simpelt sælge det igen ved den næste Auktion; Tabet var til at overse, og der var endda Mulighed for en Gevinst.

Iøvrigt var det ikke udelukkende brugte Møbler, der solgtes; de mange smaa, indiske Snedkere sendte gerne deres Varer paa Auktion i Stedet for at holde Butik, og deres mørkhudede Venner og Landsmænd sørgede for at byde Tingene op, til en tilfredsstillende Pris var naaet, hvorefter de sprang fra og lod Europæerne betale. Man skulde derfor se sig godt for ogsaa af den Grund, at de indiske Haandværkere ofte lavede noget slemt Fusk; købte man ubeset et Skab eller en Kommode, kunde man bagefter opdage, at Bagklæd-

ningen og Skuffebundene var fremstillet af uhøvlede Brædder fra gamle Pakkasser. Det var det man med et Skuldertræk kaldte „Fundiarbejde" i Modsætning til „imported goods", der som Regel gik i høje Priser, ligegyldigt hvor slidte og pjaltede de saa var. Havde man, som vi, god Tid til at se sig om og være kritisk, kunde man for nogenlunde rimelige Penge skaffe sig et smukt og hyggeligt Hjem. Det, der satte Prikken over I'et, var dog naturligvis vore egne „importerede Varer", og Førstepladsen blandt disse indtog Flyglet; jeg var ganske klar over, at det var en dyrebar og usædvanlig Flothed at bringe et saadant Instrument ud fra Danmark (Tolden alene androg 300 Shgs.), men det skaffede os til Gengæld mange glade og smukke Timer.

Vort nye Hus var beliggende i Udkanten af Nairobi i et nyt Kvarter, der først var ved at opstaa; der var derfor langt til Naboerne og Plads til Tennisbane og en Have paa 20,000 Kvadratalen, som vi ganske vist selv maatte anlægge. — — Takket være vore flinke Boyer gik Husførelsen uden større Vanskeligheder, og Memsab kunde derfor med al sin Energi ofre sig for Havearbejdet assisteret af en anselig Styrke af fremmede Boyer. Under flittige Hænders Pleje skabtes her af den jomfruelige Jord en yndig Have dækket med frodige Græstæpper og prydet med Tropernes straalende, farveprægtige Blomster: Buskadser af store røde og hvide Julestjerner saa høje, som man aldrig har set dem i Danmark, Søjler af Bougainvillea, Plænerne kranset af de fine, spinkle Barberton Daisies. — — Huset og Garagen dækkedes af Golden Showers, Tennisbanens Hegn af Morning Glory, der paa faa Maaneder skød op med ufattelig Voldsomhed og pludselig brød ud i et Væld af natblaa Blomster.

Det kostede et stort Arbejde at anlægge Plænerne, thi Græsset blev plantet og ikke saaet som hjemme i Europa; ude fra de indfødtes Reservat kom Kikuyukvinderne slæbende med Sækkefulde af det grove Kikuyugræs, som Boyerne taalmodigt plantede Fod for Fod. — — — Bagtil i Haven havde vi en lille Majsmark, Tomater i overvældende Fylde, Bananer og Ananas i Række og Geled. Ka-

stede man en raadden Tomat fra sig, kunde der nogle Uger senere staa et Vildnis af Tomatplanter, og stak man en tilfældig Pind i Jorden, kunde den paa faa Dage grønnes og frembringe Blomster. Man maatte næsten ængstes over denne voldsomme Frugtbarhed i Jorden, Vegetationens vilde Livskraft. Kun de danske Urter, som vi forsøgte at fremelske af indsmuglet Frø, vilde sjældent lykkes, Varmen, Lyset og Insekterne dræbte dem.

Der kunde være en forunderlig Stilhed over Huset, en Stilhed, det var godt at lytte til og sænke sig ned i. Civilisationens Torturinstrumenter, Telefoner og elektriske Klokker brød aldrig ind i Tavsheden, ej heller de europæiske Byers Gadelarm. Maaneder igennem blæste Monsunen gennem Husets aabne Vinduer og Døre og fyldte det med en evig, sagte Brusen. Om Morgenen hørte vi ude fra Vejen Kikuyupigernes monotone, tre-firetonede Sange, naar de travede til Byen med deres svære Laster af Sukkerrør eller Kartofler. Om Aftenen, naar Mørket havde lagt sig over Landet, begyndte Cikaderne deres uendelige dirrende Musiceren; den kunde pludselig, som paa Kommando, stoppe et Øjeblik for saa at fortsætte i det uendelige. Hvis man laa søvnløs om Natten, føltes den som en utaalelig, nerveslidende Hvinen. — — Allerede i den korte Dæmringstid begyndte Sjakalernes Bjæffen, og naar Mørket var tilstrækkelig dybt, kom Hyænerne luskende ind i Haverne og fyldte Luften med deres uhyggelige, jamrende Tuden, ofte hørte vi Køkkendøren klapre, naar en Hyæne havde lugtet Maden i Fadeburet og søgte med Hovedet at støde Døren op. Undertiden begyndte, midt i den sorte Nat, alle Hundene i Husene rundt omkring at glamme af Raseri og Skræk, naar en Leopard fra den lille Stump Urskov hinsides Floden gik ud paa Jagt; mangen en Morgen fandt vi Leopardernes Spor i Haven, og det var dem, vi gav Skylden, da vor pragtfulde Perserkat forsvandt sporløst. „Chui nakwisha kulla," sagde Boyerne, Leoparderne har ædt den.

De eneste kunstige Lyde, der blandede sig i denne Natursymfoni, var Flyglets Toner, naar Mozart, Haydn eller Beethoven for en Stund fik os til at glemme Afrika og skænkede os en Stemning, vi trængte til.

Naar vi om Aftenen efter dinner havde slaaet os ned i Dagligstuen med Kaffen, holdt vi af at lytte til de muntre Lyde ude fra Køkkenet, et Kor af Boyernes mørke Strubelyde og en lille lys Pigestemme; det var Memsab kidogo, der var ved at lære Boyerne Engelsk ved Hjælp af en lille Swahili-Udgave af Biblen. Anbragt paa en lav Wakambastol med Bogen paa Skødet udøvede hun sit Herredømme over de sorte Mænd med straalende Liv og Munterhed; det var et Billede vel værd at betragte, den lille, ganske lyse Skikkelse imellem de mørke Ansigter, der glødede af Interesse, Hengivenhed og Munterhed.

Dagen begyndte Klokken seks, naar Solen stod op og fyldte Himmelrummet med et fint, rødgyldent Lyshav. — Der kunde selvfølgelig være Dage i den lange Regntid eller i vore Vintermaaneder, Juli og August, hvor Himlen var og blev graa, men som Regel var det straalende Solskin i den første Morgentime; hurtigt fordampede Duggen og dækkede Himlen med et let Skyslør, men idet Kloden rullede videre og bøjede sig for Dagens Stjerne, fordampede atter det tynde, graa Dække, og Nairobi laa i Formiddagstimerne under en straalende blaa Himmel, stedse stærkere bagt og brændt i den naadeløse Sols Straaler. — Op ad Dagen dannede der sig store Klodeskyer, der som Følge af Lysets Brydning i den tynde Atmosfære paa ejendommelig Maade opfattedes som egentlig rumlige Fænomener, vældige, svævende Damplegemer, hvor vore hjemlige Sommerskyer ofte ser ud som flade Dekorationer paa en Teaterhimmel.

Aldrig saa man Skyerne jage hen over Himmelen; drevet frem af Monsunens jævne Tryk sejlede de ganske langsomt afsted, saaledes som det nu passede til Landets Karakter og Tempo. Bado kidogo.

Mod Aften, det vil sige mellem fem og seks, antog de store kuplede Skyformationer pragtfulde Farver, gyldne, rosa, blaa og violette, Farverne ændredes og blandedes uafladelig og frembød et Skuespil, man aldrig blev træt af at beundre. Vi lod gerne Eftermiddagstheen servere paa Verandaen, hvorfra vi kunde betragte Skyernes Spil og Solnedgangen; i Regntiden skete det næsten hver Aften, at tunge, blaasorte Skyer rullede frem over Ngong og udløste sig i flammende Lynstraaler og bragende Tordenskrald; paa giftiggule Skyers Baggrund stod Tordenbygerne som mørke Søjler mellem Himmel og Jord og skred majestætisk frem over Bjergets fire Toppe.

Ofte hændte det ved Thetid, at Gamle Riebau kom ind for at faa en Passiar; han var vel dengang midt i Tresserne, men gammel i Afrika. I fyrretyve Aar havde han levet fjernt fra Danmark, i Amerika, Sydafrika og tilsidst Østafrika, hvor han i en Aarrække havde arbejdet i Regeringens Tjeneste som Landmaaler og Tegner og nu levede et meget ensomt og meget spartansk Liv paa en beskeden Pension. Hos os blev han efterhaanden et Slags Husinventar, hvis man vil optage dette Ord i en god og venlig Mening.

Naar Solen var gaaet til Hvile bag Ngongs mørke Silhouet var det Tid at starte den traditionelle Spøg med Riebau: „Jeg er meget ked af det, Riebau, men jeg tror ikke, vi har noget Whisky i Huset."

„Aah, det er saamænd godt," svarede han med Alvor i de lyse, blaa Barneøjne og med Oprigtighed i sit Hjerte, „hvad skulde vi dog med Whisky," hvilket dog ikke forhindrede ham i med oprigtig Glæde at modtage den long drink, jeg rakte ham lidt efter.

Gamle Riebau elskede at høre mig spille, hvadenten det nu var Haydns muntre Toner eller en Sonate af Beethoven, mest dog maaske de kendte, gamle Sange fra Danmark; saa kunde det ske, at de trætte Øjne, der havde set saa meget af Verdens Skønhed, Storhed og Ondskab, blev fugtige. Og dog led han ikke af Hjemvé, men

elskede Afrika og Livet derude; han havde ikke mere at søge i det gamle Land, og ingen kunde savne ham derhjemme. Menneskehjertet er i Sandhed en mærkelig og uforklarlig Ting.

Det kunde have været fristende at blive ude paa Verandaen med Sundowneren i det bløde Mørke under de funklende Stjerner. Her hvor vi boede saa nær ved Ækvator, havde vi det Fortrin at kunne beundre baade Nordhimmelen og Sydhimmelen, og kunde det end have sine Vanskeligheder at genkende de gamle Stjernebilleder, fordi de her betragtedes under en helt ny Synsvinkel, saa havde det dog netop sin særlige Charme at udrede Traadene i Stjernernes gyldne Spind og nikke genkendende til de kendte, fortrolige Figurer.

En Kendsgerning var det imidlertid, at man altid gik ind, før den korte Skumring gik over i Natten, hvadenten det nu kun skyldtes Tropernes Tradition eller maaske Hensynet til Insekterne, der altid blev særlig energiske paa dette Tidspunkt. Inden Døre kunde det til Tider være saaledes, at Luften svirrede af Insekter, men det var forbavsende at mærke, hvor hurtigt man vænnede sig til denne lille Plage, selv om man hjemme i Danmark havde frygtet og afskyet den mindste, uskyldige Natsværmer. — De store, plumpe „Sausage Flies", der, som Navnet antyder, havde en Bagkrop som en lille Pølse, for løs paa Lamperne med et Smæld, saa man frygtede for, at Skærmen skulde revne; paa de lyse Vægge kravlede store og smaa Natsværmere i mange Farver, og paa Vinduerne sad Stankelben, „Praying Maids", lurende paa Bytte. Fluerne var i Afrika frækkere end de fleste andre Steder i Verden og styrtede sig brændende af Tørst i Whiskyglas og Kaffekopper; man saa derfor overalt Glas, Kopper og Kander dækket af et Stykke Tyll kantet med brogede Glasperler. — En Ting, vi aldrig vænnede os til, var de store, giftige Edderkopper, runde og paa Størrelse med en Femogtyveøre, dertil udrustet med seks lange, kraftige Ben. Hændte det, at Memsab kom op i Soveværelset om Aftenen og fandt et saadant Uhyre midt paa Gulvet, gjaldede et Raab igennem Huset: „Kiragu, iko dudu kubwa sana, kuja hapa na kufa," her er en stor Edderkop, kom op og slaa

den ihjel. Saa løftede Kiragu op i Kanzuen og for op ad Trappen bevæbnet med et sammenrullet Viskestykke eller en Sko. Naar Edderkoppen blev skræmt, sprang den op i Luften og beskrev en Skruelinie, den var derfor svær at faa Ram paa, men Jagten endte dog gerne med Kiragus Sejr, hvis den da ikke fandt en Revne i Panelet at putte sig ind i; i saa Tilfælde saa man godt efter indenfor Moskitonettet, før man gik i Seng, thi selv om dens Bid ikke var livsfarligt, kunde det medføre meget ubehagelige Følger.

En Eftermiddag fik jeg fra Haven Øje paa en sort Røgsky, der langsomt drev hen over den Aas, der skjulte Muthaigas Villaer for os; den lignede mest af alt Røgfanen fra en Damper, men det var jo af gode Grunde umuligt. — Skulde det være en stor Ildebrand. Inde over Byen laa en lignende Sky, der syntes at komme nærmere, og nu gik det pludselig op for mig, at det var Græshopperne, der kom. — Hele Huset blev alarmeret, og vi bevæbnede os med Benzindunke, Vandkander og Stegepander, Herskab og Boyer tilsammen; man fortalte, at Græshopperne lod sig skræmme af stærkt Spektakel, og i den følgende halve Time hamrede vi løs af alle Livsens Kræfter, medens Millioner af Dyr svirrede hen over Hus og Have. Dersom Sværmen slog sig ned blot for et kort Hvil, vilde der ikke blive andet tilbage af den smukke Have end den bare Jord. Om det var vore Anstrengelser, der hjalp, eller om Insekterne adlød en bestemt Marchordre, skal jeg ikke kunne sige, men vi undgik i hvert Fald Ødelæggelsen, og Sværmen efterlod kun nogle Tusind døde og udmattede Individer, som vi hurtigt fik skaffet af Vejen.

Vi vaagnede altid kort efter Solopgang, naar Morgenens Lys fyldte Soveværelset filtreret gennem de gule Silkegardiner og det store, firkantede Moskitonet, der meget behageligt holdt Virkeligheden lidt paa Afstand, til man var helt vaagen. — Lidt efter bankede Kinandu paa Døren: „Hodi," maa jeg komme ind.

„Karibu," kom ind. — Med Thebakken højt hævet skred han frem

meget strunk og gravitetisk, det lille, mørke Ansigt udstraalede Værdighed og Ansvarsfølelse.

„Jambo, Memsab, Jambo, Bwana." — „Jambo, Kinandu." Gardinerne blev trukket fra, Moskitonettet rullet op og bundet fast, dernæst blev Theen serveret tillavet med nøjagtig den rigtige Mængde Sukker, og Kinandu overrakte mig den friske Morgenavis med de sidste Nyheder. Friske kunde man ikke kalde Nyhederne, thi Redaktionen var sluttet Kl. 5 den foregaaende Eftermiddag, naar Telegrafstationen lukkede, saa var det iøvrigt ligegyldigt, om Jorden gik under, eller Kongen af England abdicerede, det var jo altsammen saa langt væk.

Naar vi satte os til Morgenmaden, kunde vi i Tankerne gøre en Udflugt til Hjemmet. Vi havde dekoreret Spisestuen med Malerier fra Danmarks forskellige Egne og kaldte den spøgende for Danmarksværelset. Her lyste Kronborgs irgrønne Tage paa Baggrund af det blaa Øresund, og paa den næste Væg straalede i lyse, festlige Farver Hornbæk Strand og Foraaret i Plantagen; med et Spring kom vi til Vestjyllands barske, vindblæste Græsflader og videre til Bøgeskoven ved Hindsgavl med Solstrejf over Stien. — Paa Endevæggen malede Afrika sit Selvportræt igennem de aabne Vinduer, først Havens brogede Blomsterflor, dernæst de grønne og gule Sletter og langt ude Donyo Sabuk, Bøffelbjergets karakteristiske Pukkel.

Naar Memsab efter at have vinket Farvel til Vognen vendte tilbage til Huset, havde Kiragu dækket op paa Verandaen med frisklavet Kaffe, varm Toast og Cigaretkassen; med den fuldendte Tjeners Blanding af Fortrolighed og Ærbødighed underholdt han Memsab med Smaasludder om Dagens Nyheder: Macharia Shamba's Skinnebenssaar var atter daarligt, og han bad Memsab om Hjælp. Gitaus lille Søn havde daarlige Øjne, og hans Bibi, hans Kone, vilde bringe Barnet til Byen for at faa det behandlet paa de indfødtes Hospital. Mpaka, Katten, havde igen ikke været hjemme om Natten, den var en vild Krabat. Saaledes gik Passiaren til Glæde for baade Frue og Tjener. — Siden blev Kokken tilkaldt for at faa sine Or-

drer for Dagen, Lunchens Sammensætning og eventuelt lidt Bagning, enten det nu var Smaakager, Leverpostej eller et dansk Rugbrød.

Ved denne Tid begyndte ogsaa Dagens Indkøb. Kikuyukvinderne falbød Kartofler og andre Grøntsager, et Par Boyer vilde sælge Krukker og Skaale, der var skaaret ud i Landets bløde Tufsten og farvet sorte med — Skosværte; andre Boyer bragte udskaarne Træfigurer eller de morsomme Wakamba-Stole prydet med Indlægning og Udskæring. Ved disse Forretninger gjaldt det om at tinge og prutte; Negrene satte som alle farvede Folk stor Pris paa at handle, og de fandt, at de i Memsab havde fundet en værdig Modstander i dette Spil. Jeg tænkte en Gang paa at sætte hende i Vej med en bedre Marskandiserforretning. Sjældnere hændte det, at kinesiske Bissekræmmere kom til os med skønne Ting i Broderier og Silkevarer; her drejede det sig ikke om 5 Cents mere eller mindre, men maaske om 5 Shillings, og der udkæmpedes drabelige Slag, der kunde vare i flere Dage, før Handelen enten gik i Stykker eller blev ordnet til gensidig Tilfredshed.

Tiden mellem Lunch og The var for Memsab næsten altid viet til en omfangsrig Korrespondance med Hjemmet; Brevskrivningens Kunst forsvinder, siges det, og det er vel intet Under i den trivielle, smaaborgerlige Tilværelse, der er os beskaaret i Danmark. Her i Afrika, hvor Livet endnu havde et Skær af Æventyret, kunde der skrives Breve, og her blomstrede Kunsten op igen.

Lørdag Formiddag fejredes som Indledning til Week-end'en. Memsab kørte med til Byen om Morgenen for at gøre Indkøb, og ved 11-Tiden mødtes vi gerne paa „Stanley" eller „Torr's" til den obligate Lørdagskaffe. — Turen rundt i Butikkerne og paa det kommunale Marked var ikke uden Charme: De blanke, hvide Marmorvægge prydedes af blodigrødt Oksekød, medens Vinduet bugnede af Duer og Kyllinger som Regel dog af en temmelig ærværdig Alder,

thi Boyerne kan ikke bringe det over deres Hjerte at slagte de unge Dyr. Dynger af friske Ananas, Jordbær og Morbær kunde næsten ved Synet læske den Tørst, der indfandt sig i det varme, tørre Vejr; Ved Siden af stod Kurve fulde af Majskolber, Artiskokker og Tomater, Pyramider af grønne Zanzibar-Appelsiner og Klaser af Ugandas lyserøde Bananer. — For Lækkermunde var her store Hummer og Rejer fra det indiske Ocean, Fisk fra Mombasa eller Victoriasøen. Efter de mere substantielle Varer fulgte Besøget i Duncans Delikatesseforretning paa Hjørnet af Government Road og Delamere Avenue, hvor importerede Pølser, dansk Leverpostej og Spegesild hørte til Specialiteterne. Endelig kunde Turen afsluttes med et Besøg hos Siqueiras eller i Kerr's Wineshop, hvor Hylderne duftede sødt og forjættende af gammel Portvin og Sherry; var man kendt i Forretningen, blev man budt til Sæde i Bagværelset ved et Glas af den gamle Sherry eller maaske et iskoldt Glas Øl i et højt, guldrandet Glas med Carlsbergnavnet paa.

Ja der var fornøjeligt en saadan Lørdag Morgen i Nairobi, og der var det gode ved det, at mange af disse Herligheder kunde købes for en forholdvis billig Penge. Til den uundværlige, daglige Suppe købtes der for 25 Øre Suppekød, en hel Kurvfuld af almindelige Grøntsager kostede 25—50 Øre, medens Artiskokker var dyre med 10—15 Øre pr. Stk.; til Gengæld fik man 20—25 søde Appelsiner for en Shilling.

Som Regel var man saa tidligt paa Færde, at der kunde blive Tid for Memsab til en tidlig Kop Kaffe paa den danske Ice-Cream Bar „Jack Frost" i Selskab med skandinaviske Venner, men for Bwana makubwa var Lørdag Morgen en travl Tid. Posten skulde gennemgaas og besvares, Penge hentes i Banken og bringes til Fabrikken, hvor der udbetaltes Lønninger. Klokken 11 var den faste Kaffetid, da tout Nairobi strømmede sammen paa Stanley for at se og ses og træffe Venner og Bekendte; var man i et mere letsindigt Humør, gik man paa „Torr's", hvor Kaffen ofte erstattedes af en long drink, og hvor Letsindigheden markeredes af et importeret Jazz-Band, der

spillede Døgnets Melodier. —Man kunde her føle en brusende Stemning af Livslyst og Fest, som man mindedes det, i en helt anden Maalestok ganske vist, fra Paris' Boulevarder og Corsoen i Budapest, men med sin særlige, ejendommelige Kolorit, som skabtes af de mørkhudede Tjenere, de tropeklædte Gæster og Bevidstheden om de store Vidder udenfor Byen.

Ved Tolvtiden vendte man tilbage til Kontoret, hvor Pakkerne fra de handlende var begyndt at strømme ind; der forestod endnu det vigtige Arbejde at forberede Luftposten til Europa, Indleveringen til den nordgaaende Post sluttede Søndag Aften, men da Lørdag Eftermiddag i hvert Fald gerne skulde holdes fri, maatte Posten forberedes i Tide, og det var ikke ualmindeligt at tilbringe Søndag Eftermiddag ved Skrivemaskinen.

Lørdag Eftermiddag var gerne viet Sporten, og normalt gik Turen til den nærliggende Golfbane, hvor man for en meget moderat Betaling kunde faa frisk Luft og en gavnlig Motion. En caddy kostede 35 Cents for en Runde, men det var tilraadeligt at se sig godt for, thi faldt man i Hænderne paa en Svindler, lykkedes det ham aldrig at finde de Kugler, der blev slaaet ind i det høje Græs; næste Morgen tidligt, naar der ingen Mennesker var paa Banen, var han maaske mere heldig og skaffede sig en Ekstrafortjeneste ved at sælge sine Fund til andre Spillere for en Halvtredsøre. Det var kun meget faa, der havde den moralske Styrke til at afslaa et billigt Tilbud paa et Par brugte Kugler, og, naar alt kom til alt, vi var jo i Kenya!

Var man for doven til selv at spille, kunde man næsten altid overvære en Turnering paa en af de mange Baner og faa en magelig Spadseretur i skønne Omgivelser, eller man kunde paa Nairobi Clubs Bane følge en af de store Tennisturneringer og maaske faa Lejlighed til at tiljuble Carl Emil Krøyer, naar han erhvervede sig Mesterskabet for Kenya.

Søndagen kunde anvendes til Safari, hvis man da ikke var bedt ud til Lunch eller selv ventede Gæster, men mange Søndage, maaske alt for mange, blev ofret paa Arbejdet. Med Skrivemaskine, Papir og Cigaretter slog man sig ned i Spisestuen, hvor Monsunen kom brusende ind ad de aabne Vinduer og gav en vis Kølighed; dovne Fluer kørte en Tur med paa den jævnt glidende Valse og var næsten ikke til at vifte bort fra Papiret eller Hænderne.

Engang mellem fem og seks kom Komu eller Kiragu ind og meldte: „Ndege makubwa nakwisha kuja," den store Fugl er kommet, hvilket betød, at Flyvemaskinen fra London var ankommet med Posten. — Det var da Tid at komme afsted, og med hele Familien i Vognen susede vi ned gennem den lille Dal og over til Sclaters Road; allerede her begyndte Trængslen, Vogn bag Vogn rullede vi ind forbi Salisbury og Norfolk Hotellerne under de høje, gamle Jacarandatræer, der paa visse Tider af Aaret dækkede Vejen med et Blomstertæppe. Ved Khoji-Moskéen mødte vi Strømmen ude fra Muthaiga, og i en tæt Række gled vi op ad Delamere Avenue, alle med det samme Maal, Posthuset, Luftposten fra Europa.

Det vilde være vanskeligt eller helt umuligt at forklare dem derhjemme den febrilske Længsel efter Posten; lad os med Fare for at fornærme vore Venner indrømme, at Brevene ikke altid var lige vigtige eller interessante, det kan jo nu engang ikke undgaas, at de hjemlige Sensationer svinder ind, naar de naar ud til de fjerne Egne, og dog — de spinkle Baand, som Brevenes hvide Ark spandt imellem Hjemmet i Europa og os derude paa Verdens Bagside, de maatte for ingen Pris briste.

Det er næppe muligt med Ord at forklare disse Følelser, man maatte selv spille sin lille Rolle i det dybt menneskelige Skuespil, der her opførtes, maatte være med i den forventningsfulde Skare, der vandrede frem og tilbage imellem Vognene og de tre smaa Boksrum. Man skulde iagttage de ventendes glade Smil, naar man dukkede frem med en Haandfuld Breve, eller deres ængsteligt spørgende Blikke, naar man kun kunde ryste paa Hovedet. For helt at fatte

det maatte man selv have været med i den standhaftige Skare, der holdt ud, ogsaa efter at det lille blaa Skilt „Sorting of Airmail completed" var hængt ud, haabende imod al Sandsynlighed, og omsider vendte Vognen og kørte tøvende bort.

Bag de skærmende Vognruder fældedes mangen en Taare, sød eller bitter, her vandrede Sorrig og Glæde tilsammen Søndag Aften i Nairobi.

Naar Søndagen ikke var optaget af Arbejde, kørte vi ofte ud til Lunch hos vore skandinaviske Venner ude i Landet; Livet kunde til Tider være ret ensomt og monotont, navnlig for Kvinderne, og den bedste Adspredelse var at besøge sine Venner eller selv se dem hos sig. Gæstfriheden var derfor stor og straalende. Det turde være overflødigt at sige, at der ikke eksisterede nogen Forskel mellem Nordmænd, Svenske og Danske; under Udlændighedens Kaar udviklede der sig ganske naturligt en praktisk Skandinavisme, og Sproget fulgte ogsaa denne Linie, thi naar vi var to eller flere Nationer sammen, blev der talt et pudsigt skandinavisk Blandingssprog isprængt med engelske Vendinger og mange Swahiliord, et Sprog, det kunde være ganske vanskeligt for nyankomne at finde sig til Rette i, selv om det sjældent gik saa galt, som da Tante Ida engang berettede om en vanskelig Køretur i stærkt bakket Terrain og med udpræget svensk Accent fortalte, at de havde haft at putte Bræk paa Karen (put brakes on the car). Man spurgte uvilkaarlig sig selv om, hvad Karen havde sagt til den Behandling.

Kraftcentret for det skandinaviske Sammenhold i Kenya var uden Tvivl vor gode Ven, Erik v. Huth. Han boede den Gang ved den store Hovedvej, der fører nordpaa gennem store Kaffe- og Sisaldistrikter, hvor det vrimler med Skandinaver; der gik derfor næppe en Dag, uden at een eller flere passerende saa indom for at søge Bistand med Raad eller Daad eller maaske blot for at faa „a spot". — Erik kendte praktisk talt alle Skandinaver i Kenya, Uganda og

Tanganyika, og han havde den Egenskab, at hans Hjerte, hans Pung og hans Whiskykaraffel altid stod dem aaben. Man søgte ham aldrig forgæves, hvis det da stod i hans Magt at hjælpe.

Foruden de mange hyggelige Søndage, vi tilbragte hos Erik, fejrede vi traditionelt Julen hos ham, men det skal ærligt siges, at det kneb med at oparbejde den ægte Julestemning i de tropiske Omgivelser og den kogende Hede, der herskede paa denne Aarstid. Vi manglede vel ogsaa det Moment, der fra ældgammel Tid har givet den nordiske Jul sit særlige Præg, Solhvervet midt i Vinterens dybe Mørke, da Jorden og Menneskene atter vender sig mod Lyset.

Boyerne blev selvfølgelig ikke glemt ved Chrissimassi (som de sorte udtalte det engelske Ord). Gaverne bestod gerne i en Skjorte eller Kanzu og et kontant Gratiale til hver samt en Lammefjerding til Deling.

Vi overnattede i en Græshytte paa Farmen, en Beboelse, der udefra var meget malerisk med de lave Vægge og det høje, kegleformede Tag; Hyttens Indre var rummeligt, køligt i de varme Timer og lunt i den kølige Nat, men de tørre Græsvægge var naturligvis Hjemsted for et Utal af Insekter, Firben og Mus, og vi blev aldrig mere Afrikanere, end at vi følte os bedre tilpas, naar vi var vel anbragt indenfor Moskitonettet. — Her fejrede Memsab sin egen private Julefest: Den store Julepost hjemmefra blev aldrig aabnet før dette Tidspunkt, og bevæbnet med et Stearinlys og et Lommetørklæde nød hun Brevene og en stille Taare, vendte maaske i Tankerne tilbage til det mørke, kolde Nord og Julens straalende Lys.

IV

SAFARI

Safari! Et Ord der klinger af Æventyr. — En Karavane af Negere, der traver i Gaasegang gennem Landskabet bærende paa deres Hoveder Proviant, Lejrudrustning, Vaaben og Ammunition, syngende en ensformig Melodi, der følger Takten i de bare Fødders Trav. — Eller maaske vil man foretrække et Par store, kraftige Lastbiler til Udrustningen og Filmsapparaterne. Safari er det nervepirrende Øjeblik, hvor man staar med Bøssen hævet, idet Løven eller Bøflen gaar til Angreb, medens den professionelle Safarimand, the white hunter, staar parat i Baggrunden for at klare Grejerne, hvis Deres Haand af let forstaaelige Grunde skulde skælve lidt. — Safari er en hyggelig Sundowner paa Verandaen foran Luksusteltet før den fire Retters dinner med en Antilopefilet som Glanspunktet.

For den, der lever i Østafrika, er Safari simpelthen en Rejse, lang eller kort; man kører ud i Landet om Søndagen for at spise den medbragte Mad i Tornetræernes sparsomme Skygge; man kører maaske en længere Tur op til Nakuru for at se den blaa Bjergsø kranset af Titusinder af lyserøde Flamingoer, eller Rejsen gaar maaske helt op til Grænsen af Congo, til Ruwenzoris snedækte Tinder. — Men Hverdagens Safari er først og fremmest de lange, haarde Rejser, der udføres som en Del af Dagens Arbejde, hvor Udstyret indskrænker sig til en Kuffert og en Dokumentmappe, en Plade Chokolade og Cigaretter, og hvor Riflen bliver hjemme, de

lange, lange Stræk over Stepperne i Støv og brændende Sol eller i Mudder og rasende Styrtregn, gennem Floder og ad Bjerglandets stejle Proptrækkersving fremad til Dagens Maal.

Ogsaa disse Rejser har deres Skønhed og Æventyr. Man skal være meget prosaisk og nøgtern for ikke at føle Betagelsen ved den frie Fart gennem de endeløse Vidder, for ikke at føle sig kuet og knuget ved Bevidstheden om den hvide Mands Ensomhed og Lidenhed i dette Storvildtets og de sortes Land. Ogsaa paa disse Rejser kan man møde Vildtet, Møder der til Tider er uforglemmelige Skønhedsoplevelser, men til andre Tider højst ubehagelige Episoder.

Jeg startede engang fra Nairobi Kl. 6 om Morgenen for at køre ned til Arusha i Tanganyika, men da jeg var naaet et Par Hundrede Kilometer syd for Nairobi, maatte jeg standse, fordi et mægtigt Næsehorn stod plantet midt paa Landevejen. I Betragtning af Næsehornets ondskabsfulde Karakter, vilde det være farligt at forsøge paa at skræmme Dyret ved at køre frem imod det, og en energisk Tuden i Hornet syntes kun at ophidse Bæstet. Der var intet andet at gøre end at vente taalmodigt, medens Solen steg op til Zenith og saa smaat begyndte sin Rejse ned over den vestlige Himmel; Næsehornet var ganske ubevægeligt, hensunket i meget dybe Tanker, og omsider maatte jeg da bekvemme mig til at vende Vognen og rulle tilbage til Nairobi, hvor mit lille Æventyr selvfølgelig vakte stor Munterhed.

En mere uhyggelig Oplevelse var en Dame ude for, da hun en Aften ved Ellevetiden alene var paa Vej hjem til sin Farm et Sted oppe imellem Thika og Fort Hall. Bedst som hun kørte hen ad den smalle Sidevej optaget af at nyde det storslaaede Landskab i Maanelyset, hørte hun en ildevarslende, tung Trampen og Pusten fra Vejen bag sig; et hurtigt Blik bagud viste hende, at et rasende Næsehorn forfulgte Vognen. Der var ingen Sideveje at køre nedad og ingen menneskelige Boliger i Miles Omkreds, og der var saaledes intet andet at gøre end at køre frem med den størst mulige Fart. Man maa have prøvet at køre paa en saadan Sidevej i det mørke Afrika for

helt at forstaa Situationen; hvor Vejen er bedst, er den en smal, stenet Jordvej med dybe Hjulspor, men ofte svinder den ind til et utydeligt Spor gennem Græsset, hvor det selv ved Dagslys kan være vanskeligt nok at styre en Vogn. — Heldigvis var Damen paa velkendt Vej, og antagelig har Skrækken skærpet hendes Sanser og anspændt hendes Kræfter til det yderste; i hvert Fald klarede hun Situationen og kom hjem i god Behold, men Dyret fortsatte sin Forfølgelse over omtrent 20 Kilometer, og der skal unægtelig gode Nerver til at klare sig igennem et saadant Æventyr.

Foretrak man selv at bestemme, naar og hvor man vilde møde de store Dyr, kunde man gaa ind til Charles Heyer paa Hjørnet ligeoverfor Torr's Hotel, de blanke Bøsser og de pragtfulde Løveskind i Vinduerne viste tydeligt Vejen. Man bestilte en Safari til et bestemt Tidspunkt, angav, hvilke Dyr man ønskede at skyde eller fotografere, samt det omtrentlige Beløb man havde tænkt sig at ofre. Paa den aftalte Dag og Time var det hele parat: Safarivogne, White Hunter, Boyer, Telte og Proviant, men man vilde dog formodentlig anmode om at se Deres Check, inden De startede, og den blev ikke lille. — For de mindre Tegnebøger blev der i de tørre Aarstider arrangeret Fællesrejser, der i Almindelighed gik til Moshi eller Arusha ved Foden af Kilima-Ndjaro og derfra til det verdenskendte Vildtreservat Serengeti Plains; indelukket i en Slags tilgitret Fangevogn kørte man hen over Sletten med en stor Luns Zebra- eller Antilopekød slæbende efter Vognen for at lokke Løverne til, og man kunde paa denne Maade i Sikkerhed nyde Synet og eventuelt være heldig at faa nogle gode Billeder. Jeg har haft Lejlighed til at se mange glimrende Løvebilleder hos Venner og bekendte i Afrika, men det morsomste af dem alle var i mine Øjne eet, hvorpaa man ikke saa nogen Løve, men kun et simpelt Træskilt, der var anbragt ved Siden af Vejen, der hvor den passerer Grænsen til Vildtreservatet. Skiltet bar følgende Indskrift:

*) The lions in this district have been fed and photographed very often. If they come too near to your car please try SHOUTING
before SHOOTING.

The Game Warden.

Endelig kunde man, som de fleste gjorde, tage sin Vogn og en tidlig Morgen eller sent om Eftermiddagen køre en Tur ud over Athi Plains, hvor man kunde være sikker paa at se Tusinder og Tusinder af Dyr, Zebraer, Antiloper, Gazeller, Wildbeest, Vildsvin og mange andre. — Engang havde vi af en eller anden Grund standset Vognen paa en afsides Vej langt ude paa Sletten; det regnede jævnt og tæt, og der var ikke Vildt at se noget Sted. Saa fik vi pludselig Øje paa en ganske lille Gazelle, der havde søgt Ly for Regnen under en Busk ved Vejsiden; ikke ti Skridt fra Vognen laa den ganske stille og stirrede paa os uden Frygt, med umiskendelig Nysgerrighed i de store, brune Øjne. Regnen trommede sagte paa Vogntaget og paa Vejens Grus, man kunde se Regndraaberne løbe ned ad Dyrets blanke, lysebrune Skind; den var saa lille og fin og saa utrolig uskyldig, at den ikke engang var bange for Mennesker. — Stille, meget stille sad vi, Øjeblikket var saa skønt; omsider kørte vi langsomt bort, men vi forblev længe tavse, vi havde for en kort Stund lyttet til Afrikas Hjerte.

Vi kan aldrig glemme vort første Møde med Girafferne. Vi var kørt ud forbi Westwood Park lige op imod Ngong, og nu da vi kørte langs Foden af Bjerget, følte vi dets Storhed, da vi saa, at de grønne og gule Flader, vi kunde se hjemmefra, var Landskaber, Skove og Sletter. Den smalle, stenede Vej drejede til højre om Bjer-

*) Løverne i dette Distrikt er ofte blevet fodrede og fotograferet; hvis de kommer for nær til Deres Vogn, saa prøv at raabe, før De skyder.

Vildtinspektøren.

get og førte os ned i en Dal paa den anden Side, en Del af Kedong Valley, et typisk afrikansk Landskab bevokset med Tornekrat og med spredte Akacier og Agaver. Der var fuldkommen øde, ikke engang Negrenes smaa Græshytter saa man noget til.

„Farbror" Bechgaard, vor hyggelige og fornøjelige danske Ven, der var vor Fører paa denne Tur, havde stillet os i Udsigt, at vi ca. 20 miles fra Nairobi maaske kunde vente at se Giraffer. — Da Tælleren viste 20, standsede jeg for Spøg Vognen og sagde: „Naah, Farbror," han saa sig roligt omkring, strakte Haanden ud og svarede: „Der er de," og de var der virkelig, først tre, siden mange.

Enhver ved, hvorledes en Giraf ser ud; man erindrer dunkelt det plettede Skind, den mærkelige skraa Skikkelse og det lille Hoved, der, højt hævet over Burets Gitter, stirrer saa ensomt og trist ud i Verden. Man skulde se dem herude i den store Natur, hvor Dyrenes Størrelse passede saa godt til Landskabets; her stod nu 20—30 Meter fra os tre vældige Dyr, og man kunde i det stærke, varme Sollys beundre det blanke Skinds mærkelige, smukke Mønster, kunde se, at Øjnenes Udtryk var blidt og ikke trist. — Af og til nippede de et Blad af et Træ, gik et Par Skridt videre og fortsatte Maaltidet ved et andet Træ.

Da vi steg ud af Vognen i et forfængeligt Haab om at kunne fotografere, flyttede de sig lidt længere væk, men først da vi begyndte at trænge frem gennem Krattet, kom der Liv i dem, og de satte afsted i en dundrende Galop. Man havde aldrig tænkt sig, at disse enorme Dyr kunde bevæge sig saa hurtigt og let; det var som at staa overfor en udstoppet Giraf og pludselig se den blive levende. Et Stykke længere fremme traf vi dem igen, nu var der en hel Flok, men de var allerede opskræmt og tog Flugten, saa snart de saa Vognen. De gulbrune plettede Kroppe skælvede og gyngede, Jorden drønede under hastige Hovslag, Tid og Sted svandt bort, og man følte sig sat tilbage i en forhistorisk Tid til Mammuthens og Megatherions Hjem.

Vor allerførste lille Safari staar endnu i Mindernes Glans. Minder om Forventningens og Oplevelsens Glæde, da man første Gang skulde ud i Landet og se og opleve den store, vilde Natur, den blev paa en Maade ogsaa en Prøve paa Safarilivets Sorger og Glæder.

Vi var endnu meget grønne i Landet, da vi blev inviteret til Bryllup i Naivasha, en lille By beliggende 100 Kilometer fra Nairobi paa den store Hovedvej op til Uganda. Havde jeg haft en god, moderne Vogn, kunde vi med Lethed være kørt derop og hjem igen paa en Eftermiddag, men med den Fortidslevning af en Vogn, jeg dengang kørte, blev Turen lidt i Retning af en spændende og farefuld Ekspedition.

Allerede de første 20 miles op til Limuru var en Prøvelse. Vejen stiger paa denne Strækning 1500 Fod, og mindst 15 Gange maatte vi stoppe, fordi Straaler af Damp og kogende Vand sprøjtede ud af Køleren. Heldigvis havde jeg allerede nogen Erfaring og havde Vognen fuld af Dunke med Vand, det var saaledes kun et Spørgsmaal om Tid, lade Motoren afkøles og fylde nyt Vand paa. — Turen ned over Escarpment, den 1200 Fods Nedstigning til The Great Rift Valley, blev ganske nervepirrende, da Fodbremsen ikke virkede, saa Turen maatte gøres med een Haand paa Bremsen og een paa Rattet, et ubehageligt Job paa den smalle stenede Vej med Klipperne paa den ene Side og Afgrunden paa den anden. Omsider naaede vi da ned paa den jævne Vej i Dalen og susede rask afsted mod Maalet, det kunde endnu sagtens naas, hvis alt gik vel, men det gjorde det paa ingen Maade. Jeg saa pludselig en rund Genstand, der forlod os og trillede sin egen Vej ind i Græsset, og da Vognen samtidig hældede paa en ubehagelig Maade, var jeg klar over, at det var om ikke det ene Forhjul saa i hvert Fald en meget væsentlig Del af det, der løb sin Vej. Situationen var meget alvorlig, men kunde endnu klares, hvis vi kunde skifte Hjul paa 5 Minutter, men det viste sig at være vanskeligt med en Dunkraft, som ikke vilde arbejde. Lad det være nok her at berette, at Situationen *blev* reddet dels ved ven-

lig Hjælp fra en passerende Bilist, dels fordi Bruden kom for sent til Kirken, som Brude vistnok altid gør i alle Lande.

Vielsen var ret hurtigt overstaaet, og der begyndte derefter en Slags lithurgisk Tjeneste, som det var os vanskeligt at følge paa Grund af det højtidelige, gammeldags Engelsk, der anvendtes. — Under Vekselsangen blev det mig paafaldende, at den ene efter den anden af Følget meget stille og forsigtigt forlod Kirken, det begyndte efterhaanden at minde noget om Situationen i Haydns bekendte Symfoni, hvor Musikerne een for een forlader Orkestret. Det faldt mig ind, at der muligvis var Ildebrand i Byen eller noget andet alvorligt paa Færde, og jeg følte mig derfor foranlediget til selv at smutte udenfor; her opdagede jeg, at der ikke var indtraadt nogen Ulykke, men at Brudefølget nok saa gemytligt spadserede rundt paa Kirkegaarden og røg Cigaretter. Forklaringen var simpelthen den, at intet almindeligt Menneske kunde udholde at være indespærret mere end højst 20 Minutter uden Tobak. Brudeparret og Forloverne maatte dog for Skams Skyld holde ud til Enden, men de standsede ganske vist i Kirkedøren for at faa Ild paa. Det var igen den ægte „Kenya Mind".

Der faldt nogle heftige Regnbyger i Løbet af Eftermiddagen og Natten, men vi tænkte ikke videre over det, før vi næste Eftermiddag paa Hjemturen kravlede op over den store Escarpment og opdagede, at nogle Hundrede Meter af Vejen manglede, simpelthen borte, vasket væk af Nattens Regnskyl. En større Styrke Boyer under Ledelse af en engelsk Ingeniør var allerede i Gang med at reparere Skaden, og vi blev forsigtigt lodset udenom Hullet over Græs og Grøfter, hvilket naturligvis ikke gik af uden høje Skrig fra de kvindelige Passagerers Side.

Det varede endnu et helt Aar, inden jeg tog mig sammen til at faa en ny Vogn, og det gik til paa følgende Maade: Den danske Konsul i Nairobi, der skulde til Europa paa et Aars Ferie, havde anmodet mig om at overtage Hvervet som fungerende Konsul under hans Fraværelse, og da Afrejsens Dag nærmede sig, skulde vi aflægge

Visit hos Koloniens Guvernør. — Vi kørte op til Government House i Konsulens gamle, vaklevorne Box-Body, et Køretøj, der nærmest kan beskrives som en ganske lille, aaben Lastvogn, hvor der over Ladet var anbragt et vejrbidt, temmelig pjaltet Sejldugstag; bag i Vognen laa to Sække Kartofler, der dog ikke var tænkt som en Gave til Hs. Excellence, men var med ved et Tilfælde.

I denne efter europæiske Begreber noget forbavsende Ekvipage rullede vi op foran Guvernørens Residens; to høje, flotte Negersoldater ved Foden af den brede Trappe præsenterede Gevær, og vi steg op med al den Værdighed, vi kunde mestre. Den militære Salut gentoges ved Indgangsdøren, hvor Adjudanten tog imod os og førte os ind til den store Mand. — Da vi tog bort igen, var det Ali, Guvernørens fine, gamle Somalitjener, der førte os ud. Med det ærværdige, brune Ansigt, den hvide Silkekanzu og med Brystet dækket af Medailler og Baand var han en virkelig imponerende Fremtoning, langt finere end nogen Konsul. Paany raslede Geværerne til Afskedshilsen, og vi gik ikke, men vi steg ned ad Trappen med Ali i Spidsen; han gik frem til Vognen for at aabne Døren med et Buk, da, oh Skræk, Døren vilde ikke gaa op, der gik nogle pinlige Minutter, medens han rev og sled i den gamle Blikkasse, og saa maatte Konsul Andersen selv frem og lirke den op med et eller andet lille Trick, som kun han kendte.

Vi kørte langsomt ud gennem den smukke Park; saa vendte Konsulen sig om til mig med et meget bredt Smil paa Ansigtet: „Det kunde vist kun tænkes i Kenya." — Vi brast i Latter, men i mit stille Sind lovede jeg mig selv, at næste Gang jeg kom til Government House, skulde det være i en nogenlunde standsmæssig Befordring.

En moderne Vogn synes paa den mest beundringsværdige Maade at være bygget efter det menneskelige Legeme. Man sætter sig til Rette i Førersædets magelige Stol og føler sig blødt og dog fast

understøttet paa alle Sider. Hænderne finder Hvile paa det spinkle, stærke Rat, medens Pedalerne let og elastisk bærer Vægten af Benene. I det Øjeblik, man med et let Tryk med Foden har startet Motoren, og Vognen rystes af en svag Skælven som en Væddeløbshest før Starten, bliver man selv til en Del af den fine, magtfulde Mekanisme, ved næppe, om man med sin Vilje tvinger det fremstormende Væsen til Lydighed, eller om Vognens Ønsker og Behov paa hemmelighedsfuld Vis forplanter sig til Styrerens Hænder og Fødder. — Man deler sin Vogns Glæde og Stolthed, naar den faar Lov til at udfolde alle sine Kræfter og bruser afsted med den lette Duven, der er Kendetegnet paa den rette Hastighed, medens Luften synger sin brummende Sang i Hjulenes Eger og langs de blanke Sider, eller man føler dens Sorg og Græmmelse, naar Bølger af snavset Vand og Dynd pletter den straalende Lak og det blinkende Nikkel, naar Mudderet med klæbrige Næver holder fast paa Hjul og Skærme og tvinger den til at stoppe hamrende og dirrende af Raseri. —

Skulde man ud paa de lange Ture, valgte man saavidt muligt de tørre Aarstider, og Rejsen kunde da blive en Fornøjelse og Hvile. Man kunde føle sig løftet af en stærk og ejendommelig Frihedsfølelse, naar man næsten fløj gennem de storslaaede Landskaber, hvor intet hindrede Udsigten undtagen maaske en fjern, blaanende Bjergkæde eller de straalende hvide Klodeskyer, der, drevet frem af Monsunen, drog frem paa deres evige Vandring gennem det lysende, blaa Himmelrum.

Saaledes blev min første længere Safari et skønt Møde med nye Egne og Mennesker i den fremmede Verdensdel. — Sammen med Robert Archer kørte jeg op til Kisumu ved Victoriasøen, derfra mod Nord til Guldminebyen Kakamega og tilbage til Nairobi over Eldoret ved Foden af Mount Elgon. Det var min Opgave at drøfte tekniske Spørgmaal med Kunderne, medens Archer skulde sælge Cement. — Vejen op til Victoriasøen, The Lake, gik fra Nairobi en lang Strækning jævnt op ad Bakke til Limuru gennem et frugtbart, afvekslende Landskab med Skov, Kaffeplantager og Negrenes smaa

Plantninger af Sukkerrør og Bananer. Stadig mødte man Rækker af Kikuyu-Kvinder, der travede afsted i Gaasegang krumbøjet under svære Byrder, der fastholdtes ved et Baand om Panden; de velskabte, chokoladebrune Kroppe var svøbt i fedtet Skind farvet med rød Jord, hvis Farve næsten faldt sammen med Hudens, Hovederne var fuldstændig glatbarberet og Ørerne smykket med store Bundter af tynde Jernringe. Naar Vognen nærmede sig, kravlede de møjsommeligt ned i Grøften og vendte som sky Dyr Ryggen til Vejen, medens vi passerede, saa fortsatte de Rejsen, afmaalte, sindigt skridende de mange Mil med de bare, hornagtige Fødder i Vejens Støv, medens de snakkede med høje, skraldende Stemmer eller sang en trist, ensformig Sang paa tre-fire evigt tilbagevendende Toner.

Fra Limuru fortsatte man stadig opad gennem aabent Græsland mod Toppen af Escarpment; heroppe blæste altid en bidende, kold Vind, og Luften følte meget tynd og skarp. Smaa Negerdrenge hyllet i gamle, pjaltede Uldtæpper vogtede det puklede Kvæg, 5-6-7 Aar kunde de vel være, og de saa meget smaa og ensomme ud heroppe i det øde Landskab og den barske Bjergvind. — Den store Rift-Valley er en umaadelig Sænkning i Jordskorpen, som siges at strække sig helt oppe fra Jordandalen og Det Døde Hav gennem Rødehavet og Østafrika til langt ned i Rhodesia. Den bedst kendte Del af denne forbavsende geologiske Dannelse er den Dal, der strækker sig fra Magadis Sodasø langt syd for Nairobi forbi den betydelige By Nakuru og op mod Lake Rudolph og Abessinien. Vor Vej op imod Højlandene førte os ned over Escarpment og igennem Dalen, forbi de tre turkisblaa skinnende Saltsøer Naivasha, Elmenteita og Nakurusøen; naar man paa Toppen af Escarpment havde passeret den berømte gamle Vejviser Cairo—Cape Town, havde man en milevid Udsigt over Dalen mod Syd, Nord og Vest, en Ørken af Ensomhed sløret af blaalig Varmedis; Dalbunden er oversaaet med større og mindre Bjergkæder, gamle, udslukte Vulkaner, og tyve miles borte i Nordvest rækker den største af dem, Longonot, sin Spids i Vejret som en Varde bygget af Kæmpehænder engang i Jordens Ungdom.

— Ingen Byer, ingen enlig Græshytte bryder Ensformigheden i det alvorlige, dystre Landskab, der ligger uforandret, som det har ligget i Tusinder af Aar.

Den første Dag kørte vi op til Molo, idet vi paa Vejen besøgte en Mængde smaa Flækker og talte med mange mærkelige Mennesker, Ibrahim Karimbux, Harisingh Gujabhai, og hvad de nu hed disse mørkhudede Købmænd. — Highlands Hotel i Molo var et idyllisk Tilflugtssted med mange smaa Græshytter fuldstændig overgroet af vilde Roser og Bougainvillea; uden om strakte sig friske, lysegrønne Græsmarker og en Golfbane saa glat og blød som et Velourtæppe. Vi kunde ikke modstaa Fristelsen til en Spadseretur i den friske Eftermiddagsluft, men vi fik snart at føle, at vi befandt os i over 8000 Fods Højde, og søgte hurtigt tilbage til den hyggelige Gæstestue, hvor en bragende Kaminild var tændt til Theen.

Den næste Dag kørte vi op til Lumbwa og drejede sydpaa for at gøre en Afstikker til Theplantagerne omkring Kericho. I Lumbwa boede en af vore gode Kunder, Mr. Tulsi, og hans Dør kunde vi ikke gaa forbi.

Butikken var typisk for de utallige store og smaa Duka's, man saa overalt i Kenya, en lav Bygning opført af Træ og Bølgeblik, bygget paa en Terrasse et Par Fod over Vejen; Forsiden var Dagen igennem helt aaben, indtil den, langt ud paa Aftenen lukkedes med svære Trælemme med Bolte og Slaaer. Træbænken udenfor var hele Dagen optaget af skiftende Hold af Boyer, der var travlt optaget af at faa Dagen til at gaa.

Traadte man indenfor, blev man forbløffet ved den uoverskuelige Mængde af de mest forskelligartede Varer, der opfyldte Rummet i tilsyneladende vild Uorden; som Regel handledes der med alle mulige europæiske og indiske Kolonialvarer, Cement, Korn, Tobak, Vin og Spirituosa, Isenkramvarer af enhver Art, Manufaktur, Galanterivarer og — selvfølgelig — Benzin og Olie. I en Krog var anbragt

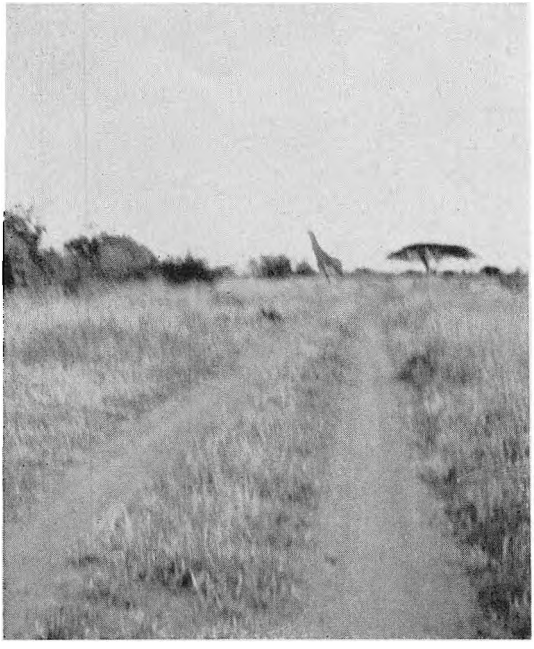

Hvor Vejen er bedst — en smal, stenet Jordvej.

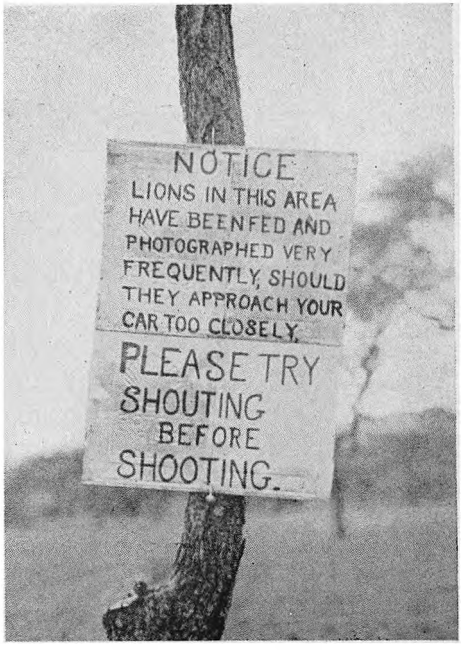

Et simpelt Træskilt ved Siden af Vejen.

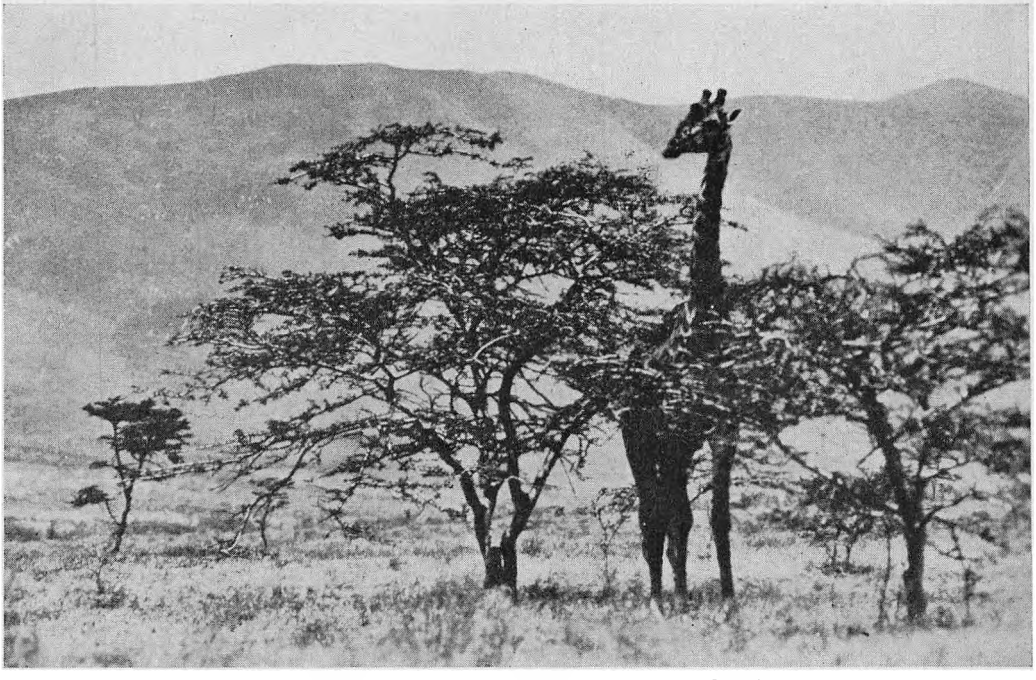

Vi vil aldrig glemme vort første Møde med Girafferne.

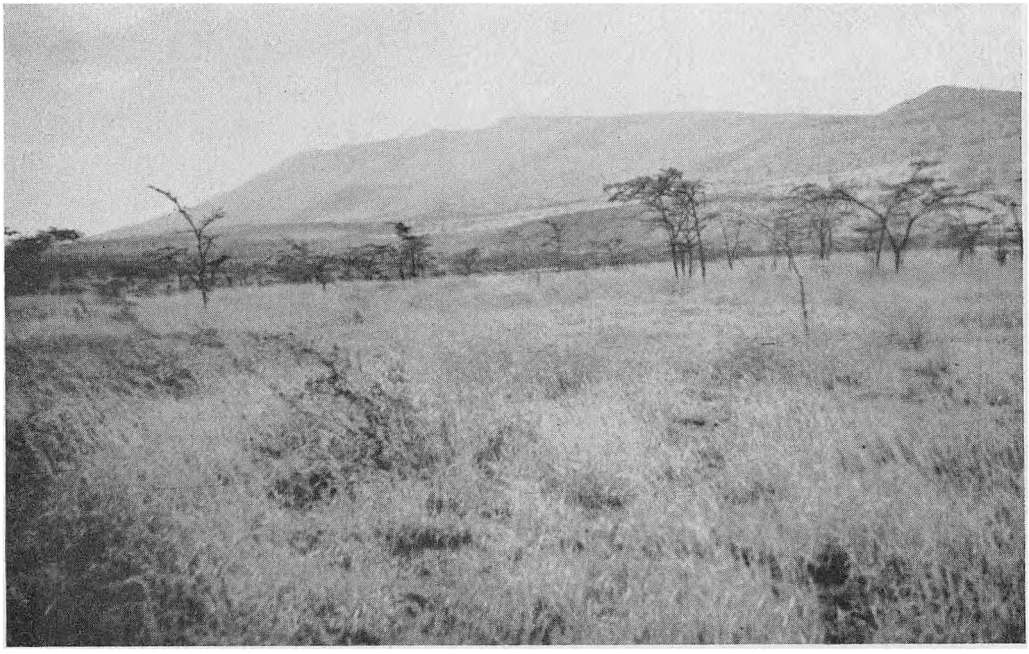

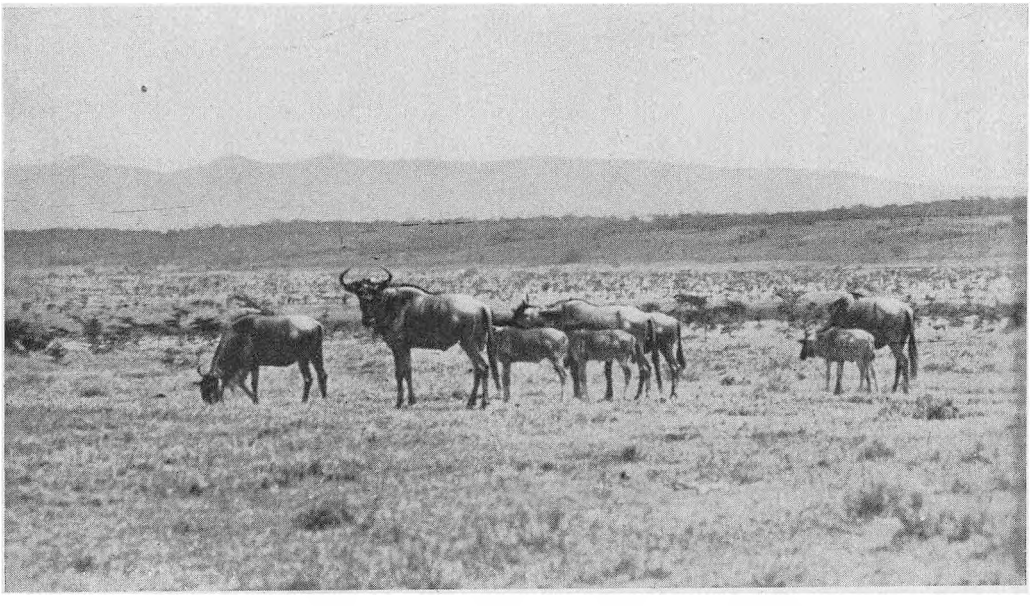

Øverst: Kedong Valley, et typisk afrikansk Landskab.
Nederst: Paa Athi Plains kunde man se Tusinder af Dyr.

to-tre store Singer-Maskiner, hvor travle Negere syede Kjoler til „bibi'erne" af det billigste, brogede japanske Bomuldstøj. Over det hele hvilede en ram Dunst, en Blanding af Negerlugt, Inderlugt (der er langt værre), Brænderøg, branket Fedt og Krydderier, af hvilke Hvidløg var den mest fremtrædende.

Bag Disken havde Chefen sit Kontor i Form af et vaklevornt, ældgammelt Bord, belæsset med tunge Hovedbøger, Regninger, Breve og alle mulige andre Papirer. Her blev vi budt til Sæde og blev straks budt paa Cigaretter efter bedste europæiske Mønster, hvorefter Forhandlingerne kunde begynde. Tulsi, der var en smuk, ældre Mand med bølgende graat Fuldskæg under Turban'en, tog selv Plads ved Bordet, og rundt om os trængtes hans Sønner, Nevøer og endnu fjernere Slægtninge. Inderne er i Besiddelse af en stærkt udviklet Familiefølelse, og de vil altid først og fremmest give deres nærmere og fjernere Familie Ansættelse i Forretningen, men maaske hænger det sammen med, at de lettere kan presse Slægtningenes Løn ned paa et uanstændigt lavt Niveau.

Medens Nairobi-Inderne næsten alle talte Engelsk, omend med en udpræget Accent, der kunde være svær at forstaa, maatte man ude i Landet være forberedt paa at klare sig med Swahili, der er et udmærket praktisk og kortfattet Sprog til daglig Brug, men maaske dog lovlig kortfattet, naar det drejer sig om mere subtile Emner, som Cementteknik. Jeg havde derfor i Forvejen udarbejdet nogle passende Sætninger, som jeg altid havde hos mig i en lille Lommebog, og jeg maatte i Samtalens Løb flere Gange snyde mig til at kikke i Bogen under Bordet, medens mine Tanker gik tilbage til Skoledagene, naar vi skottede til Glosebogen nede paa Bænken.

Thedyrkningen i Kericho-Distriktet muliggøres derved, at denne Egn er en af de regnrigeste i Landet, og vi fandt da ogsaa her en sand paradisisk Plet med en yppig og straalende frisk Vegetation helt forskellig fra de fortørrede, støvede Eucalyptus og Jacaranda's

i Nairobi. — Kilometer efter Kilometer kørte vi ad jævne, snorlige Veje mellem Theplantagernes Tusinder og Tusinder af Buske; hist og her var Sværme af indfødte, Mænd, Kvinder og Børn beskæftiget med at plukke de tjenlige Blade i store Kurve, der siden paa Oksekærre førtes ind til Fabrikken for at blive fermenteret, tørret og pakket i blyforede Kasser. Ogsaa her var Tilstanden paradisisk, forsaavidt som ingen af de sorte havde en Trævl paa, men mærkeligt nok syntes de at føle en vis Undseelse for os hvide, thi de vendte næsten alle Ryggen til, naar vi kørte forbi. Maaske syntes de, at Bagsiden var smukkere, — hvem ved.

Ved 1-Tiden fandt vi frem til det hyggelige, lille Kericho-Hotel, der laa gemt mellem Flammetræer og indspundet i Slyngplanter med vældige blaa Blomster. — I Spisesalen stod et halvt Dusin Smaaborde smukt dækket til Lunch, i Loungen laa opslaaede Bøger og et Sytøj, men Mennesker var ikke at se nogen Steder, kun fjernt hørte man Boyernes Pludren i Køkkenregionerne. — Omsider fandt vi ude paa Verandaen en enlig ung Dame, der syslede med en Cocktail og en Cigaret, hun var meget ung og meget charmerende og var iført slacks og Silkeskjorte.

„Good morning, Sir, what can I do for you."

„Vi søger efter Værten," lød vort Svar. „Værten det er mig."

Det slog mig ved denne og mange andre Lejligheder, at man saa at sige aldrig traf professionelle Hotelfolk og Restauratører i Østafrika; disse Virksomheder syntes overalt overladt til Amatører, fortrinsvis pensionerede Officerer, og dette frembragte ofte et særligt fortroligt og venskabeligt Forhold mellem Vært og Gæster, saaledes at man følte sig hjemme i langt højere Grad, end det var muligt paa Europas store Hoteller.

Ved Lunchen havde den søde Værtinde anbragt sig i Nærheden af vort Bord og sørgede paa bedste Maade for os; da vi kom til Mellemretten, saa jeg paa Spisekortet og studsede, antagelig tog jeg Briller paa og studerede nærmere det mærkelige Navn, der syntes at være sammensat af Engelsk, Fransk, Swahili, maaske med et Stænk

af Russisk. Det anede mig, at der her var skabt noget nyt i den kulinariske Kunst. Værtinden bemærkede min Interesse, kom hen til vort Bord og forklarede Sagen saaledes: „Jeg modtog netop i Morges det sidste Nummer af L'Illustration fra Paris, deri fandt jeg Opskriften og besluttede straks at prøve den til Lunch, men da jeg skulde skrive Menukortet, kunde jeg ikke finde Bladet og maatte skrive Navnet efter Hukommelsen, saa godt jeg kunde."

Da vi havde spist Retten i Tavshed, bøjede Archer sig henover Bordet og sagde ganske sagte til mig: „Ved De hvad, jeg tror ikke hun kan ret meget Fransk."

Det var svært at faa Archer til at bryde op, — eller var det Archer, der ikke kunde faa mig afsted, — det blev i hvert Fald ud paa Eftermiddagen, før vi startede, og det var klart, at vi maatte have fuld Fart paa, hvis vi skulde naa Kisumu, inden det blev helt mørkt. Vi talte om at tilbringe Natten i Regeringens Rest-House i Lumbwa, men dette syntes dog for brat en Overgang efter de hyggelige Timer i Torneroses Slot; desuden havde vi, medens vi kørte ned mellem de blidt svulmende, graagule Bjerge, langt ude i Vest set en skinnende blaa Stribe, der lokkede os, det maatte være Lake Victoria, maaske løftet op paa Himmelen af en Lysbrydning i Eftermiddagens hede, dirrende Luft. Saa susede vi da afsted over de tørre, støvede Veje ned ad endeløse Bakker og gennem Flodlejer, hvor kun smaa Pytter af dovent Vand viste, at det havde været og engang igen vilde blive en Flod, men i de skarpe Haarnaalesving, hvor Vejen laa som en smal Hylde paa Bjergsiden, maatte vi køre forsigtigt, thi der er paa denne Hovedvej en ret stærk Trafik af Lastbiler og Negrenes Rutebiler. En saadan Rutebil var iøvrigt et pudsigt Syn, uden Ruder selvfølgelig og fyldt til Bristepunktet af sorte Mænd og Kvinder og deres Bagage, Taget og Skærmene pakket fulde af Kasser, Bylter, Bananklaser og meget andet. Vognene ejes altid af Indere, og man kan derfor roligt vædde paa, at Styre-

grejer og Bremser er i haabløs Uorden; raslende og skramlende, stinkende og tudende farer disse Spøgelsesvogne hen ad Vejen, og ikke saa sjældent kan man se en af dem ligge knust i en Vejgrøft eller nede paa en Bjergside med Hjulene i Vejret. Hvad her er sket, hører man aldrig noget om, og Ofrene kommer ikke i Avisen, men maaske hænger det sammen med, at Negrene i Almindelighed kan taale en forbavsende høj Grad af Mishandling, før Livet gaar af dem.

Vi nærmede os Kisumu, da Solen gik ned, og blyfarvede og svovlgule Skyer rullede frem over den Bjergvæg, der i Nord begrænser den brede Dal, hvori Kisumu ligger ved den inderste Vig af Kavirondo-Golfen. En tæt Støvregn skjulte hurtigt Søens Flade, Lynene begyndte at flamme, og da vi med et Lettelsens Suk kørte forbi de første Huse i Byen, druknede alt i et mægtigt Skybrud; Luften føltes kvælende tung, og hvis man rakte Haanden ud ad Vognvinduet, mærkedes Regnen som et varmt Styrtebad. Vi var paa faa Timer kommet fra 8000 Fods Højde ned paa 4000 Fod, ned i den rigtige Tropevarme.

Hvor overvældende mærkeligt at komme fra de store, øde Landskaber og fra Uvejrets Rasen ind i den store, straalende oplyste Hall paa Kisumu Hotel; Ugens store Begivenhed, Sundowner-Dansen var lige begyndt, Damer og Herrer i hvidt, Bægerklang og Jazzmusik. — Hurtigt fik vi et forfriskende Bad og ombyttede det støvede Khaki med frisk Tropetøj for at slutte os til det muntre Selskab. Kisumu var endnu den Gang noget af et Feberhul, og vi begyndte derfor viseligt Aftenens Nydelser med en Dosis Kinin; et Blik paa Vinduerne var nok til at overbevise en om det kloge i denne Forholdsregel, af Hensyn til Heden var Glasset erstattet af fint Traadvæv, og paa Ydersiden af dette Net trængtes Tusinder af Moskito's sultne og tørstige efter Kristenblod, og — hvem ved, — maaske fyldt med Malariaparasitter. Der blev iøvrigt netop paa denne Tid paabegyndt et alvorligt Arbejde paa at rense Byen og Omegnen for

Moskitoyngel, og Resultatet var saa godt, at man to Aar efter kun saa enkelte Insekter, hvor der før havde været Tusinder; et interessant Eksempel paa det Kæmpearbejde, der er gjort og stadig gøres rundt om i Troperne for at skabe bedre Livsbetingelser for hvide Mennesker.

Det hændte sig, at jeg netop to Aar efter det omtalte Besøg paany passerede Kisumu paa en helt anden Safari. Turen gik denne Gang sydpaa ned til Kisii og derfra ud til Homa Bay ved Kavirondo-Golfens Udmunding i Victoriasøen. — Homa Bay betyder Feberbugten, og det var, som Navnet antyder, ikke noget rart Sted, Malaria og Blackwater-Feber grasserede her, og var man uheldig, kunde man ogsaa komme i Berøring med den ægte, afrikanske Sovesyge.

Jeg var paa denne Tur ledsaget af Kaj Hansen, imellem Venner kaldet „Buffalo"; overalt i Østafrika, fra Addis Abeba til Dar-es-Salaam kendte man denne sejge lille Skikkelse med det markerede, solgarvede Ansigt og den store, graa Manke, der som Regel krøllede sig frem over Panden og kunde minde om et Par Bøffelhorn. En charmerende og forbavsende Blanding af en Æventyrer, Ingeniør og Filosof, og hvad enten han taler Dansk, Engelsk, Swahili eller Amharisk, røber han, at han stammer fra en af de smaa Øer i det fynske Øhav. — Imellem mange andre mærkelige Oplevelser havde „Buffalo" i 5 Aar turet rundt i Abessinien for at søge efter Guld og Diamanter, og en bedre Kammerat paa Safari kunde man næppe finde.

Vejen til Kisii er tillige Hovedvejen fra Kisumu til de store Guldfelter i det vestlige Tanganyika, men den ligner ikke paa nogen Maade vore hjemlige Hovedveje Nr. 1 — 2 osv. En Samling af Hjulspor gennem Ødemarken, ingen Telegraflinie følger den, ingen Bondegaarde eller Kroer opliver Ensomheden, af og til oplyser et frønnet Skilt, at der 10—20 miles ude i Vildnisset ligger en indisk Duka og en Klynge Negerhytter, der med nogen Overdrivelse kaldes en By.

Vi var midt i „the short rains", den lille Regntid, der indtræffer

i Oktober—November, og Regnen havde det Aar været rigelig, saa det blev en vaad og haard Tur for Vognen, Mil efter Mil i andet Gear. Enhver Fordybning i Jordoverfladen var forvandlet til en Sø eller en rivende Flod, det var derfor med alvorlig Bekymring, vi passerede de primitive Broer over Floderne flettet af Grene og dækket med Sten og Jord. Tilsidst gik det da ogsaa galt, som man maatte vente; der lød et Brag, og Vognen hældede faretruende, det ene Baghjul var gaaet igennem Broen. Paa dette kritiske Tidspunkt dukkede et Par fremmede Boyer frem fra det tætte Elefantgræs paa den mærkelige stille Maade, som altid undrede mig; paa de mest øde og gudsforladte Steder kunde der pludselig vokse en Neger op af Jorden, som om han havde siddet der i Timevis og kun ventet paa at komme til at hilse paa mig. Her kom de nu, som om de var kaldet, og med vore to medbragte Boyer var vi saaledes seks Mand, to hvide og fire sorte til at klare Situationen. Hansen tog, som den, der havde en udstrakt Erfaring i fortvivlede Situationer, Rattet, og jeg selv og de fire Boyer stod parat til at løfte og skubbe. Saa begyndte Motoren at knurre og buldre, Larmen steg til en Torden, og Hansen vinkede. „Sukuma, sukuma," brølede jeg, „skub, skub," og op kom Vognen og ind paa det velsignede, faste Land. De fremmede Boyer fik en Tiøre — til Deling — hvad der paa disse Kanter maatte anses for en pæn Drikkeskilling, hvorpaa vi skiltes med gode Ønsker og gensidig Agtelse. Stille og forunderligt, som de var kommet, forsvandt de atter i Græsset, og vi fortsatte vor vaade Vej mod Kisii.

Som næsten overalt i Afrika fandt vi ogsaa her et rummeligt og ganske komfortabelt Hotel, i Øjeblikket beboet af en halv Snes mere eller mindre usandsynlige Mennesker, Guldgravere, Handelsrejsende og Æventyrere. Gæsteværelserne var meget smaa og meget varme, og maaske af den Grund plejede Boyerne, naar de bragte den tidlige Morgenthe, at aabne baade Dør og Vinduer paa vid Gab, saa den friske Luft strømmede ind. Naar Theen var drukket, stod man op og foretog for aaben Dør de indledende Skridt til Paaklædningen, medens andre Gæster i Pyjamas passerede forbi ude paa Verandaen paa

Vej til Badeværelserne. Formløst og hyggeligt. Falsk Undseelse var ikke paa sin Plads her, og der var da heller ingen, der undrede sig over, at Bar'en aabnede Kl. 7 Morgen, hvorefter Værten og hans to „Kontordamer" gik ombord i den første Whisky.

Maalet for min Rejse var som sagt Homa Bay, hvor jeg ønskede at faa en Samtale med M. Chavel, en halvblods Franskmand fra Seychellerne, der ejede et lille Kalkværk ude ved Søbredden, og hvor det tillige var min Hensigt at undersøge Kalkaflejringerne omkring Homa Mountain. — Efter flere Timers Omflakken paa øde Veje og Stier fandt vi omsider frem til en ensom Missionsstation, hvor to sorte Præster, der saa meget pudsige ud i de hvide Præsteklæder, nøjagtigt som fotografiske Negativer, meget venligt forklarede os Vejen videre frem. Blandt andet forberedte de os paa, at der nær Homa var en meget ubehagelig Flodovergang, og det saa unægtelig ikke godt ud, da vi holdt stille ovenfor Floden og saa paa Forholdene: En usandsynlig stejl Grusbakke førte lige ned til Bredden, hvor der var et Spring paa 40—50 Centimeter ned til Vandfladen; paa den anden Side lod det til, at Vognen maatte gøre et lignende Spring for at naa op paa Land og derefter kravle op ad en ny, frygtelig Bakke. — Fra de nærliggende Hytter kom en Masse Boyer stormende for at se os gaa i Vandet og være parat til at hjælpe, hvis vi skulde sidde fast. — Jeg gav Rattet til „Buffalo", Manden, der havde kørt paa Motorcykle igennem Abessinien, den nubiske Ørken og Sudan, hvis nogen kunde klare den Manøvre, maatte det være ham. — Og han gjorde det. Med største Forsigtighed blev Vognen ført ned ad Bakken, tog pludselig et voldsomt Tilløb og sprang med et Plask ud i Floden; atter gik det meget langsomt frem vaklende over Flodbundens Rullesten, medens Vandet steg langsomt op over Vognbunden, saa i sidste Øjeblik tordnede Motoren for fuld Gas, og som ved et Mirakel kravlede Vognen op ad den lodrette Bred. Mit Hjerte sank fra Halsen ned paa sin normale Plads, og Boyerne bagi viste os grinende deres vaade Ben.

Hinsides Floden holdt Vejen op, men vi kunde uden Vanskelighed

køre cross-country og finde frem til det ensomme Hus ved Søbredden, hvor M. Chavel boede med sin halvblods Kone og en utrolig Vrimmel af Børn i alle Aldre fra 1—2 Aar til 16—17. — Man fik et dybt Indtryk af det ensomme Liv, de førte her, naar man hørte Ægteparret tale, langsomt og besværligt, som om de maatte søge efter de uvante Ord, han paa Engelsk og Madame i en mærkelig og vanskelig fransk Dialekt. — Det var svært at bryde op og overlade Familien til deres Ensomhed; jeg maatte forklare M. Chavel, at vi ønskede at være langt væk fra Homa Bay, naar Mørket faldt paa og Moskitoerne og Tsetsefluerne begyndte deres farlige Dans. Han saa et Øjeblik rundt paa Børnene, der fyldte Stuen, kiggende frem under Borde og Stole, lyttende fra mørke Kroge med forbavsede Øjne til disse underlige fremmede Mænd, der var kommet rejsende saa langvejs fra blot for at tale med deres Far. Saa sagde han med et træt Smil: „Ja, det er sandt, om Natten er det slemt her, vi gaar i Seng Kl. 6 og sørger for, at Moskitonettet er stoppet godt ind overalt, men selvfølgelig har vi Feberen allesammen."

Saa rejste vi os, ønskede „Au revoir", skønt vi vidste, det var „Adieu", og kørte tilbage til Kisii. — Om Aftenen sad vi i Bar'en og hørte Gæsterne larme og le, hørte Grammofonen tude og Radioen aflevere de sidste Nyheder; mine Tanker gik ud til det ensomme Hus ved Søen, hvor nu Smaabølgernes Skvulpen og Moskitosværmenes Summen var det eneste, der brød Stilheden. — Derude paa Verdens Bagside.

Mørket var allerede brudt frem, da vi naaede tilbage til Kisii, og det var netop Tid for en Sundowner; et Dusin Mennesker døsede ved en Whisky i Dagligstuens store Lænestole, men Roen og Freden blev ødelagt af et stort Radioapparat, der hylede og bragede, som om Fjenden var i Landet. Det var to unge Mennesker, der i Mangel af bedre Job forsøgte sig som Agenter for et Radiofirma; de var paa Vej til Guldfelterne i Tanganyika for at bringe de ensomme Guld-

gravere lidt Opmuntring i deres trælsomme Tilværelse og benyttede Lejligheden til at prøve paa at faa en eller anden Hotelgæst til at hoppe paa. — Stemningen var afgjort imod den støjende Maskine, og de to Agenter følte, at der maatte gøres noget; Radioen blev standset, og de udbad sig Tilladelse til at give en Omgang all round, et Forslag, der blev modtaget med udelt Bifald. De sorte Tjenere fik travlt, „Boy, lete wissiki kumi na inne," 14 Whisky.

Hvis de unge Mennesker havde troet, at deres akustiske Optøjer vilde blive bedre modtaget efter een enkelt Whisky, saa tog de afgjort Fejl, Gæsterne tømte hurtigst muligt deres Glas og forsvandt; „Buffalo" og jeg holdt længst ud, som de skikkelige Danskere, vi nu engang er, men omsider rejste ogsaa vi os med en høflig Tak og forsvandt — over i Bar'en.

Hotelregningen den næste Morgen gjorde det af med vore rede Penge, men det var ingen Ulykke, da jeg medbragte Blanco-Checks, som kunde forvandles til Sølv og Sedler i Barclay's Bank i Kisum. Regnen var holdt op, og Solen forgyldte Landskabet, da vi i højt Humør rullede tilbage mod Nord; jeg kørte, og „Buffalo" sad ved min Side og sang med kraftig Stemme gamle Soldatersange til stor Fornøjelse for mig, thi Ordene var ikke altid helt høviske, men ogsaa til udelt Fryd for de to Boyer bagi, der heldigvis ikke forstod Ordene, men Musik og Munterhed er jo internationale.

Jeg blev pludselig alvorlig. „Hansen," sagde jeg, „er De klar over, at det er Lørdag idag."

„Naah, er det det, ja saa er det jo aabenbart Søndag imorgen."

„Ja Tak, og vi har ingen „cash", og Banken lukker Kl. 1."

Klokken var halvtolv, og der var endnu godt 100 Kilometer at køre, hvilket paa disse Veje betød temmelig haard Kørsel, men det kunde let klares, hvis vi ikke var uheldige. — Den musikalske Underholdning holdt op, og fra nu af hørtes kun Motorens Summen og af og til et Par Ord fra Hansen: „12.10 — 12.25 — osv. Vi rullede op foran Banken paa Slaget 1, og Hansen stormede op ad Trappen og satte Foden imellem til stor Forskrækkelse for Boyen, som var

ved at lukke; da han samtidig i en ophidset Tone brølede: „Nataka mali," vi vil have Penge, var der for Boyen ingen Tvivl om, at vi var Bankrøvere. — Heldigvis kom Bankens Manager ud for at se, hvad der var paa Færde, og alt endte godt. Vi fik vore Penge, og Bankmanden fik en Drink.

I den lange Regntid, fra sidst i Marts til Begyndelsen af Juni, gjorde man som sagt klogest i at blive hjemme eller i hvert Fald nøjes med kortere Rejser, men hvor det drejede sig om Forretninger, kunde dette Princip selvfølgelig ikke overholdes, og man hørte mange sælsomme og spændende Beretninger om haarde Ture og farlige Oplevelser. Heldigvis hørte det til Sjældenheder, at en Vogn blev skyllet væk under Passagen over en Flod og gik til Bunds med Mand og Mus, men det skete meget ofte, at Folk maatte tilbringe baade eet og to Døgn i deres Vogn, „stuck in the mud", milevidt fra Mennesker. I saadanne Tilfælde var det godt at have en Boy med, som kunde trave ud i den øsende Regn og søge efter Mennesker og Hjælp. Proviant, baade fast og flydende, var derfor en vigtig Del af Rejseudstyret, og til dette hørte ogsaa først og fremmest Kæder til Hjulene og yderligere Brædder, Reb og Skovle.

Jeg maatte engang midt i den lange Regntid gøre en lang Rejse op til Kampala og forskellige mindre Byer i Uganda, en Tur paa 2000 Kilometer. Jeg tog Mwangi med mig, en af vore bedste Boyer paa Fabrikken, og det var hans Hverv at vaske Vognen hver Morgen, reparere Punkteringer og fungere som min Kammertjener, specielt at pakke Kufferten om Morgenen før Afrejsen og pakke ud igen om Aftenen. Udpakningen udførte han altid upaaklageligt, men ved Morgenpakningen glemte han uvægerlig et eller andet, et Slips, en Pyjamas eller andre Ting, og jeg maatte derfor hver Aften telegrafere tilbage for at faa Tingene eftersendt. Det lykkedes mig virkelig at slippe uden større Tab bortset fra Telegramudgifterne.

For Mwangi var Turen — sit venia verbo — en Kæmpefidus,

som han sad der bag i Vognen Dag efter Dag saa blødt og mageligt, som han aldrig havde siddet før, sovende Mil efter Mil, saa jeg af og til maatte vække ham med et tordnende „watche kelele", naar hans Snorken overdøvede Motoren.

Regnen havde gjort Underværker baade paa den ene og den anden Maade; de mægtige Bakker omkring Brackenhurst Hotel havde dækket sig med straalende lysegrønne Græstæpper, og i Limuru var Vejen forvandlet til et Morads, der sendte Styrtsøer op over min Vindskærm, saa Mwangi for første Gang maatte ud i det kolde Mudder, men det skulde ikke blive den sidste. Oppe paa Toppen af Escarpment holdt jeg som sædvanlig stille for et Øjeblik at nyde den majestætiske Udsigt over The Great Rift Valley; ude i Nordvest laa de sorte, ildevarslende Skyer lavt nede over Højlandet, og Longonots Kegle var sløret af Regndis, det vilde blive en vaad Tur. — Tre smaa Hyrdedrenge kom hen til Vognen, præsenterede Gevær med deres Kæppe og raabte med skingrende Barnestemmer: „Jambo, Bwana." „Jambo, toto," svarede jeg og rakte dem et Stykke Chokolade, som vakte vild Begejstring.

Den store nordlige Hovedvej var delvis spærret som Følge af Regnen, og jeg maate derfor køre op til Londiani i Udkanten af Elburgonskoven for derfra ad en Sidevej at søge op til Hovedvejen i Nærheden af den Jernbanestation, der bar det imponerende Navn „Ækvator"; jeg gjorde Holdt ved det lille Londiani-Hotel og fik en hastig drink, medens jeg stillede Værten det traditionelle Spørgsmaal: „How is the road." Det lod til, at den ikke var god, men der var dog een Chance mod to for at komme igennem, og efter med Mwangis Hjælp at have spændt Kæderne paa drog jeg ivej. — Vejen saa ud som en Fordybning i Jordsmonnet frembragt af et eller andet stort, skrabende Instrument, og det var vist netop det, den var; det havde den Fordel, at man ikke kunde køre i Grøften, men til Gengæld samlede Vandet sig paa Vejen og omdannede den fede, sorte Jord, „the black cotton soil", til en ubeskrivelig sejg og slibrig Dejg.

Vognen begyndte at slingre, stillede sig paa tværs og kurede hen ad Vejen, blev atter bragt paa ret Køl for et Øjeblik efter at lægge sig tværs med den anden Bredside forrest; Rattet snurrede rundt i mine Hænder, højre om, venstre om, men det kunde ikke forhindre, at den svære Vogn pludselig sprang tværs over Vejen og borede sig fast i den bløde Vejkant. Vi maatte ud med Skovlene, Mwangi og jeg, grave Forhjulene fri og lægge Brædder under Baghjulene, og vi steg ind igen med tommetykke Mudderkager paa Fødderne og langt op ad Benene; lidt efter sad vi fast i den anden Vejside, og Forestillingen maatte gentages.

Jeg standsede et Øjeblik, tørrede Sveden af Ansigt og Hænder og tændte en Cigaret; Luften var kvælende, thi selv om Negerlugt i Almindelighed ikke er nær saa slem som sit Rygte, saa maa det siges, at en vaad og svedende Neger i en lukket Vogn er temmelig kraftig Kost. Udenfor var det koldt og graat, sorte Skyer fejede deres Slæb af Vand hen over et øde, trøstesløst Landskab, ingen Mennesker, intet Kvæg, ikke en Græshytte, — far away. — Jeg drømte mig bort til vinterhvide Veje og til blanke Foraarsdage i Norden, lyttede til Tøbruddets forjættende Rislen og — vaagnede op med et Sæt, — Regnen trommede paa Vogntaget.

Saaledes kæmpede vi os frem imod Elementerne, vaklende tungt afsted, medens Himmelen blev mørkere og mørkere og varslede Natten. Det var netop i den korte Dæmring ved Sekstiden, jeg første Gang følte, at Hjulene tog fat i Vejbanen, vi var uden at være klar over det kommet ud paa Hovedvejen, og vi passerede netop i det Øjeblik Ækvator og det højeste Punkt paa hele Rejsen, 9000 Fod over Havets Overflade.

Paa Pioner-Hotellet i Eldoret kom jeg igen ud for en af disse bratte Overgange, der var saa karakteristiske for Livet i Afrika. Stiv af Træthed, smurt ind i Dynd fra Tropehjælmen til Fødderne, tumlede jeg ud af Vognen og traadte ind i den store Hall; jeg blev

forbavset staaende et Øjeblik, thi her var Fest paa Færde. Damer i Selskabstoiletter og Herrer i dinner-jacket fyldte det store Rum, og i Baggrunden var rejst en Tribune, hvor unge Piger i hvide Kjoler sang og dansede; ikke uden Grund følte jeg mig lidt som en Spurv i Tranedans og listede ud til et varmt Bad og en varm Grog. — Næste Morgen straalede Solen fra en skyfri Himmel, Vognens mørkeblaa Sider skinnede omkap med Himmelen, og selv mit Khakitøj var tørt og rent, men hvordan det var gaaet til, det var Mwangis Hemmelighed. — Saasnart man kom udenfor Byen, saa man Mount Elgon rejse sin majestætiske Kegle 14000 Fod op i den klare Morgenluft; i Kikkert kunde jeg se Vegetationsbælterne skifte op ad Bjærgets Sider. Over Majsmarkernes vældige grønne Flader kom Kaffeplantagernes mørkere, regelmæssige Trærækker, derefter Skove af Cedertræer og mørkegrønne Naaleskove og øverst Græssletter og nøgne Klipper. — Ad fine, nyanlagte Veje gik det nu i susende Fart mod Vest, gennem Guldbyen Kakamega, forbi Busia, hvor en pyntelig Politistation med et halvt Dusin Askari's markerer Grænsen mellem Kenya og Uganda, og gennem de store Skove til Jinja ved den nordlige Bred af Victoriasøen.

Naar man kører fra Jinja mod Kampala, Ugandas Hovedstad, passerer man lige udenfor Byen en bred, imponerende Flod, der krydses paa en mægtig Staalbro, bygget baade for Jernbanen og Bilerne. — Man gør vel i at standse her et Øjeblik og holde Andagt, thi dette er Nilens Kilder, her begynder den historiske Flod sit 3500 Kilometers Løb mod Nord, mod Middelhavet. Man lader Tankerne følge det hvirvlende, skummende Vand den lange Vej mod Nord, føler det en Stund, som kom man Europa nærmere. Til dette Sted naaede for 70 Aar siden Speke og Grant, efter at de Maaneder igennem havde kæmpet sig frem trodsende Feber og Dysenteri, Hede og Regnskyl, vilde Dyr og fjendtlige Negerstammer, for at løse Geografiens store Problem om Nilens Udspring. — Den Vej, der havde kostet dem Maaneder, havde jeg tilbagelagt paa et Par Dage, jeg havde beklaget mig over Vejrets og Vejens Ugunst, men følte

mig nu beskæmmet, og jeg bøjede Hovedet i Ærbødighed for Opdagerne og Pionererne, der havde banet os Vejen ind i dette skønne og frodige Land.

Uganda regeres af en Konge, Kabaka'en, som til Hjælp har først og fremmest den engelske Guvernør, der med diplomatisk Takt leder Regeringens Skridt i den rigtige Retning, og dernæst sine Ministre, der besørger det daglige Arbejde, medens Kabaka'en nyder Livet i sin Villa i Entebbe, nede ved Søens Bred, omgivet af skønne Kvinder og Kasser fulde af Whisky og Champagne. — Den vigtigste af Ministrene turde vel være „Uwamanika'en", Finansministeren, der skal skaffe Pengene til det hele; man skal ikke smile ved Tanken om en sort Finansminister, thi det er uimodsigeligt et stort og betydningsfuldt Arbejde at administrere 30—40 Millioner Kroner aarlig.

Mit Program i Kampala omfattede ogsaa en Visit hos Uwamanika'en, hos hvem jeg havde et Ærinde af en noget usædvanlig Art: Det hævdedes, at den nulevende Kabaka repræsenterer den 32te Generation af en Fyrsteslægt, der i mange Hundrede Aar har hersket over Uganda; Glemselens Slør har lagt sig over dem og deres blodige Historie, men endnu lever Mindet om M'tesa, Konge af Uganda fra 1862 til 1884, Blodhunden, der begyndte sin Regering med at myrde alle sine Brødre og fortsatte med at udrydde de gamle Høvdinge, der havde hjulpet ham til Magten. Det fortaltes, at han, naar Blodrusen kom over ham, gik ind i sit Harem og personlig huggede en halv Snes af sine Kvinder ned; efter at Stanley i 1875 havde aflagt sit første Besøg hos ham, gav han Missionærerne Adgang til Landet, og i en Aarrække arbejdede baade Protestanter og Katholikker ivrigt paa at omvende Waganda'erne, men sidenhen fortrød han og anrettede et Blodbad paa de hvide Præster og deres sorte Proselytter.

Menneskeslægten har en besynderlig Forkærlighed for at rejse

Monumenter for de Stormænd, der har ført den til Slagtebænken, og ogsaa denne sorte Caligula har faaet sit Mindesmærke, en imponerende Gravhal bygget af svært Tømmer og tækket med Palmeblade. I Hallen hviler M'tesas balsamerede Lig, og endnu den Dag i Dag, mere end 50 Aar efter hans Død, holdes der Vagt Dag og Nat af 12 Grædekoner. — Tidens Tand havde gnavet paa de forgængelige Materialer i M'tesas Grav, og det var nu blevet besluttet at rekonstruere Hallen — i armeret Beton, og mit Ærinde hos Uwamanika'en var det at overtyde ham om, at der til dette nationale Arbejde maatte anvendes national, afrikansk Cement og ikke importeret Stads.

Jeg fandt Ministeriet installeret i en beskeden Bølgebliksbygning og sendte mit Kort ind; gennem de aabne Døre og Vinduer kunde jeg rundt i Kontorerne se en Hær af sorte, glade Kontorister klædt i hvidt Bomuldstøj og alle bærende Messingbriller med Vinduesglas for at imponere det gemene Folk, travlt beskæftiget med at hamre paa Skrivemaskiner, snurre paa Regnemaskiner og svinge Telefoner. — Hvis man forestillede sig den sorte Finansminister som en ældre, lasket Neger, der hyllet i Barkklæder tronede paa et Løveskind, saa blev man behageligt overrasket af Virkeligheden. Den høflige Sekretær viste mig ind i et beskedent Kontor møbleret med et Skrivebord, et Dokumentskab og to Stole, een til Ministeren og een til Gæsten. Den Mand, der rejste sig for at byde mig Velkommen med et charmerende Smil, var ung, høj og slank og iført et velsiddende Sæt Flonelstøj; de livlige, intelligente Øjne saa frit paa Gæsten uden Camouflage af Briller.

Jeg havde ikke ventet mig, at Uwamanika'en skulde have Forstand paa Cement eller paa tekniske Sager i det hele taget, og det havde han selvfølgelig heller ikke, men han imponerede mig ved sin Iver for at følge min Udvikling og forstaa Spørgsmaalet, og han viste en forbavsende hurtig Opfattelse, en Evne man ikke altid træffer hos europæiske Politikere. — Sagen blev ikke endelig afgjort ved denne Lejlighed, men gik siden i Orden til vor fulde

Tilfredshed, og saaledes hviler da nu den gamle, sagnomkransede Negerkonge i sin Hal bygget af Cement, som er fremstillet af danske Teknikere paa danske Maskiner.

Det vilde føre for vidt her at fortælle i Enkeltheder om mine Oplevelser i Kampala, om hvorledes jeg ved nogle Timers ubehagelige Undersøgelser konstaterede, at Inderne i Bazaar Road ødelagde Cementbalkonerne udenfor deres Huse ved at tømme Natpotterne ud over dem hver Morgen, eller hvorledes jeg drak The hos Ali Guribhai og beundrede hans forbavsende Samling af ædle Stene.

Da mit Arbejde var afsluttet, kørte jeg atter mod Øst for at besøge Kunder i afsidesliggende Byer i det nordøstlige Uganda, men paa Vejen gjorde jeg Holdt i Jinja og talte ogsaa der med mærkelige hvide, brune og sorte Folk. — — Nouri Shah residerede i en Butik i en Sidegade, hvis man kan kalde et Lokale uden Disk og uden Varer for en Butik. Paa en lav Platform ved den ene Væg var anbragt et lille Bord, og bag dette sad Handelsmanden, en ældre, værdig Mand iført en dueblaa Kaftan og en meget høj Fløjlshue med Guldbroderi; paa Gulvet ved hans Side var anbragt en stor Vandpibe, og skønt han havde en Bog opslaaet foran sig, syntes han mere optaget af de Røgskyer, der steg op fra Pibehovedet, end af sine Regnskaber. I det dunkle Sideværelse mellem Stabler af Sække med et Indhold, der var mig ubekendt, men duftede krydret og spændende, sad Forretningens Bogholder og eneste Medhjælper med sin svære Regnskabsbog paa et lillebitte Bord; roligt og opmærksomt studerede han sine Papirer og indførte gravitetisk Beløbene i Bogen.

Jeg blev bragt til Sæde ved Siden af Nouri Shah, og Samtalen begyndte paa Swahili, men det lod til, at hans Kundskaber i dette Sprog var ringe, ja ringere end mine, og naar Tavsheden bredte sig, medens vi søgte efter passende Udtryk, hørte vi Duerne kurre ude paa den solstegte Gade. — Jeg havde tidligere skrevet en lille

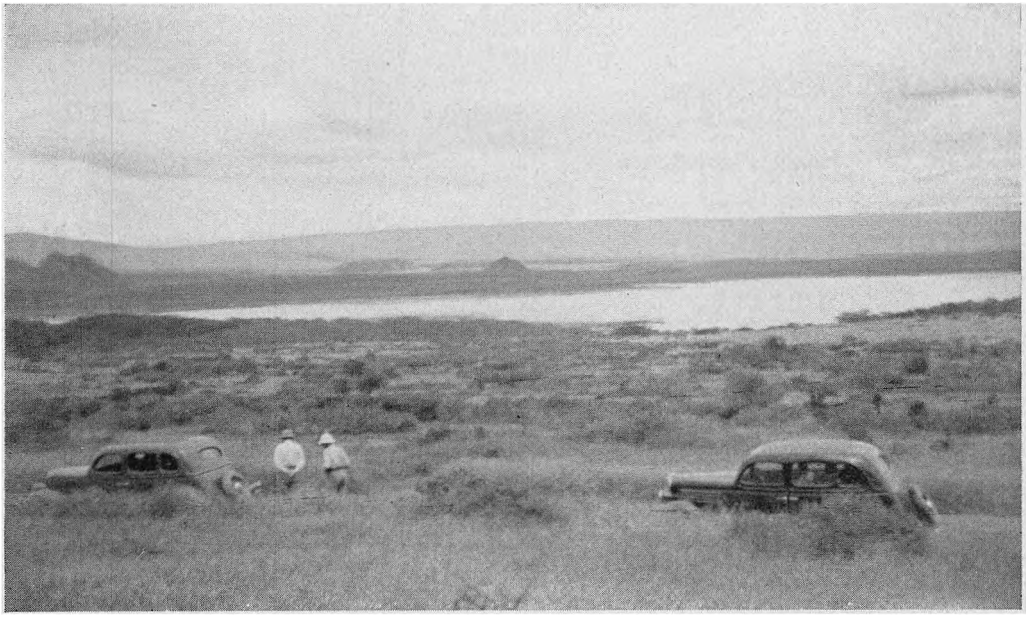

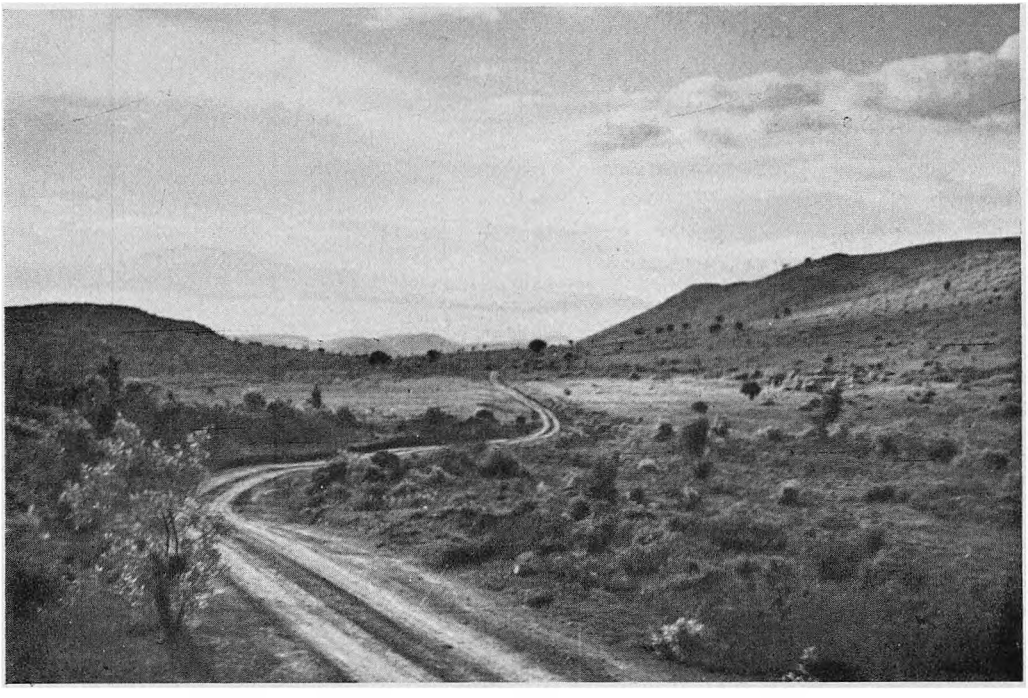

Øverst: Vor Vej førte os forbi Saltsøen Lake Elmenteita.

Nederst: Det alvorlige dystre Landskab ligger uforandret, som det har ligget i Tusinder af Aar.

Øverst: Et ganske komfortabelt Hotel — Eldorado i Kakamega.
Nederst: Tre smaa Hyrdedrenge kom hen til Vognen.

Brochure om Cement, og den var til Gavn og Glæde for vore mange indiske Kunder blevet oversat til Gujarati, et af de indiske Hovedsprog. Det er mig ikke bekendt, om Rasmus Rask er oversat til Gujarati, men ellers tror jeg, jeg tør smigre mig med at være den eneste danske Forfatter, der læses paa dette Sprog. — Denne lille Bog fremdrog jeg nu til stor Glæde for Nouri, der straks begyndte at læse, medens han med en kraftig, gul Pegefinger fæstede sin Opmærksomhed ved Bogens Tal og Figurer. Den gamle Bogholder bragte os to Kopper stærk, sød The, han skruede en ekstra Slange paa Vandpiben og rakte mig Mundstykket (Allah maa vide, hvem der sidst havde haft det i Munden) og vi havde en god Tid sammen.

Efter Besøget hos Nouri Shah kørte vi straks ud af Jinja ad Vejen mod Iganga og Busia; Dagens Maal var Tororo, hvor jeg vilde slaa mig ned et Par Dage paa det kendte, gode Hotel. — De skønne hvide Sommerskyer, der ledede Tanken hen paa Ugandas Bomuld, svandt bort bag os, og forude fyldtes Himmelen af blygraa og giftiggule Dampe; i de store Skove hinsides Iganga kom Uvejret over os. Under en frygtelig Knitren og Bragen sprang svære Ildstraaler fra den mørke Himmel ned imellem Skovens Stammer, undertiden syntes Lynstraalerne at fare tværs over Vejen foran Vognen; Regnen kom med en Lyd som en brusende Flod, og snart var Vejen dækket af højt Mudder. — Mwangi var for en Gangs Skyld lysvaagen.

Pludselig lød der et højt Knald, Vognen skred ud i Vejsiden og begravede sig halvt i Krattet. Hvad var der sket. — Havde Lynet ramt os. — Saa slemt var det vel ikke, men dog galt nok, den højre Bagring var eksploderet. — Her var vi altsaa paany midt i det værste, der hjalp ingen kære Mor, vi maatte ud i det vanvittige Skybrud, og vaade til Skindet, medens Himmelens Trommeild dundrede omkring os, baksede vi med forenede Kræfter Vognen

tilbage paa Vejen. Mwangi begyndte at fumle med Dunkraften, men han rystede af Skræk, og hans sorte Hud var helt graalig, jeg maatte selv tage fat, og udstrakt paa Maven i Dyndet begyndte jeg at dreje og dreje for kun at se Dunkraften synke dybere og dybere ned i Jorden; et Bræt blev lagt under og knækkede; saa fik jeg en lys Idé. Vi medbragte i Vognen en Del fine Betonterninger, der blev anvendt til at demonstrere vor Cements Fortræffelighed; et Hul blev gravet under Bagakslen, en Betonklods presset ned, og ved Hjælp af dette solide Fundament var Resten hurtigt overstaaet. Vi kunde fortsætte vor Vej mod Øst, Tordenvejret rullede bort imod Vest, og da vi nærmede os Tororo, skinnede den nedgaaende Sol.

Major Aitken, der ejede og ledede Tororo Hotel, var kendt i hele Kenya og Uganda som en meget original Mand; han kom nu selv ud i Indgangen for at se den nye Gæst an, studerede et Øjeblik med et køligt kritisk Blik den oversprøjtede Vogn og mit sølede Tøj. Saa sagde han ganske tørt med en Antydning af et Smil: „You want a stiff Whisky, I suppose."

Han havde truffet Pletten.

Originaliteten begyndte straks inden for Døren, hvor man paa et pynteligt Skilt læste følgende:

Prisen for Dinner, Bed og Breakfast er 14 Shillings.
For Gæster, som ikke benytter Badeværelset, er Prisen
15 Shillings.

Det var nu ikke blot urenlige Gæster, Major Aitken ønskede at undgaa; han var først og fremmest Kvindehader. Uden kvindelig Assistance ledede han Hotellets Drift kun med Hjælp af sine Boyer, men mærkeligere var det, at kvindelige Gæster kun indlodes under Bevogtning af paalidelige Gentlemen, og dette ejendommelige Princip var ramme Alvor. Kom enlige Damer om Aftenen til hans

Hotel, vilde han uden Naade melde „Alt optaget", og de ulykkelige maatte søge Tilflugt hos en af de europæiske Familier i Omegnen, hvis de ikke foretrak at køre de 200 Kilometer videre til Ibis-Hotellet i Jinja. — — Med alle sine Særheder var min Vært en dygtig Mand; hele Huset skinnede af Properhed, og Værelserne var præget af en vis nøjsom Hygge, som mindede mig om landlige Gæsteværelser i Danmark. — Majorens Travlhed begyndte Kl. 6, naar Bar'en aabnede, thi øjensynlig ønskede han heller ikke at se Indere eller Goanesere i sit Hus, følgelig passede han selv Udskænkningen og konverserede Egnens Honoratiores, der samledes her hver Eftermiddag i Mangel af en Klub. Af og til forsvandt han ud i Køkkenet for at inspicere Forberedelserne til Middagen, og Kl. 9 ledede han selv Serveringen af en excellent dinner paa 5 Retter; efter Middagen afsluttede han Dagen i Bar'en, og var der ingen Gæster, puslede han selv stilfærdigt med Drikkevarerne, en Opmuntring man undte ham af ganske Hjerte, naar man prøvede at sætte sig ind i, hvorledes Livet formede sig for denne sære, ensomme Mand. Det var visselig ikke for ussel Vindings Skyld han sad her i Ødemarken og sørgede for de faa rejsende, der kom forbi; da jeg nogle Dage senere trykkede hans Haand til Afsked, spurgte jeg ham, om det kunde betale sig at drive Hotel her i denne Afkrog. — „Betale sig, nej, det koster mig i Virkeligheden 700—800 Pund Sterling om Aaret, men vil De sige mig, hvor i Verden jeg kunde leve billigere — — og bedre."

Det gik nu for Alvor hjemad mod Øst, ad ensomme Veje i Kavirondo-Distriktet, hvor Elefantgræsset dækkede store Strækninger, skjulende al Udsigt med sine mandshøje, grønne Vægge, gennem Floder med Vandet brusende op om Skærmene, eller over dem paa Broer, der kun bestod af to Stykker U-Jern lagt i passende Afstand. — Dagens Rejse skulde være 350 Kilometer fra Tororo til Londiani, og den blev klaret med Glans takket være fint Vejr og tørre

Veje. Paa denne Tur bragte Tilfældet mig en meget behagelig Forsinkelse, da jeg paa „Eldorado" i Kakamega løb paa Algot Ludvigsen, der var Leder af „Swedish Drilling" i Kenya. Han lagde straks Beslag paa mig og førte mig hjem til sin charmerende franske Frue i deres hyggelige Lejr i Urskoven for at faa en äkta svensk Lunch og en sup, Sild og Smørgaas, Carlsberg Øl og Överste Branntvin, — hvem vilde ikke gerne køre 350 Kilometer for en saadan Frokost. —

I Londiani var det hundekoldt den Aften, til Trods for, at jeg i Eftermiddagens Løb uden at lægge Mærke til det havde passeret Ækvator og var kommet ned paa den sydlige Halvkugle. Et flammende Baal i Kaminen hilste mig Velkommen i Gæstestuen, og ensom med en Sundowner sad jeg og stirrede ind i Ilden, drømte mig snart tilbage til ensomme Aftener ved Kaminilden paa smaa engelske Landhoteller, saa snart de mange, fremmedartede Skikkelser, jeg havde mødt paa min Rejse, flimre forbi i Baalets flakkende Skær. — —

Den sidste Dagsrejse var kun 250 Kilometer, og der var saaledes Udsigt til en rolig og magelig Tur hjem, men Elementerne tog sig sammen for at vise mig, at det stadig var Alvor med Regntiden.

Et Par af mine Ringe sang paa deres sidste Vers, og de sang det meget højlydt paa denne Tur; Mwangi maatte for en Gangs Skyld arbejde haardt, men Skæbnen var imod os, Lapperne vilde ikke hænge fast, eller nye Huller dukkede op ved Siden af de lige reparerede. Jeg maatte opgive at spise Lunch i Nakuru, Tiden maatte forbeholdes Reparationerne. — Midt imellem Nakuru og Naivasha ligger 5—6 Bølgeblikshuse, der bærer Navnet Gilgil, og man skal søge længe for at finde et mere øde og gudsforladt Sted end denne Parodi af en By. For mig staar Gilgil dog i Mindernes Glans, thi jeg fandt her en faldefærdig, lurvet Garage, hvor to sorte Engle reparerede mine Ringe og gjorde det godt; til Overflod fremskaffede de en gammel, rynket Hinduskomager, som lagde Læderban-

dager over de værste Huller. — Det var begyndt at regne, og Himmelen var kulsort østpaa over Escarpment og Nairobiplateauet; paany opgav jeg Tanken om Lunch og nøjedes med en Sandwich og en Whisky i Naivasha. Det gjaldt nu om for enhver Pris at komme op over Escarpment inden Nattens Frembrud, thi Tanken om i buldrende Mørke at ligge stille og lappe Ringe i et af de stejle Proptrækkersving var paa ingen Maade lokkende. — I tiltagende Regn rullede vi op gennem Kedong Valley, spændte Kæderne paa og begyndte Opstigningen over Escarpment med Tankerne stadig rettet paa de usle Gummilapper, der skulde og maatte holde.

Katastrofen kom fra en helt anden Kant; paa et af de værste Steder begyndte Motorens Omdrejningstal at gaa ned, snart hikkede og hostede den som en syg Mand og gik saa helt i Staa. Ikke mere Benzin. — Hvor var Reservedunken. — Glemt i Londiani, da Vognen blev vasket om Morgenen. — Her var gode Raad dyre. Det vilde selvfølgelig være muligt at sende Mwangi til Limuru efter en Dunk Benzin, men det vilde tage mindst 5 Timer, og Natten var meget nær. — Naah, lad os nu vente og se. — Det varede ikke længe, et Kvarter maaske, før en Vogn kom brusende op ad Skraaningen og bremsede op. En Skikkelse bøjede sig ud i Regnen og spurgte paa bredt Amerikansk: „Are you O.K.?"

Hvis der var noget, jeg ikke var, saa var det O.K., men Landevejens Lov er ens overalt i Verden og god for den, der er i Nød; snart havde jeg atter Benzin i Tanken, og den flinke Amerikaner fremdrog oven i Købet en Flaske Cognac. Skaal og Good Trip.

Mørket lukkede sine Vinger om det vilde Landskab, da jeg rundede den sidste Bakke og kørte ned mod Limuru, men det værste var dog vel overstaaet. Jeg lod dem fylde Tanken helt op for at det ikke skulde være Løgn og stillede det obligate Spørgsmaal: „Hvordan er Vejen." „Vejen, til Nairobi." — „Ja, selvfølgelig."

„Der er ikke kommet nogen Vogn igennem i de sidste 5 Timer."

Det er ikke muligt med Ord at beskrive, hvordan det regnede den Aften. Bunden var gaaet ud af Himmelen. — Jordens Fugtig-

hed frembragte Dampskyer, der blandede sig med Vandfaldet fra oven og frembragte et Par Meter foran Vognen et Tæppe af Vand, som Projektørlyset ikke kunde trænge igennem. Den gamle Adskillelse mellem Vandene foroven og Vandene forneden var ophævet i hin frygtelige Nat. — Bøjet ud ad Vinduet stirrede jeg uafladelig anspændt paa Vejkanten for at finde frem, skimtede af og til store, mørke Skygger, Lastbiler, der sad uhjælpelig fast i Mudderet; skyggeagtige Boyer prøvede at spænde Okser for Vognene for at trække dem løs. — En sælsom spøgelseagtig Færd i det brusende, dampende Mørke, det sorte, vilde Afrika strakte sine Arme ud for at holde mig fast.

Pludselig dukkede et mørkt Legeme op bag Regnens tætte Slør, en lille Vogn, der holdt stille. Jeg stoppede og steg af; ud af en stakkels lille Babycar traadte en ung Dame, hvis Oliefrakke ikke kunde skjule den elegante, lange Aftenkjole. Vognen var gaaet i Staa, og Selvstarteren vilde ikke virke, var formodentlig kortsluttet af Fugtighed. — Nu var det min Tur at bringe Hjælp, og for Mwangi og mig var det en let Sag at skubbe det lille Køretøj igang; derefter kørte vi bagefter hende for at se, at alt gik godt, til vi pludselig mærkede, at Hjulene rullede let over vaad Asfalt, — vi var ankommet til Nairobi.

Jeg svingede rundt om det sidste Hjørne, paa Bakken derovre straalede Lysene fra mit Hus, men den lille Dal var i Nat forvandlet til en rivende Flod, der hvirvlede omkring Hjulene og sendte Styrtsøer ind i Vognen, mens vi skar frem gennem Vandmasserne.

Fra Huset lød Støjen af smækkende Døre, Boyernes glade Raab: „Bwana nakuja," Herren kommer. — En hvid Skikkelse ilede henimod Vognen, den gamle, trofaste Kiragu, bærende højt hævet — — en Paraply til sin Bwana. — — —

Safari. —

V

DET MØRKE AFRIKA

Vi sad lunt og godt inden Døre, en lille Kreds af gamle Afrikanere, og opfriskede de gamle Minder fra Kenya, Landet, der legemligt var os saa fjernt, men i Erindringen altid levende og nært. — Udenfor hørtes Stormkastenes Buldren omkring Husene, og af og til hvislede en Snebyge mod Vinduet, men paa Væggene glødede i varme Farver Afrikas Land og Folk.

Paa Væggen overfor mig straalede et særlig levende Billede: Tre Boyer, der sad i Havens Græs og lyttede opmærksomt til en Grammofon; jeg kendte den Have, og jeg kendte den Boy, Kamau, der sad yderst til venstre, han var en god Kok, og jeg havde ofte gjort mig til gode med Resultaterne af hans Kogekunst. — Jeg blev ved at stirre paa de tre Boyer og rejste i en Brøkdel af et Sekund de mange Tusinde Kilometer tilbage; efterhaanden syntes Kamau at hæve sig ud af Billedet, han vendte Hovedet imod mig og hilste mig: „Jambo, Bwana." — „Jambo, Kamau, Habali." Hvordan har Du det. — — — Han gled atter tilbage i Væggen, medens Haven og de tre Skikkelser svømmede ud i en Taage, og det var, som om Væggen aabnede sig og lod mig se nye Billeder, andre velkendte Skikkelser, alle de mørkhudede Mennesker, der havde tjent os og staaet os nær.

Kinandu, vor første Kok, lille og spinkel som en 14-Aars Dreng, med et Ansigt præget af Alvor og Selvfølelse, thi som M'pishi, Kokken, var han den vigtigste Person i Huset næst efter Bwana og

Memsab. Da jeg overtog ham sammen med Huset, anbefalede Mrs. Trickey ham med disse Ord: „Han kan lave hvad det skal være; vil De have en Mint-Sauce eller en Bred-Sauce, saa kan han lave det uden Hjælp." — Jeg tænkte ved mig selv, at af alle Saucer i Verden var disse to de eneste, jeg ikke kunde tænke mig at spise, men jeg tav høfligt og satte mit Haab til Fremtiden. — Længe varede det da heller ikke, før han under Memsabs Vejledning lærte at lave udmærket dansk Mad, men det var mig altid en Gaade, hvordan det egentlig lykkedes at faa Husholdningen til at fungere saa glat i disse første Maaneder, da Kinandu satte sig ind i det danske Køkkens Finesser, medens Memsab til Gengæld lærte Swahili.

Kinandu hørte til Kikuyuernes Stamme, der har hjemme i Egnen omkring Nairobi og nordover til Mount Kenya; her er et stort Landomraade paa 9000 Kvadratkilometer forbeholdt Kikuyuerne, og her har de deres smaa Stykker Jord, deres Shamba, med to eller flere Hytter rettende sig efter Antallet af deres Koner, idet hver Kone meget viseligt har sin egen Hytte, hvilket utvivlsomt er til Gavn for Husfreden. Heroppe i Nærheden af Byen Nyeri havde ogsaa Kinandu en Shamba og en „Bibi", en Kone, der passede Jorden, medens han selv arbejdede i Nairobi og tjente Penge.

En Dag modtog Kinandu et Brev fra Konen; paa en krøllet Lap Papir havde den stedlige indiske Handelsmand efter Bibiens Diktat skrevet nogle faa Sætninger med store, trykte Bogstaver. Man saa hende for sig siddende paa Bænken udenfor den aabne Duka, svøbt i et fedtglinsende Gedeskind, med det besynderlige glatbarberede Hoved bøjet over mod den skriftkloge Mohindi, medens han forsigtigt, med megen Slikken paa Blyantsstumpen, prenter Bogstav efter Bogstav. Hendes hvide Tænder har skinnet i et stort Smil, medens hun dikterede den sørgelige Meddelelse:

„Til min Mand Kinandu mange mange Hilsener. Napanda hilser Dig. Jeg ønsker Dig her i Kikuyu senest den 30—1—1936. Fordi jeg er meget syg, jeg er paa Hospitalet. Farvel.

Jeg Din Kone.

Brevet var ikke sendt med Posten, men bragt frem ved gode Venners Hjælp og naaede ogsaa rigtigt Kinandu, som kom til Memsab, for at hun skulde læse det for ham. — — Den Slags pludselige Sygdomstilfælde eller Dødsfald indtraf altid meget belejligt, naar en Boy trængte til Ferie, og skulde man tro paa alle disse Historier, maatte Sot og Død hærge i en ganske forfærdelig Grad, og hele Folket maatte hurtigt uddø. Naturligvis kunde de lige saa godt sige deres Plads op, da ingen vilde eller kunde holde paa dem, og naar de faktisk meget ofte anvendte Krogveje, maatte det vel nærmest betragtes som et Udslag af Generthed og Nervøsitet over for den hvide Herre.

Der gik mange Maaneder, og saa pludselig en Dag dukkede Kinandu op igen, maradadi sana, meget flot, med lange Bukser, Khakijakke og blød Filthat med en lille, forpjusket Fjer; det mest paafaldende var dog et ganske usandsynligt Overskæg, to tynde, sorte Rottehaler, der ragede langt ud paa begge Sider af det mørke Barneansigt. Det mindede ganske om gamle Billeder af kinesiske Mandariner.

Kinandu søgte Foretræde hos Memsab og blev modtaget paa Verandaen, medens hun nød sin Morgenkaffe. Efter at de sædvanlige Hilsener og Spørgsmaal om Helbredet var overstaaet, gav Kinandu nu at forstaa, at han havde tænkt sig paany at indtræde i vor Tjeneste som Kok.

„Men jeg har jo nu en anden Kok, Kinandu," sagde Memsab.

„Ja, det ved jeg, men ham kan Du jo sende bort."

„Nej, jeg kan ikke sende Gitau væk, for han er en god Boy og en meget dygtig Kok."

„Jeg er jo ogsaa en god Boy, og kan Du ikke huske, Memsab, at jeg var god til at lave Jeres Mad."

„Jo, det er rigtigt, men Gitau laver ganske udmærket Mad, jeg er tilfreds med ham og vil ikke sende ham bort, fordi Du kommer."

Der gik en Sky for Kinandus Ansigt. Han var dybt skuffet, en Illusion var bristet; endnu i nogen Tid søgte han at argumentere,

men gik saa over til andre Emner. — Der var store Nyheder, Kinandu var blevet gift — med Kone Nr. 2 —, den store, store Kasse, som mit Flygel var kommet ud i, var brugt til at bygge en Hytte til den nye bibi. Vi havde jo nok tænkt os, at Kinandu var Velhaver, fordi han af alle de Boyer, der i Aarenes Løb arbejdede for os, var den eneste, der ejede en Seng, en meget pudsig og meget primitiv Indretning ganske vist, men dog en Seng. At han skulde have Raad til at holde to Koner, havde man dog ikke tænkt sig; det var nemlig slet ikke nogen billig Fornøjelse. Paa den Tid var Prisen for en bibi saadan noget som 40—50 Geder, 2—3 Okser og 20—30 Shillings i rede Penge. — Det var naturligvis ikke altid let for unge Mennesker at betale saa meget paa een Gang, og det hændte derfor, at Pigerne erhvervedes paa Afbetaling; udeblev de forfaldne Rater alt for længe, gik Pigen tilbage til sine Forældre. Jeg tænkte paa, hvorledes man bar sig ad med at pudse hende op, naar der viste sig en ny Bejler, eller om hun maatte afsættes til nedsat Pris.

Hele Dagen hængte Kinandu rundt om vort Hus, vilde vel gerne se, om Gitau nu ogsaa virkelig var en god Kok; han sludrede med Gaizu og Komu og tilbragte ogsaa Natten i vort Boy-Hus. Stadig stirrede han efter os med sky, forlegne Blikke, bedrøvet som et Barn, der har faaet Straf af de voksne uden at forstaa Grunden dertil. Den næste Dag vandrede han bort fra vort Hus og forsvandt dermed ud af vort Liv.

Et nyt Billede gled frem paa Erindringens hvide Lærred: Macharia, vor første Husboy, stor og plump med umaadelig store Hænder og Fødder; han bar altid den fedtede, røde Fez langt tilbage paa Hovedet, hvorved han fik et ubehageligt maabende Udtryk i det store Fjæs. Øjnene var sløve og tvære, hvilket nok havde sine gode Grunde, og den store, bredlæbede Mund havde svært ved at smile. — Han var i Færd med at dække Bordet til dinner og kom slæbende med en Stabel Tallerkener i Favnen; Holdningen var saa underlig

stiv, Øjnene stirrede med et glasagtigt Blik, og de vældige, flade Fødder søgte famlende frem over det blanke Parketgulv. Macharia havde altsaa som saa ofte før benyttet sin Eftermiddagsfrihed til at drikke sig fuld paa Trods af Loven, der strengelig forbød de indfødte at drikke eller blot at være i Besiddelse af Spiritus. Et Par Skridt bag ham kom Kinandu, lille og spinkel, og det pudsige Optog vandrede langsomt rundt om Bordet, hvor Macharia langsomt og usikkert anbragte Tallerkenerne, medens Kinandu stod parat til at gribe ind, hvis Kæferten skulde overmande den anden. Kinandus lille Drengeansigt udtrykte den højeste Grad af Forargelse og Vrede, men Forestillingen var egentlig saa komisk, at man ikke vidste, om man skulde lade Vreden tage Overhaand, eller more sig i Stilhed. — Naar Opvasken var overstaaet, skulde Macharia hjem til sin Hytte, der laa i den franske Mission ikke ret langt fra Huset, men paa Vejen lurede Fristelserne i den sorte Nat, Nubisk Gin eller Hazardspil sammen med ligesindede Kammerater i et eller andet Boy-Hus, hvor Herskabet var ude.

Det kunde da hænde, at der næste Morgen kom Bud fra Politistationen henne i Parklands; en af de sædvanlige Razziaer havde faaet Macharia med i Garnet, og der skulde nu betales en Bøde paa 5 Shillings, hvis han da ikke skulde sidde den af. Memsabs gode Hjerte løb altid af med hende, saa Macharia slap for at sidde, men maaske tænkte hun ogsaa paa Ubehagelighederne ved at være uden Husboy. — Naar de 5 Shillings var lagt paa Bordet, lod den sortskæggede, indiske Politisergent Synderen bringe op fra Arresten og holdt en kort, men kraftig Tordentale til ham, medens Fyren skulede og skælvede, pint af Tømmermænd og af Frygt for det, han vidste vilde afslutte Talen: Et Par knaldende Øretæver.

Det var ikke uden Grund, det var forbudt Boyerne at drikke Spiritus, thi Vildmanden laa ikke langt under den veldresserede Overflade. Det var endnu ikke 40 Aar siden, Pionererne, der byggede

Jernbanen op igennem Landet, havde maattet værge sig ikke blot mod vilde Dyr, men ogsaa mod de vilde Kikuyuer, der laa i Baghold i de store Skove, der dengang dækkede Landet omkring Nairobi, og overfaldt Karavanerne med forgiftede Pile og Spyd. — De ældste af vore Boyer maatte saaledes være født i de Tider, og selv om de havde været for smaa til at deltage i Kampene, saa havde deres Fædre sikkert været gæve Krigere. Man undrede sig over, at det paa saa kort Tid var lykkedes at pacificere dem og opdrage dem til de udmærkede Tjenere, de i Virkeligheden var, men — — der skulde ikke ret meget Spiritus til, før Naturen gik over Optugtelsen, og Vildmanden kom frem. Naar man bruger Udtrykket Vildmand, maa man dog ikke lægge noget fornedrende i det; Kikuyuerne var ved Arv og Tradition vidt forskellige fra Europæerne, men de var ofte præget af god, gammel Kultur og i Besiddelse af mange fremragende Egenskaber. Vi havde Lejlighed til at se begge Sider af Billedet hos Gaizu, der fulgte efter Macharia som Husboy; Gaizu var paa sit Felt en virkelig fremragende Dygtighed, han besørgede Rengøringen af hele Huset, dækkede elegant Bord og vartede op lydløst og hurtigt, han hentede Blomster fra Haven til Stuerne, og var der ingen passende i vor egen Have, „laante" han lidt hos Naboerne. Hver Mandag vaskede han Storvask, og det var ikke Smaating, der blev brugt, strøg hele Vasken samme Dag, lagde den omhyggeligt sammen og bragte den paa Plads i Skuffer og Skabe. — For dette Arbejde betalte vi ham 35 Shillings om Maaneden, men det maa vel erindres, at han skulde holde sig selv med Kost.

Det var unægtelig ideelle Forhold at føre Hus under, og det var kun muligt, fordi Boyernes Fordringer var meget, meget smaa. Jeg tror, at de som Regel om Formiddagen drak en Kop The lavet paa de Blade, der var brugt til os Dagen før; af og til spiste de en Banan eller to af Havens Overflod, men et egentligt Maaltid fik de kun een Gang om Dagen. Naar Middagen var overstaaet, ved 8—9 Tiden om Aftenen eller til Tider senere, blev der kogt en mægtig Gryde Majsgrød, posho, der undertiden blev forbedret ved Tilsætning af lidt

Kartofler eller Gulerødder. Boyerne var taknemmelige for, at de hos os fik Lov at koge deres posho paa Komfuret, medens de i mange Huse var henvist til et primitivt Ildsted i Baghaven. — Til Jul og Paaske og ved enkelte andre Lejligheder, naar vi vilde gøre dem en Glæde, købte vi dem et Stykke Kød og skaffede dem et Festmaaltid.

Naar Majsgrøden var fortæret ved Hjælp af de Redskaber, som ethvert Menneske bringer med sig ind i Tilværelsen, gik de til Ro alle fire i Boys-Huset, et Kammer paa Størrelse med et godt europæisk Pigeværelse, med Betongulv, hvor Kinandus mærkelige, højbenede Sengested var det eneste Møbel; de andre fik vore gamle Aviser at sove paa og var glade ved det.

Til Trods for disse mere end spartanske Livsvaner (eller maaske var det som Følge af dem) havde man Indtryk af, at Kikuyuerne var lykkelige Folk, altid parat til et Smil og en god Latter, venlige af Væsen, villige til Arbejdet og høflige af Optræden. Ofte kunde man med Undren iagttage en udpræget Taktfølelse hos dem. Hvis man for Eksempel spurgte dem: „Er Avisen kommet, er Maden færdig," vilde de aldrig svare Nej, „hapana", fordi de tænkte sig, at det vilde være ubehageligt for os. Svaret var altid „Bado kuja", „Bado tiare", den kommer straks, den er snart færdig, og jeg opfattede disse Udtryk som Tegn paa Venlighed og Takt. Der gaves selvfølgelig imellem Kikuyuerne, som i andre Folk, ubehagelige og dovne Fyre, men de var Undtagelserne, de gode og muntre Boyer var den almindelige Type.

Det var Spiritus, der bragte Gaizu paa gale Veje. En Søndag Eftermiddag, medens vi var paa Safari, havde han holdt Drikkegilde i vor Dagligstue sammen med et Par fremmede Boyer. Kinandu havde opfyldt af retfærdig Vrede forgæves søgt at jage dem ud; senere var han kommet igen sammen med een af Haveboyerne, og der udviklede sig et hidsigt Skænderi. Tilsidst greb Gaizu et Spyd af indfødt Arbejde, der stod i Hall'en, og gik løs paa Haveboyen, som hurtig fik fat paa den skarpe, bredbladede Panga, som han var

vant til at bruge i Haven. Der var saaledes Udsigt til et alvorligt Blodbad, men som saa mange andre store Kampe, skulde ogsaa denne indledes med en lang og skarp „Noteveksling", og denne Pause benyttede en af de mere besindige Boyer til at løbe efter Politiet.

Saaledes fandt vi, da vi kom hjem ud paa Aftenen, en Skare raabende, ophidsede Boyer bevogtet af to Askari's. — Sammen med Memsab tog jeg Plads paa Verandaen, der laa usikkert oplyst af Skæret inde fra Spisestuen, udenfor paa Grønsværet trængte de sorte sig sammen i Mørket, forrest de to granvoksne Askari's hyllet i lange, mørke Kapper, med de barske Ansigter malerisk belyst fra neden af de flakkende Haandlygter; bag dem de ophidsede, forskrækkede Negeransigter med mærkelig vilde Øjne, der skinnede hvidt i de svedblanke Fjæs.

Kinandu fremstillede Sagen, forvirret, helt ude af sig selv over dette frygtelige Brud paa Husets Orden, idelig afbrudt af Tilraab snart paa Swahili, snart paa Kikuyu. — Vi blev hurtigt klare over Sagens Sammenhæng, og der var kun een Afgørelse mulig, Gaizu og Haveboyen maatte gaa begge to, vi kunde ikke løbe nogen Risiko ved at beholde dem i Huset, efter at de i den Grad havde tabt Ligevægten, men det gjorde os ondt, at vi skulde komme af med den dygtige Gaizu paa denne pinlige Maade.

Det var ikke altid, det gik saa godt, naar Lidenskaberne var kommet i Kog; en bibi kunde plage og irritere sin Mand saa meget, at han greb en Sten eller en Panga og slog Hjerneskallen i Stykker paa hende. Menneskeæderi forekom — i afsides liggende Egne ganske vist og ikke ofte, men jeg erindrer dog flere Tilfælde i de Aar, jeg levede i Afrika, og det var altid Smaabørn paa 1—2 Maaneder, der maatte holde for til Festmaaltidet. Det mest alvorlige var maaske, naar en Boy saa sig gal paa sin hvide Bwana eller Memsab og en mørk Nat skar Halsen over paa dem med Pangaen eller borede Forskærerkniven ind i Hjertet paa den sovende. — Jeg tror ikke,

det hændte nogensinde, at den skyldige undslap, dertil havde Myndighederne alt for god Orden i Sagerne, og selv om Synderen flygtede til den fjerneste og ensomste Afkrog i Landet, vilde Politiets Arm dog naa ham engang.

Mordsagerne blev undersøgt meget omhyggeligt, behandledes af flere Instanser og blev paadømt under Medvirken af indfødte Meddomsmænd, men Resultatet var saa at sige altid Dødsstraf, og en tidlig Morgen gik Turen til det uhyggelige Blikskur ved Fængslet paa Athi-Vejen, hvor Hoppy Marshall stod parat ved Rebet og Faldlemmen. Hvad mon han tænkte, den arme Boy, naar han for sidste Gang saa Morgenhimmelen rødme over Athi-Plains. — Maaske havde hans Bwana pint og plaget ham Maaneder igennem, slaaet ham og skældt ham ud med usømmelige Ord, som ingen bør taale. Til sidst var det blevet for meget, og han havde simpelthen slaaet ham ihjel, kwisha kufa, med det nærmeste Vaaben for Haanden. Forstod han mon et Ord af hele det Postyr, der nu havde staaet paa i Maaneder, den evindelige Udspørgen, de højtidelige Retsmøder.

Maaske var hans sidste Tanke den ganske simple, han saa ofte havde tænkt, naar Sorger og Ulykker mødte ham.

„Shauri ya Mungu." — — Det er Guds Sag.

Komu var i flere Aar vor første Shamba-Boy, og det var ikke noget ringe Arbejde at holde en Have paa 20,000 Kvadratalen i Orden, selv om han som Regel havde en yngre Boy til Hjælp. Fra den tidlige Morgen til Solen sank, gik han trofast og utrættelig om sit Arbejde, thi som de fleste sorte Tjenere satte han en Ære i, at Haven var i fineste Stand, og imødekom vel ogsaa sin egen Natur ved at sysle med Jordens Vækster. Som mange andre Boyer havde Komu store Huller i Øreflipperne, maaske gik han med sælsomme Øreprydelser, naar han var hjemme i sit eget Land, og naar han i de lange, solhede Timer sad paa Hug i Haven optaget af at slaa Græsset med Pangaen eller beskære Blomsterne, brugte han det

morsomme Trick at hægte den nederste Del af Øret fast paa den øverste Kant af Øreflippen.

Den slanke spændstige Krop, de spinkle Lemmer og den lette, fjedrende Gang gav ham en vis Lighed med Antiloperne ude paa de store Sletter. Komu var ikke saa snakkesalig og livlig som sine Stammefæller, men tilbageholdende, lidt sky, og en Ven af faa Ord; de venlige, lidt vemodige Øjne var præget af en vis Fjernhed, som om hans Tanker var langt borte. Hvis man havde lært ham rigtigt at kende, vilde man maaske have kaldt ham en Aandsaristokrat; iøvrigt var han vist, naar det kom til Stykket, en ægte Aristokrat, der taltes i hvert Fald om, at han var Søn af en Høvding og havde Udsigt til selv engang at beklæde denne Værdighed, naar han trak sig tilbage til sine Fædres Land.

Som alle andre Boyer holdt ogsaa Komu engang imellem en lang Ferie, men han brugte aldrig noget Paaskud for at rejse, kom blot stilfærdigt og sagde : „Nataka ruksa," jeg ønsker Orlov. — Der var for mig intet mærkeligt i denne de sortes Trang til lejlighedsvis at vende tilbage til det Naturliv, som for dem var den virkelige Tilværelse; maaske var det ligefrem en Nødvendighed for dem at søge Hvile fra det fremmedartede Liv i de hvides Tjeneste, hvor de utvivlsomt maatte paalægge sig megen Tvang og mange Savn. Vi selv søgte jo ogsaa med Mellemrum tilbage til Europa, til den hjemlige Luft og de gammelkendte Omgivelser for at styrke Sjæl og Legeme.

Oftest kom Boyernes Hjemve til Udbrud, naar Fuldmaanetiden nærmede sig, thi i Fuldmaanens Skær fejredes de store „N'goma's", Dansefester, men disse er kun for de sorte Mænd og Kvinder, og da er det Tid at søge bort fra de hvide.

Sidenhen gjorde jeg Komu til Office-Boy, hvilket sikkert føltes som en Forfremmelse, thi selv om næsten ingen af Boyerne kan læse eller skrive, saa nærede de dog stor Ærbødighed for disse Kunster og sætter Pris paa et Arbejde, der giver dem Adgang til at færdes hjemmevant mellem Bøger og Papirer, Skrivemaskiner og Telefoner.

↑ Negerhøvdinge i Abeskindskapper og med blinkende Sølvmedailler.

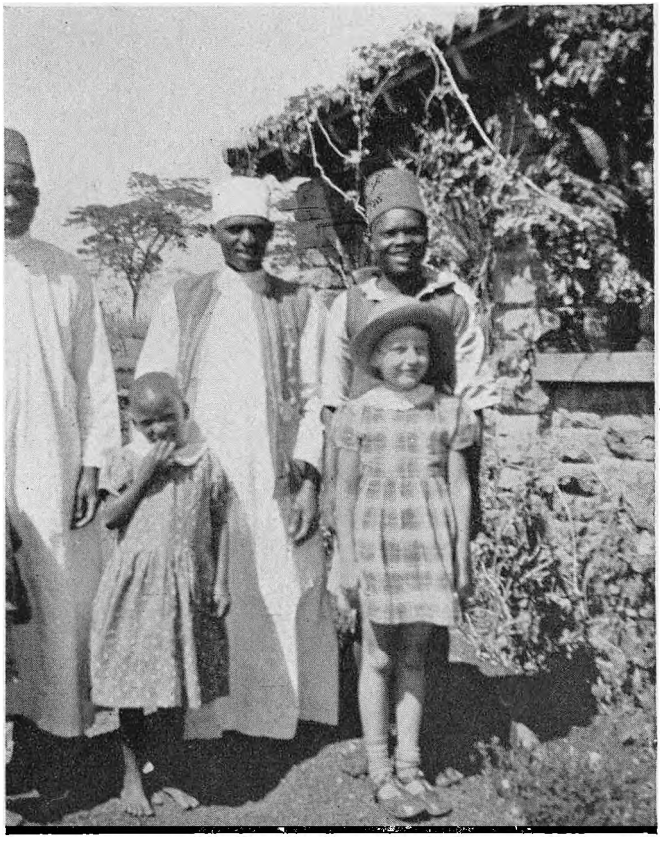

Kiragu var festlig at skue i den snehvide Kanzu og den skarlagensrøde Vest.

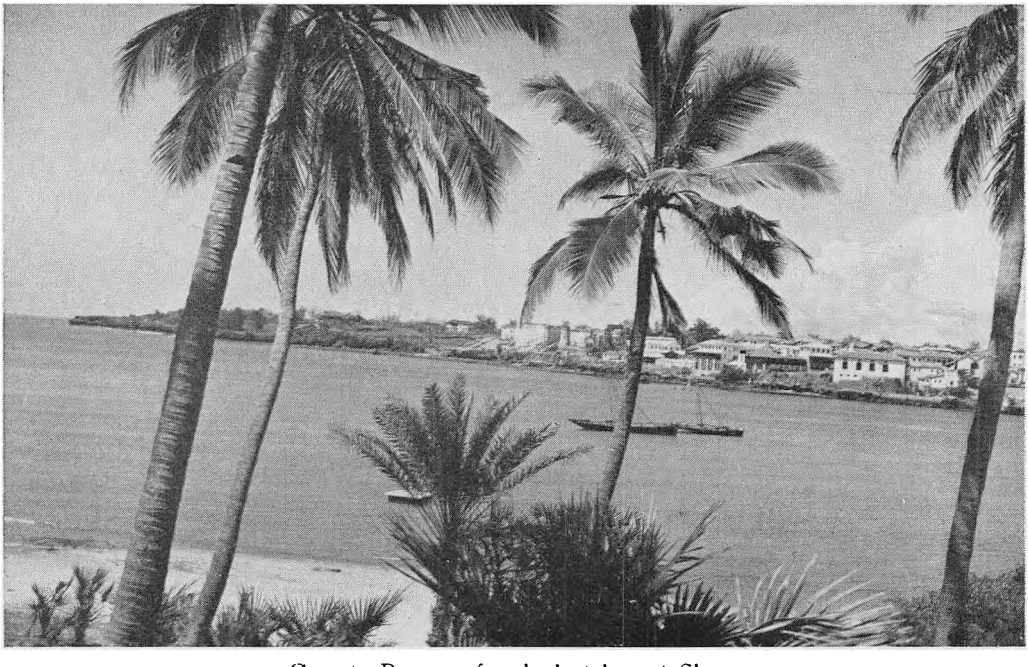

Øverst: Bazaren frembød et broget Skue.
Nederst: Mombasa Øen med de hvide og gule Huse — — favnet af Havets Arme.

Engang tog Komu Orlov fra Kontoret og bragte os da sin yngre Broder til at vikariere under hans Fraværelse. Det hændte nu paa den Tid, at jeg blev syg og maatte ligge paa Hospitalet i lang Tid, men Arbejdet maatte ikke forsømmes, og Komus Broder bragte mig derfor hver Dag Posten til Gennemsyn og Underskrift. Sædvanligvis afleverede han Papirerne ved Porten og modtog dem paa samme Maade, men en Dag kom Søsteren helt altereret ind og fortalte, at denne Boy insisterede paa at komme op til mit Værelse, hvilket vistnok var imod Hospitalets Reglement. Jeg forsikrede hende, at det var en god Boy og ikke nogen fræk Fyr og bad hende vise ham op.

Han kom stille og forsigtigt ind med Hatten i Haanden, stillede sig ved Fodenden af Sengen og hilste mig: „Jambo, Bwana."

„Jambo, Maina."

„Hvorledes har Du det, Bwana."

„Tak, Maina, det gaar bedre nu."

„Komu er kommet tilbage."

„Er Komu kommet. Saa skal Du vel rejse."

„Ja, jeg maa rejse, men før jeg drager bort, vilde jeg gerne se Dig og høre, om de er gode ved Dig her paa Hospitalet."

„Jo Tak, jeg har det godt her, og de er gode ved mig."

„Det er godt at høre, Bwana, saa vil jeg ønske, at Du snart maa blive rask, og jeg vil sige Tak for den Tid, jeg har været hos Dig. Gud velsigne Dig mange Gange. Mungu salimia sana."

Var det hans eget Hjertes Trang, der drev ham, eller var det mon Komu, der betænksomt havde fortalt ham, hvorledes han paa værdig Maade kunde tage Afsked med sin Herre. Jeg følte mig i hvert Fald sært bevæget ved Mainas Afskedsord.

I Almindelighed var man ikke særlig begejstret for Missionsboyer, det vil sige Boyer, som havde faaet en vis Opdragelse i de franske eller skotske Missionsstationer og var omvendt. Det syntes, som om Forsøget ved Tvang at bibringe de indfødte en Religion og

Tankegang, som var og maatte være deres Natur helt fremmed, skabte Uro og Forvirring i deres Hjerte og Sind og frembragte daarlige Resultater.

Husboyen Macharia var som fortalt Missionsboy, og det samme var Tilfældet med Gitau, der afløste Kinandu som Kok og blev hos os, til Hjemmet blev opløst, men medens Macharia, selv om han ikke var en ren Skurk, saa dog afgjort hørte til de uretfærdige, saa var Gitau et rent Dydsmønster. — Gitau holdt af at gaa til den katholske Kirke om Søndagen for at opbygge sin blide Sjæl ved Synet af de brogede Helgenbilleder, Duften af Røgelse og Lysenes Skin, men om Hverdagen passede han sit Køkken til vor udelte Tilfredshed, og kom vi en Søndag Aften lidt sent hjem fra Safari, stod der gerne et stort Fad elegant Smørrebrød parat. Gitau var en Engel til Madlavning og vil velsagtens ogsaa blive en Engel i den kommende Tilværelse, hvis han ellers holder fast ved sin katholske Tro, men det er nu ikke altid saa let, thi selv en Engel kan komme ud for svære Fristelser; saaledes gik det Makau, der tjente hos nogle af vore Venner. — En Dag kom Makau til sin Herre og anmodede om et temmelig betydeligt Forskud; det var nu ikke ualmindeligt, at Boyerne trængte til Forskud, men her drejede det sig om en hel Maaneds Løn og endnu lidt mere, og dette krævede en Forklaring. Makau fortalte da, at han havde faaet Lyst til en ny bibi og faktisk allerede havde indledet Underhandlinger om Sagen.

„Jamen, Makau," sagde hans Herre, „er Du ikke Kristen."

„Jo det er rigtigt, Bwana, det er jeg jo."

„Men saa har Du jo slet ikke Lov til at have to Koner. Har Præsten ikke fortalt Dig det."

Den religiøse Side af Sagen havde Makau aabenbart ikke taget i Betragtning, og han gik skuffet og bedrøvet bort. Nogen Tid efter kom han atter tilbage til Sagen og sagde straalende over hele Ansigtet:

„Bwana, nu kan Du godt give mig de Penge, hvis Du vil, for nu er jeg ikke Kristen mere."

Man skulde se Gitau i det hede, dampende Køkken, naar en ny Sauce skulde fremstilles; Grundlaget, Opbagningen, maatte han selv lave, men naar det vigtige Øjeblik kom, da Saucen skulde smages til, traadte Memsab selv i Funktion. Fra Flasker og Krukker hentedes i ganske smaa Mængder de Ingredienser, der skulde forvandle Dyppelsen til en fin Sauce; med de store, blide Øjne straalende af Interesse og Iver saa Gitau til, modtog dybt alvorlig de smaa Smagsprøver og smagte baade med Tunge og Hjerte. Omsider kom da den sidste Prøve, Gitau viste sine skinnende hvide Tænder i et stort Smil og sagde med en dyb Stemme, der dirrede af Glæde og Beundring: „M'suri sana, Memsab." — Det er vældig godt. —

Med Gitau som Kok og Kiragu som Husboy gik Husholdningen som en velsmurt Maskine. Memsab bestemte selvfølgelig selv Retterne til Lunch og Dinner, og gjorde selv de fleste Indkøb, men hun kunde i Virkeligheden godt have overladt det hele til Gitau, saaledes som det skete i en Del engelske Hjem, naar Fruen skulde ud til Formiddagsbridge; det vilde være gaaet meget nær paa samme Maade. — Lige saa lidt behøvede man at give Kiragu Besked om Vinduespudsning, Vask og Strygning eller Hovedrengøring, og kom der Gæster, vidste han ganske nøjagtigt, hvordan Bordet skulde dækkes, det var ikke nødvendigt med det sidste Overblik, — alt var i Orden. Med Hensyn til Borddækning udviklede Kiragu iøvrigt et lille Speciale: Uden at have nogen Opfattelse af Ordet eller Begrebet Danmark var han paa en eller anden Maade blevet klar over, at rødt og hvidt var vore Farver, og han pyntede derefter altid Bordet med røde og hvide Blomster. Ved saadanne Lejligheder var Kiragu selv festlig at skue i den nystrøgne, snehvide Kanzu og den skarlagenrøde spanske Vest med Guldbroderierne. Han var omkring de 40 og saaledes efter Kikuyuforhold allerede en ældre Mand; Skikkelsen var af Middelhøjde, men allerede en ganske lille Smule bøjet, saaledes som Alderen nu former os alle, baade sorte og hvide. Bortset fra Farven var

Ansigtet slet ikke negeragtigt, karakteristisk og næsten skarpskaaret, med Rynker, der endnu ikke havde skaaret for dybt, og behersket af et Par kloge, livlige Øjne.

Trods Aldersforskellen bestod der et varmt Venskab imellem Kiragu og Memsab kidogo. Hun havde med et Barns skarpe Iagttagelse og Opfattelse hurtigt lært at kommandere Boyerne. Shamba-Boyerne maatte reparere Cyklen og skubbe den lille Legetøjsbil rundt i Haven, men inden Døre maatte Kiragu holde for og springe rundt efter Legetøj, Bøger eller Blyanter; de sidste Timer inden Sengetid blev det en herlig Leg at jage Kiragu op ad Trapperne Gang paa Gang, og han gik med til Legen smilende og villigt, men syntes han, det gik alt for vidt, forstod han altid med sandt diplomatisk Snilde at fremkalde en Afslutning paa en taktfuld og for begge Parter ærefuld Maade.

Baade Gitau og Kiragu sørgede, da de fik at vide, at Memsab og Memsab kidogo skulde rejse hjem til Europa, og Kiragu talte stadig om at drage med os til det fjerne Æventyrland. Det var svært at forklare ham, hvorfor en saadan Plan var umulig, at det vilde have været en utilgivelig Synd at bortføre denne Søn af Solskinslandet til det barske, graa Norden og lade ham visne hen deroppe fjernt fra de store Sletter og de blaa Bjerge.

Den sidste Dag kom de ud til Toget og bød os Lev vel med mange gode Ønsker og varme Haandtryk; mange Baand blev sønderrevet den Dag, men Mindet om vore gode, tro Tjenere blev gemt i vore Hjerter.

Jeg fik siden Bevis for, at ogsaa de bevarede os i Erindringen. — En Dag, et halvt Aars Tid efter at Familien var rejst hjem til Danmark, kom Anita ind paa mit Kontor og sagde, at en fremmed Boy ønskede at tale med mig. Han kom ind i fint, nyvasket Khakitøj med Hatten i den ene Haand og Knortekæppen i den anden, men jeg kendte ham ikke straks, maaske fordi jeg aldrig havde set ham uden Hovedbeklædning. — Et stort Smil oplyste hans Ansigt, da han hilste, og da saa jeg straks, at det var Kiragu, den gamle, trofaste Kiragu.

„Jambo, Kiragu, Habali."

„Tak, jeg har det godt. Og hvorledes har du det selv, Bwana."

„Ikke helt godt og ikke helt daarligt."

Da jeg fortalte ham om min nylig overstaaede Sygdom og om mine forskellige Hospitalsophold, svandt Gensynssmilet bort og gav Plads for oprigtig Bekymring og Deltagelse.

„Tror Du ikke, Bwana, det vilde være godt at rejse til Ulaja og blive rask."

„Jo, det er rigtigt, jeg vil ogsaa rejse, naar jeg faar gjort mit Arbejde færdigt. Men hvad bestiller Du i Nairobi, Kiragu."

„Jeg er kommet til Byen for at søge Arbejde," svarede han, men i det samme gik det op for ham, at hans Ord kunde opfattes, som om han vilde trænge sig paa, og med fin Takt tilføjede han: „Jeg ved godt, at Du ikke har noget Hus, og at Du ikke har Brug for nogen Boy, det er ikke derfor, jeg kommer; jeg vilde blot se Dig og høre, hvordan Du har det, og hvordan Memsab og Memsab kidogo har det i Ulaja."

„Ak, Kiragu, de har det ikke saa godt, for de har begge to været syge, og det er meget koldt i Ulaja nu."

„Jeg er meget bedrøvet over at høre det, Bwana, skriver Du Breve til dem."

„Ja, jeg skriver mange Breve til dem."

„Saa maa Du skrive, at jeg, Kiragu, ønsker, at de snart maa blive raske, og at jeg sender dem Hilsen. — Gud velsigne dem mange Gange."

„Jeg skal ikke glemme at skrive det, Kiragu."

„Ja, saa lev vel, Kwaheri Bwana."

„Kwaheri, Kiragu."

Inderne udgjorde en Trediedel af Nairobis Befolkning, og Brændpunktet for deres Liv var de Gader, vi kaldte Bazaren. Hvor Khoja-Moskeen ligger paa Government Road, skæres denne af Bazar-Road,

og i denne og et ringe Antal Sidegader har et Mylder af Butikker til Huse: Urtekræmmere, Manufakturhandlere, Apotheker, Marskandisere, Jernkræmmere, Juvelerere, Smaahoteller og Bar'er beregnet for Indere og et Tusindtal af mystiske Smaaboder, hvis Indhold og Mening var og blev en Gaade for Europæere.

Butikkerne er næsten alle af Duka-Typen, helt aabne fortil, saa man kan beskue og lade sig friste af det mærkelige, brogede Varelager, der udstilles i vild og malerisk Uorden. I disse Gader, inde i skumle Gaarde, i smudsige, forfaldne Huse med vaklevorne Svalegange ud for Etagerne lever, handler, spiser og sover Tusinder af Indere; paa Gaderne trænges en Vrimmel af alle mulige kulørte Racer, Hinduer, Sikher, mørkhudede Folk fra Dekan og Madras, Goanesere, indiske Kvinder i farvestraalende Gevandter med Brillanter i Næsefligene og Kastemærket i Panden, Pigebørn i snavsede, lange Kjoler med høje, guldbroderede Huer og blaasorte Fletninger ned ad Ryggen, Kikuyuboyer i pjaltede Skjorter eller til Tider hyllet i Resterne af gamle europæiske Vinterfrakker, kulsorte sudanesiske Lastdragere klædt i gamle Sække med de nødvendige Huller til Hoved og Hænder og en Mængde mindre nødvendige paa upassende Steder, tilslørede Somalikvinder i lange, sorte Lastingskapper.

Over det hele hviler en tung og fad Duft, en Blanding af Brænderøg, branket Fedt, Hvidløg og andre stærke Krydderier, Sved og menneskelige Urenheder af enhver nævnelig og unævnelig Art. — Det kan ikke nægtes, at Bazaren, naar man første Gang kørte igennem den blot for at se, frembød et broget og romantisk Skue, et levende Udsnit af Orienten i Afrikas Hjerte, men — det hænder, at Romantiken taber sin Duft og Tiltrækning, naar man faar den paa alt for nært Hold; Bazaren i Nairobi mistede aldrig sin skrappe Duft, men vel sin Tiltrækning, naar man ofte havde Ærinde dernede.

Det var kun de mindre Forretningsfolk, der holdt til i Bazaren; oppe ved Government Road og Delamere Avenue laa de store, kendte

Forretninger, der søgte et europæisk Publikum: Choitram, Ahmed Bros., Alibhai Shariff, og hvad de nu alle hed. Saadanne store Folk boede ikke inde i Byen, men havde som Europæerne deres Huse og Haver i Villaforstæderne, specielt i Parklands, der af denne Grund regnedes for et mindre fashionabelt Kvarter. — De indiske Forretningsfolk var praktisk talt alle Muhamedanere fra Bombay Distriktet og det nordvestlige Indien, og hvilke Forskrifter og Forbud Koranen nu gav dem, saa forhindrede den dem i hvert Fald ikke i efter bedste Evne at tilegne sig Næstens Mammon under Anvendelse af skrappe Forretningsmetoder, der til Tider afveg temmelig meget fra vor Opfattelse af god Handelsmoral.

Det var pudsigt at iagttage, hvorledes de indiske Forretningsfolk til Trods for det yderst kølige Forhold til Landets britiske Herskere paa enhver Maade søgte at efterligne de hvide i deres ydre Livsførelse; deres Huse, Haver, Biler og Paaklædning var alt efter europæisk Mønster og skulde saavidt muligt overgaa det eftertragtede Forbillede. Den Skødesløshed i Paaklædningen, der prægede Europæerne i Kenya, blev dog ikke efterlignet, man vilde altid træffe dem i velsiddende, nypresset Tøj, prangende Slips og skinnende blanke Sko.

Mere naturlige var Smaafolkene i Bazaren; krøllet Khakitøj eller et Par gamle Flannels og en halvsnavset Skjorte uden Flip eller højst en Celluloidflip, der paa mærkelig Vis altid bevarede netop den samme Grad af Snuskethed, dertil den uundværlige Fez af rødt Filt eller sort Fløjl. — Hvadenten de nu handlede med Biler eller gammelt Jern, Benzin eller Hvidløg, eet var fælles for dem alle, Jagten efter Penge, Kampen for at komme frem og op, og det stod skrevet i de mærkeligt kolde og haarde Ansigter, der kun nødtørftigt dækkedes af en smilende Maske.

Den modsatte Yderlighed paa Rangstigen var Pariaen, den kasteløse, hvis ydmyge Hverv det var at rense Toiletter og rense Gaarde; een Gang om Maaneden kom han stille glidende ind ad min Kontordør for at hente den Shilling, der var Kontorets Bidrag til hans

Løn. Tavs stillede han sig op lige inden for Døren med Øjnene fæstet paa Gulvet, jeg lagde min Shilling paa det yderste Hjørne af Skrivebordet, og uden Ord tog han Mønten og gled stille ud som en skummel Skygge. —

En Stamme eller Klasse for sig var de utallige Bærere af Navnet Patel; naar jeg betragtede deres spinkle, næsten kvindagtige Skikkelser med de bløde, brune Ansigtstræk og de vemodige Fløjlsøjne, tænkte jeg mig altid, at disse blide Folk maatte repræsentere de egentlige Hinduer. — Patel'lerne var stilfærdige, fredelige Folk, der holdt af at sysle med Bøger og Papirer; man fandt dem i de underordnede Stillinger paa alle Kontorer, og drev de det til at blive selvstændige, blev de gerne Bogtrykkere eller Bogbindere. — I en lille Sidegade nær mit Kontor laa deres Tempel og Forsamlingshus, en kridhvid Bygning prydet med Dekorationer i mærkeligt skrigende Kulører, saaledes som Inderne nu engang holder af det, og med en gylden Indskrift: „Patel Brotherhood" over Indgangen. — I godt Vejr stod Dørene gerne aabne, og man kunde da se ind i en fredelig, solfyldt Gaard; midt i Gaarden sad ved et lille Bord to ældre Mænd fordybet i tykke Folianter, medens de nu og da, halvt i Tanker, strøede en Haandfuld Korn ud til de kurrende Duer. Jeg tænkte mig, at det maaske vilde være godt engang at træde derind og lade sit Sind gennemtrænge af den dybe Fred og Ro.

Den mest iøjnefaldende og maleriske indiske Type var vel Sikherne fra Punjab, let kendelige paa deres Turban og det store, krøllede, sorte Skæg. Deres Religion forbyder dem at klippe Haar og Skæg, men det lange Haar blev stoppet op under Turbanen, og først ved nøjere Betragtning saa man, at det mindede noget om Damefrisuren ca. 1890. Jeg kunde ikke lade være at spekulere over — noget respektløst maaske — om de tog Turbanen af, naar de skulde i Seng, og om deres Hustruer mon smilte et lille forborgent

Smil, naar de saa deres Herre og Mester med Haaret ned ad Nakken.

Det fortaltes, at Religionen ogsaa forbød dem at bære Bukser, og et Faktum er det, at mange af dem i Stedet for bar et Stykke Tøj svøbt om Lænderne draperet saaledes, at det saa ud som et Par meget vide, posede Benklæder. — Det virkede meget fornøjeligt at se en saaledes paaklædt Sikh paa Motorcykle; det kunde ikke undgaas, at Bendraperiet gled op og afslørede et Par sorthaarede Ben iført Bomuldssokker og meget prosaiske Sokkeholdere, Skjorten og den løse Ende af Turbanklædet flagrede bagud, og Skægget bølgede i Lufttrækket.

Sikh'erne var først og fremmest Haandværkere, Fundi's; de mange smaa Snedker- og Smedeværksteder i Bazaren bar alle over Indgangen et Navn, der endte med Singh, det Navn, der ligesom Turban og Skæg er uadskilleligt fra Begrebet Sikh. — Gennemgaaende var Sikh'erne dygtige Haandværkere, men de havde da ogsaa den Fordel, at de kunde bruge baade Hænder og Fødder; det morede mig altid at betragte Baghat Singh, vor gamle Snedker ude paa Fabrikken, Grandfather kaldet; siddende paa Gulvet holdt han med Tæerne Brædder og Lister fast i den ønskede Stilling, medens Hænderne førte Høvl eller Sav.

Indenfor Politiet og Kings African Rifles beklædte Sikh'erne Underofficersstillingerne, og man kan ikke nægte, at de saa flotte ud i Uniform, disse kraftige, trænede Soldaterskikkelser, med den skinnende hvide Turban, Sværd ved Siden og Brystet dækket af Ordensbaand. — I det hele taget var Sikh'erne støtte og gode Folk, som man gerne anvendte, naar man havde Brug for en dygtig og paalidelig Mand.

Vor Formand paa Fabrikken, Jugjit Singh, var den bedste Sikh, den fineste Inder, jeg lærte at kende i Kenya. — Vi har allerede engang før paa disse Blade mødt Jugjit Singh, medens han i Nattens Mørke gik og arbejdede ved Cementmøllen. Snart var han skjult i de sorte Slagskygger, saa man kun kunde skimte den hvide

Turban, snart dukkede han frem i Lampernes skarpe Lys, en grotesk Skikkelse hyllet i en svær Vinterfrakke, der ganske afgjort var skaaret til at passe en bredskuldret Europæer og ikke en smalskuldret, man kunde næsten sige spæd Inderskikkelse. Over Frakken lyste det elfenbensgule Ansigt indrammet af det krøllede, sorte Skæg med de kloge, vemodige Øjne. — Der var en ejendommelig Værdighed over denne Mand, over hans Udseende og hans Gestus, til Trods for, at han paa den Tid, da jeg lærte ham at kende, kun var 27—28 Aar.

Jeg bemærkede med Undren, i dette som i mange andre Tilfælde, den dybe Forskel i Indstilling imellem Orientalerne og os Europæere. Vi søger paa enhver Maade, med alle Midler at bevare Ungdommen og Spændstigheden saavidt muligt ud over det Maal, Naturen har sat, medens Østerlændingen villigt bøjer sig for Alderens Bud, ja ofte søger at tilegne sig Alderens Værdighed, før Aarene egentlig gør det nødvendigt. — Hvilken er den rette Vej, hvor finder man Lykken. — Ak, vi vidste det ikke, hverken Jugjit Singh eller jeg.

Han var blevet antaget som Montør, da Fabrikken blev opført, og var siden blevet i vor Tjeneste som Cementmøller, men han vilde ikke have været Inder, hvis han ikke havde sat sig videre Maal at arbejde efter. Det mærkelige var de Methoder, han anvendte for at naa sit Maal. Der var aldrig Tale om Intriger eller om Forsøg paa at indynde sig, som man kunde have ventet det af en Orientaler; Jugjit Singh gjorde sit Arbejde, udfyldte sin Plads til fuld Tilfredshed, men han gjorde langt mere end det. — Det var hans Opgave at køre med Cementmøllen fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen, men allerede ved 11-Tiden om Formiddagen kom han igen kørende ud til Fabrikken i sin gamle, raslende Fordvogn, paa een Gang hans Stolthed og hans Smertensbarn. Den var hans Stolthed og Glæde, fordi den var det første Tegn paa hans Vej opad i Samfundet, og Smertensbarn, fordi Afdragene og Vedligeholdelsen af det gamle Skrummel bragte hans Finanser i haabløs Uorden. —

Dagen igennem tog Jugjit Singh sig af Reparationer, Regnskaber og mange andre Ting, udfyldte kort sagt en Værkførers Stilling uden at faa den tilsvarende Løn, men han havde Tid at vente, imødesaa roligt og med sejg Taalmodighed Sagernes Udvikling.

Til Trods for sin Arbejdsiver havde Jugjit Singh faaet Tid til at gifte sig og til at faa en Søn. Han meddelte mig dette, da han en Aften kort efter Nytaar kom kørende ud til mit Hus ved Solnedgangstid. — „Min Hustru har født mig en Søn, vor førstefødte, og mine Venner har været samlet hos mig for at fejre denne store Begivenhed, men jeg vilde gerne have, at ogsaa De skulde deltage i min Glæde, og jeg har derfor tilladt mig at bringe Dem lidt Frugt."

Jeg takkede ham i passende Ord og lod mine Boyer bringe to bugnende Kurve ind i Huset: Store dugfriske Blommer fra Frugthaverne paa Mua Hills, fine, gyldne Ananas og lyserøde Bananer, men under Frugten laa den egentlige Gave, Øl, Whisky og Champagne. — Mine Venner lo, da de hørte om denne overvældende Nytaarsgave: „Han vil søge at opnaa noget af Dem, vent og se," var deres Kommentarer. — Jeg ventede, men der skete intet, ud over at Jugjit Singh lejlighedsvis fremkom med vage Antydninger om Forholdene paa Fabrikken. Vi havde dengang en Sydafrikaner, en Boer, som Works Manager, og jeg havde allerede i nogen Tid været klar over, at han ikke var saa god, som han burde være, men det syntes meget vanskeligt at komme til Bunds i Sagen. — Afsløringen kom fra en helt uventet Kant, fra en af vore Boyer paa Fabrikken, der bar det pudsige Navn Gypsum Marimba; han havde faaet den gamle, indiske Skriver udenfor Posthuset til at skrive et Brev, der indeholdt meget alvorlige Anklager mod Boeren, — maaske stod Jugjit Singh bagved, jeg ved det ikke, — men i hvert Fald, jeg tog Sagen op, Departementet for de indfødtes Affærer kom med i Undersøgelsen, og det endte med, at Manden fik sin Afsked paa graat Papir. — Muligvis har Jugjit Singh tænkt sig senere at fremsætte sine Anklager og har ønsket at stemme mig

gunstigt, for at jeg mere villigt skulde lytte til Sandheden; det kunde godt tænkes, at en Inder vilde lægge sin Plan saaledes. Nu var imidlertid Marimba kommet ham i Forkøbet, en Hindring paa Jugjit Singhs Vej opad var fjernet, uden at han havde behøvet at blande sig i det.

Der skulde dog endnu gaa Aar og Dag, inden Jugjit Singh naaede sit Maal, Stillingen som Works Manager og fri Bolig i Fabrikkens Bungalow. — Først kom „Buffalo" til os; frisk ankommet fra Abessiniens Vildnis slog han sit Telt op paa Verandaen, thi det var ham umuligt at sove inden Døre, kastede sig med Iver og Dygtighed over Arbejdet og var os til megen Nytte. I Nattetimerne, naar Møllen sang sin buldrende Sang, diskuterede han Filosofi og Politik med Jugjit Singh, men det varede ikke længe, før hans urolige Sjæl drev ham bort fra os, ned til en Tinmine ved Kysten.

Under alle disse Omskiftelser behandlede jeg altid Jugjit Singh efter den Recept, Livets Erfaring har lært mig er den bedste, det vil sige en Blanding af lige Dele Retfærdighed, Venlighed og Munterhed, og Jugjit Singh belønnede mig med et trofast Venskab, der varede ud over mit Ophold i Afrika. — Sidenhen lykkedes det mig, trods nogen Modstand, at skaffe ham en Ferie paa nogle Maaneder, saa han kunde gøre en Rejse til Indien. Englændere kan, særlig i Kolonierne, være mærkeligt snæversynede overfor farvede Folk, men det syntes mig naturligt, at en Mand fra Pundjab maatte længes lige saa meget som vi Europæere efter at se sine Fædres Land, maatte føle Trang til at indaande Indiens hede Luft, som vi andre trængte til Nordeuropas friske Kølighed. — Han vendte tilbage ved den Tid, da Memsab og Memsab kidogo var ved at bryde op for at rejse hjem, og kom ud til vort Hus for at hjælpe med til at pakke den store Bagage; den sidste Dag bragte han dem smukke Afskedsgaver, hjemført fra Indien: Halskæder af Elfenbensperler, skønne Skrin af Cedertræ og Mahogni indlagt med Perlemoder og Elfenben. Da Toget rullede ud fra Nairobi, stod han ude paa Pladsen foran de store Cementsiloer, en lille Skikkelse

paa Baggrund af de vældige Betontaarne, men let at genkende ved sin Stammes ydre Kendetegn; han løftede Armen til Afskedshilsen med den smukke, værdige Gestus, vi kendte saa godt.

Sin største og smukkeste Gave gemte han, til den Tid kom, da jeg selv maatte bryde op fra Kenya; han bragte mig et stort, ovalt Paaklædningsspejl indfattet i en Mahogniramme, i hvilken med Elfenben var indlagt hans Hilsen: „Presented to Mr. S. V. Buntzen by Jugjit Singh." Med varsomme Hænder pakkede han det selv ned i en solid Kasse, for at det skulde komme sikkert til Danmark.

Lad saa være, at det for uindviede undertiden kan minde om de Honningkager, man i min Barndom falbød ved Juletid; for mig er det noget helt andet, et Minde om mit mærkelige Venskab med den sortskæggede Mand af en fremmed Race.

Vor Forbindelse holdt ikke op med min Afrejse fra Afrika; det varede ikke længe, før Brevene begyndte at komme, Breve med omhyggelige Meddelelser om Forholdene paa Fabrikken og i Landet i det hele taget, med pudsige engelsk-indiske Udtryk for Ærbødighed og Hengivenhed. — — Forholdene afbrød vor Korrespondance, men det er min Tro, at naar engang Verdenshavene paany aabnes for Samfærdselen, vil der en Dag paa mit Bord ligge et Brev skrevet paa det kendte violblaa Papir, der bringer mig en Hilsen fra Jugjit Singh og det gamle, stadig tilbagevendende Spørgsmaal: „Hvornaar kommer De tilbage til os?"

VI

FEST OG FERIE

Hvis man følte Lyst og Trang, kunde man gaa ud at danse hver eneste Aften i Nairobi. De store Hoteller havde deres Sundowner-Dance en Gang om Ugen, og Torr's havde yderligere hver Lørdag stor Gala-Diner med Dans; endelig arrangerede Tennisklubber, Golfklubber og andre Klubber ofte Dans efter deres Turneringer. — Vi blev aldrig saa meget akklimatiserede, at vi lærte at sætte Pris paa disse Forlystelser, og dog oplevede vi festlige Timer i Nairobi, straalende Fester, hvor det snart var det britiske Verdensriges Storhed og Magt, der kastede sin Glans over Festen, snart Orientens Æventyrverden, der laante den sine brogede Farver.

Det var nogle faa Maaneder efter vor Ankomst, Kong Georg den V. fejrede sit 25-aarige Regeringsjubilæum, det mindeværdige Silver-Jubilee. Som hele det engelske Rige havde ogsaa vor lille Afkrog levet i en Feber af Forventning og Forberedelser. Butiksvinduerne fyldtes af Jubilæumsvarer, Porcelain, Glas, Kager, Bøger, Slips og meget andet prydet med det kongelige Billede og Monogram eller Union Jacks Farver. Hovedgaderne var smykket med Flag og Guirlander i Overdaadighed, og det var naturligvis ikke til at tænke paa Arbejde en saadan Dag. — Bar'er og Restauranter fyldtes tidligt af Folk, der følte en letforstaaelig Trang til at fejre Dagen med et Par ekstra Glas, en Jubilæumsfrokost og Samtale om de 25 Aars Begivenheder.

Det var allerede mørkt, da vi rullede ind til Byen for at se paa

Festlighederne. De Tusinder af Flag og Vimpler og kulørte Lamper dannede en fantastisk Ramme om de illuminerede Butikker; Fortovene vrimlede af turbanprydede Indere med deres Kvinder klædt i lyse, brogede Silkesari's og med lynende Diamanter i Næse og Ører. Paa Gaden rullede Vogne forbi fulde af Damer og Herrer i evening-dress paa Vej til de store Hotellers Gala-Diners.

Den store, aabne Plads lige overfor District-Commissioner'ens Kontor ude paa Delamere Avenue var allerede et Hav af Biler, hvor elskværdige, unge Politimænd i Tropegala dirigerede os frem til de tomme Pladser: „Another two inches, please." — En broget Vrimmel fyldte den brede Avenue og Pladsen foran Bygningen, men med den Kvinderne medfødte Energi lykkedes det Memsab at bane os Vej helt frem til Kontorets Stentrappe, hvor Festens Hovedperson allerede havde taget Plads; det var — en Højttaler. Herrer i Kjole og hvidt, Herrer i Sportsjakker, Damer i nedringet Silke og Damer i slacks, sortskæggede Hinduer med Skjorten udenpaa Bukserne og Boyer i alle mulige og umulige Paaklædninger fra den hvide Kanzu med rød, guldbroderet Vest til de allernødtørftigste Pjalter malerisk draperet paa mørke, skinnende Kroppe. Et lille, men broget Udsnit af Verdensrigets Millioner, der i denne Time flokkedes om Radioapparaterne rundt om paa hele Kloden.

Højttaleren begyndte at fløjte og brage, men omsider voksede der en Menneskestemme ud af Støjen: „You hear the Premier of the Federated Malay States." — Stemmerne skiftede, New Zealand, Canada, Jamaica talte, og tilsidst hørte man Kong Georgs dybe Stemme: „How shall I express my feelings." — Ja, hvorledes skulde man vel selv udtrykke sine Følelser ved denne betagende, brogede Scene med de kulørte Lygters flakkende Skær over hvide, sorte og brune Ansigter, lyttende til Stemmerne fra hele Verden, der samles i London og atter spredes ud til de fem Verdensdele ved Midler, som kan forklares, men ikke fattes. Et straalende teknisk Æventyr for den, der var i Stand til at goutere det. — Det sorte Soldaterorkester stod parat med hævede Messinghorn og Trompeter, an-

spændt stirrende mod Dirigenten, der allerede havde løftet Taktstokken. — Nu — slog han an: „God save our Gracious King."

Siden fik vi en Cavalcade over de gamle Sange lige fra Boerkrigens „Soldiers of the Queen" til „Tipperary" og „Over there", og medens Sangen endnu brusede, tændtes Geledder af lysende Prikker som Sct. Hans Orme ovre paa „The Hill"s mørke Skraaning. Det var Kings African Rifles, det sorte Regiment, der kom marcherende i Fakkeltog; en Ild tændtes i vor Nærhed, gule og røde Flammer slog højt i Vejret, Festbaalet blussede og kastede sit Lys over Tilskuernes Tusinder og over de høje, flotte Soldater, der kom vandrende med Faklerne højt hævet over de mørke, alvorlige Ansigter. — Paany gik mine Tanker ud over Verden, til de store Byer og de smaa Udposter paa det afrikanske Kontinent, ud over Oceanet til Indien, Australien og videre rundt. I et helt Døgn vilde Baalene flamme op, efterhaanden som Jordkloden drejede sig og sænkede Landene ned i Natten. —

Ved Jubilæumsfestlighederne havde vi betragtet Begivenhederne fra Yderkredsen som Tilskuere af det gemene Folk. Senere kom der et Aar, da jeg i min Egenskab af fungerende dansk Konsul kom de officielle Fester paa nærmere Hold, og hvor vi ofte var Gæster paa Government House ved smaa Middage for Inderkredsen, Højtider med Parade af Kongens sorte Soldater og Levée hos Guvernøren og endelig det store, straalende Coronation-Ball, da vi fejrede Kong Georg den VI's Kroning. — Det traf sig, at dette Aar blev særlig rigt paa festlige Begivenheder, thi Englands Historie var, som man erindrer, meget bevæget, da tre Konger regerede Riget i Løbet af eet Aar. Nye Anledninger til Fest skabtes ved, at Kenya Kolonien det Aar skiftede Guvernør, Sir Robert Brook-Popham afløste Sir Joseph Byrne, og endelig kom Aga Khan, de troendes Behersker, til Nairobi for at fejre sit 50-Aars Jubilæum.

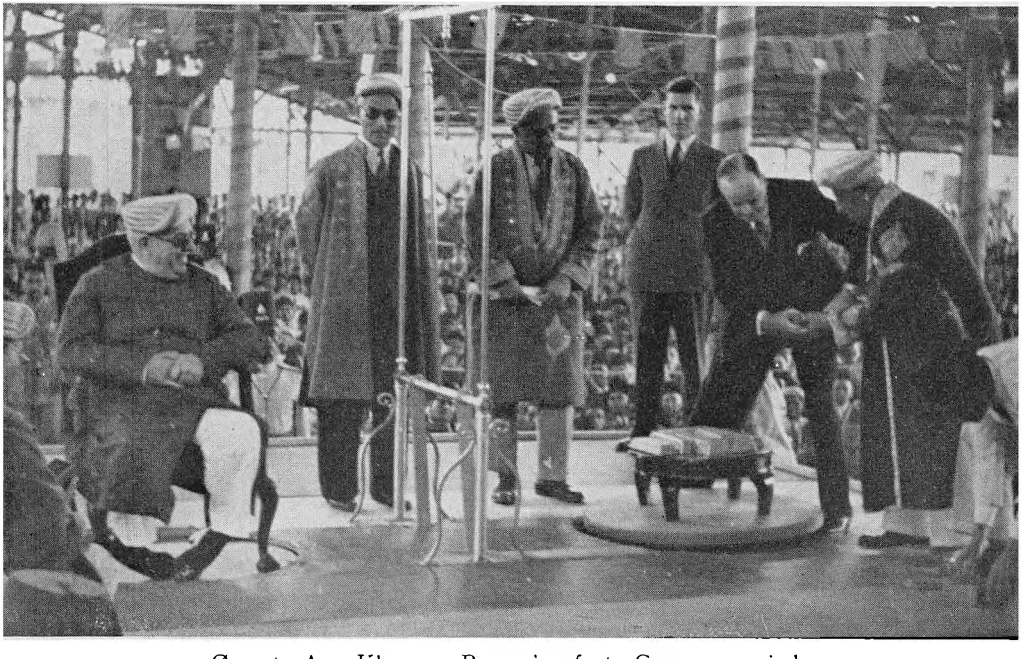

Øverst: Aga Khan og Begum'en førte Guvernøren ind.
Nederst: Under andagtsfuld Stilhed lægger Guvernøren de otte Guldklumper paa Vægten.

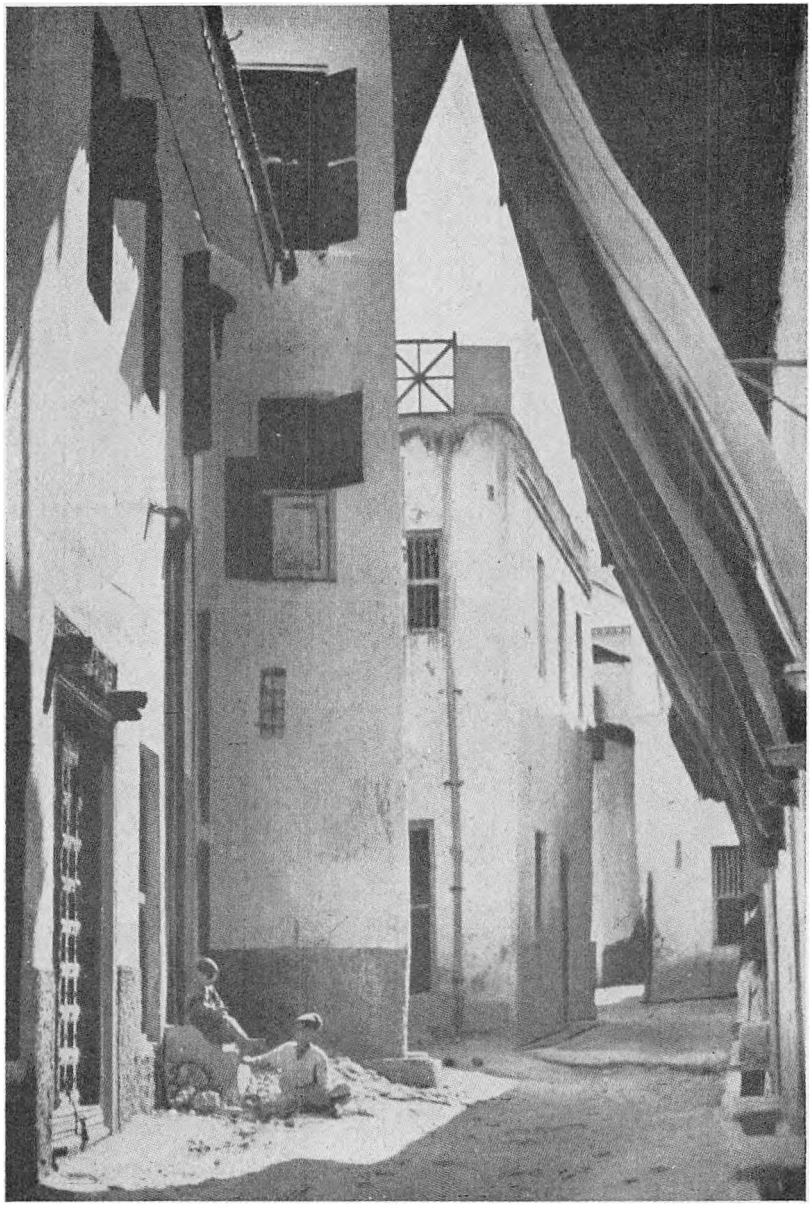

Indgangen til den gamle Araberby.

Det er muligt, at man studsede, da man første Gang saa det fine, franske Ord „levée" paa sit Indbydelseskort, men man opdagede senere, at det i Virkeligheden betød „free drinks". I en endeløs Procession havde vi defileret forbi Guvernøren, der hvilede halvslumrende i sin Tronstol, og havde forsamlet os i den store, hvidlakerede Balsal, hvor der paa lange Borde var dækket op med The, Limonade og Kager; de indviede vidste dog, at det ikke var Alvor med Limonaden, men at der under Bordene stod Batterier af Flasker parat med alle de Herligheder, som Hjerterne i Virkeligheden begærede. Naar Drikkevarerne var anbragt under Bordene, var det bogstavelig talt for at gøre det sværere, thi Sir Joseph Byrne var ikke alene en Mand af streng Moral, men ogsaa en meget økonomisk Mand.

Det var en broget og livlig Scene, der udspilledes her paa det bonede Gulv i den hvide Sal, hvor man paa ægte Kenya-Vis blandede sig uden Persons Anseelse, uden Hensyn til Farve og Rang. Lady Delamere, Nairobis kvindelige Lord Mayor, pragtfuld at skue i sort Fløjlskaabe med rødt Silkefoer, bærende en sort Baret med lange, hvide Strudsfjer og den svære, gyldne Embedskæde, underholdt sig livligt med en graaskægget Inder; Ladyen drak Whisky og Soda, men Inderen var Muhamedaner og nøjedes med The. Den katholske Biskop Heffermann i hvid Stola og violet Kalot havde slaaet sig sammen med en gammel Negerhøvding, der paa sin Vis saa imponerende ud i langhaaret Abeskindskappe; i Haanden bar han som Tegn paa sin Værdighed en høj, poleret Stav med forgyldt Krone paa Toppen, og paa hans Bryst blinkede et Par Sølvmedailler. — — De tomme Glas hobede sig op paa Bordene, og nye, fyldte raktes frem, man begyndte at faa en Dag ud af det.

Jeg saa paa de seks-syv Negerhøvdinge, der var til Stede; naar alt kom til alt, var de vel Repræsentanter for Landets oprindelige Beherskere, men de var de sidste i Rækken, der hilste paa Guvernøren, og Forbudet mod Spiritus blev strengt overholdt selv ved Excellencens Bord. — Tilsyneladende følte de sig ikke tilsidesat,

de havde samlet sig ved den ene Bordende og stoppede sig under Latter og Snak med Konditorkager, saa Flødeskummet sad i hvide Flager i de mørke Ansigter.

Aga Khan ventedes til Nairobi for at fejre sit 50-Aars Jubilæum. Alverden kender Aga Khan, Indehaveren af en af Verdens største Formuer og af en billedskøn, fransk Gemalinde, den forhenværende Parfumehandlerske fra Lyon. — Mindre kendt er det maaske, at han er det religiøse Overhoved, Kalif om man vil, for Millioner af Muhamedanere i Indien og Afrika; det var i denne Egenskab, han fejrede Jubilæum og lod sig fejre som de troendes Behersker.

Fra alle Egne af Afrika strømmede Kalifens Tilhængere til Nairobi, fra Nordafrika, Sydafrika, Madagascar, Kamerun og Guldkysten; intet Under, at Nairobi, der normalt er en By paa cirka 50.000 Indbyggere, i denne Tid fordoblede sit Indbyggerantal, det forbavsende var kun, at det paa en eller anden Maade lykkedes at skaffe disse Tusinder Tag over Hovedet i de kritiske Dage.

Festlighederne naaede deres Kulmination i en Ceremoni, ved hvilken man overrakte Khanen en fyrstelig Gave bestaaende af Guldbarrer svarende til hans egen ikke ubetydelige Vægt, og alt Folket skulde have Lejlighed til med egne Øjne at se den enestaaende Vejning, Aga Khan paa den ene Vægtskaal og 200 Pund Guld paa den anden, godt og vel 500,000 danske Kroner. — Til dette specielle Formaal var der ude ved Aga Khan-Klubben paa Muthaiga Vejen rejst en kæmpemæssig Hal, der i Virkeligheden kun bestod af et uhyre Tag af Græs og Palmeblade baaret af en Skov af spinkle Træstammer. Tusinder af Biler strømmede til med Tilskuere og dirigeredes paa Plads af elegante, engelske Politiofficerer højt til Hest og stramme Askari's i blaa Sweaters, Khakishorts, bare Ben og rød Fez, men takket være mit specielle Indbydelseskort som dansk Konsul slap vi let igennem og kunde træde ind i Hallen efter at have indskrevet vore Navne i Khanens gyldne Gæstebog.

Det var et skønt og fantastisk Billede, der viste sig, da vi stod ved Indgangen: Til højre for den brede, tæppebelagte Midtergang der førte til Hovedtribunen, sad Tusinder af Hindukvinder og Børn med korslagte Ben paa Jorden iført deres maleriske Dragter — luftige Gevandter i alle Spektrets stærke, klare Farver og slynget i klassiske Folder om de spinkle Legemer; det sorte, olieglinsende Haar var redt glat ind til de smukt formede Hoveder, og Silkesarien yndefuldt draperet om Hoved og Skuldre. I Næseborene og Ørerne, paa Panden bar de Diamanter af det reneste Vand, og igennem det skrøbelige Græstag sendte Solen sine Lyspile ned, der fik Diamanterne til at udsende blaa og grønne Lyn. — Tilvenstre sad Mændene, knap saa maleriske, men tilstrækkelig fremmedartede til at paakalde vor Opmærksomhed; mærkelige, langskødede Diplomatfrakker i graat, gult og hvidt, mange med prægtige Guld- og Sølvbroderier; de yngre i Khakitøj og Fez.

Vore Pladser var paa Hovedtribunen i umiddelbar Nærhed af Hovedpersonerne. Ved Siden af Memsab sad en smuk, gammel Araber, hvidskægget med et klogt og værdigt Ansigt, iført en bramfri Stortrøje og højrød Fez med gylden Kvast. — Var det Harun al Raschid, der for en Stund havde forladt Paradiset og begivet sig ud i en af de Forklædninger, han yndede at optræde i. — Nej, det var Sultanen af Zanzibar.

Der lød Trommehvirvler og Kommandoraab udenfor, en Skælven gik igennem Menneskemængden, og alle de lysklædte Kvinder svajede, som naar Foraarsvinden gaar over Hollands Tulipanmarker. Aga Khan og „The Begum" traadte ind i Spidsen for et stort Følge klædt i purpurrøde, guldbroderede Kaftaner og gyldne Turbanklæder, medens Khanens Storhed markeredes ved, at hans røde Kaabe manglede Broderierne. — Var Khanen saaledes beskeden i sin Paaklædning, virkede „The Begum" til Gengæld raffineret elegant ved den dristige Modsætning mellem den udpræget europæiske Skønhed og den maleriske indiske Dragt i hvidt Crèpe de Chine med Ornamenter i Khanens Farver, rødt og grønt; Sarien var

kantet med smaa Trekanter i gediegent Guld, der lynede og blinkede, naar Solen faldt i dem.

Da Hovedpersonerne var kommet til Sæde, begyndte Musikken; vi saa paa hinanden, sad et Øjeblik fuldkommen forstenede, Schuberts ufuldendte Symfoni! — H-Moll Symfonien spillet af et Negerorkester i det mørkeste Afrika, det maatte vel kaldes en Oplevelse. Desværre, det var kun et Øjeblik, efter 8—10 Takter gled de over i „Jomfruburet", fortsatte med gamle Soldatersange og alle normale Englænderes erklærede Yndlingsmelodi „Den glade Enke". — Paany rullede Trommehvirvlerne, Orkestret satte drønende ind med „God save the King", og Aga Khan og Begum'en rejste sig for at føre den fungerende engelske Guvernør og hans Frue ind. Lidt tamt virkede de som alle vi andre Europæere i vort kedsommelige Jakketøj.

Paa en lille Tribune dragen med rød og grøn Silke var Vægten opbygget med to store Skaale, hvoraf den ene bar en rummelig Lænestol, medens den anden var beregnet til Guldbarrerne; Vejningen foretages af Guvernøren, der under lydløs Stilhed lægger de otte smaa Guldklumper paa Vægten, een for een, til Skaalene balancerer. Siddende i sin Lænestol sætter Khanen sig i roterende Bevægelse og drejer smilende og vinkende til alle Sider et Par Omgange, medens Jubelen tordner og brager omkring ham. En mørkhudet Højesteretsdommer i Skarlagenskappe og hvid Paryk forkynder med høj Røst, at der til Vejningen er medgaaet 3200 Ounzes Guld svarende til 23,000 Pund Sterling. Jeg kunde ikke lade være med at spekulere paa, om Stolen var vejet med.

Nogle Dage efter havde Aga Khan inviteret „tout Nairobi" til Sundowner-Dance i den store Pavillon, hvor Vejningsceremonien havde fundet Sted. — Da vi ankom, var Gildet allerede begyndt; Scenen mindede om en primitiv Skovrestaurant i kæmpemæssig Stil: Den vældige Gulvflade var opfyldt af Smaaborde og Stole; at Bordene var uden Dug, og at baade Borde og Stole var meget vaklevorne, var Ting, man maatte se stort paa, formodentlig havde

man maattet laane alt fra indiske Hjem i Nairobi, og de udmærkede sig som Regel ikke ved overdaadig Udstyrelse.

Tribunen, hvor Vægten havde været anbragt, gav nu Plads for Torr's Jazzband, der var ved at stemme Instrumenterne, og i et Hjørne af Hallen skimtedes Buffet'en med Batterier, Brigader, Arméer af Flasker; det tegnede til at blive et Kæmpeslag. — Kampen var allerede godt i Gang, Sværme af svedende Boyer styrtede rundt med Bakker fulde af Drikkevarer; man kunde tælle indtil 40 færdiglavede Whisky-Soda paa een Bakke, og de var sandelig ikke tillavet med Maaleglas. — De fire unge Mennesker, der sad ved Siden af os, bemægtigede sig med et Snuptag otte Glas og befalede den forvirrede Boy at bringe otte andre, — lakini upezi sana, — meget hurtigt. —

Saa spillede Musikken op. — Med udpræget Sans for Takt og Tone var Guvernøren og Aga Khan ankommet i Stilhed uden Ledsagelse af Følge eller Nationalsang. — Der dansedes paa den store Tilskuertribune, hvorfra vi havde overværet Vejningen, og Guvernøren og den skønne Begum førte Ballet op med en elegant Solovals, der høstede stormende Bifald; derefter gav Khanen og Guvernørens Frue en Opvisning, der maaske virkede knap saa elegant, men der var jo ved den Lejlighed ogsaa cirka 400 Pund i Bevægelse. — Jeg saa til med en stille Undren; de troendes Behersker, den aandelige Leder for mange Millioner brune og sorte Mennesker dansede her for alt Folkets Øjne med en vantro Kvinde i sine Arme! — Det faldt mig ind, at det jo egentlig vilde svare til, at Paven dansede Mavedans med en Negerpige.

Naa, her var ikke Stedet til at spekulere. „Nunc bibamus, nunc pede libero", nu vil vi drikke, nu let paa Taa! Ophidset af Glæde og Spiritus stormer man Tribunen med den nærmeste Dame og danser løs: der udfolder sig en Scene, som man ikke havde tænkt sig mulig i sin vildeste Fantasi: Lady M. danser med en sortskægget Inder, den mægtige General R. svinger en spæd, lille Hindukvinde; det gaar udmærket, saa længe hun danser forlæns, men naar hun

skal baglæns, taber hun de gyldne Sko, hvilket selvfølgelig giver Anledning til stormende Munterhed. — Forrest af alle danser en ældre, fremragende gejstlig Person i fuld Uniform, med sorte Gamachebukser, Diplomatfrakke og den engelske Præsteflip, der knappes i Nakken; straalende af Glæde svinger han sin unge, nygifte Kone hele Aftenen. — Nairobi drikker, — Nairobi danser. —

Aaret efter mødte jeg den gamle Præstemand paa Maia Carbery Hospitalet; den unge Frue var rejst paa Orlov til England, og den lykkelige Brudgom hvilede ud under Nursernes omhyggelige Pleje. Han mindede ikke saa lidt om en Legetøjsballon — — Dagen efter.

Serveringen var ved at bryde sammen; og kendte indiske Forretningsmænd, Medlemmer af Komiteen formodentlig, ilede rundt med Vin og Whiskyflasker; 40,000 Shillings blev drukket op den Aften, fortalte man senere. Man anede, hvad der laa bag ved denne Kæmpeanstrengelse: Indernes Trang til at hævde sig overfor Europæerne, et Udslag af det indiske Mindreværdskompleks, der saa ofte spiller med ind i Forholdet mellem brune og hvide Folk. Skal der være Gilde, saa lad os vise de storsnudede Englændere, at vi forstaar at arrangere det. — Mr. Alibhai bragte Memsab Portvin, et Ølglas svingende fuldt, og begyndte at skænke Whisky i mit Glas. Jeg rakte Haanden afværgende frem, men den glade, unge Slagterdreng, der sad ved min Side, skubbede min Arm til Side, greb Flasken og fyldte mit Glas til Randen: „Better have some more, before it is too late."

Vi gik udenfor i det bløde, varme Mørke og fik fat i Vognen. Snart var Aga Khans Fest kun et Lysskær i Natten, Canopus og Sydkorsets Stjerner overtog Belysningen, og Afrikas eget Orkester spillede op: Hyænerne tudede i Saxofoner og Cikaderne gned de Tusinder af Violiner. — —

Der var ingen Tvivl om, at vi havde for lidt Sommerferie i Kenya, eller man kunde ogsaa udtrykke det saaledes, at vi havde for meget Sommer og for lidt Ferie. Man fejrer som bekendt ikke Skærtorsdag, eller anden Paaske- og Pinsedag i engelske Lande, og de hyggelige, smaa Helligdage, der i Danmark kommer som Oaser i Hverdagens Ørken, er ukendt. — Naar dertil kom, at Aarstiderne mere eller mindre gled over i hinanden uden større klimatiske Svingninger, og at Solen Aaret rundt stod op og gik ned paa nøjagtigt de samme Tider, kunde Tilværelsen godt føles lidt ensformig, og en Ferie være tiltrængt.

For at holde Ferie er det nødvendigt at have baade Tid og Raad, og det var kun de færreste, der var saa heldige at kunne forene disse Betingelser een Gang om Aaret. — Det hændte for mange, at de mistede deres Job og saaledes fik en ufrivillig Ferie, som de ganske vist ikke kunde nyde, fordi den anden Betingelse ikke var til Stede. De lykkelige, der var Indehavere af store, gode Stillinger, kunde jo nok tillade sig en Tur til Kysten eller en Fisketur til Floderne, der strømmer ned fra Mount Kenya, men de fandt det vanskeligt at rive sig løs fra Arbejdet, fordi europæisk Arbejdskraft er dyr i Afrika, og der derfor sjældent er for mange om Arbejdet.

Det var derfor en stor Begivenhed, da vi efter halvtredie Aars Ophold i Landet for første Gang skulde holde Ferie. Rejsen skulde selvfølgelig gaa til Kysten, til Mombasa. — Mombasa var i Ordets bogstavelige Betydning vort Aandehul, det Sted, hvor man kunde indaande frisk, salt Havluft med normalt Lufttryk. Nordboer, der har boet i Aarevis inde i Fastlandet, ved, hvad det vil sige. — Men Mombasa var mere end det, det var Virkeliggørelsen af alle vore Drømme om Troperne, et Sted, hvor vi fandt alt det virkeliggjort, som vi havde ventet og ønsket os: Den gyldent lysende Strandbred, hvor Tiden umærkeligt flød hen i et evigt dolce farniente, Skove af slanke Cocospalmer, hvis Blade raslede for Monsunens dybe Aandedrag, det mørkeblaa, uendelige Ocean med hvide Skumkamme over Koralrevene og endelig Varmen, den rigtige Tropevarme, der om-

sider for en Gangs Skyld kogte den sidste Rest af Kulde ud af vore nordiske Knogler. — Det kan ikke nægtes, at der kunde være hedt i Mombasa, kvælende hedt i Marts Maaned, lige før den „lange Regn" satte ind, men Ferie holdt man jo i de kølige Maaneder Juli og August.

Den 18 Timers Togrejse ned fra Nairobi var ikke nogen ubetinget Lysttur, thi man sov altid daarligt paa den Tur, formodentlig fordi det stadig tiltagende Lufttryk og den stigende Temperatur paavirkede en rent fysisk, men alle Besværligheder var glemt i det Øjeblik, Toget gled ud mellem Klipperne ved Mazeras, og den dybt mørkeblaa Horizontlinie viste sig, Det indiske Ocean. — Man stirrede som fortryllet paa dette Vand, det rigtige Vand, og faa Minutter senere veg Fastlandet tilbage, vi kørte ud mod Makupa-Dæmningen og saa hele det bedaarende Sceneri udfolde sig: Selve Mombasa Øen med de mange hvide og gule Huse halvt skjult mellem Mangotræer og straalende Blomsterhaver, favnet paa alle Sider af Havets Arme, mod Nord den gamle Havn med arabiske Dhow's og Fiskerbaade, mod Syd Kilindini Harbour, „Det dybe Vand" med de store Oceandampere ved Kajen og i Forgrunden Port Tudor, Den blaa Lagune, kranset af Kisaunis og Changamwes Palmeskove. Ja, det var alle Aarene værd, dette Øjeblik, dette Møde med Oceanet og den havbaarne By. —

Mombasas Historie er ældgammel, og Byens Opstaaen taber sig i Tidernes Mørke. — Man kunde sidde paa de grønne Bastioner udenfor det gamle Fort Jesus' røde Mure med de smaa Skydeskaar og de tilgitrede Vinduer og lade Tankerne vandre tilbage til Phøniciernes Tid, da en Del af Carthagos Rigdomme blev hjemført fra dette Sted paa Fartøjer, der saa ud nøjagtigt som de arabiske Dhow's, der i Øjeblikket vuggede ude paa den gamle Havns Smaabølger, til den arabiske Handelsby, der voksede op her i de første Aarhundreder af vor Tidsregning, Stabelpladsen for Guld, Elfenben og Slaver, til Storadmiralen Vasco da Gamas Ankomst for 450 Aar siden og de følgende trehundrede Aars blodige Kampe med blanke

Vaaben mellem Portugisere og Arabere. Araberne blev Sejrherrer, og hvis man vendte sig om og betragtede det Flag, der vajede over det gamle Fort, vilde man se, at det var det røde Flag, der føres af Sultanen af Zanzibar, thi Mombasa tilhører nominelt Sultanen og er kun lejet ud til Englænderne. —

Fra Fort Jesus' forvitrede Mure var der kun nogle Skridt over Gaden til Indgangen til den gamle Araberby, hvor de gullige Huse bygget af selve Øens Koralblokke dyppede Foden i Havet og rakte det flade Tag op imod Solen. Her kunde man beundre de svære Mahognidøre prydet med kunstfærdigt Billedskærerarbejde og beslaaet med tunge Bronzenagler, Vinduer stænget med skønne Smedejernsgitre i bizarre Mønstre formet med Kærlighed og Flid af længst hensmuldrede, brunhudede Smede. Man gjorde klogt i at lade Vognen blive staaende ude paa den brede Kilindini Road og langsomt slentre rundt i disse smalle Gyder og Smøger, lade sig synke ned i den Fortidsstemning, der hvilede over Stedet og nyde Lysets afvekslende Spil i de gulgraa Koralstens ru Overflade, de dybe, blaa Skygger under udskaarne Svalegange og i hvælvede Porte. — Man kunde tilegne sig disse Nydelser i den dybeste Ro og Fred, thi her var intet Folkeliv, som kunde forstyrre; om Formiddagen var Livet koncentreret oppe paa Salim Road, hvor det store Marked og Butikkerne fandtes. Det kunde hænde, at de plumpe Træskodder for en Vinduesaabning var skudt til Side, saa at man kunde se ind i et tomt, køligt Rum, hvor nogle indiske Kvinder sad paa Hug paa Gulvets Maatter og talte et fremmed Sprog med høje, skarpe Stemmer.

Spisesalen paa Palm Court Hotel var lidt mørk og skummel, men efter Forholdene sval, og oppe under det høje Loft malede de store elektriske Vifter rundt og rundt med den evige Summen og Brusen, der er lige saa karakteristisk for Troperne nu, som Punkah'ens Knirken maa have været det i tidligere Tider. — Menuen til Lunch

var ikke afvekslende, men paa denne Tid af Dagen tænkte man ikke meget paa Mad, men desto mere paa de iskolde, skummende Glas Øl, som Boyerne kom ilende med, saa snart vi havde sat os til Bords. Man kunde roligt tømme et Par Stykker, thi ethvert Spor af Alkohol var fordampet i Løbet af det første Kvarter.

Efter en kort Hvile kom Dagens Clou, Badet ude paa Nyali Strand. — Captain Webster, Ejeren af Hotellet, havde sørget for et Par bugnende The-Kurve til os, og med Vognen fyldt af Badetøj og Proviant susede vi ud ad Salim Road til Nyali Bridge, den lange Pontonbro, der over den gamle Havn førte over til Fastlandet. — Man kunde ikke lade være at standse midt paa den svagt gyngende Bro for at nyde Udsigten over Havnen mod det store, blaa Hav, det Syn man aldrig blev træt af, som man indsugede med alle Sanser, fordi man vidste, at der vilde gaa lange Tider, før man saa det igen. — Tilhøjre laa den gamle Bys Virvar af lyse Huse ned over Skraaningen mod Vandet med Fort Jesus' alvorlige Murtinder yderst paa Fløjen, tilvenstre hævede Nyalis Palmelunde sig op fra den smalle, hvide Strand og endte ud mod Oceanet i English Point, hvor Koralrevet rakte sin Arm ud i Vandet og rejste en snehvid skummende Brænding. —

Naar man havde passeret den store Sisalplantage, hvor Agaverne strittede med de stive Blade i endeløse, snorlige Rækker, bøjede den smalle Vej ud imod Kysten og endte paa en lille, skyggefuld Plads, hvor de lyse Cocospalmer i yndefulde Kurver strakte sig op mod Lyset som unge Jomfruer, der rækker Armene ud mod Livet. — Bag Stammernes Gærde øjnedes den brede, hvide Strand og det brusende, blaa Hav, dette var Nyali Beach. — Man maatte ikke vente sig noget Badeliv i Lighed med Hornbæk eller Fanø; der kunde maaske være en halv Snes Mennesker ude i Bølgerne og lige saa mange, der dasede i Skyggen af de Palmebladstage, der var rejst hist og her paa Stranden. Naar man omsider var træt af at tumle og svømme i det lune, salte Vand, af at styrte sig ud i de skummende Bølger og forsøge sig i Surf-Riding, skyllede man hurtigt Saltvandet af inde i den primitive, maleriske Græshytte, der

tjente til Omklædningsrum, og hyllede sig godt ind i Badekaaben for at beskytte sig mod Solens glødende Straalespyd. Var man letsindig nok til at prøve et Solbad blot i 10 Minutter, blev Følgerne meget ubehagelige; om Aftenen var man rød som en nykogt Reje, og næste Morgen vaagnede man med Feber og kunde saa i de følgende Dage trække den gamle Hud af i lange Strimler og brede Flager som en Slange, der skifter Ham.

Uden at man anede det svandt Timerne bort i stille Velvære; paa dette det bedste af alle gode Steder i en dejlig Verden følte man ingen Trang til at læse om andre Steder eller om Mennesker, der havde Bekymringer og Konflikter. Det var tilstrækkeligt at hvile i det bløde Sand lyttende til Brændingens Brusen og til den tørre Raslen af Palmeblade, mætte sine Øjne og sit Sind med Havets og Himmelens blaa, følge en kredsende Fugl i den lysende Luft.

Omsider kom dog den Tid, da Palmerne kastede lange Skygger over Stranden, og det var Tid at søge tilbage til Byen, til de Glæder, Aftenen havde at byde paa. — Dvælende kørte man tilbage over Broen og ind ad Salim Road, følte det for hver Dag vanskeligere at rive sig løs fra Naturens store Skuespil og vende tilbage til den menneskeskabte By, thi man følte hver Dag som en Gave fra Vorherre, og man vidste, at Gavernes Antal var begrænset. — —

Paa Salim Road var Livet blusset op efter de hede Timers Døs, udenfor de indiske og arabiske Værksteder og Boder var opstillet lange Borde og Bænke, og her sad de farvede Folk og nød Aftenens første Pust af Friskhed, turbanklædte og fezbærende, skæggede, værdige Ansigter, nippende til en Kop Kaffe eller The eller blot tyggende en Betelskraa, medens Snakken gik paa mange sære Tungemaal. Det var vel kun Dagens og Byens Sladder, der holdt Samtalen igang, men man tænkte sig uvilkaarligt, at det var store og dybe Spørgsmaal, Religion og Filosofi, der her drøftedes, kun fordi de bar graat Skæg og klædte sig i maleriske, folderige Dragter.

Naar Dagen var ved at gaa over i Natten, naar den vestlige Him-

mels røde og gyldne Toner veg for et lysende grønt, og de allerførste Stjerner, Sydkorset og Canopus, begyndte at blinke frem højt over vore Hoveder, da var det Tid at køre en Tur ud ad Azania Road mellem de store Villahaver, der udsendte en tung og yppig Vellugt af Jasminer og Frangipani, forbi det hvide Fyrtaarn, der allerede var begyndt at sende sit rhytmiske Lyssignal ud over Havet, de Glimt, vi huskede saa godt og aldrig vil glemme, fordi de betyder — — Mombasa.

Over Oceanet hvilede endnu et sidste Skær af Dagens lysende blaa, der hastigt svandt, gik over i mørkere og mørkere blaat og tilsidst i sort; paa dette Tidspunkt syntes Havet at hvile en Stund midt i sin evige Uro, de store Bølger kom langsomt og værdigt rullende ind ude fra Dybet for at brydes mod Klipperne for vore Fødder med Skumsprøjt, der endnu lyste spøgelsesagtigt hvidt i det allersidste Lysskær. Det kunde hænde, at en ensom Dhow gled frem over det mørke Vand paa Vej mod Zanzibar eller Mozambique, med sine højtsvungne Stævne, sine hældende Master og de store, spidse Sejl et Syn af fremmedartet og ædel Skønhed. — Som en stor og sælsom, ukendt Fugl sejlede den ind i Natten. —

Der var andre Aftener, da en af de store Dampere gled ud fra Kilindini, straalende af Lys og drejende i en vældig Bue søgte sin Vej ud mod Nord. — Vi stod der og fulgte de blinkende Lys og den sorte Røgfane, følte, at dette Skib bar en Del af vore Tanker og Længsler med sig — mod Nord, ønskede maaske, at vi var med om Bord, thi vi var Taaber, der ikke vidste, at vi stod med Lykken i vore Hænder. —

Ude paa Nyali boede vore elskelige, danske Venner Torben og Willi Schlichtkrull og Fru Else i en lav Bungalow lige i Yderkanten af Cocospalmernes Bræmme; der hvilede over denne primitive Bolig en ubeskrivelig Stemning af Æventyr og Verdensfjernhed, som om man omsider havde fundet frem til den Sydhavsø, far away,

man drømte om, naar Livet i Europa syntes alt for koldt og graat, men over det lave Græstag svævede ogsaa Munterhedens og Gæstfrihedens Gratier og gjorde Stedet uforglemmeligt.

Det var den sidste Aften, Memsab og Memsab kidogo tilbragte i Afrika, og vi havde tilbragt Dagen hos vore Venner paa Nyali, havde endnu en Gang drømt Tiden væk paa Verandaen under Palmekronerne og stirret ud over det store Hav, der i Morgen skulde føre de to bort til Europa, havde følt Monsunen stryge vore Kinder med stærke, men blide Hænder, medens den blæste Mod i vore Hjerter og spredte Afskedens tunge Stemning. — Torben Schlichtkrull havde fortalt os, hvorledes han nogle Aftener tidligere paa Hjemvejen fra et Sundowner-Party havde mødt en Flok Bøfler, de rigtige vilde og farlige „Buffalo's", og der var faldet Bemærkninger om hans Tilstand den Aften, Forespørgsler om Antallet af Sundownere.

Han var ved at sætte Vognen i Gang, da Memsab ytrede et Ønske, et sidste Ønske i Afrika: At vi maatte møde Bøflerne paa Vejen ind til Byen. — Ikke et Minut efter skete det, Vognen stoppede brat paa Vejen ned ad en Bakke, og der stod de, fyldende den smalle Vej og halvt inde i Krattet ved Vejsiden, 15—20 store Dyr ludende med Hovedet i Projektørlyset, der fik de store, krummede Horn til at skinne, med de smaa, onde Øjne gnistrende rødt imod os. —

Situationen var ubehagelig og ikke fri for Fare, thi vi holdt paa en stejl, proptrækkersnoet Bakke kantet af Krat paa begge Sider; at vende var ikke muligt, og at bakke op ad Skraaningen i bedste Fald meget risikabelt. Der var kun eet at gøre, at vente. Der gik et Minut eller to, lange Minutter, hvor man kunde høre et Par summende Insekter, en Klovs Skraben i Gruset, fem Hjerter, der bankede; saa trak de ganske langsomt bort til Siden ind gennem det tætte Krat, der knustes og bragede under deres Vægt. — — Speederen blev traadt ned, og vi fløj af Sted, paa een Gang lettede og fulde af Glæde over Oplevelsen, dette sidste Møde i Natten med Storvildtet, den sidste Hilsen fra det mørke Afrika til to rejsende.

— Afsked med Mombasa. — — Det var i Slutningen af Marts, den Tid da hele Landet venter paa den befriende Regn, da Luften ligger som et varmt, vaadt Omslag over Byen. — Jeg maatte med et Suk tænke tilbage paa de Stroppeture, jeg havde været med til faa Maaneder tilbage, naar vi marcherede frem gennem et Vildnis med et Par pangabevæbnede Boyer i Spidsen til at hugge os Vej gennem Tornekrattet, med Mr. Ross og hans Bøsse som Værn imod Slangerne.

Doktoren havde nu forbudt mig enhver Overanstrengelse af mit Ben, og jeg havde derfor maattet skrive til Torben Schlichtkrull og bede ham fremskaffe en Slags Bærestol af en eller anden Art, i hvilken jeg kunde inspicere det Stykke Land, vi var ved at undersøge. — Der var virkelig en Bærestol, og den viste sig at bestaa af to spinkle Træstammer, over hvilke der var sømmet et Par Bræddер med en gammel Sæk som Sæde. — Højt svævende blev jeg baaret paa Skuldrene af fire granvoksne Negere, en Tur, der forløb under stor Munterhed, en Lystighed, der var saa overstrømmende, at Boyerne undertiden var ved at tabe mig. — —

Efter en trættende Tur i den glødende Formiddagssol lagde jeg mig efter Lunch uden Tøj paa Sengen for at prøve paa at sove Dagens værste Timer væk. — — —

— — — Det var mørkt i mit Værelse, da jeg vaagnede; jeg følte endnu en heftig Længsel efter frisk Luft og Kølighed, stak hurtigt i en Skjorte og et Par Benklæder og gik ned igennem Hotellets menneskетomme, svagt oplyste Rum. — Henne paa Hjørnet af Salim Road, hvor den store, katholske Kirke kastede dybe Slagskygger ventede Rickshaw-Boyerne med deres højhjulede Køretøjer. „Bwana nataka bibi. — Bwana nataka tembo," lød det i Kor fra de hvidskjortede Boyer, der allerede havde spændt sig for imellem Stængerne parat til at køre mig ud paa Æventyr.

„Hapana," svarede jeg, „jeg ønsker hverken Piger eller Spiritus, nataka kwenda mbele tu, jeg ønsker blot at køre en lang Tur." Af Sted gik det da med een Mand imellem Vognstængerne og een

skubbende bagpaa ud ad Salim Road og rundt om Azania Road, hvor Havet laa sort med blinkende Skumstriber i Maaneskæret, men Havbrisen var tung og varm at indaande som Pustet fra en glødende Ovn. — Da vi havde passeret Fort Jesus, kørte vi ind i Araberkvarteret, og Boyerne standsede for paany at friste mig: „Tembo msuri sana, Bwana makubwa," her er dejligt Øl, Store Herre. — Naa ja, naar det endelig skulde være; jeg steg ned og blev ført ind i den dybe Skygge til et Hus, hvor en fed Araberkælling serverede lunkent Øl i et skident Glas.

Øllet var dovent og smagte modbydeligt. „Natosha", det er nok udbrød jeg, thi jeg følte, at mine Nerver af en eller anden Grund var paa Bristepunktet; under en Strøm af vrede Ord fra den brune Kvinde hældte jeg Resten af mit Øl ud paa Lergulvet og kaldte paa mine Boyer. „Sasa takwenda engine." Videre. Vi rullede ind gennem de indfødtes By, ad snævre Smøger og over aabne Pladser, forbi de lerklinede Hytter, der laa gemt i dyb Skygge fra Cocospalmer og Mangotræer. Hist og her laa i Maanelyset mærkelige, sammensunkne Skikkelser, der saa ud som Mænd, der var ramt af en pludselig Død, Arabere og Negre, der søgte en Smule Nattekølighed i fri Luft. — — Tilsidst anede jeg ikke, hvor vi var henne; vi kørte ad en smal Vej mellem høje, sorte Træer, og lige over Hovedet saas en smal Stribe Himmel, hvor Stjernerne glødede mat gennem Varmedisen. Boyernes Fødder hvirvlede Smaaskyer af Jord op, Støv med en mærkelig muggen Lugt, der blandede sig med den skarpe Dunst fra de svedende, sorte Kroppe. Føddernes rhytmiske Tramp i det bløde Støv og den hivende Pusten fra anstrengte Lunger frembragte en mærkelig, monoton Melodi, der virkede hypnotisk paa mine Sanser og Tanker.

Jeg følte mig pludselig uendelig ensom her i Mørket, en Følelse, jeg havde kendt før, naar jeg kørte ene i min Vogn ad de endeløse Veje gennem øde Landskaber, skjult for Verden af det høje Elefantgræs, ene med Naturen. Jeg forstod, at jeg var en fremmed, helt fremmed i dette store, vilde Land, og at det maaske vilde kaste mig

bort, fjerne mig ved sine egne Midler, som man fjerner et tilfældigt Utøj fra sin Krop. — — Men hvorledes vilde det ske. —

Et Moskitostik kunde bringe mig den ødelæggende Feber, mine Nerver kunde gaa til Grunde under det evige Pres af Ensomheden i det fjerne, fremmede Land, eller — maaske — — maaske —. Rickshawen stoppede brat, og Boyen vendte sig imod mig; i det dybe Mørke kunde jeg netop skimte den korte, hvide Skjorte, de hvide Tænder og det hvide i hans Øjne der svævede i den sorte Tomhed som en grotesk Maske.

Hvor let vilde det ikke være for disse to Fyre at stikke en Kniv i mig eller lægge de tunge, klamme Hænder om min Hals og trykke til. — — Jeg løftede mig i Sædet med Hænderne støttet paa Armlænene, satte af, sprang ud i Mørket — — — og vaagnede med et Sæt af mit Mareridt.

Mørket havde samlet sig i Værelsets Kroge; jeg sprang op og trak hastigt Persiennerne op. Udenfor laa Gaden med lange blaa Skygger i den nedgaaende Sols Lys; i det lille, hvide Hindutempel lige overfor Hotellet ringede en Klokke til Bøn med en spinkel, sølvklingrende Lyd. — Hurtigt et koldt Bad og rent, nypresset Tøj; jeg lod Vognen kalde med Soliman, min flinke Araberchauffør.

Saa kørte vi ud for endnu en Gang at se Oceanet sortne i Aftendæmringen, ud for at møde Mennesker, Mennesker af min egen Farve og Race. — —

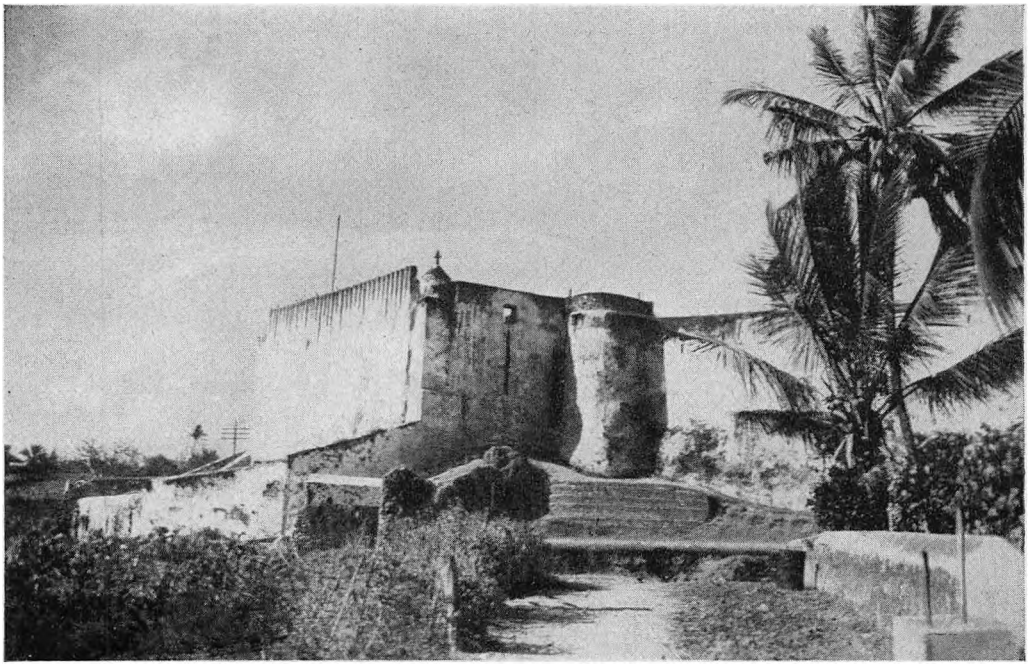

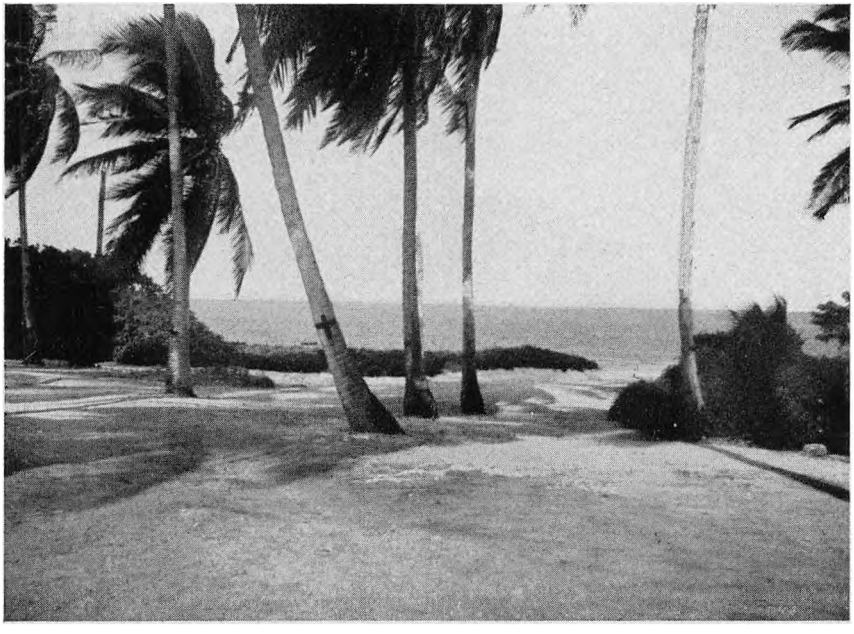

Øverst: Med Fort Jesus' alvorlige Murtinder yderst paa Fløjen.
Nederst: Bag Stammernes Gærde øjnedes den hvide Strand og det brusende, blaa Hav.

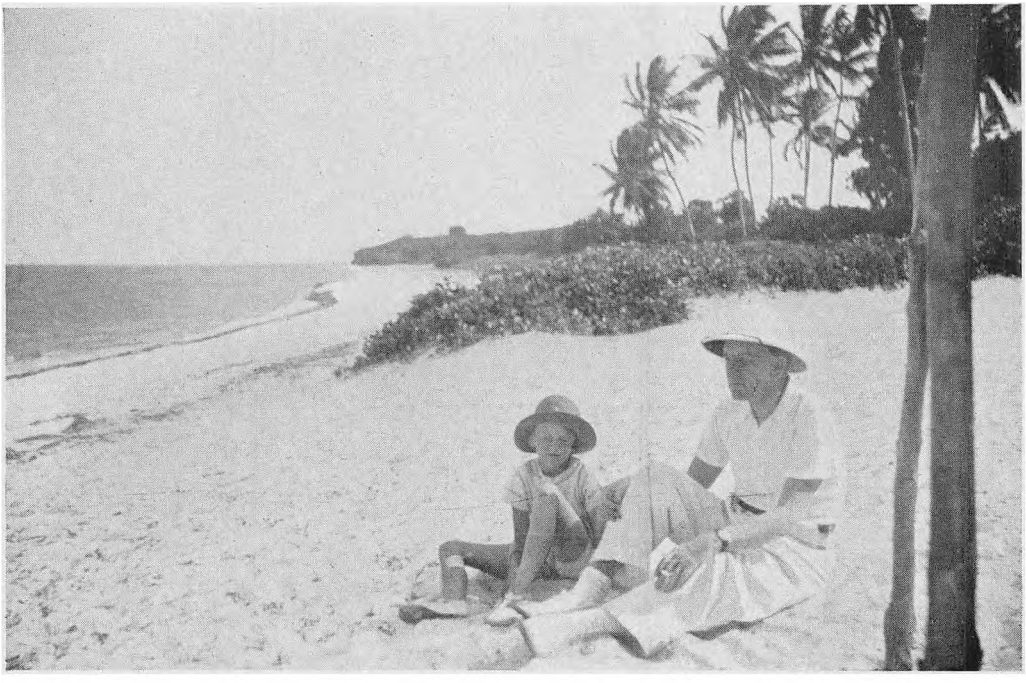

Øverst: Mætte sine Øjne og sit Sind med Havets og Himmelens Blaa.
Nederst: Over det lavt Græstag svævede Munterhedens og Gæstfrihedens Gratier.

VII

KENYA — ET FREMTIDSLAND

Kenya, Det Hvide Bjergs Land, strækker sig Nord og Syd for Ækvatorlinien fra Abessiniens Grænse i Nord til Tanganyika i Syd. Det hæver sig fra det Indiske Oceans palmekransede Strande i jævn Stigning op til ca. 3000 Meters Højde for atter at sænke sig ned imod Victoriasøens Bassin. Landet dækker et Omraade paa henimod 600,000 Kvadratkilometer og er saaledes over dobbelt saa stort som Storbritannien eller 14 Gange Danmark.

Klimaet veksler med Højden over Havets Overflade fra Kystens hede Tropeklima gennem subtropisk og næsten tempereret i Højlandene, til det igen bliver ægte tropisk i Egnene omkring Victoriasøen. Svarende til de klimatiske Forhold kan den rige, jomfruelige Jord frembringe næsten alle Slags Afgrøder, Majs, Hvede og Kartofler, Kaffe, The og Tobak, Cocosnødder, Ananas, Appelsiner, Bananer og mangfoldige andre gode Ting, og hvor Regnmængden er rigelig, kan der høstes to Gange om Aaret.

Et rigt Land med store Muligheder, maaske et Land med en straalende Fremtid. — Kenya er, eller var i Aarene lige før Krigen et Land i Udvikling, men man havde Indtryk af, at Udviklingen dengang gik temmelig langsomt. Det ligger nær at sammenligne Kenya-Kolonien med Belgisk Congo, som ganske vist har et fire Gange saa stort Areal og en Befolkning paa 10 Millioner, medens Kenya kun har $3^1/_4$ Million, men paa den anden Side er den hvide Befolkning omtrent lige stor i de to Lande, henholdsvis 20,000 og

19,000, og de naturlige Betingelser for Kolonisation synes bedre i Kenya. Man faar et ganske godt Indtryk af et Kolonilands Udvikling ved at betragte Værdien af Eksporten, og i denne Henseende laa Congo med en Eksportværdi paa ca. 1200 Millioner Kroner saa uendelig højt over Kenyas 90 Millioner, at en Sammenligning slet ikke er mulig.

Det kunde nu tænkes, at Pionererne i Kenya havde svigtet i Henseende til Handlekraft, Energi og Initiativ, at den „Kenya Mind", jeg har forsøgt at skildre og forklare tidligere i denne Bog, maatte bære Ansvaret for Landets langsomme Udvikling, men dette vilde være en stor Fejltagelse og en Uretfærdighed mod de hvide i Østafrika. Der arbejdes i dette Land mindst lige saa haardt som hjemme i Europa af den simple Grund, at den hvide Arbejdskraft er faatallig og relativt kostbar og derfor nødsaget til at præstere noget for Pengene. Det er vist ikke uberettiget at antage, at Tempoet i Kenya er stærkere end i de fleste andre Tropelande, fordi det gunstige Klima tillader en betydelig Anspændelse og først i Løbet af længere Tid gør sin Virkning gældende. — — — For at forstaa de særlige Vanskeligheder i Kenya maa man se historisk paa Sagen: Den første og vigtigste Betingelse for at aabne Landet var at skabe en Kommunikationslinie, der kunde føre Landets Produkter ud til Havet, Vejen til den store Verden, og bringe Materialer, Redskaber og Maskiner ind til Højlandet, der frembyder de gunstigste Betingelser for den hvide Kolonisation.

I Erkendelse af dette paabegyndte man i Midten af Halvfemserne i forrige Aarhundrede Bygningen af Uganda-Jernbanen, og i December 1901 var den fuldført op til Kisumu ved Victoriasøens Bred, en Strækning paa over 900 km, fuldført under enorme Vanskeligheder, krybende frem gennem Taru-Ørkenens Tornekrat beboet af Løver og Næsehorn, kæmpende mod vilde Negerstammer, mod Malaria og Dysenteri, stadig stigende op i Højlandet, hvor Bjergene maatte passeres i vældige Serpentinesving, dristige Broer spændes over Floder og Kløfter. — Skinner og Sveller, de enkelte Dele

af Staalbroerne, Bolte og Skruer, Brædder, Planker og Søm, Lokomotiver og Vogne, Mad og Drikke til Ingeniørerne og de indiske Kulier, alt maatte bringes ud til Mombasa fra England eller Indien og føres op i Landet med Karavaner og senere med den nye Bane, saa langt den gik.

Kenya-Uganda Jernbanen staar vel i Længde tilbage for Nordamerikas Pacifikbaner, men den overgaar dem sikkert i Henseende til de naturlige Vanskeligheder, der har maattet overvindes.

Det var saaledes først i Begyndelsen af dette Aarhundrede, Udviklingen af den nye Koloni kunde begynde, og allerede i 1914 blev det fredelige Arbejde afbrudt af den store Krig, da en stor Del af Landet gennem fire Aar var Krigsskueplads, da alle unge og yngre Europæere traadte ind i Hæren og erhvervede sig Officerstitler, der den Dag i Dag ved deres Talrighed forbavser den nyankomne.

Aarene imellem de to Krige var med de to verdensomspændende Depressionsperioder og med de urolige politiske Forhold en haard og vanskelig Tid for det unge Land, der helt og holdent er afhængigt af sin Eksport af Landbrugsprodukter, og med den anden Verdenskrigs Begyndelse i 1939 blev der paany sat en Stopper for den normale, jævne Udvikling. — — Man kan ikke undres over, at Fremgangen under saadanne Betingelser har været langsom, men al Ære og Respekt for det Arbejde, der er gjort af Pionererne i disse Aar. — Jernbanen er forlænget op til Kampala, Hovedstaden i Uganda, og udvidet med Sidelinier, der har bragt nye, store Omraader ind under Civilisationen, saaledes at den i de sidste Aar før Krigen omfattede et Skinnenet paa 2600 km. Et udstrakt Vejnet forbinder de nye, opvoksende Byer; Vejene er ganske vist endnu kun Jordveje, og en Del af dem spærret i Regntiderne, men naar Forholdene tages i Betragtning, de vældige Afstande, de vanskelige

Naturforhold og de beskedne Pengemidler, er det dog et imponerende Arbejde, der er gjort og stadig gøres af Embedsmændene i „Public Works Department". — 200,000 Hektarer Land er bragt under Ploven, og 800,000 ha udnyttes som Græsland, og Eksporten af Landbrugets Frembringelser var som omtalt før Krigen naaet op paa ca. 90 Millioner Kroner.

Hvorledes vil Udviklingen forme sig, naar Krigen holder op? Vil Landet gaa fremad med Kæmpeskridt og udvikle sig paa lignende Maade som Sydafrika eller Brasilien? Vil Indvandringen blive fri, som den var før Krigen eller maaske endda blive lettet og opmuntret? Kort sagt, vil Kenya blive et Fremtidsland, hvor æventyrlysten og dygtig Ungdom kan rejse ud for at bryde sig en Bane, for at leve Livet under større og friere Forhold, end det er muligt i det gamle, overbefolkede Europa? — — —

Desværre kan disse Spørgsmaal ikke besvares i Øjeblikket. Fremtiden i Østafrika ligger som Fremtiden i det hele taget skjult i Taage. Der bliver uden Tvivl allerede nu truffet Forberedelser, udført Beregninger og lagt Planer for Østafrika, og nogle af disse Planer vil maaske ogsaa blive virkeliggjort, men Livet er stærkere end de smaa, kloge Mennesker, og meget vil sikkert forme sig helt anderledes, end det kunde ventes og forudses paa dette Tidspunkt. Her kan kun meddeles nogle orienterende Oplysninger om Forholdene, som de var før Krigen, og enhver maa da efter bedste Evne søge at drage Linierne fra hin Tid, der allerede synes saa fjern, ud i den ukendte Fremtid.

Lettest at besvare er Spørgsmaalet om Indvandringsmulighederne. Før Krigen var Forholdet saaledes, at enhver kunde rejse ind i Landet mod Erlæggelse af et Depositum paa £ 50, et Beløb, der blev tilbagebetalt et Aar efter Indrejsen, hvis man kunde godtgøre, at man havde Arbejde og kunde ernære sig selv. Hvis man paa For-

haand havde sikret sig en Stilling, eller hvis man paa anden Maade havde Forbindelser i Landet, kunde en Garantierklæring fra en Myndighederne bekendt Person træde i Stedet for Depositum. Iøvrigt forbeholdt Regeringen sig temmelig vidtgaaende Ret til at afvise „uønskede Personer".

Sandsynligheden taler for, at disse Betingelser ikke vil blive skærpet efter Krigen, thi saavidt man kan forstaa paatænkes det at træffe Forholdsregler til at opmuntre Indvandringen til Kenya og Uganda. Fremtiden maa vise, hvad saadanne Forholdsregler skal gaa ud paa, men det maa antages, at det først og fremmest vil dreje sig om at skabe lettere Adgang til Erhvervelse af Land.

Kenyas Rigdom er den frugtbare, jomfruelige Jord eller den Mangfoldighed af tropiske og subtropiske Produkter, der kan dyrkes paa den. Hvad der findes under Jorden, er i det store og hele endnu ukendt. Som bekendt findes der Guld i Kenya, og Produktionen af dette Metal var før Krigen naaet op paa omtrent 1000 kg aarlig til en Værdi af ca. 3 Millioner Kroner. Vil Udbyttet nogensinde stige op til de samme Højder som Sydafrikas og Australiens Guldproduktion. Ingen ved det, men det er ikke sandsynligt, at de kendte Guldlejer vil vise sig særlig righoldige. Det skulde da dreje sig om nye, ukendte Forekomster, og denne Mulighed kan ikke afvises, thi i geologisk Henseende har man kun naaet at skrabe lidt i Overfladen.

Udover Guldet findes af værdifulde Mineralforekomster den store Sodasø, Lake Magadi, 100 km syd for Nairobi, der skønnes at indeholde 200 Millioner Tons Soda, og der eksporteredes i de gode Aar før Krigen for ca. 6 Millioner Kroner aarlig. — Tinmalm er fundet flere Steder i mindre Mængder, og en enkelt Forekomst nede ved Kysten blev bearbejdet. Endelig var man i Gang med Forberedelser til at udnytte en Manganforekomst, men dermed er Listen over Kenyas Mineralrigdomme foreløbig udtømt, og det maa være Frem-

tiden forbeholdt at afsløre, om der findes andet og mere, hvilket iøvrigt maa synes meget sandsynligt i Betragtning af Landets geologiske Struktur.

Hvis man vil holde sig til Realiteterne, maa man saaledes regne med Landbruget som det absolut bærende Erhverv i Kenya, og i denne Henseende frembyder Landet, som allerede nævnt, rige Muligheder. — Det er dog langtfra hele Landet, der har gode Betingelser for Landbrug. Langs Kysten strækker sig en frugtbar Zone, der nyder godt af de fugtighedsmættede Luftstrømme ude fra Oceanet. Landskabet er præget af Cocospalmer, Mangotræer og Ananasplantager, men naar man kommer 25—30 km ind i Landet, skifter Vegetationen Karakter, Palmerne forsvinder og afløses af lav, kratlignende Skov med en Skovbund dækket af et tæt Tæppe af Græs og Urter. Luften bliver mere og mere tør, og lidt efter lidt gaar „the bush-land" over i et karakteristisk Ørkenlandskab, hvor Jorden er tør og gold og bevokset med enkeltstaaende Akacier og Euphorbia. —Først i 1400—1500 Meters Højde bliver Klimaet gunstigere, Heden aftager, Fugtigheden øges, og saa langt Øjet rækker, ses umaadelige Græsstepper, Kapiti Plains og Athi Plains, der vrimler af Vildt, Østafrikas store, vidunderlige zoologiske Have. Stepperne strækker sig helt op til Nairobi, 500 km fra Kysten og omtrent 2000 Meter over Havets Overflade, først her begynder det rige, frodige Kenyaland.

Det er en ubestridelig Kendsgerning, at de indfødte, de sorte Folk, er Landets oprindelige Ejere og Herrer, og det er derfor kun en simpel Retfærdighedshandling, at man har reserveret store Omraader af Landet, ialt over en Femtedel, for dem alene. Disse Reservater er valgt saaledes, at de saavidt muligt falder sammen med Stammernes oprindelige Bopladser, og at de naturlige Betingelser stemmer med Beboernes Ønsker og Fornødenheder. Masaierne, Nomadefolket, der foragter Agerbrug og kun lever af og for deres

Kvæg har et Omraade af de store Græsstepper Syd og Vest for Nairobi, og Pladsen er her saa rigeligt tilmaalt, at hver eneste Masai har 3 Kvadratkilometer til sin Raadighed. De agerdyrkende Kikuyuer, paa den anden Side, har bevaret en Del af deres gamle Land, det frugtbare, bølgende Agerland, der strækker sig Nord for Nairobi op til Mount Kenya.

I Sammenligning med de indfødtes Omraader, der dækker 12 Millioner Hektar, og i Betragtning af, at de hvide „har taget selv", synes deres Andel, 3 Millioner ha, ret beskeden, men det er værd at erindre, at dette Areal svarer til ca. 85 pCt. af Danmarks samlede Landbrugsareal. Af dette store Omraade var før Krigen 2 Millioner ha afhændet til Nybyggere, men kun $^1/_{10}$ af dette Land var under Dyrkning, medens de $^9/_{10}$ henlaa som Græsland, der delvis udnyttedes til Græsning for Kvæg og Faar. Det er selvsagt ikke muligt at sammenligne Forholdene i Danmark med det ækvatoriale Afrika, men det giver en karakteristisk Belysning af Forskellen at se, at Antallet af Farme i Kenya kun er ca. 2000, medens Antallet af danske Landejendomme er over 200,000. De enkelte Farme er saaledes meget store og gennemsnitlig 1000 ha; de svarer altsaa nærmest til, hvad vi vilde kalde Herregaarde. Hvis man trængte endnu dybere ind i Statistikkens Mysterier, vilde man opdage, at 35—40 pCt. af Farmerne, Herremændene, var saa heldigt stillet, at de ikke behøvede at leve af deres Farm. — Maaske har man her en medvirkende Aarsag til, at Koloniens Udvikling er foregaaet relativt langsomt.

Hvis den engelske Regering er interesseret i at fremskynde Udviklingen efter Krigen, kunde det derfor tænkes, at een af Vejene dertil vilde være at gennemføre en Deling af de alt for store Farme, og man tør vel saaledes antage, at der foreløbig vil være god Jord nok til Raadighed for rejselystne og energiske Landmænd. Ud over de her nævnte Omraader er der endnu betydelige Arealer i Reserve for ikke at tale om, hvad der kunde opnaas ved planmæssigt gennemførte Jordforbedringsarbejder og Irrigationsanlæg paa de

store Strækninger, der i første Omgang har syntes mindre lovende.

Blot en enkelt Dags Ophold i et europæisk Hjem i Nairobi eller andetsteds i Kenya vilde give den interesserede Iagttager et levende og broget Indtryk af den østafrikanske Jords rige Muligheder. — — Morgenmaaltidet indledes altid med Frugt, Bananer, Ananas eller Paw-Paw, den bløde, lyserøde Melon, der fik en fin Aroma ved at dryppes med Citronsaft. Hvad der nu end blev budt paa, saa var det vokset i Kenyas Jord, og det samme gjaldt Desserten efter Lunch eller Dinner, Jordbær, Appelsiner eller de store, dugfriske Blommer fra Mua Hills Frugtplantager. — Næste Ret, en Skive fin letsaltet Bacon, var fremstillet paa Uplands Bacon Factory, 40 km fra Nairobi, og det vilde sikkert kunne konkurrere med det verdensberømte Danish Bacon, hvis der blot havde været tilstrækkelig mange Svin og Baconfabrikker.

Den lysebrune, blomsterduftende Drik, som Boyen nu rakte Dem, var Kenya Kaffe, Verdens fineste, der kun i Afrika drikkes ublandet, medens den i Europa og Amerika anvendes som en forædlende Tilsætning til mindre fine Kvaliteter. Lad os for Fuldstændigheds Skyld tilføje, at Sukkeret var et Produkt af Kenyas Jord og Sol, at Hveden til det hvide Brød var vokset paa de bølgende Højsletter omkring Eldoret og Nakuru, og at den dybtrøde, aromatiske Marmelade stammede fra Frugthaverne ved Machakos.

Først i det Øjeblik man tændte Cigaretten og indaandede de første Drag af den fine, blaa Røg, svigtede Afrika. Cigaretten var amerikansk eller tyrkisk, men den kunde, og den burde have været afrikansk. Tobak dyrkedes overalt i Landet af de indfødte til eget Brug, men Kvaliteten svarede nærmest til det, vi i min Barndom kaldte „Stinkadores Infamos", og dog var der paa mange Steder i Landet udmærkede Betingelser for Dyrkning af fin Tobak, som Aaringers Forsøgsarbejde har vist.

Deres Lunch vilde maaske blive indledet med en delikat Majskolbe, der spistes med rørt Smør som en let Forret. Man burde da

erindre, at Majsen udgjorde det vigtigste eller næsten det eneste Næringsmiddel for 3 Millioner sorte, og at den spistes i Form af Majsgrød uden Smør, Sukker eller andre formildende Omstændigheder. — Højlandets vældige Græsgange havde fostret det puklede Kvæg, der leverede vor Roastbeef eller Kotelet. De fine, europæiske Dyr, der blev indført med stor Bekostning, anvendtes som Avlsdyr for at forbedre den indfødte Race og kom ikke til Slagteriet. Det samme gjaldt de sortes Kvæg, deres Rigdom og store Kærlighed; det skulde gaa haardt til, før en Boy indlod sig paa at slagte en Ko, og det store Kødpakkeri, der for amerikanske Penge blev bygget ude ved Athi River, kom ud for store Vanskeligheder, fordi det var baseret paa Anvendelse af Wakamba Kvæg, men det viste sig, at Wakambaerne aldeles ikke ønskede at sælge deres kære Dyr for at se dem sejle bort til Europa indelukket i Blikdaaser.

Five o'clock Theen var et nyt Kapitel i Historien om Kenyas Udvikling. Den stærke, duftende Drik, der strammede op efter Dagens tunge Hede og bragte ny Energi, var Landets egen The, dyrket i de vidtstrakte Plantager oppe i Kericho Distriktet og nu paa Vej ud paa Verdensmarkedet for at sprede Glans over Kenyas Navn. Naar Gæsten var anbragt i en af de store Lænestole i Dagligstuen, vilde han maaske i sit stille Sind tænke, at han havde siddet blødere i andre Stole, og Møblernes ejendommelige, lidt stramme Lugt vilde være ham paafaldende. Sagen var den, at den indiske Fundi i Stedet for at bruge Krølhaar eller andre gode Materialer havde stoppet Stolene med Hamp, Kenyas Sisalhamp, hvis naturlige Bestemmelse det var at sejle ud over Verdenshavene som Tovværk i Rigningen paa stolte Skibe.

Man kunde endnu nævne mange andre Produkter, der allerede blev frembragt eller let kunde frembringes i Kenya, men de tre store Produkter, Hjørnestenene i Handelsomsætningen, var før Krigen Kaffe, Sisalhamp og Majs. — Det vilde være en poetisk

Overdrivelse at kalde dem Kenyas Rigdom, thi de Folk, der dyrkede disse Produkter og handlede med dem, havde netop i Tiaaret før Krigen oplevet haarde Tider, jordskælvsagtige Prissvingninger, der havde slaaet mange ud og bragt Flertallet dybt i Gæld til Bankerne.

Nogle faa Tal vil vise Ulykkens Omfang: Gennemsnitsprisen for exporteret Kaffe var i 1927 1 Shg. pr. engelsk Pund, i 1932 0.57 Shg., Sisal indbragte i 1929 £ 32.10.0 pr. Ton, men i 1932 kun £ 11.10.0, og paa lignende Maade var Majsprisen gaaet ned.

I disse sorte Aar vaktes Interessen for Dyrkningen af et nyt Produkt, Pyrethrum, en Plante, hvis tørrede Blomster anvendes til Fremstilling af Insektpulver, Sprøjtevædsker som Flit og lignende, og Produktet har sikkert en stor Fremtid for sig. Dyrkningen af denne Plante kom i Virkeligheden som en Redningsplanke for mange Farmere, og paa visse Aarstider kunde man i Højlandene se store Strækninger dækket af Pyrethrum'ens fine, hvide, slørlignende Blomstertæppe. I disse samme Aar saa man med Glæde Theproduktionen vokse med Kæmpeskridt, og Theen vil sikkert i Fremtiden indtage en værdig Plads ved Siden af Kaffen.

Der var Drømmere, som i disse onde Tider holdt af at søge bort fra den barske Virkelighed og fantasere om den store Fremtid, der vilde komme engang. De drømte om kæmpemæssige Konservesfabrikker, der skulde forvandle Kød, Grønsager og Frugt til holdbare Exportvarer, Dampere lastet med Bananer, Blommer, Citroner og Appelsiner, der skulde bringe Kenyas Sol og Varme hjem til det mørke, kolde Europa, om Tog fulde af blød, hvid Uld fra Højlandenes vældige Græsgange og om Kenya Cigarer, der skulde konkurrere med Habanas ædle Urt, og — — — maaske var deres Drømme ikke helt uden Mening.

Foreløbig maatte det dog blive ved Drømmen og ved spredte, lidt famlende Forsøg. Landet manglede Mennesker, Kapital, Organisation og faglig Dygtighed, thi denne Koloni var jo i Virkeligheden, bortset fra Embedsmaskineriet, sat i Gang af Amatører og var

endnu paa mange Omraader præget af deres Arbejde, som vel blev udført med Tro og Begejstring, men alt for ofte savnede Sagkundskabens solide Fundament.

Hos mange vil vel den Tanke dukke op, om ikke dansk Dygtighed og Initiativ skulde have en Chance i Fremtidens Kenya, og Spørgsmaalet skal ikke lades uomtalt her, selv om det ifølge Sagens Natur ikke i Øjeblikket kan besvares med et Ja eller Nej. Der er jo uden Tvivl mange rejselystne og æventyrlystne unge Mennesker, der har syslet med Tanken om at søge Lykken i Østafrika, og lad os da forsøge at give Tankerne og Fantasien noget konkret at arbejde med.

Der levede i Aarene før Krigen rundt regnet 200 Danskere i de østafrikanske Omraader, Kenya, Tanganyika og Uganda, et lignende Antal Nordmænd og ca. 100 Svenskere. Langt den største Del af Skandinaverne var beskæftiget ved Landbruget som selvstændige Farmere eller som Medhjælpere og da fortrinsvis ansat hos Landsmænd, idet vi anvender dette Ord i bred Betydning om alle tre Nationer.

Der var vel en Del af de danske, der havde fundet Lykken i Afrika, men det var kun ganske enkelte, der kunde siges at have gjort deres Lykke, hvis man dermed tænker paa økonomisk Succes. Der skulde i de vanskelige Mellemkrigsaar ganske særlig heldige Omstændigheder eller Egenskaber til for at skabe en Formue og bevare den, og Danskerne holdt sig paa det jævne, gjorde sig sjældent bemærket paa ondt eller godt. Stilfærdige og rolige sad de rundt om paa Farmene og kæmpede den haarde Kamp imod Konjunktursvingninger, imod Tørke og Græshopper, og naar de klarede sig igennem de svære Tider, maa det have været et Resultat af ihærdigt og omhyggeligt Arbejde, men næppe paa Grund af fremragende Sagkundskab, thi mange af de danske Farmere og deres Medhjælpere var som alle andre i Kenya egentlig Amatører. Saaledes var Brøchner gammel Dragonofficer, Gümoes forhenværende Styrmand og Bechgaard Ingeniør for blot at nævne enkelte af de

ældre, kendte Pionerer. Af egentlige Fagmænd fandtes kun et ganske lille Antal; oppe i Naivasha sad den ravjydske Mejerist Søndergaard-Madsen og ledede med Dygtighed et stort Andelsmejeri, der forsynede en stor Del af Landet med første Klasses Smør og Ost. Albert var ansat i E. A. Power & Lightin C. som Elektrotekniker, og endelig var Forfatteren Leder af E. A. Portland Cement Co.

Det sidstnævnte Foretagende var et af de temmelig faa Udslag af dansk Foretagsomhed i Østafrika, idet det var stiftet af danske Ingeniører og til Dels arbejdede med dansk Kapital. Maskinerne var, selvfølgelig, leveret af F. L. Smidth & Co., og de fleste af Bygningerne var opført af et dansk Entreprenørfirma.

I denne Forbindelse skal ogsaa omtales den store Sisalplantage Kalimoni Estate ved Ruiru, der tillige med Sisal- og Kaffeplantager i andre Dele af Landet blev drevet med dansk og svensk Kapital. Lederen af disse Foretagender var Åke Bursell, der ganske vist var Svensker, men uddannet paa Landbohøjskolen i København og gift med den danskfødte Fru Margit Bursell. Nært forbundet med disse Virksomheder var ogsaa den store Sukkerfabrik ved Arusha Chini i Tanganyika, der lededes af Civilingeniør Daniel Holm, og ligesom Kalimoni Estate og de tilknyttede Foretagender gav Beskæftigelse til en Mængde Danskere.

Naar man ser bort fra de private, danske Farme, kan iøvrigt af danske Foretagender nævnes Brødrene Schlichtkrulls Kalkværk ved Mombasa og Konsul Andersens Virksomhed af samme Art ved Kiambu. — — Hvis man endnu tilføjer, at Carlsberg og Tuborg Øl var velkendte og skattede Produkter, turde dermed de væsentlige Resultater af dansk Foretagsomhed i Østafrika være nævnet.

Man vil maaske mene, at denne Repræsentation for Danmark var liden af Omfang, men naar man betragter den paa Baggrund af Landets almindelige Udvikling, var den dog ikke saa helt ringe. Dermed skal ikke være sagt, at Danskernes Indsats i Østafrika ikke kunde blive langt større, og man maa ønske og haabe, at dette maa

blive Tilfældet, naar og hvis Kolonien gaar ind i den stærke Udvikling, som Forholdene berettiger den til — — —

Østafrika mangler Mennesker, blev der sagt ovenfor. Lad os da se, hvilke Mennesker der er Brug for, hvem der først og fremmest kunde have Chance for at gøre Karrière derude.

Efter den korte Beskrivelse, der her er givet af Landets naturlige Forhold og Muligheder, vil det være klart, at der i første Række kan være Tale om Landmænd, men Gartnere vil sikkert ogsaa paa mange Omraader kunne gøre god Fyldest paa Farmene. — Haandværkere i Almindelighed vil ikke have Mulighed for at konkurrere med de indiske Fundi's, fordi disses beskedne Levestandard gør det muligt for dem at arbejde for en Løn, som en Europæer ikke kan eksistere for. En Undtagelse kan dog gøres med Automobilmekanikere og Elektrikere, idet de mere overordnede Stillinger i disse Brancher beklædes af Europæere. Der var i de sidste Aar før Krigen en stærk Fremgang i Anvendelsen af Landbrugsmaskiner og Traktorer, og hvis denne Udvikling fortsættes, hvad man sikkert tør gaa ud fra, vil der være stigende Mulighed for Beskæftigelse af Mekanikere.

Handelens Folk synes kun at have faa Chancer for at komme an i Østafrika, forsaavidt de ikke agter at starte selvstændig Forretning, men søger Stilling ved almindeligt Kontorarbejde, Bogholderi eller Expedition. Der er stærk Konkurrence om saadanne Stillinger, paa den ene Side fra unge Piger og unge Fruer, der finder det nødvendigt at supplere Mandens Indtægter, paa den anden fra den store Hær af indiske „clerks", der altid er villige til at underbyde Europæerne. Tilbage til Mændene bliver derfor kun de overordnede, mere krævende Stillinger, og her vil det sikkert være vanskeligt for Udlændinge at komme ind, selv om deres Uddannelse er den bedst mulige. — Detailhandelen var og er vel stadig i udstrakt Grad paa indiske Hænder, og i saadanne Forretninger anvendes kun indiske Funktionærer.

Det var ikke nogen helt billig Fornøjelse at rejse til Kenya. — Hvis man rejste paa Første Klasse, deltog lidt i Selskabeligheden ombord og gik i Land et Par Gange, maatte man regne med, at Rejsen København—Nairobi kom paa ca. 2000 Kroner alt iberegnet. Var man mere beskeden og valgte Turistklassen, kunde Udgiften holdes nede paa 1000—1200 Kroner. Ved Ankomsten til Mombasa skulde der, som allerede omtalt, deponeres £ 50, som man ganske vist fik refunderet efter et Aars Forløb, og endelig maatte man regne med at leve paa Hotel eller Boarding House i nogen Tid, til man — forhaabentlig snart — havde været saa heldig at faa et Job, og man kunde vist næppe regne med mindre end tre Maaneders Lediggang. Paa de store, gode Hoteller kunde man faa Pension for £ 14—16 pr. Maaned, men for en beskeden Pung var der en stor Mængde billige Hoteller og Boarding Houses, hvor Priserne kunde variere mellem syv og ti Pund Sterling maanedlig. Hvis man yderligere regner med et beskedent Beløb til Lommepenge og forskellige Smaaudgifter, kommer man til det Resultat, at man ved at leve meget fordringsløst og knibe paa Ekstraudgifterne kunde klare det store Experiment — at rejse til Østafrika og søge sig et Job — for ca. 3500 danske Kroner, men det vilde være klogt at have et Par Hundrede Kroner extra som Nødskilling.

Hvad kunde man saa opnaa til Gengæld for denne Indsats. Til at begynde med sikkert ikke ret meget, thi en „Greenhorn", frisk fra Europa, ganske ukendt med Forholdene og med Negrenes Sprog, som maaske tilmed talte daarligt Engelsk, var jo faktisk knap nok det Salt værd, han spiste. — Hvis han var heldig, fik han ret hurtigt et Job som Assistent paa en Farm med en Løn paa 250—300 Shgs. om Maaneden, dertil Hus og sandsynligvis en enkelt Boy til Hushjælp. Huset var som Regel en Græshytte og meget nødtørftigt møbleret, og hvis Boyen ikke tidligere var blevet oplært i et europæisk Hus, kunde det jo nok knibe med Husførelsen. Ak, disse Ungkarle-Menager man saa rundt om i Landet: Støv og Uorden,

snavsede Glas og Askebægre, daarligt vasket Linned, ensomme Maaltider med de samme evigt tilbagevendende Retter. —

Hvis der var noget ved den unge Mand, kunde han maaske avancere eller skaffe sig et nyt og bedre Job, men man regnede allerede en Stilling til 500 Shgs. for særdeles god, og det var maaske heller ikke helt galt, thi en enlig Mand kunde mange Steder i Landet leve for 200 Shgs. om Maaneden, enkelte Steder for endnu mindre og i andre Egne betydeligt mere, men dette Beløb dækkede ganske vist kun det nødvendige. Der maatte yderligere regnes med et passende Beløb til Lommepenge, Tøj og andre Anskaffelser, og hvis der skulde spares sammen til en brugt Vogn eller senere maaske til en Europarejse, skulde der udvises streng Økonomi.

Nogenlunde saaledes vilde Livet vel forme sig for de unge Mænd, der kom ud til Østafrika, og nogle af dem vilde maaske engang naa saa vidt, at de blev selvstændige Farmere, medens det sikkert vilde være meget faa, der startede med at købe sig en Farm. — Hvor stor en Kapital udkrævedes der da for at overtage en Farm eller købe Jord og begynde at skabe et Landbrug.

Ja, det afhang selvfølgelig af Jordens Bonitet og tillige af Beliggenheden. For Jord, der egnede sig til Dyrkning, men først skulde ryddes og beplantes, forlangtes der saaledes i Kaffedistriktet Kiambu lige udenfor Nairobi £ 15 pr. acre, ca. 450 Kroner pr. Tønde Land, medens nyt Land i mange Højlandsdistrikter kunde erhverves for $^1/_3$ til $^1/_5$ af denne Pris. Ønskede man at overtage en Farm i fuld Drift, varierede Prisen ogsaa stærkt fra £ 10 pr. acre op til £ 60 eller £ 80 for gode Kaffefarme. — Ligesom de nævnte Tal varierede Størrelsen af den Kapital, der maatte sættes ind ved Starten, men man vilde vist i de fleste Distrikter høre den anslaaet til 3000—5000 Pund Sterling, enkelte Steder noget mindre og andre Steder en Del mere, men disse Skøn var efter Forfatterens Mening holdt lidt i Underkanten med Henblik paa at gøre eventuelle Købere interesseret i Landet.

Det maa iøvrigt betragtes som et meget dristigt Experiment at

anbringe en Kapital paa 100,000 Kroner eller mere i en Farm i Kenya, hvis man ikke har et nogenlunde grundigt Kendskab til Landet og dets Forhold baseret paa Selvsyn. Man vilde derfor ubetinget anbefale den vordende Farmer at skaffe sig en saadan Indsigt ved at arbejde nogle Aar som Assistent ved forskellige Farme, eller, hvad der ikke var ualmindeligt, tage Ansættelse som Elev hos en Farmer. Mod en ret beskeden Betaling, £ 6—£ 12 pr. Maaned kunde paa denne Maade en ny Mand sætte sig ind i tropisk Landbrug under kyndig Vejledning.

Penge alene gør det visselig ikke, heller ikke i Østafrika, og den Mand, der tænket paa at udvandre til Kenya, maa foruden de absolut nødvendige Pengemidler være i Besiddelse af forskellige andre Egenskaber, hvoraf de vigtigste er et godt Helbred, en fast Karakter og praktisk Dygtighed helst i Forbindelse med et rimeligt Fond af Kundskaber. Selv om Klimaet i det store og hele maa betegnes som godt, saa er dog endnu Malariaen meget udbredt og rammer før eller senere de fleste. Dysenteri er heldigvis ikke saa almindelig som Malaria, men dog ikke usædvanlig, og hvis Forholdene fører med sig, at man maa leve i de hede Egne imellem Nairobi og Kysten eller oppe omkring Victoriasøen, kommer man ud for et direkte usundt Klima. Ikke for intet bærer en Station paa Jernbanelinien mellem Nairobi og Mombasa Navnet Masongaleni, Den Hvide Mands Grav. — —

Man bør passe godt paa sit Helbred, ikke mindst fordi det var en kostbar Historie at være syg i Kenya. Det officielle European Hospital i Nairobi beregnede sig 25 Shgs. om Dagen, medens de to store private Sygehuse forlangte 30 Shgs. daglig. Hertil kom saa Medicin og andre Udgifter samt Lægehonorarer, og de var ikke smaa. Man regnede i Almindelighed, at en normal, heldigt forløbende Blindtarmsoperation løb op til 2000 Shgs.

I min Barndom hændte det ikke sjældent, at unge Mennesker,

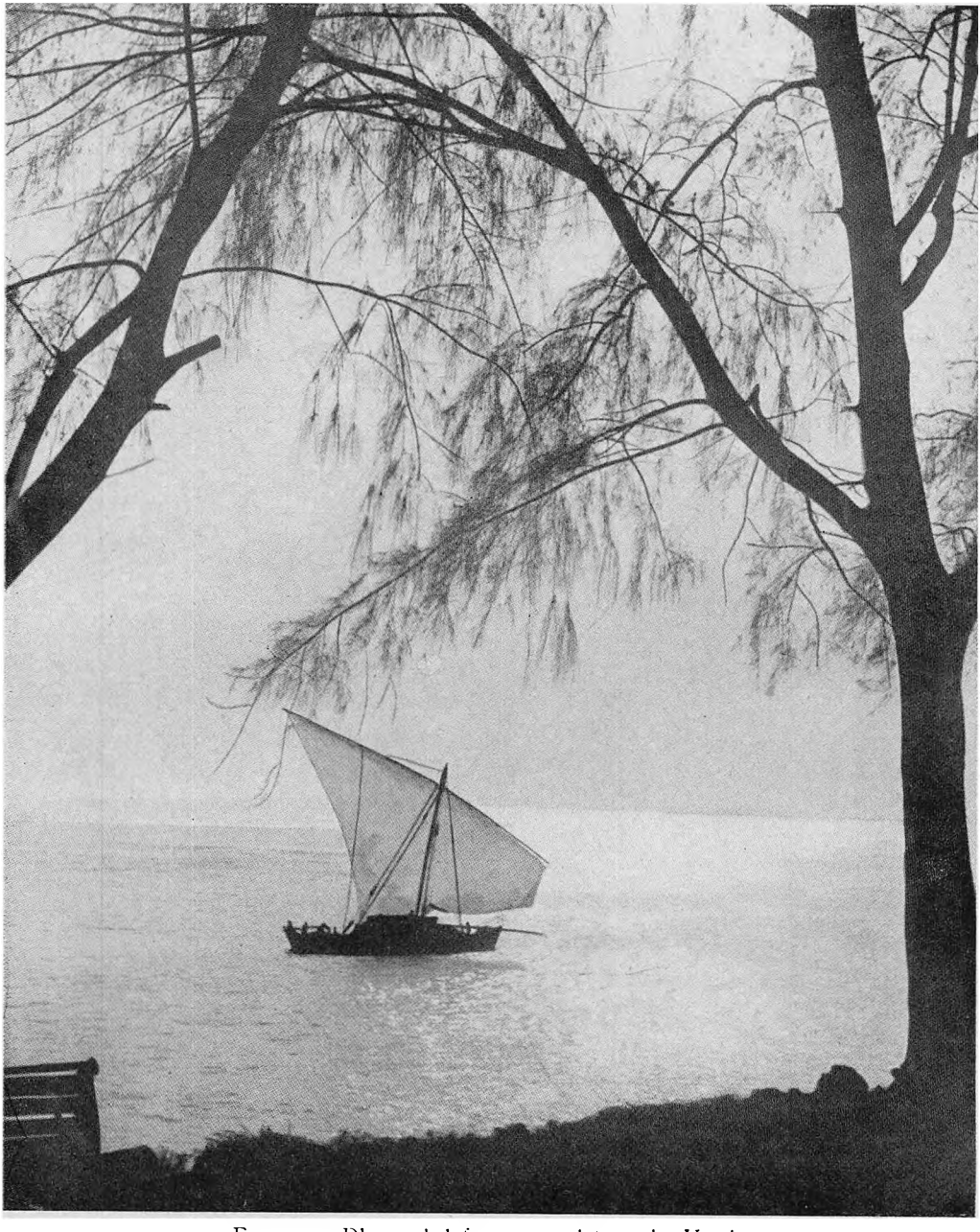

En ensom Dhow gled frem over det mørke Vand.

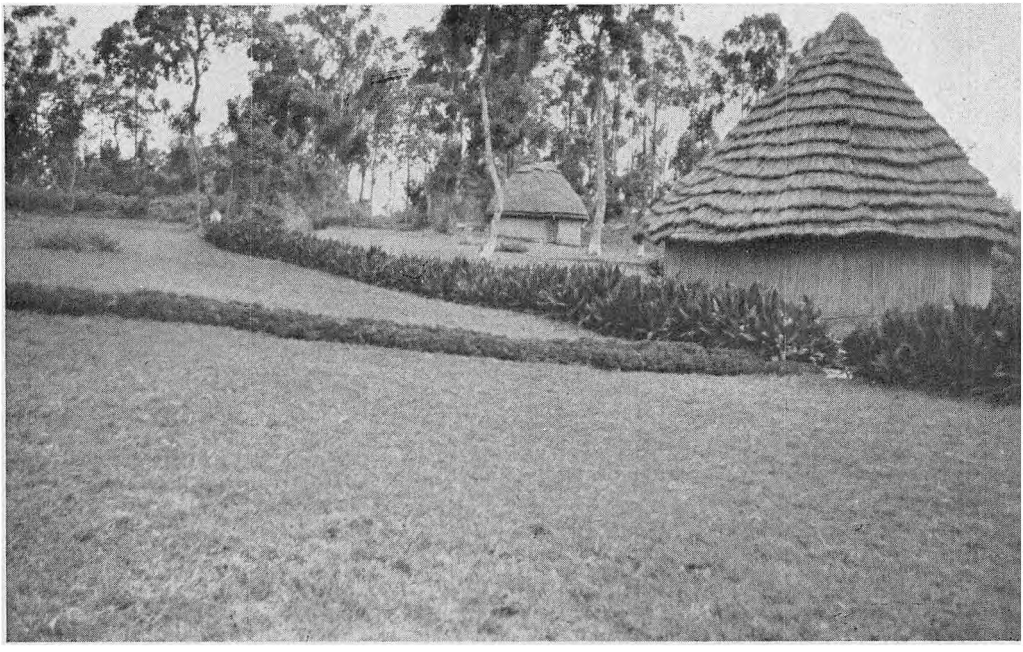

↑ Huset var som Regel en Græshytte.

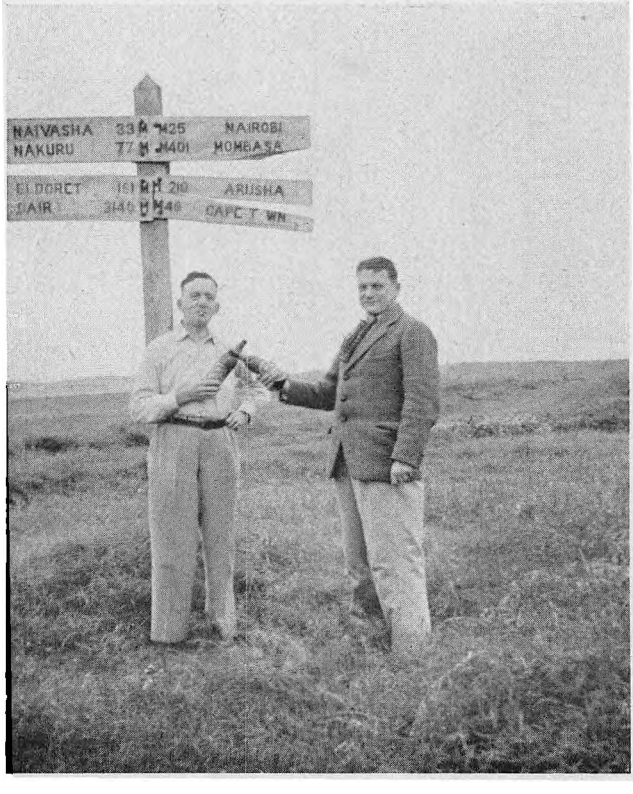

Carlsberg Øl var et kendt og skattet Produkt.

der havde slaaet lidt for store Slag, blev „sendt til Amerika" i det Haab, at Fyren i de nye, store Omgivelser skulde rette sig og blive et nyt Menneske, og det viste sig heldigvis at slaa til i mange Tilfælde, men man maa være klar over, at Troperne i Almindelighed og Kenya i Særdeleshed absolut ikke er det rette Sted for Mennesker, der ikke kan klare sig hjemme. — Selv om de hvide ikke gav sig af med haardt, legemligt Slid, krævede Arbejdet sin Mand helt og fuldt, og — — Fritiden var maaske endnu mere krævende.

For en ensom Mand var det en meget vanskelig Opgave at faa Has paa de lange, mørke Aftener, Week-enden og Søndagene milevidt borte fra andre Mennesker, 200—300 km fra den nærmeste Biograf. Evnen til at slutte sig til fremmede, Folk af andre Nationer, var her uundværlig, og Interesse for Sport eller endnu bedre Dygtighed i en eller anden Sportsgren var af den største Betydning, thi den bragte sin Mand sammen med mange nye Venner og kunde imellem de sportselskende Englændere skaffe ham Fremgang og Anseelse langt lettere end hans faglige Dygtighed.

Den, der manglede disse Egenskaber, var ilde stedt, og der krævedes en stærk Karakter, megen Selvdisciplin, for at ikke Whiskyen og Negerpigerne skulde faa Overtaget og fortære hans menneskelige Kerne.

VII

SKÆBNER I KENYA

Den hvide Befolkning i Østafrika er et uroligt, vandrende Folk. Der kommer aarligt cirka 5000 hvide rejsende ind gennem Mombasa, og et lignende Antal rejser ud, og dette vil sige, at en Femtedel af Landets hvide Befolkning fornyes hvert Aar. — Urolige Sjæle, urolige Skæbner. Det er vel saadan, at en Del af disse rejsende er Embedsmænd og andre, der rejser hjem til eller vender tilbage fra den lange Ferie, men et forholdsvis stort Antal er dog Mennesker, der begynder paa eller afslutter et Afsnit af deres Liv, altid et betydningsfuldt Afsnit, rigt paa Liv og Oplevelser, ofte skæbnesvangert. —

Hvad søgte de nu, disse Folk fra det fjerne, kolde Europa, naar de gik i Land i Mombasas Tropeparadis. — Hvilke var deres Forventninger, deres Drømme i den lange, mørke Nat, medens det rullende, stønnende Tog førte dem op i Højlandets tynde, klare Luft. — — — For Flertallets Vedkommende kunde man sikkert udtrykke deres Haab og Ønsker med tre Ord: Æventyr, Guld, Frihed. —

Var det Æventyr, de tragtede efter, saa vilde de erfare, at Ugen i Kenya som alle andre Steder bestaar af seks Hverdage og een Søndag, at Æventyret kun kommer til den, der bærer det i sit Hjerte og forstaar at opleve det. Men den, der ejede disse Forudsætninger, vilde heller ikke blive skuffet, fordi selve Livet i det skønne, fremmede Land var et Æventyr, man kunde læse hver Dag uden at trættes.

Søgte de efter Guld, saa vilde de sandsynligvis opdage den Sandhed, at der er gravet mere Guld ned i Kenyas røde Jord, end der nogensinde er gravet op af den, men var det Friheden, de higede efter, ja, saa vilde de finde den, en Frihed mere udstrakt end de fleste andre Steder i Verden, men de vilde gøre vel i at erindre, at Friheden, som alt andet i denne Verden, har sin Pris, at den ofte maa betales med Savn og Sorger, med Blod og Taarer. — —

Ingen har vel oplevet et mere fantastisk Æventyr i Afrika end John Boyes, den fattige engelske Dreng, der løb hjemmefra for at gaa til Søs og ti Aar senere var Kikuyuernes Konge, Leder af en af de vildeste, mest frygtede Negerstammer i Østafrika,

John Boyes var i 1895, 21 Aar gammel, gaaet i Land i Capetown og var i 1898 efter mange Æventyr havnet i Mombasa, dengang Hovedstaden for det nye Land, der var ved at blive aabnet. Man var begyndt at bygge Jernbanen op til Victoriasøen, og de indiske Kulier og engelske Ledere af Arbejdet fik Proviant og alle andre Fornødenheder bragt op i Landet med store Karavaner af indfødte Bærere eskorteret af Askari's. — Sammen med en Kompagnon gik John Boyes ind i denne Forretning, men for at reducere Omkostningerne bestemte de at anvende Muldyrkærrer til Transporten i Stedet for Negre, og det lykkedes dem at fuldføre nogle Rejser, der i det store og hele forløb heldigt. Havde John Boyes søgt Æventyr, saa fik han dem i rigt Maal: Vilde Dyr overfaldt deres Karavaner, Muldyr og Kærrer forsvandt i Nattens Mørke, og ved en Lejlighed desorterede alle de indfødte Muldyrdrivere, saa han alene, ødelagt af Feber og uden Mad eller Vand maatte søge at redde Kolonnen ind til den nærmeste Station.

Men der var endnu mærkeligere Æventyr i Vente. — Nord for den store Karavanevej laa Kikuyuernes rige og frugtbare Land, hvor der var rigeligt med Fødemidler, og det syntes en nærliggende Tanke at hente de nødvendige Forsyninger herfra; det vilde ikke

volde nogen større Vanskeligheder at komme ind i Landet, men derimod var der kun en meget lille Chance for at komme levende ud igen. — Jernbanebyggerne og Karavanefolkene kunde tale med om dette; vovede en Kuli eller Bærer sig lidt for langt bort fra Hovedstyrken, kunde han betragtes som tabt, eller han blev maaske fundet med en forgiftet Pil i Kroppen; rejste en mindre Karavane igennem Landet uden tilstrækkelig Sikring af sorte Soldater, blev den efter al Sandsynlighed overfaldet og hugget ned til sidste Mand. — Det var dette Land, John Boyes vilde trænge ind i, dette Folk han vilde i Lag med.

Han drøftede sin Plan med den engelske Distriktskommissær i Naivasha, som først advarede ham og senere rent ud forbød ham at styrte sig ud i dette fortvivlede Foretagende, men John Boyes brød sig fejl om Advarsler og Forbud. Kun ledsaget af to Masaier brød han op i al Hemmelighed, og for at undgaa Myndighedernes Vagtposter og Spioner drog de først igennem en Del af den store Rift-Valley, besteg derefter Kinangop-Plateauet og marcherede igennem den store Bambusskov, der nu som dengang dækker Aberdare-Bjergenes Skraaninger, ned i det hemmelighedsfulde, dødsensfarlige Land.

Naar jeg undertiden paa mine Rejser kørte igennem den samme Bambusskov i fuldkommen Ro og Fred og kun svagt foruroliget af den fjerne Mulighed, at en vild Elefant kunde komme til at træde Vognen i Stykker, da maatte jeg altid tænke paa John Boyes' første Rejse, da han ene hvid Mand med to sorte Tjenere, hvis Mod og Troskab han ikke kendte, gik frem for at møde sin Skæbne.

Paa Rejsens tredie Dag blev de standset af 500 bevæbnede Krigere, og skrækindjagende maa de i Sandhed have set ud besmurt med rød og hvid Maling i groteske Mønstre, bærende Hovedprydelser af Colobusabernes Skind og væbnet med Spyd og Skjold. — Den Dag idag kan man paa Nairobis Gader møde en saadan skrækindjagende Kikuyu-Kriger; han er dog ikke paa Krigsstien, men Reklame for Mme. Fichat's Curios Shop i Government Road. — — Tempora mutantur. —

Man bragte John Boyes til Høvdingen Karuri, og med de to Masaier som Tolke begyndte Samtalen:

„Hvad Ærinde har Du i vort Land."

— „Jeg kommer for at se Dit Land og for at købe Levnedsmidler til mine Venner i Landet sydpaa."

— „Hvor mange Krigere fører Du med Dig."

— „Jeg har, som Du ser, ingen Krigere med mig, men kun disse to Masaier, thi jeg kommer med Fred og har kun de Ærinder, jeg har sagt dig."

John Boyes' Ord og vel ogsaa hans aabenbare Mod og Dristighed maa have gjort Indtryk paa Karuri, i hvert Fald undlod man at dræbe ham og anviste ham en Hytte, medens hans Anliggende, hans shauri, blev overvejet. — Her sidder han nu ensom i den skumle Negerhytte og ser Natten falde paa, mange Dagsmarcher fra andre hvide Mænd, ene med sin Bøsse og en Haandfuld Patroner, uden Skygge af Haab, hvis Vejen gaar mod Døden.

Han skulde snart faa Brug for Bøssen. — Samme Nat blev Karuris Landsby overfaldet af en Nabostamme, John Boyes blev vækket af sin urolige Søvn ved vilde Raab og Skrig og ved Kuduhornenes gjaldende Toner, men — som gammel Sømand — var han ikke den, der gik af Vejen for et rask Slagsmaal. Man kan tænke sig, at hans Mod og Kampdygtighed og ikke mindst hans Riffel har ydet et væsentligt Bidrag til Sejren og straks har placeret ham højt i Kikuyuernes Agtelse.

Der udviklede sig hurtigt et venskabeligt Forhold mellem John Boyes og Kikuyuerne, specielt Karuri, et Venskab, der først førte til den ønskede Handel med Fødevarer og siden til meget mere. Man søgte hans Raad og Bistand i Kampene mod de omboende Stammer, der een for een blev overvundet og gjort til Vasaller eller Bundsforvandte; Karuri og John sluttede Fostbroderskab, og Blodblandingsceremonien blev gennemført under store Festligheder. Kampene og den politiske Virksomhed udstraktes til stadig større Omraader, store Krige blev udkæmpet, Traktater blev sluttet, og om-

sider sad Karuri som den ledende Høvding, Grand Chief for hele Kikuyufolket, men bag ham sad John Boyes og trak i Traadene, Kikuyuernes ukronede Konge.

Knap tre Aar havde været tilstrækkelig til denne Udvikling, der i sit Følge havde bragt en Pacificering af Landet og et ret livligt Handelssamkvem; Kikuyuernes Overfald paa Karavanerne og Jernbanebyggerne var ophørt, og en ret betydelig Vareudveksling fandt Sted, formodentlig ikke uden klækkelig Fordel for John Boyes. — I politisk Henseende var Situationen imidlertid ejendommelig og vanskelig. Landet var kommet ind i en Udvikling, der gjorde det modent til at gaa ind under den engelske Administration, men denne Udvikling var foregaaet udenom de britiske Myndigheder, ja paa Trods af deres Ønsker og Forbud, og der kunde selvfølgelig for Regeringen ikke være Tale om at forhandle med en ren og skær Æventyrer om Overtagelse af Landet.

En Dag meldte man John Boyes, at to hvide Mænd med en Eskorte af sorte Soldater var paa Vej for at træffe ham. Med et passende Følge af Kikuyukrigere gav han sig straks paa Vej og naaede paa den tredie Dags Morgen de engelske Officerers Lejr, hvor han blev modtaget meget elskværdigt og indbudt til Frokost, men da Maaltidet var overstaaet, maatte man tage fat paa de pinlige Forretninger. De to Englændere var kommet for at arrestere ham og føre ham til Mombasa, hvor han vilde blive stillet for Retten anklaget for Højforræderi og mange andre slemme Ting. — Det vilde ikke have været vanskeligt for John Boyes med Hjælp af sit Krigerfølge at gøre Modstand og unddrage sig Arrestation, og Fristelsen dertil maa sikkert have været stor, thi det har næppe været let for ham at opgive sin æventyrlige Stilling uden Kamp. — Paa den anden Side vilde Modstand selvfølgelig betyde et afgørende Brud med den hvide Race, og i det lange Løb vilde det ikke være ham muligt at hævde Stillingen; han valgte derfor klogeligt at give efter, sendte Kikuyuerne hjem og fulgte selv med Officererne til Mombasa, hvor han indenfor Fort Jesus' forvitrede Mure afventede Rettens Sammentræden.

Allerede inden Processens Begyndelse lod man de fleste af Anklagerne falde, og Resultatet af Sagen blev tilsidst, at John Boyes blev pure frikendt, men hans mærkelige, romantiske Indsats i Østafrikas Historie var og blev afsluttet.

Inde paa New Stanley Hotels Bar kunde man undertiden træffe en lille stilfærdig, graahaaret Mand klædt i Kenyas Nationaldragt, Flannels og en krøllet Sportsjakke, en ganske almindelig, lille Mand; kun var Øjnene mærkelig fraværende, som om han saa ud i det fjerne eller maaske tilbage i Fortiden. — Det var altid George selv, der skænkede hans Øl og konverserede ham med et Anstrøg af Ærbødighed, som kunde tyde paa, at han alligevel ikke var nogen helt almindelig Gæst. — Saa man nærmere til, vilde man maaske opdage, at man havde truffet ham før, ude i Gadens Vrimmel, iført en blaa Kanzu, som Boyerne bærer den, og en gammel, slidt Tropehjælm.

Den lille graa Mand var John Boyes, Kikuyuernes Konge. —

Man kunde søge vidt og bredt i Østafrika, fra Malindi til Mozambique, uden at træffe en Mand, der havde kæmpet Bryst mod Bryst med en Løve. De faa udvalgte, der havde haft denne ret usædvanlige Oplevelse, laa som Regel forlængst tre Alen under Jorden, thi Løvens Kløer er altid tilsmurt med gamle, raadnende Kødrester fyldt af et myldrende Bakterieliv, og indtræffer det sjældne Tilfælde, at Mennesket bliver Sejrherre i den sælsomme Kamp, vil han efter al Sandsynlighed hurtigt bukke under for en ondartet Blodforgiftning.

En af vore bedste Venner i Afrika, Onkel Dobi, havde engang for mange Aar siden besejret en Løve i Nærkamp og havde overlevet det. I Løbet af et langt Liv i Afrika, mere end 40 Aar, havde han opnaaet at nedlægge 25 Løver, foruden Bøfler, Leoparder og mange andre Slags Vildt; han var saaledes utvivlsomt en stor Jæger, men han talte aldrig meget om sine Jagtæventyr og gav aldrig Skrø-

ner til Bedste, som mindre Jægere undertiden føler sig fristet til. — — Ved Lejlighed kunde han pege paa et Par Bøffelhorn paa Væggen eller paa et Leopardskind paa Sofaen og stilfærdigt sige: „Det var den, jeg skød der og der paa den Safari," som om vi alle godt kendte Historien i Forvejen, men en Aften, da vi havde gjort os til Gode med Onkel Dobis berømte gule Ærter og et Par røde Aalborg, gav han os Beretningen om sin Kamp med Løven, medens han, adræt som en attenaarig, straalende af Liv, sprang rundt i Stuen og spillede hele Scenen for os. — Naar man saa ham saaledes, forstod man det Navn, Boyerne havde givet ham, Bwana Chui, Leopardherren, thi den kraftige Skikkelse med de hastige Bevægelser, de stærke Hænder og det skarpskaarne Ansigt med de lynende Øjne under buskede Bryn, den stive graa Moustache under den krumme Næse, hele dette særprægede Ydre kunde godt lede Tanken hen paa ædelt Storvildt, — men naar saa Ansigtet lyste op i et straalende Smil, og Munden aabnedes for en lun Bemærkning, forstod man, at man stod overfor en vennesæl Dansker. —

Boyerne havde meldt, at en stor, gammel Løve holdt til i et udtørret Flodleje en halv Snes miles fra Huset, og en tidlig Morgen drog Dobi afsted med Bøssebærere og Vejvisere. Da de nærmede sig Floden, der kun viste sig som en bugtet Linie af Tornekrat over Steppen, lod han Boyerne blive tilbage og gik forsigtigt nærmere med Riflen parat; i Krattet saas ingen Bevægelse, og der hørtes ingen Lyd. Han affyrede det ene Løb for at skræmme Løven op, men Scenen forblev uforandret, der hørtes hverken nogen Knurren eller Raslen i Græsset; med een Patron i Bøssen og med alle Sanser spændt listede han nærmere mod Træerne. Da hørte han pludselig en Lyd — bagfra — en tung, blød Lyd, der i eet Nu fortalte ham, hvad der var sket; Løven havde brugt det gamle, kendte Trick at foretage en omgaaende Bevægelse og kom nu løbende for at angribe ham i Ryggen.

Han snurrede rundt, og lige i det Øjeblik Bæstet med et kort, vredt Brøl satte af til Spring, fyrede han paa Lykke og Fromme sit

sidste Skud imod det; saa faldt han om med Løven over sig med de store Kløer begravet i Arme og Bryst. — Der var sket noget mærkeligt, et Mirakel næsten. Ganske tilfældigt eller instinktivt maaske havde han faaet Riffelløbet ind i Løvens Gab, saaledes at det forhindrede den i at bruge de frygtelige Hjørnetænder; der laa den nu knurrende, hvæsende og savlende og gumlede paa det haarde Staal, — — der gik en Tid, men om det var 5 Sekunder eller 5 Minutter, var det ikke muligt at sige bagefter, — saa gled det store, tunge Bæst ned til Siden og strakte sig ud, stendød. Hans Slængskud havde ramt godt.

Dobi kom paa Benene hvordan maa Herren vide og fandt sine Boyer, og sammen med dem gav han sig i Lag med den lange, tunge Vandring hjem til Huset paa N'gong; man kan vanskeligt forestille sig, hvor haard den Tur har været, eller hvorledes det overhovedet har været muligt at gennemføre den. Da han nærmede sig Huset med Tøjet flaaet og drivende af Blod, kom Tante Ida ham imøde og udbrød: „Men Dobi dog, har du nu igen ødelagt Dit pæne Tøj." Ak ja, det evigt kvindelige. —

Det gik snart op for hende, at det var Alvor, og hastigt fik hun Manden lagt i varmt Bad med Permanganat for at desinficere Saarene, hvis det endnu var muligt. Dobi plejede at sige, at dette Permanganatbad bed værre end Løvens Kløer, og der maatte en hel Flaske Whisky til bagefter for at dulme Smerterne. — Næste Morgen tidligt blev han anbragt paa en Muldyrkærre og ført den lange Vej til Hospitalet i Nairobi. — — Han slap fra det med Livet, formodentlig takket være den forenede Virkning af Permanganat, Whisky og, sidst men ikke mindst, sin egen ukuelige Livskraft. —

Onkel Dobi var ikke professionel Jæger og havde aldrig været det. Han var i Midten af 1890erne, omtrent paa samme Tid som John Boyes gaaet i Land i Sydafrika, en rask ung Murersvend, for at bryde sig en Bane under større Forhold, end Danmark kunde byde paa, og det var dygtigt Haandværksarbejde og kloge Dispositioner, han kunde takke for den uafhængige Stilling, han nu indtog.

Ude paa N'gongs første Skraaninger laa et Vandværk, der tilhørte Magadi Soda Compagny, og som besørgede Vandforsyningen til dette Selskabs Anlæg nede ved Lake Magadi, 100 Kilometer fra Nairobi. Her boede Dobi i en Aarrække som Leder af Vandværket paa Grænsen af Verdens største og mest vidunderlige Vildtreservat, med Masaifolket og Storvildtet som nærmeste Naboer. Det var disse Aar, der var Tyngdepunktet i hans Liv, da han oplevede Storvildt-Jagtens Æventyr, der var det stærke og fine Krydderi i hans Tilværelse.

Hans Hus laa, som sagt, paa Skraaningen af N'gong; Morgen og Aften vrimlede det med Antiloper, Gazeller og Zebraer omkring Huset, og efter Mørkets Frembrud kom Leoparderne og Løverne frem og spadserede sig en Tur i Haven. — Undertiden kunde Husets Gæster opleve spændende Æventyr, blot de foretog en lille Udflugt til det lille Rum i Haven, hvor man altid er alene. Det hændte da, at de fandt Tilbagevejen spærret af en Løve, og naar Ofret udstødte ynkelige Raab om Hjælp, maatte Onkel Dobi ud paa Verandaen og affyre et Skræmmeskud.

Dobis Hus og det Dyreliv, der rørte sig i Omegnen, var velkendt i Nairobi, og naar Folk havde Besøg fra andre Dele af Landet eller fra Europa, var det ikke ualmindeligt, at de ved Solnedgangstid kørte deres Gæster ud til N'gong for at give dem Lejlighed til at se og høre Løverne og andet Storvildt. — Saaledes kom en Aften Lady Macmillan kørende ud med et Par Gæster og fik af Dobi Anvisning paa, hvor i Omegnen man kunde vente at træffe Dyrenes Konge. Mørket sænkede sig om den ventende Vogn, Cikadernes Strygeorkester spillede op, og Hyæner og Sjakaler fyldte Natten med deres Tuden og Bjæffen, men den frygtelige, dybe Knurren, der lyder, som om Jordens Akse knagede i sine Lejer, den Lyd, der skulde bringe Hjerterne til at banke og Nerverne til at dirre, den udeblev. — Lady Macmillan var gammel Afrikaner, hun havde forudset den Mulighed, at Naturen saaledes kunde svigte, og havde forberedt sig paa det. Hun steg ud af Vognen og gik ud i Mørket

„for at se efter Dyrene", men skjult i sin Kjoles Folder medbragte hun noget saa besynderligt som et Lampeglas. — — — Efter en kort Stund skælvede Luften under en dyb Snerren og Brummen. Simba, Løve. —

En af Gæsterne, der sad paa Forsædet, skyndte sig at tænde „spotlight'et", den stærke, svingbare Projektør, man altid i Afrika havde anbragt paa Vindskærmen; en blændende Lyskegle afslørede Græssletten, Tornetræerne og — i nogen Afstand — Lady Macmillan, der med Lampeglasset for Munden frembragte de mest nervepirrende Løvebrøl. — Men Lyset afslørede noget mere; imellem hende og Vognen stod en vældig, gulbrun Løve stum af Forbavselse.

De blev begge reddet, baade Lady Macmillan og Løven. —

Onkel Dobi rejste hjem i Sommeren 1938 for at slaa sig ned i Danmark, men — selvfølgelig — ikke for at slaa sig til Ro, thi hvorledes skulde han kunne skilles fra Afrika for stedse? Allerede i Foraaret 1939 begyndte Jorden at brænde under ham, men forskellige Forhold opholdt ham, og pludselig var Krigen der og lukkede af. En stille Villavej blev hans snævre Horisont, S-Togenes Raslen afløste Naturens store Stemme, men det mørke Fastland, Afrikas Liv og Folk levede i hans Hjerte, og en skønne Dag banede de sig Vej gennem de kraftige, flittige Hænder, der allerede havde udrettet saa meget i et langt Liv. — Længslen udløstes i straalende, farveglødende Billeder, der hastigt fyldte hans Vægge med en levende Strøm af Afrikas Liv. Her holder vi af at samles, vi gamle Afrikanere, at lade Blikket svæve ud over endeløse Stepper mod de blaanende Bjerge, at lade Mindernes Væld rinde forbi.

Men der vil komme en Dag, da Havene atter aabnes, og da vil man paa en af de første Baade, der stævner ud mod Mombasa, finde Dobi, rank og ukuelig, med det stærke, straalende Blik rettet mod Syd. —

Kaj Hansen, „Buffalo", som vi sidst mødte uden for Barclays Bank i Kisumu, er en Pionerskikkelse, der staar i samme Række som John Boyes og Onkel Dobi, disse sejge, ukuelige Mænd, der dukker op i de nye Lande, som først og fremmest søger Æventyr og mere eller mindre tilfældigt udretter et stort Arbejde for Landet, og som undertiden, men ikke ofte, skaber en Formue for sig selv. Jeg mindes Buffalo, som han stod for os den sidste Aften, jeg mødte ham i Afrika.

Det var Nytaarsaften 1937. — Jeg boede paa den Tid alene i Nairobi, men var saa heldig at kunne fejre denne Aften sammen med Familien Schlichtkrull i deres Hus paa Nyali Beach ved Mombasa. Vi havde indledet Festen med et Bad i Oceanets varme, salte Bølger, havde celebreret Solens Nedgang paa ægte Kenyavis med iskolde, duftende Cocktails, og vi sad nu paa Verandaen om en Bolle Punch. Aarets sidste Time var ved at rinde ud, og vi var tavse, medens Tankerne drog paa Langfart mod Nord.

Oppe fra Vejen bag Skoven lød svag Motorstøj, og da den kom nærmere, kunde vi høre, at det var en Motorcykle. Der kunde kun være een Motorbike, der kom denne Vej, Kaj Hansens „Nimbus", og et Øjeblik efter kom han gaaende ned ad Bakken under Palmerne og ind i Lyskredsen, lidt mere furet end sædvanlig som Følge af Trætheden, varm og beskidt af 500 km's Støv og Mudder, men bag de stærke Brilleglas tindrede Øjnene af Glæde og Tilfredshed. Paa to Dage havde han kørt de 500 km fra Nairobi til Mombasa ad den gamle Landevej, den Vej, der allerede i mange Aar havde været lukket for Trafik, overgroet af Græs og Tornekrat, skyllet bort af vekslende Regntiders Syndflod og uden Broer over Floderne, kort sagt en Vej ganske umulig for alle andre end netop Buffalo. —

Hans Bane begyndte paa Polyteknisk Læreanstalt, og med hans straalende Begavelse og store praktiske Sans vilde der sikkert være blevet en stor Ingeniør ud af ham, men saa, da han var midt i Studiet, tog Skæbnen fat og begyndte at forme hans snørklede Livs-

linie. — Han var, som han selv udtrykte sig, saa uheldig at gøre nogle gode Opfindelser, og han havde den for Opfindere sjældne Evne at faa Penge ud af sit Arbejde. For en Mand med hans idérige, evigt urolige Aand var selvfølgelig dermed enhver Tanke om Eksamen opgivet. Resolut drog han til De Forenede Stater og — satte Pengene over Styr; hvorledes det gik til, har han aldrig fortalt mig. Sandsynligvis har han haft en Masse straalende Ideer, men været ude af Stand til at klare sig over for de amerikanske Forretningsmænd, thi hans Sjæl var ikke skabt for Amerika eller for business, men maa fra første Begyndelse have været bestemt for Afrika.

I 1930 førte Skæbnen ham til Abessinien, og han blev der i 5 æventyrlige Aar som Deltager i og Leder af Guldgraverekspeditioner, snart nordpaa til Tigre, snart mod Syd til Harar og senest ud i det vestlige til Beni Shangoul. Indimellem korresponderede han til „National Geographic Magazine" og var Avislæser hos Kejser Hailie Selassie med den Opgave at læse en Del af Verdenspressen og give Referater af vigtige Artikler.

Det var Aar fulde af Spænding, Oplevelser og Farer tilstrækkeligt for 10 almindelige Mennesker, og tilsidst, under den italienske Krig, blev det selv Hansen for meget. Han pakkede sit Fotografiapparat, sin Swaneefløjte og sin gamle, danske Studenterhue i Kufferten og begav sig paa Vej til Khartoum i Sudan for derfra at fortsætte til Nairobi, en Rejse paa mere end 4000 km — paa Motorcykle. Hvorledes han havde baaret sig ad med at bevæge de engelske Embedsmænd til at give ham Rejsetilladelse, var os alle en Gaade, thi Reglen var, at der skulde være mindst to Biler i Følge paa Rejser gennem de øde og vilde Egne i Øvre Sudan, men det var nu svært at sige Nej, naar Buffalo rigtig lukkede op for Talens Sluser og smilede sit rare, danske Smil.

Ved Nytaarstid 1935 kom han stille og uanfægtet rullende ind i Nairobi ledsaget af Tardezza, den slanke abessinske Boy med de smukke semitiske Ansigtstræk, en lyshudet, fræk Boy, der knuste

Kikuyupigernes Hjerter som Æggeskaller og lavede mange andre gale Streger, men altid fik Tilgivelse af sin Herre, fordi han trofast havde fulgt ham gennem Ild og Vand.

Hansen kom lige i rette Tid til at afløse Viljoen som Works Manager paa Cementmøllen, og han rykkede straks ind i den til Stillingen hørende Bungalow. Naar jeg siger: rykkede ind, maa det dog forstaas med Modifikation, thi de første Maaneder kunde han ikke vænne sig til at sove inden for fire Vægge, men slog sit gamle, veltjente Telt op paa den brede Veranda. Her kunde han sidde i Feltstolen og stirre ud over Athi Plains, ud imod Shebas Barm og Donyo Sabuk; maaske var det den Udsigt, der holdt ham fast derude, thi han blev i et Aars Tid hos mig til gensidig Glæde, en Tid fuld af frugtbart og fornøjeligt Samarbejde. — Naar han om Aftenen rullede ind i vor Have med Tardezza paa Bagsædet, blev der Glæde i Huset baade hos Herskab og Boyer, thi Buffalo var en Mand, der uden at anstrenge sig spredte Hygge og Stemning om sig. Tardezza forsvandt ud i Køkkenregionerne, hvor han sandsynligvis pralede voldsomt af sin Herre og sine egne Bedrifter, medens Hansen fortalte os usandsynlige, men sandfærdige Æventyr fra Abessinien illustreret af hans egne Fotografier, der godt kunde faa det til at løbe koldt ned ad Ryggen. Undertiden kom Fløjten frem, jeg satte mig til Flyglet, og med gamle, blide Melodier søgte vi at dysse vore rastløse, nervøse Sjæle til Ro. —

Omsider, i Foraaret 1937, blev det ham for trangt i Nairobi, Æventyret ventede andetsteds, i en Tinmine nede ved Kysten langt uden for Lov og Ret. Man havde af særdeles gyldige Grunde fradømt den tidligere Indehaver Koncessionen, og de nye Koncessionshavere havde foreslaaet Hansen at tage derned og lede Minen, men der var en lille Hage ved det tilsyneladende gode Job. Den tidligere Ejer havde bestemt sig til at blive og — om nødvendigt — dø i sin Rede, og han sad nu parat med skarpladt Revolver og ventede paa de nye Folk. — Hansen drog afsted, rolig og sejg, muligvis havde han Revolveren med i Baglommen, men han regnede sikkert med

at klare Situationen ved Hjælp af sine Talegaver og sit Smil, — og det gjorde han selvfølgelig ogsaa.

Heldigvis var han ikke dermed forsvundet ud af vort Liv; allerede i August løb vi paa ham en Aften paa Kilindini Road i Mombasa, og der blev straks aftalt et Besøg i hans Lejr oppe ved Vitingini. Han tog selv afsted et Par Dage før os for at træffe Forberedelser, og om Arten af disse Forberedelser fik vi en Forestilling, da vi ad øde og vildsomme Veje nærmede os Vitingini. Ved Vejkanten dukkede et nymalet Træskilt op med Indskriften: „Carlsberg — 20 km" og paa det næste: „Carlsberg — 10 km — Øllet er koldt."

Nogle Maaneder senere mødtes vi i Nairobi, hvor jeg øjeblikkelig kaprede ham som Ledsager paa en Tur til Homa Bay, og for sidste Gang mødtes vi hin mindeværdige Nytaarsaften paa Nyali Beach. — Han havde som sædvanlig Hovedet fuldt af Ideer og Planer, tænkte paa at starte et Rederi med arabiske Dhows og nærede et sikkert Haab om at opnaa en Skovkoncession oppe ad Kysten. Vi løftede Glassene og drak en bredfuld Skaal for hans Forhaabninger. — — Vore Veje er skiltes, men vi vægrer os ved at tro, at det skulde være for stedse. Er Buffalo omsider kommet ind paa den lige Vej til Ære og Magt, eller har Skæbnen, de sorte Guder, føjet endnu et Par skarpe Sving til hans Livsbane? Er han endnu den charmerende Æventyrer, den elskelige Landstryger? — Det er vor Tro og vort Haab, at vore Livslinier maa krydses endnu en Gang, saa vi ved en ærlig Whisky og en Pibe Tobak kan faa udredet Traadene i Livets spegede Fed. —

Fra ældgammel Tid har man fra Østafrika hentet Slaver, Elfenben og Guld. Allerede Phønicierne havde Kolonier ned langs Kysten, hvorfra de udførte disse kostbare Varer, og Kong Salomons Miner stedfæstes af nogle til Zambesi-Distriktet, af andre til Kenya eller Abessinien.

I Begyndelsen af Tyverne kom det første Udbrud af Guldfeberen, da Offentlighedens Opmærksomhed blev henledt paa de allerede velkendte Guldforekomster i Lolgorien-Distriktet ved Grænsen til Tanganyika. — Farmere forlod deres Jord, Handelsmænd deres Disk, og Kontoristerne kastede Pennen og greb Spaden. Man dannede smaa Interessentskaber for at stable den nødvendige Driftskapital paa Benene, og den var ikke helt ringe, thi Guldet laa langt fra Jernbane og Vej, og man maatte transportere Lejrudstyr, Redskaber og Proviant mange Mil gennem ukendt, vildt Land paa Oksevogne eller Muldyrkærrer for saa i de fleste Tilfælde at finde, at Guldudbyttet kun lige kunde dække Udgifterne eller maaske ikke engang det. Det Guld, der straalede i Æventyrernes Fantasi, de store Guldklumper og Guldstøvet, der uden større Anstrengelse kan vaskes ud af Flodernes Sand og den løse Jord, det fandtes kun i Fantasien eller i bedste Fald kun i smaa Mængder, og det gik her som andre Steder, at det Guld, der saa let kunde vaskes ud af Jorden, endnu lettere og meget hurtigere kunde vaskes ud af Ejermændenes Lommer i Nairobis Bar'er og Hoteller. Før eller senere vendte de tilbage til Hverdagens Dont rige paa Erfaring og Æventyr, men fattige paa Guld.

Et Tiaar senere fik Guldfeberen sit hidtil største og heftigste Udbrud, da de første Guldfund blev gjort i Kakamega i North-Kavirondo ikke langt fra Victoria-Søen. Denne Gang var det ikke blot en lokal Affære, men Folk kom strømmende til Landet fra Europa, Australien og Amerika, selv om det ganske vist altid var og blev en ubetydelig Historie i Sammenligning med Californien og Alaska. Men for Kenya Kolonien var Sagen alvorlig nok; der var sikkert ikke mange Mennesker i Landet, som ikke havde sikret sig en „claim" i Gulddistrikterne eller i hvert Fald havde anbragt sine Penge i Guldaktier. Der oprandt et Par hektiske Aar, hvor Guldet og Spiritus'en flød i rigeligt Maal, og Aktierne i de mange Mineselskaber steg mod Skyerne for ganske vist hurtigt at dale igen. Det viste sig nemlig her som overalt i Afrika, at det lettilgængelige

Guld kun forekom i minimale Mængder, som hurtigt udtømtes. De store Værdier ligger godt gemt i Jordens Skød; Skakter og Minegange maa sprænges ud i den haarde Klippe, det guldholdige Kvarts maa knuses til Støv paa kostbare Maskiner og derefter gennemgaa besværlige Extraktionsprocesser, før det røde Metal kan isoleres, det vil med andre Ord sige Arbejder, der kræver Indsats af store Kapitaler og teknisk Dygtighed for saa maaske til Slut alligevel at skuffe Forventningerne.

De smaa Guldgravere forsvandt, men man kunde endnu, da jeg levede i Afrika, paa ensomme Steder i Ødemarken træffe paa et Par uforbederlige Optimister, der med Assistance af et Dusin Boyer rodede i Jorden og af og til virkelig var saa heldige at finde Værdier for et Tusind Shillings eller to. Saa krævede de mange Maaneders haardt Slid i Ensomheden Kompensation, og de heldige Findere søgte Rekreation ved en Uges Ophold i Kampala eller Nairobi, hvor de opdagede, at Guldet hurtigt smeltede væk, selv om Temperaturen kun var 30 Grader.

Imidlertid fortsatte de kapitalstærke Selskaber deres Arbejde, der først og fremmest gik ud paa at finde frem til de guldførende Lag og bestemme deres Guldindhold. De maanedlige Rapporter, der udsendtes om disse Undersøgelser, af og til krydret med en Dosis Optimisme, gav, som man kan tænke sig, Anledning til vilde Aktiespekulationer paa Børsen i Nairobi, det vil sige paa Stanleys Bar, Trocadero og hos Torr's, hvor Minepapirerne i nogle Aar var ved at tage Luven fra Hestevæddeløbene hjemme i England, der ellers var det foretrukne Spekulationsobjekt. Pakaneusi-Aktier, der i November 1934 stod i 20, steg paa et Par Maaneder som en gylden Raket til 300, men sank, som alle Raketter, hastigt ned, og var i 1936 usælgelige. — Her var store Penge at vinde og at tabe, og efterhaanden som Sandheden om de forskellige Selskaber kom ud, var det vel Tabene, der dominerede Billedet. — De uheldige Spekulanter behøvede dog ikke derfor at tabe Humøret; takket være den udstrakte Kredit, der uden smaalige Hensyn ydedes af praktisk talt

enhver Forretning og Beværtning i Nairobi, kunde man endnu en rum Tid leve godt og prøve Lykken paa andre Felter. — Blev endelig Skyerne alt for sorte, naar Kreditten svigtede og Kreditorerne blev paatrængende, kunde man maaske være heldig nok til ubemærket at smutte afsted til Uganda eller Tanganyika for at forsøge at opbygge en ny Gæld der — eller en ny Formue. — Kommer Tid, kommer Raad. —

Der var dog ogsaa dem, der foretrak en anden Løsning, hvadenten det nu var, fordi de veg tilbage for den nævnte, lidt lumpne Udvej af Vanskelighederne, eller fordi de højtspændte Nerver, der ofte var en Følge af Livet i Kenya, tilsidst brast. — Den Udvej, disse Mænd valgte, var som Regel definitiv og sørgelig baade for deres Venner og for Kreditorerne. — Nekrologen i „East African Standard" var altid enslydende og prisværdig kortfattet:

„Mr. N. N. blev igaar Morges fundet død i sit Hus paa C.road. Ved Siden af Liget laa en afskudt Revolver. Begravelsen fandt Sted om Eftermiddagen paa den europæiske Kirkegaard."

Kun i eet eneste Tilfælde erindrer jeg, at „Standard" svigtede dette Princip og slog en saadan tragisk Begivenhed op til en Helsides Sensation. — Den gamle Major G. var kendt af alle i Nairobi, og med sin høje, slanke Skikkelse, det smukke, hvide Haar under en bredskygget Farmerhat og de godmodige, lidt ironiske, blaa Øjne, hvoraf det højre altid var dækket af en blinkende Monocle, var han til en vis Grad typisk for den ældre Generation af Pionerer i Englands „Gentleman-Koloni".

Med afmaalte, værdige Skridt foretog han sin daglige Rundtur fra Stanley over Trocadero til Torr's, maaske med en Afstikker op til den fornemme Bar oven over Empire-Biografen, hvor Bankdirektører og andre Stormænd indtog deres „John Collins" før Lunch. Turen benyttedes til at gøre forskellige Kommissionsforretninger med Aktier, ikke blot de lokale, af hvilke Udvalget ifølge Forhol-

denes Natur var begrænset, men ogsaa engelske Papirer. En ikke uvæsentlig Del af Forretningerne var Væddemaalene om de engelske Væddeløbsresultater, og disse Væddemaal spillede i det hele taget en stor Rolle for de sportselskende og spillekære Briter; Resultaterne indløb Dagen igennem pr. Telegraf og blev straks slaaet op paa alle Bar'er og Hoteller i Byen.

Det antoges i Almindelighed, at det var lokale Guldaktier, der gav Majoren Grundskuddet, og det var faktisk først i 1935—36, da mange af disse Aktier gik ind til den evige Hvile, hans Stilling blev kritisk. Hele Nairobi vidste selvfølgelig Besked med hans Vanskeligheder og fulgte med en vis Deltagelse hans Skæbne. Da indtraf der en Begivenhed, som en Overgang saa ud til at ville redde Situationen; Majoren blev kørt ned af en hensynsløs Bilist, paadrog sig temmelig alvorlige Beskadigelser og fik af Retten tilkendt en ret betydelig Sum i Skadeserstatning. Det var kun naturligt, at Kreditorerne indstillede Jagten, medens Majoren laa paa Hospitalet, og senere roligt afventede Udfaldet af Retssagen, og det var kun faa indviede, som vidste, at den stakkels Mand aldrig vilde se en Penny af disse Penge paa sin egen Bankkonto. Maaske vidste han det ikke selv før umiddelbart inden Afslutningen. — Han havde genoptaget sine gamle Vaner, hilst hjerteligt Velkommen af sine mange Venner, og endnu paa den sidste Dag foretog han med urokkelig Ro sin sædvanlige Runde til de kære, gamle Tilflugtssteder. Med en Haand, der ikke skælvede, tømte han sit normale Antal Glas, og ingen kunde have Anelse om de Tanker, der rørte sig i det trætte Hoved under det hvide Haar, de Følelser, med hvilke han lukkede Døren efter sig for sidste Gang.

Til sædvanlig Tid spiste han Middag hjemme alene med sin Hustru, og man kan vanskeligt forestille sig den mærkelige, uhyggelige Samtale, der førtes mellem disse to ensomme, da den skæbnesvangre Aftale blev truffet. — Efter Middagen gik Mrs. G. til Sengs, medens Majoren endnu skrev et Brev og gav Husboyen Besked om at aflevere det paa Politistationen tidligt næste Morgen. — Da Politiet

indfandt sig næste Morgen, fandt de baade Majoren og Fruen døde i deres Senge, skudt gennem Hjertet. De to Kugler var affyret med en fast Haand og havde været øjeblikkelig dræbende.

„He was a good sport," sagde man om ham ved Gravøllet. —

Det var i og for sig ikke nødvendigt at grave sine Penge ned i en Guldmine for at miste dem eller ombytte dem med smukt trykte Aktiebreve. Ogsaa Udøverne af Kenyas bærende Erhverv, Landbruget, kunde med største Lethed sætte en Formue over Styr. Det var som almindelig bekendt ikke lutter Fagmænd, der ejede og drev de store Kaffe- og Sisalfarme eller Majsmarkerne ved Eldoret. Der var imellem Kenyas Farmere ikke saa faa, der foruden Farmen havde en solid Formue i Ryggen, og som kunde trække paa Skuldrene og med nogenlunde Sindsro se paa, at Klimaets Ugunst eller Verdensmarkedets Svingninger berøvede dem det ventede Udbytte. Det samme gjaldt selvfølgelig de pensionerede Embedsmænd fra den engelske Kolonitjeneste, der havde trukket sig tilbage fra Indien, Malacca eller andre fjerne Steder i en forholdsvis ung Alder, og takket være en rundelig Pension kunde tillade sig at drive Amatørfarming i Kenya.

Mere tragisk var Udviklingen for de Mennesker, der i de gode Tider i Tyverne kom ud til Østafrika drevet af Æventyrlyst og Længsel efter de store, frie Forhold og anbragte deres Formuer i Kaffe- eller Sisalplantager for senere at se dem smelte bort, da Priserne efter Verdensdepressionens Indtræden begyndte at synke med fortvivlende Standhaftighed. — Hvad Depressionen ikke slog i Stykker, ødelagdes af Tørke, da Regnen udeblev i et Par Aar, og for at gøre Ulykken fuldstændig kom Græshopperne engang over Landet og fortærede umaadelige Værdier.

Det var forbavsende at se, hvorledes Kenyas Farmere trods alle Vanskeligheder holdt Modet oppe og bevarede Haabet om, at et Par gode Aar skulde bringe det hele paa Fode igen, tildels vel nok

fordi Haabet var det eneste, der var levnet dem. — Alle Skandinaver kendte og holdt af den danske Ingeniør, der engang i de gode Aar kom ud fra Danmark med en betydelig Formue, som han anbragte i en Kaffeplantage, hvilket paa den Tid maatte synes en lovende Forretning. — Da de første svære Aar var overstaaet, og Kaffetræerne begyndte at bære, indtraadte det store Prisfald, og langt fra at høste noget Udbytte maatte vor uheldige Ven se Tabet vokse Maaned for Maaned. Situationen var vanskelig, men ikke haabløs. Med en rask Beslutning solgte han Kaffeplantagen med Tab og anbragte Resterne i Sisal, der endnu syntes at have Muligheder, men det varede ikke længe, før Sisal gik samme sørgelige Vej som Kaffen; imellem 1929 og 1932 faldt den fra 37 £ per Ton til 11 £. Det var umuligt at blive ved paa denne Maade, ogsaa Sisalfarmen maatte sælges, men endnu havde han Kraft og Mod til at starte den senere saa populære Ice-Cream Bar „Jack Frost" i Nairobi. — Virksomheden her var dog næppe noget for hans urolige og virksomme Aand, kunde vel heller ikke tilfredsstille hans økonomiske Krav, og efter et Par Aars Forløb solgte han Forretningen og inviterede os alle til hin berømmelige Afskeds-Lunch paa Norfolk Hotel, der maaske nok den samme Eftermiddag stod noget taaget for Deltagernes Bevidsthed, men senere hen har lyst i Mindernes Glans. Vi var dog mange, der fulgte ham til Toget og saa ham rejse hjem til Danmark med Sorg i Hjertet over at maatte forlade det elskede Afrika, men uden Bitterhed mod Skæbnen. —

Hvad var det nu, som gjorde det muligt for Farmere, Forretningsmænd og mange andre at bevare Modet i de svære Tider, at haabe quand même. Jeg tror, Forklaringen maa søges i den ejendommelige Indstilling, der præger Livet i Østafrika, det jeg tidligere har kaldt „The Kenya Mind", Kenya Mentaliteten. — Ikke for intet kalder man Kenya „The Land of Sunshine", thi Solen skinner ikke blot paa Sletternes Græs og Bjergenes Sider, paa vore

Tropehjælme og Huse; den sender ogsaa en Straale af sit stærke, gyldne Lys ind i Menneskenes Hjerter og skaber det Lyssyn, der bærer oppe trods alt. — Det var denne Mentalitet, der gav sig Udslag paa saa mange Maader, der var paafaldende for den ny ankomne: De frie Omgangsformer, Manglen paa Formaliteter, Frihed for honnet Ambition, Glæde over Livet, naar blot man klarede Dagen og Vejen, naar man kunde spise sig mæt, drikke sin Sundowner og ryge sine Cigaretter. Leve og lade leve, Liberalitet — — Frihed.

Vi har i mange af Europas Lande politisk Frihed, og ingen kunde vel tænke sig at undvære dette Gode, der er Grundvolden for alt andet, men den, der vender hjem til Europa fra Civilisationens Udkanter, fra Verdens Bagside, ham forekommer det undertiden, som om *den personlige Frihed* indskrænkes mere og mere og snart er „en saga blott". Maaske er det en sørgelig Nødvendighed i det lille Europa, hvor man baade aandeligt og legemligt staar i Trængsel, hvor man maa træde sine Medmennesker paa Tærne og bruge Albuerne for blot at bevare den Smule Plads, man har til Raadighed, og opnaa sin beskedne Andel af Livets Goder. —

I Kenya følte man sig saa fri som de smukke, hvide Skyer paa den blaa Himmel, men ligesom disse langsomt, men sikkert drev vestpaa for den evige Monsuns jævne Tryk, saaledes blev Menneskene umærkeligt ført frem i deres Skæbnes Bane af Magter, de ikke forstod. — De tog Tilværelsen saaledes som den kom til dem paa Tidens Strøm, lærte at leve Livet uden haabløse Forsøg paa at tvinge det imod Skæbnens Vilje.

Men intet er fuldkomment i denne Verden og intet er gratis her i Livet. Friheden maa betales, og i Kenya betaltes den med Savn og Længsel, med den Sindets Splittelse, vi talte om paa de første af disse Blade, en Svaghed, som kun kan bedres, naar man vender hjem til Europa, Følelser, ganske vist, som bliver svagere for hvert Aar, man lever i Afrika, for hver Gang man paany gaar ombord

for at søge sydpaa drevet af Længslen efter Sol og Frihed. — Den, der havde kæmpet sig igennem dette og var fri for Længsel og Uro, han kunde leve lykkeligt paa Verdens Bagside, bedre og lykkeligere end de fleste andre Steder i Verden. Med et Skuldertræk og et overbærende Smil kunde han tage Afsked med de travle Turister, der gjorde Turen rundt om Afrika uden at ane, hvad der gemmer sig inde bag Koralrevet, de raslende Cocospalmer og de stille Mangrovesumpe.

Med dyb Tilfredshed vilde han vaagne op den næste Morgen og se ud over de store Sletter, hilse de blide Gazeller, de alvorlige Wildebeest's og Zebraernes Flokke, tage sit gamle Hus i Besiddelse og give sin trofaste Boy et Haandtryk.

„Jambo, Jambo, hapa m'suri sana." — Her er godt at være. —

Der var mange, som aldrig naaede saa vidt, urolige Sjæle, som Skæbnen drev videre ud i den brogede Verden eller hjem til det gamle, graa Europa, der var andre, som gik til Grunde i deres Jagen efter Rigdom eller Æventyr, og der var endelig de tragiske Skæbner, Mennesker, der havde overvundet alle Pionerernes Vanskeligheder og havde skabt sig en lykkelig og fredelig Tilværelse. og som pludselig blev slaaet ud af uforudsete, uberegnelige Ulykker.

Charley og Connie Davies var Mennesker, der havde givet deres Liv og Sjæl til Afrika, hvis Tankeverden kun strakte sig fra Det Indiske Ocean i Øst til Atlanterhavet i Vest, som ikke mere nærede nogen Ønsker udover det mørke Fastland, og som i Tidens Fylde blev slaaet ned af den ubarmhjertige Skæbne.

Jeg kendte Mrs. Davies Navn fra vore Ordrebøger som en lille Kunde, der af og til hentede en enkelt Sæk Cement, men jeg havde aldrig truffet hende, før hun en Dag sendte mig en Klage over Cementen. Den Slags Sager blev altid taget meget alvorligt, og det var en ikke uvigtig Del af mit Arbejde personlig at behandle

saadanne Spørgsmaal og vise Klagerne, at Fejlen beroede paa deres egen svigtende Kendskab til Arbejdet.

Jeg kørte derfor en Eftermiddag ud for at træffe Mrs. Davies og fandt med noget Besvær hendes Hus paa en af de skumle Sideveje, der syntes at have ligget hen fra de første Pionerers Dage glemt og forladt, med forsømte Haver overgroet af Ukrudtets Vildnis og tomme Huse stængt med frønnede Træskodder. — Det Hus, jeg søgte, laa i en lille Lund af høje, gamle Eucalyptustræer, der lukkede Solen ude og forhindrede Græsset i at gro omkring det. Et gammeldags, forfaldent Bølgeblikshus, hvis rustrøde Maling skallede af i store Flager, og hvor Skimmelen groede op ad Verandaens Bjælker. — — Der gives gamle Huse, der alene ved Synet indgyder os en Følelse af Uhygge, som man ubevidst forbinder med Tanken om Drab og andre tragiske Hændelser. Saaledes følte man her, naar man traadte ind i Træernes Skygge og nærmede sig det tavse Hus, en kold Gysen, et dybt Ubehag. — Stedet syntes ganske øde i den dybe Stilhed, men omsider fandt jeg omme paa Bagsiden et Halvtag, hvor en Boy syslede med nogle Køkkensager, en Boy i frygteligt skidne Pjalter, graasort i Ansigtet og med mærkeligt vilde og stirrende Øjne.

Boyen foer sammen, da jeg tiltalte ham, det var aabenbart noget helt usædvanligt at faa Besøg her. — „Memsab er i Haven," svarede han paa min Forespørgsel, „jeg skal hente hende." Og med en Haandbevægelse antydede han, at jeg kunde gaa ind. Jeg traadte op paa Verandaen, lukkede en Dør op og kom ind i en Stue, der var netop saa uhyggelig og forvitret som det udvendige af Huset. Støv overalt, snavsede Vinduer, som Lyset kun med Møje kunde trænge igennem, og nedsiddede, lasede Lænestole, men midt i Uhyggen lyste et stort Maleri op paa Væggen. En høj, kraftig, men velskabt Kvindeskikkelse med et voksblegt Ansigt kronet af kulsort Haar, klædt i en spansk Dragt af skinnende, gul Silke og bærende en Tamburin i Haanden. Ansigtet var smukt, men de kraftige, mørke Øjenbryn, der næsten mødtes over Næseroden, gav det en mørk,

lidenskabelig Karakter. Over Billedet var ophængt en falmet og støvet Laurbærkrans med afblegede, skimlede Silkebaand. — — Et sælsomt, usandsynligt Billede i dette dystre Hus som en Theaterdekoration set i Dagslys, og det var maaske i Virkeligheden det, det var, et Scenebillede fra en Opera eller et Drama.

Der lød tunge Trin paa Verandaen bag mig, og da jeg vendte mig om, stod jeg overfor Originalen til Billedet. Der var ingen Tvivl, det mørke, stærke Ansigt med de svære Øjenbryn og de sorte, funklende Øjne viste tydeligt, at det var den samme Person, men ældet og hærget af de mange Aar i Afrika. — Mrs. Davies blev staaende ude paa Verandaen, saaledes at jeg blev nødt til at gaa ud af Stuen for at hilse paa hende, og med en hurtig Bevægelse tog hun fat i Døren og lukkede den med et Smæld. — „Vil De komme ned i Haven og se paa Arbejdet," sagde hun, og jeg forstod paa hendes Bevægelse og Tonen, at i hendes Hus havde jeg ikke noget at gøre, der var jeg ikke ønsket.

I en Krog af Haven bag et tæt Krat var Mrs. Davies ifærd med en lille Betonstøbning, halvt forsænket i Jorden, en ganske lille Bygning, der paa en besynderlig Maade ledte Tanken hen paa en Gravhvælving, et Mausoleum, men som uden Tvivl, naar den var fuldendt, vilde blive ganske original og smuk. Medens jeg drøftede tekniske Spørgsmaal med Mrs. Davies, maatte jeg hele Tiden spekulere over Meningen med dette mystiske Gravmæle, hvis det var et saadant. Var det sig selv, hun vilde begrave her eller Boyen — — eller sine bristede Illusioner. — Før jeg tog Afsked kunde jeg ikke lade være at spørge om Hensigten med Arbejdet. „That is not your business," var Svaret, kort og skarpt.

Min Nysgerrighed var blevet i høj Grad pirret ved mit Besøg i det skumle, gamle Hus, men jeg maatte i nogen Tid forgæves plage mine Bekendte med Forespørgsler, til jeg tilfældig løb paa en gammel Farmer, som fortalte mig Begyndelsen af Historien, som jeg senere kunde supplere med visse Oplysninger, Boyen afgav ved den Retsforhandling, der dannede Afslutningen.

Charley Davies var kommet ud til Kenya nogle Aar før Verdenskrigen, havde købt en Grund i Nairobi og opført det beskedne Hus, jeg havde set ved mit Besøg. Han havde ingen Profession, men levede af en Formue, som en af hans Forfædre havde samlet sammen i Indien. Davies var for den Tids Kenya en højst besynderlig Fremtoning, thi han drak ikke noget videre, gik ikke paa Storvildt-Jagt og spekulerede ikke i Byggegrunde. Hans store Interesse var Geologi og Fotografi, og han syntes paa disse Omraader at være noget af en Kapacitet. I Virkeligheden var han vistnok den første, der opnaaede gode Billeder af Vildtet i Afrika, men han søgte aldrig at gøre sine Resultater i Penge, og ligesaalidt bragte hans geologiske Undersøgelser nogen Vinding, men derimod stor Anseelse indenfor en meget begrænset Kreds, naar de blev offentliggjort i visse smaa, sprænglærde og verdensfjerne Tidsskrifter.

Nogle Aar efter Krigen tog Davies en Tur hjem til England, og paa Tilbagevejen traf han paa Baaden mellem Capetown og Mombasa sin tilkommende Hustru. Man kunde næppe tænke sig mere polære Modsætninger end Charley Davies, der helt gik op i Dyrkelsen og Studiet af Naturen, og Connie McLeod, Sangerinden, der havde levet sit Liv paa Koncerttribunen og i Theatrets Verden, altid med Maske paa og altid paa Farten mellem Storbyerne i Australien, Sydafrika og Indien. Man maa vel tro, at de hver for sig har besiddet noget, som den anden savnede, — i hvert Fald blev det til Kærlighed ved første Øjekast. Connie brød resolut sine Kontrakter og betalte smilende sine Bøder. — De gik i Land i Mombasa, blev viet af District Commissioner'en der og slog sig derpaa ned i det beskedne Hjem i Nairobi, og fra nu af var Connie Davies tabt for den store Verden. Hun gik helt op i sin Mands Arbejde, fulgte ham paa de lange, anstrengende Safarier de første Aar med Oksevogne og senere i Bil til Landets fjerneste og vildeste Afkroge og hjalp ham af bedste Evne med hans Undersøgelser. Man kunde godt sige, at de var kendt overalt i Afrika, men der var alligevel ingen, der kendte dem. De levede for hinanden

i et Ægteskab, der øjensynlig maa have været overordentlig harmonisk.

Den store Lykke varer sjælden ret længe, og det passede godt i dette Tilfælde. I 1925 eller 1926 havde Davies og hans Hustru slaaet Lejr oppe i de ensomme Egne ved Lake Rudolph, og her drog de hver Dag ud paa Expeditioner i Omegnen for at maale og fotografere Bjergformationerne, undertiden ledsaget af et Par Boyer, til andre Tider alene, og om Aftenen vendte de tilbage til Lejren, hvor Kokken havde Middagen parat. — Der kom en Aften, da Maden ventede forgæves, men Boyerne blev ikke urolige af den Grund; de kendte deres Bwana og vidste, at han var Mand for at klare sig selv, men da Natten var gaaet og en Del af den næste Dag, følte de, at der var noget galt og vandrede ud for at søge. Deres Søgen var forgæves, som man kunde tænke det i disse vildsomme Egne, men da de om Aftenen vendte tilbage til Lejren, var Memsab Davies kommet hjem. Hun laa udenfor Teltet i en Tilstand af fuldkommen Sløvhed. Det grove Safaritøj var revet i Pjalter og gennemsivet af Blod paa mange Steder, men udover et Skudsaar i den ene Fod syntes hun at være legemlig uskadt. I den krampagtigt knyttede højre Haand holdt hun en Las af sin Mands Tøj, mørk af størknet Blod. — Nogle Dage gik hen, uden at hendes Tilstand ændredes væsentligt, det lykkedes at faa hende til at drikke noget Kødsuppe og Majsvælling, men det var ikke muligt at faa et Ord ud af hende om, hvad der var hændt. — Boyerne var klare over, at de ikke kunde blive i Lejren, og da en af dem kendte tilstrækkeligt til Vognen til at faa den startet, lykkedes det dem at komme et godt Stykke sydpaa, men efter nogle Dages Kørsel ad ubanede Veje og under ukyndig Behandling brød den sammen for dem. De greb da til de naturlige Hjælpemidler, som deres Forfædre havde anvendt, flettede af Grene en Baare og bar paa den deres syge Memsab videre en lang og haard Tur, til de omsider naaede en ensom Militærlejr, hvorfra hun blev kørt videre til Hospitalet i Nairobi.

Rent legemligt bedredes hun hurtigt, men hendes Aand var formørket. Hun spiste sin Mad, gik i Seng og stod op, naar det blev sagt til hende, men det var ikke muligt at faa et Ord ud af hende. Man bragte hende til Mata Hari, Sindssygeanstalten ved Nairobi, og efter næsten et Aars omhyggelig Pleje var der paany blevet et Menneske ud af hende, men det var og blev en Skygge af den levende, energiske Kvinde, der havde været Charley Davies' Hustru og Kammerat. — Hvad der var sket den Dag oppe ved Lake Rudolph, fik man aldrig at vide. Var det en Løve eller et Næsehorn — eller maaske en Flok abessinske Slavejægere, som netop i de Aar hærgede den nordlige Grænseprovins?

Connie Davies vendte tilbage til sit Hus i Nairobi og gav sig i de sidste Aar af med at studere de indfødte Medicinmænds Kunster, først og fremmest de Methoder, de anvendte til Behandling af Slangebid, Methoder som ubestrideligt i mange Tilfælde var særdeles effektive. — Da man efter hendes Død gennemsøgte Huset, fandt man flere Kasser fulde af Optegnelser om disse Undersøgelser, varierende imellem interessante Oplysninger om helbredende Urtepræparater, som de indfødte anvender, og helt forvirrede Historier om sort Magi, Heksekunster og Aandemaning, Studier, som efterhaanden maa have ført hende ud i fuldkommen aandelig Forvirring. — Saaledes havde hun levet i en Aarrække sammen med den forhutlede, halvtossede Boy, jeg havde set, den sidste af det Hold, der havde været med ved Rudolphsøen. Hun havde beholdt ham hos sig som et Baand maaske, der knyttede hende til den fjerne, lykkelige Fortid, og han blev tilbage i Huset trods elendige Forhold, bundet til hende ved den ejendommelige Hengivenhed og Trofasthed, der kunde vokse frem mellem hvide og sorte, dels bundet til hende ved Trusler og Skræmmebilleder hentet fra de sorte Aandemaneres Tankeverden. — Hvad der foregik imellem Connie Davies og Boyen, ved vi intet om, og den Forklaring paa hans Forbliven i Huset, jeg her har givet, er kun Gisninger, men det fremgik af hans senere temmelig forvirrede Forklaring, at han maa have

levet under et frygtelig aandeligt Pres, som tilsidst fik hans Nerver til at bryde sammen.

Nogle Maaneder efter mit Besøg i Huset kom Afslutningen. — Mrs. Davies blev fundet død i sin Seng med overskaaret Hals, og ved Siden af hende laa den lange, blodige Køkkenkniv, hvormed Gerningen var udført. — — Boyen var forsvundet, men et halvt Aar senere blev han fundet ude i Machakos-Reservatet, blev bragt til Nairobi, forhørt, dømt og hængt. — — —

Det var en Eftermiddag mod Slutningen af mit Ophold i Nairobi, i den triste Time mellem 5 og 6, da Byen ligger som uddød og søger at befri sig for Dagens brændende Hede. — Jeg drev rundt i de tomme Gader, simpelthen fordi det syntes mig uoverkommeligt at køre ud i Vognen og utaaleligt at blive siddende ensom i Hotellets Hall. Tunge, blaasorte Skyer kom snigende ind over Byen, og med overraskende Pludselighed og Voldsomhed brød et Tordenvejr løs, der jog mig ind paa Torr's Hotel til en tidlig Sundowner.

Et Selskab af amerikanske Safarifolk larmede op ved deres Cocktails, et enligt ungt Par flirtede oppe ved Toms lille Bar, og i det fjerneste Hjørne, helt alene, sad Teddy Hopkins med en Whisky paa Bordet og et selv for Nairobi usandsynligt Antal Cigaretstumper i Askebægeret og paa Gulvet. Hans Haar sad uordentligt, han var meget bleg, det var kort sagt klart, at han allerede havde drukket tæt. — Da han fik Øje paa mig, rejste han sig brat, skrev hastigt sin „chit" og trak mig med ud gennem Svingdøren; jeg protesterede ikke, thi jeg følte, at Teddy havde Brug for mig. — Gennem de plaskende Regnstraaler løb vi ud til hans Vogn og hoppede ind, tavs bakkede han ud med et heftigt Ryk og svingede som en Hvirvelvind gennem Rundkørslen ned ad Hardinge Street. Vi havde ikke langt at køre; et Minut efter huggede han Bremserne i foran Centralhotellet, hvor John Silva havde sin lidet ansete Outsider Bar, den der undertiden mellem indviede kaldtes „De fortabte Sjæles Paradis".

„Hvad Fanden skal vi her i den Bule," brød jeg Tavsheden.

„Vi skal drikke, my boy, drikke et Mindebæger for Peter Talbot. — Han skød sig Kl. 1. —"

Jeg sad som lammet af denne Efterretning, Talbot, denne rolige, flegmatiske Mand var brudt sammen og havde gjort en Ende paa det. Selvfølgelig han havde haft „bad luck", og, — naar alt kom til alt, — vi levede jo i Kenya. — Peter Talbot og hans Hustru, Ella, var nogle af de mest tiltalende Mennesker, vi havde mødt i Nairobi. Deres Hjem var præget af Smag og Skønhedsglæde, hvilket ingenlunde var almindeligt, og paa deres Bord fandt man altid gode Bøger og interessante Tidsskrifter. — Ella Talbot, den brunøjede, livlige og energiske Waliserinde, havde ved Lejligheder fortalt os om deres Liv og Udvikling i Afrika, om de første, vanskelige Begynderaar, som vi alle kommer ud for, naar den nye, fremmedartede Verden er blevet dagligdags og er begyndt at miste sin Tiltrækning, om Savnet og Længslen, der var vokset næsten til det uudholdelige, før de fik sparet Pengene sammen til den første Hjemrejse.

Men allerede det første Ophold i England havde lært dem, at disse Følelser ikke var saa betydningsfulde, som de tog sig ud dernede under Ækvator. De havde forstaaet, at det maaske vilde falde dem lige saa svært at vænne sig til europæiske Forhold, som det havde været at blive akklimatiseret i Afrika, og de havde uden Sorg taget Afsked med England for anden Gang. — Ved Tilbagekomsten havde de fundet deres Hjem slemt ramponeret af de midlertidige Lejere og deres Boyer demoraliseret af daarlig Behandling, men de havde ufortrødent taget fat paa at bygge op igen, thi de var nu klare over, at de maaske vilde foretrække at leve deres Liv i Kenya. — Da de for anden Gang holdt Ferie i England, var det Afrika, de savnede og længtes efter, og de stod nu foran deres tredie Hjemrejse, som de betragtede som en nødvendig Rekreation, en Rejse, der blev foretaget for Helbredets Skyld og ikke af nogen anden Grund.

Ella Talbot var taget op til Nanyuki ved Mount Kenya for at besøge nogle Venner og blev der ramt af et heftigt Anfald af Blind-

tarmsbetændelse; det var en tvingende Nødvendighed at bringe hende til Nairobi til Operation, men en Ambulancevogn fandtes ikke i Kenya, og i en frygtelig Nat, da Lyn og Torden sprængte den sorte Himmelhvælving, og Regnen piskede ned, kørte de hende i aaben Vogn de 200 Kilometer til Hospitalet. — Alt var selvfølgelig forberedt, og Operationen blev foretaget øjeblikkeligt, men den lange Køretur havde været for haard, og en stormende Bughindebetændelse førte hende paa faa Dage ind i Døden.

Jeg havde været tilstede ved Begravelsen, men siden havde jeg ikke set Talbot. — Nu fortalte Teddy Hopkins mig Slutningen af Historien. I en halv Snes Dage havde man intet set til Peter Talbot, som et sygt Dyr havde han ønsket at være ene med sin Ulykke, men han tog da paany fat paa sit Arbejde. Han var forandret næsten til Ukendelighed, og blev for hver Dag mere fremmed for sine Venner; hver eneste Aften naar Mørket faldt paa, kørte han ind til Silvas Bar, anbragte sig i en ensom Krog og drak, søgte at drikke sig Glemsel til. — Han syntes vel, at dette skumle Sted, de fortabte Sjæles Paradis, passede til hans Stilling og Stemning, følte sig maaske som Kammerat med de besynderlige Eksistenser, der holdt Livet oppe ved Silvas Gin og Whisky. — En forunderlig Samling af fortabte Individer, nogle levende af tilfældige Job, Spil og Væddemaal, andre af en beskeden Understøttelse, som de modtog hjemmefra paa den udtrykkelige Betingelse, at de aldrig mere viste sig udenfor Afrika. Hver Morgen kom de sjokkende ned fra de lurvede, uhyggelige Værelser ovenpaa, halvt paaklædte med graa, plettede Ansigter, for at indsuge de første stimulerende Glas, der skulde sætte dem i Stand til at klare endnu en Dag.

Her sad Peter Talbot, den kloge, rolige Mand Aften efter Aften og gravede sig stedse dybere ned i sin Sorg og Ulykke; nu havde han naaet Bunden. — To Skæbner var afsluttet, to Skæbner i Kenya.

VIII

REJSEN ENDT

Kenya. — The Land of Sunshine! — Det skønneste Klima i Verden. — Saaledes kan man læse i de brogede Rejsebøger, der udgives i London i Propagandaøjemed for at faa velhavende Folk til at drage ud som Kolonister og hjælpe med til at udvikle Landet. Man læser det ogsaa i de spændende Safaribøger, som skrives af lykkelige Mennesker, der har gjort en Tur derned for at jage Storvildt eller blot for at nyde Naturens Skønhed og den brogede Befolknings Ejendommeligheder.

Og det er sandt. Størstedelen af Aaret har man i Kenya et straalende skønt Klima, men — om det derfor er et godt Klima, det er en anden Sag. Naar man har levet dernede i nogle Aar, begynder man maaske saa smaat at føle den langsomme, men uundgaaelige Virkning af den tynde, tørre Luft og det voldsomme Sollys. Det slider i Længden paa Hjerte, Lunger og — ikke mindst — paa Nerverne. — Man passer derfor paa hvert Aar at tage en kortere Ferie, hvis man bor i Højlandet, tager man ned til Kysten, medens omvendt Folk fra det hede, fugtige Kystland rejser op til Højlandet. Endvidere tager man hvert tredie Aar en dejlig Ferie i Europa, nyder Hjemlandets Sommer i 5—6 Maaneder og drager glad og styrket ud igen. — Alle disse kloge Forholdsregler tager man, forudsat at man har Tid at holde fri, har Penge til at betale Rejsen eller Mulighed for at faa andre til at betale den.

Har man i Aarevis ikke været i Stand til at holde Ferie, saa vil

man sandsynligvis mod Slutningen af det tredie Aar trænge meget stærkt til Hvile og til Klimaforandring, og hvis man paa dette Tidspunkt rammes af Sygdom, saa er man omtrent slaaet ud. — Det var en Skæbne, man maatte dele med saa mange andre.

Det sidste halve Aar havde været drøjt. Familien havde efter gentagne Malaria-Anfald og anden Elendighed været tvunget til at rejse hjem midt i den europæiske Vinters Hjerte, og selv havde jeg tilbragt Tiden derefter med at flakke rundt fra Hotel til Hotel, fra Hospital til Hospital. — En Dag, da Dr. Piorkowsky havde undersøgt mig grundigt, sagde han mig sin Mening: „Jeg tror, De hurtigst muligt skal rejse hjem og samle friske Kræfter."

Jeg følte kun alt for tydeligt, at Doktorens Raad var rigtigt og burde følges, og ved Hjælp af et Par Telegrammer til København og London lykkedes det at ordne Sagen saaledes, at jeg omtrent omgaaende kunde rejse. — Om Rejseruten kunde der ikke være Tvivl; det skulde gaa gennem Luften. Naar man for første Gang i sit Liv havde Chancen for at prøve de Sensationer, en Luftrejse paa 10,000 Kilometer kunde byde paa, burde man selvfølgelig ikke forspilde den; hertil kom at Prisen for Luftrejsen faktisk kun var en Bagatel dyrere end Rejsen paa 1' Klasse med Damper. — Jeg var heldig nok til at sikre mig den sidste ledige Plads i Maskinen, der skulde forlade Kisumu Fredag d. 13. Maj og ankomme til Southampton Mandag den 16., og rent mekanisk udregnede jeg Rejsetiderne efter Imperial Airways' Flyveplan og nedskrev mit Telegram:

„Arrive Copenhagen Aerodrome Tuesday 1.40," men i Virkeligheden stod det mig slet ikke klart, at denne Rejse i Løbet af faa Dage vilde være en levende Virkelighed, hvor voldsom en Omvæltning det vilde betyde i eens legemlige og sjælelige Tilstand pludselig at blive flyttet fra Ækvator til det fjerne Nordeuropa, fra de fremmede Forhold, der nu var blevet hjemlige til mit Hjemland, der — maaske — var blevet fremmed.

Dagene gik som en forvirret Drøm med at ordne Forretningssager, tage Afsked, betale Regninger og forsøge at inddrive gamle

Fordringer — forgæves selvfølgelig —; thi vi var jo endnu i Kenya. Nogen Glæde følte jeg ikke ved Tanken om Hjemrejsen, tværtimod; maaske følte jeg allerede dunkelt, at jeg var bundet til Afrika med stærkere Baand, end jeg vilde tro det muligt, knyttet med hemmelighedsfulde, uløselige Knuder til de vide Landskaber, de sorte Folk og de store, frie Forhold.

Omsider oprandt den sidste Dag; for sidste Gang vaagnede jeg op i Regntidens triste, graa Morgengry, følte for sidste Gang den tynde skarpe Luft strømme ind gennem Vinduerne blandet med Bazarkvarterets fade, kvalmende Nattedunst. — Den klaskende Lyd af Boyens bare Fødder paa Gangens Stengulv kaldte mig op til Handling, Morgenthe, Bad, Indpakning, med Besvær fik jeg pakket de sidste Ting og Kufferten lukket, følte en grænseløs Tomhed og Træthed, et Afsnit af mit Liv var sluttet, uden at jeg egentlig følte Lyst eller Kræfter til at tage fat paa det næste, men, Gud ske Lov, de første Dage vilde jeg i hvert Fald være fri som Fuglen i Luften i Ordets bogstavelige Mening, og det, der kom efter, — — Shauri ya Mungu. —

Imperial Airways' Rute Durban-Southampton blev fløjet med Vandflyvere, store, svære Maskiner paa 24 Tons med Plads til 15 Passagerer og 5 Mands Besætning; de kunde af gode Grunde ikke lande i Nairobi, men strøg direkte op fra Oceanet til Victoriasøen. Rejsen fra Nairobi til Kisumu blev derfor foretaget med de gamle Landmaskiner af „Hannibaltypen", der tidligere havde været anvendt paa Ruten Capetown—London.

Nogle faa trofaste Venner var mødt ude paa Flyvepladsen, Anita, min trofaste, dygtige Sekretær, hendes Mand Jimmy Cleland, Onkel Dobi og „Gamle Riebau"; vi gjorde Afskeden kort, søgte at smile, men følte Alvoren, thi vi vidste ikke, om vi nogensinde skulde mødes igen og opfriske de mange gode Minder, naar Tiden havde udvisket alle de daarlige. — I hvert Fald drømte vi ikke om den skæbnetunge, mørke Fremtid, der ventede os alle.

Jeg pressede mig ned i den snævre Lænestol og spændte Bæltet fast, Motorerne sprang i Gang med et Brag, en Mand vinkede med et Flag og de smilende Ansigter gled bagud; endnu vinkede tre Tropehjælme og et Lommetørklæde i det fjerne, saa var vi oppe. — I lav Højde strøg vi hen over Maia Carbery Hospitalet, hvor jeg havde tilbragt saa mange triste Dage, naaede endnu at faa et Glimt af vort Hus og den store Have, som Memsab havde anlagt og plejet med saa megen Iver og Kærlighed, men i Løbet af faa Minutter var Nairobi kun et Minde, og N'gongs fire Bjergtoppe glattedes ud og lagde sig til Hvile i Horizonten. — Endnu engang gled den gamle, kendte Rute forbi, den store Vej up-country, Rift Valley svøbt i Eftermiddagens Varmedis, Longonots Vartegn, de tre Saltsøers skinnende blaa Flader, men da var vi allerede saa højt oppe, at Landskabets Enkeltheder begyndte at udviskes.

— — — Jeg vaagnede op af min Døs, da Motorerne standsede deres larmende Sang, vi svævede over Kisumu og gled i store Kredse ned paa Flyvepladsen. 10 Skridt fra Maskinen holdt en stor, elegant Omnibus for at føre os til Hotellet, fra nu af var vi helt og holdent i Imperial Airways' Varetægt: Overtøj, Bagage, Pas, don't worry about it, Maaltider, Hotelregninger, Drikkepenge, alt er ordnet for os, og vi ved, at vi Mandag Formiddag vil blive afleveret i London saa sikkert og præcist som en anbefalet Eksprespakke.

Klokken halvsyv den næste Morgen stod vi nede paa Flyvepladsens lille Anlægsbro og saa ud over Kavirondo-Bugten mod den store, sølvskinnende Kæmpefugl, der hvilede saa let og yndefuldt paa Vandet. En straalende og frisk Morgen, denne uigenkaldelig sidste i Kenya, en lysende klar, blaa Himmel med vældige Klodeskyer endnu lidt gyldne i Kanterne i Morgensolens Skær, Bugtens solglitrende Vand, der langt ude fortonede sig i Victoriasøens vældige Flade, den lille, venlige By halvt skjult i det frodige, grønne Landskab. Jeg mindedes mine forskellige Besøg i Kisumu og de Rejser, der havde

ført mig rundt i Egnen her, uvilkaarligt gled Tanken videre, og hele mit Liv i Afrika i disse Aar hvirvlede i korte, skarpe Glimt gennem Erindringen, Glæder og Sorger, Hverdag og Æventyr, godt Arbejde og Fejlgreb, der burde have været undgaaet, — anyway — det havde været rige Aar fyldt af Liv og Oplevelser. — Paa Fremtiden og paa det lille, graa Danmark deroppe paa Toppen af Kloden kunde man i dette Øjeblik ikke tænke.

Den lange, blanktskinnende Speedboat kom pilende ind til Broen, Næstkommanderende talte endnu engang efter, om vi alle var med, saa gik vi ombord og sejlede i Skum og Brus ud over Bugten.

Først naar man kom nær til Maskinen, forstod man, hvor stor den var; højt op over os ragede Førercabinen med de mange Vinduer ud over Vandet, paa Bougen stod i funklende Metalbogstaver Navnet *„Challenger"*, et smukt og passende Navn for dette Fartøj, der alene ved sin Svæven Tusinder af Fod over Jordens Overflade trodsede og udfordrede Naturkræfterne. — Der manglede endnu ti Minutter i Afgang, da en ny Motorbaad kom strygende langs Siden for at bringe den sidste Last ombord, smaa aflange Pakker omhyggeligt indsvøbt i Lærred og forseglet paa alle Sider; det var Guld, Kenyas røde Guld møjsommeligt vristet ud af Kavirondos og Lolgoriens Kvartsaarer, der paa denne den sikreste af alle Maader bringes hjem til Europa.

Motorbaaden havde forladt os, Klokken manglede eet Minut i 7, da Selvstarteren begyndte at snurre, de første skarpe Eksplosioner knaldede, og de fire Motorer begyndte deres rasende Fart; paa Slaget 7 gled vi hen over det blanke Vand, Motorlarmen voksede til en øredøvende Torden, idet alle 3800 Hestekræfter blev spændt for, og vi jog afsted som et uhyre Projektil, saa rejste der sig paa hver Side en mægtig hvid og grøn Skumkam, hvori Sollyset funklede og frembragte smaa Regnbuer, nogle Sekunder troede man at befinde sig i en Undervandsbaad, saa sank Vandet ned, og Lar-

men dæmpedes til en dyb, tonende Brusen — Rejsen var begyndt. —

Ved Halvnitiden havde vi allerede passeret Victoriasøen, fyldt Benzin paa ved Fort Bell og var over Kampala paa Vej op mod de store Højder, thi vi skulde nu ud paa det første store Stræk over 1000 Kilometer, inden vi landede næste Gang ved Malakal i Sudan.

Stewarden serverede Breakfast, og den var paa ingen Maade ringere end den jordiske, vi var vant til, Appelsinsaft, Paw-Paw, Bacon osv., mit første Maaltid i Luften, og det førte mig pludselig i Erindringen mange Aar tilbage, da jeg som ganske ung for første Gang spiste Frokost i en af de bekvemme, svenske Spisevogne, medens det foraarslyse, nordiske Landskab gled forbi Vinduerne. Det Land, der her dybt, dybt nede bevægede sig bagud med den mest forbavsende Langsomhed, fordi vi var saa højt oppe, frembød intet af særlig Skønhed eller Interesse. Det var Lake Kioga, et umaadeligt Omraade, der breder sig over hele den centrale Del af Uganda, opfyldt af Søer med smalle Kanaler imellem, vældige Papyrussumpe og Urskov.

Der er som bekendt intet saa monotont og trættende som en lang Luftrejse, og jeg medførte derfor et Par digre Bøger og en tyk Pakke gamle, danske Aviser; den nyeste var ganske vist 6 Uger gammel, men for os dernede paa Verdens Bagside var de gamle, europæiske Aviser altid et kærkomment og nødvendigt Supplement til det sparsomme Nyhedsmaaltid, East African Standard kunde anrette for os.

Her sad jeg da og læste om Indmarchen i Østrig; vi kendte selvfølgelig fra Telegrammerne Hovedpunkterne i Begivenhederne, men først nu gennem Korrespondenternes Beretninger forstod man fuldtud Gangen i det store Drama. — 5000 Meter nede bredte sig det vældige Landskab i dyb Ro, Mennesker og Menneskeværk blev usynligt fra denne Højde, og man følte sig fuldstændig frigjort fra det normale Livs smaa Sorger og Bekymringer. Paa denne Baggrund virkede Avisernes Beretninger om det europæiske Kaos sælsomt uhyggeligt. For første Gang maaske gik det op for os, at det Europa, vi

vendte hjem til, var et andet end det, vi havde forladt, dunkelt mærkede vi allerede den mørke Slagskygge af den kommende Tragedie, og den første vage Tvivl begyndte at røre sig, om det dog ikke havde været bedre at blive i Afrika.

Samtalen rundt omkring gik i Staa efterhaanden, det ensformige Landskab og Motorernes vedholdende dumpe Brusen gjorde deres Virkning, vi døsede allesammen, vaagnede op et Øjeblik for at konstatere, at Situationen var uforandret, og blundede videre. — — Vi blev vækket, af Næstkommanderende, der kom springende ned fra Førercabinen for at fortælle os, at vi om et Øjeblik vilde møde den sydgaaende Maskine. Det satte Liv i os, man rejste sig, strakte Benene og samledes paa Promenadedækket. Saaledes kaldte vi den bagbords Side af den store Midtercabine, hvor der ikke var nogen Stole og Borde og saaledes Adgang til en Spadseretur paa 12 Skridt, hvilket i Sandhed er yderst velkomment, naar man er paa Vingerne 12—14 Timer om Dagen.

Man kender den paa een Gang fornøjelige og højtidelige Stemning, der opstaar, naar man langt ude paa Havet møder et andet Skib. Noget lignende føler vi her i Luften, men Mødet former sig dog helt anderledes, her er ikke Lejlighed til at studere det andet Fartøj i Kikkerten, ingen vinkende Huer og Tørklæder og ingen kippende Flag; hele Historien er overstaaet paa et Par Minutter. — Langt ude i Nord skimter vi et Punkt, der blinker i Solstraalerne, med utrolig Hastighed vokser det til en Fugl, en Kæmpefugl Mage til vor egen *„Challenger"*; først her gaar det op for os, at vi raser frem gennem Lufthavet med kolossal Fart. Kun i en Brøkdel af et Sekund er vi tværs af den anden Maskine i et Par Hundrede Meters Afstand, kan netop naa at opfatte de to Piloter bag Frontruden, Passagererne bag Cabinevinduerne, saa er den forbi, bliver til en sølvblinkende Streg og saa atter et Punkt i det fjerne, vi er igen ensomme i Luften.

Major Randolph, der sad ligeoverfor mig i Rygesalonen, saa paa sit Ur og trommede nervøst med Fingrene paa Bordpladen; saa blinkede han muntert til mig og gjorde en næsten umærkelig Haandbevægelse. Jeg forstod Pantomimen, nikkede og trykkede paa Knappen til Stewarden: „Two pink Gin." — Da Isen først var brudt, blev der travlt og Bestillingerne strømmede ind; Klokken var 11, vi havde fløjet i 4 Timer og trængte aabenbart alle til en Opstrammer. — Det kan her med det samme berettes, at vi næste Morgen satte Stewarden i Gang Kl. 10, men den tredie Morgen maatte vi i Gang allerede Kl. 6. Vi var startet fra Alexandria Kl. 4.45 og fløj 5000 Meter over Middelhavet i bidende Kulde.

Malakal, første Station i Sudan, 1300 Kilometer fra Kisumu, en ganske pæn Formiddagstur. Nilens brede, rolige Vandflade, Sand, Bølgeblikshuse og nogle Palmer. Dørene aabnes, og et Øjeblik efter er Cabinen gennemtrængt af en kvælende, brændende Hede, den ægte Ørkenvarme. Intet Under, at den unge, engelske Officer, der foretager Grænsekontrollen, ser saa voksbleg og melankolsk ud; det maa i Sandhed være et haardt Job at sidde her med et Par ægyptiske Politisoldater, et Radioapparat og et Par Dusin Benzintromler, og som eneste Adspredelse hver Dag at se en Maskine fuld af lykkelige Mennesker, der flyver nordpaa eller sydpaa bort fra denne frygtelige Stegeovn. 20 Minutter varede Opholdet, før vi atter gled hen over Nilen og op i Luften, men Varmen slap vi ikke af med før næste Dag engang oppe i Ægypten. — Ved Malakal lod vi Nilen fortsætte sit bugtede Løb og gik i lige Linie ind over Sudans Savanner og Sumpe mod Khartoum. Med utrolig Hurtighed fik Stewarden dækket op til de 15 Passagerer og begyndte at servere Lunch'en: Hors d'oeuvres og Bouillon gled hastigt ned, medens *„Challenger"* gled opad mod de store Højder, men da vi skulde til at tage fat paa de stegte Nyrer, begyndte Tragedien. Det gav et heftigt Stød i Maskinen, som om den havde sat sig ublidt paa Van-

det, et halvt Minut efter fik vi et nyt Stød, og saaledes fortsatte det nu i henved tre Timer af og til med et Par Minutters Pause. Forholdet var det, at den ophedede Ørkenluft var i en lignende Tilstand som en Gryde kogende Suppe, og rystende og vaklende gled vi frem mellem alle disse op- og nedadgaaende Luftstrømme. Følgerne var katastrofale; nogle lagde øjeblikkelig Kniv og Gaffel, skruede Stolen tilbage i Hvilestilling og prøvede med lukkede Øjne at komme igennem Kvalerne. Jeg spiste hurtigt min Steg og bed Tænderne sammen, og, by Jove, det kunde nok tiltrænges, thi hver Gang Maskinen faldt et Par Hundrede Fod ned, prøvede Nyrerne, adlydende simple fysiske Love, at flyve op i Halsen paa mig, men det kan siges med Stolthed, at de omsider blev paa deres rette Plads. — Den gamle Oberst var ikke saa heldig; en uhyggelig gusten Farve traadte i Stedet for den friske, sunde Rødme, der fortalte om Rideture, Golfspil, Oksesteg og styrkende Drikke, og beskæmmet maatte han slutte op i den lille Række, der allerede ventede udenfor de to smaa, virkelig nydelige Appartementer henne foran. Man bør visselig ikke glæde sig over sine Medmenneskers Ulykke, men det virkede meget fornøjeligt at se denne gamle Kernekarl, der uden Tvivl havde lugtet Krudtet mere end een Gang, her give op for Luftmolekulernes Bombardement.

Den første Time var meget bevæget, hurtigt var de sørgelige Madrester blevet fjernet fra Bordene, og snart var de ogsaa fjernet fra de svage Maver; sløv Hengivelse i Skæbnen og Døsighed prægede os alle, det var paa ingen Maade nogen Lysttur, selv om man var saa heldig at beholde Maden i sig og undgaa at tabe Ansigt.

Man overlever alt, ogsaa disse sørgelige Timer fik Ende, Lufthullerne kom nu med lange Mellemrum, og de daarlige Maver blev kureret med en passende Blanding af Gin og Vermouth. Flertallet var saaledes nogenlunde restituerede, da vi af Forandringen i Motorernes Tone kunde forstaa, at vi nærmede os Khartoum; Nilens smalle, blinkende Baand bredte sig ud til en imponerende Vandflade, og medens vi i mægtige Kredse sank nedad, kunde vi se den

Blaa Nil komme fra Øst, fra Tanasøen i Abessinien, for at forene sig med Victorianilen, som vi havde fulgt fra Victoriasøen. Paa Trekanten mellem de to Floder ligger Khartoum, Hovedstaden i Sudan, og ligeoverfor, paa den vestlige Flodbred, Omdurman, Mahdiens By, der med sit Virvar af lerbrune, lave Huse med gabende Huller uden Ruder kan minde om et Termitbo.

Hvad husker man iøvrigt af de Byer, man passerer paa en saadan Rejse. — Nogle løsrevne, spredte Indtryk, der maaske eller maaske ikke er karakteristiske og giver et lille Pust af Stedets Atmosfære. Jeg kan endnu se for mig den hededirrende Sandplads, hvor vi steg i Land, hvor Sandet, man traadte i, og Bølgeblikspakhusene rundt omkring, der havde ligget under Solens glødende Ild hele Dagen, udstraalede en brændende Hede, der sved i Kinderne; en palmeskygget, stille Avenue, hvor General Gordon knejsede paa sin Bronzekamel, spejdende efter Hjælpen, der aldrig kom. Endelig Embankment langs Floden med Grand Hotel og Udsigten over Nilen til Omdurman. — 10 Kilometer nordpaa ligger Kerreri, hvor Kitchener for 40 Aar siden slog det afgørende Slag om Sudan og erhvervede sit udødelige Navn, Kitchener of Khartoum.

De elektriske Vifter i Hall'en paa Grand Hotel frembragte netop en Anelse af Friskhed, medens vi indskrev os og vekslede Rejsechecks med en Haandfuld af de smukke og ejendommelige Sølvpjastre. Er ikke alene Ordet Pjaster et Æventyr. — Om man dog engang kunde komme til et Land, hvor der handles med Dukater og Zechiner. —

En Stemme bagved mig kaldte mig til sig; det var den gamle Oberst, nu i fineste Kondition, Ansigtet blussede atter under den hvide Haarkrone, og paa Bordet foran ham havde Boyerne fremtryllet et stort Fad franske Kartofler og to Helflasker iskoldt Øl endnu rimdækket fra Køleskabet. „Come and join me," lød Ordren, og som en god Soldat adlød jeg øjeblikkelig.

Det var en vidunderlig Hvile efter 2000 Kilometers Flyvning at sidde paa Terrassen og se Nilens roligt flydende Vand farves med Opalens Skær i Dæmringslyset, at se Islams Tegn, den tiltagende Maane svæve paa den grønblaa Himmel over Omdurmans Myretue, hvor Tusinder af smaa, svage Lysprikker begyndte at glimte frem. Paa den brede Vej nedenfor Hotellet strøg Bilerne tyst forbi fyldt af hvidklædte Englændere, der søgte et lille Pust af Kølighed efter den kvælende, gloende Dag paa Kontorerne. — Natten var hed og hvileløs, selv om man lod Sengen flytte ud paa den brede Balkon, og man adlød gerne Telefonens Kimen den næste Morgen, fordi den varslede koldt Bad og derefter en ny Flugt mod Nord, mod Friskhed og Havluft; om Aftenen skulde vi se Middelhavet. — — — Denne Dag havde Landet skiftet Farve, de endeløse grønne Græssletter og Sumpe var veget for Ørkenens gule og brune Toner. — Det var i det hele taget ejendommeligt at iagttage, hvorledes de forskellige Lande fik deres Præg, set fra Luften, af bestemte Farvetoner: Den første Dag var Jorden farvet i alle mulige Nuancer af grønt, Majs- og Bomuldsmarker, Papyrussumpe, Savannelandets gulgrønne Sletter. Andendagen op over Sudan og Ægypten kun den uendelige gule og brune Ørken, livløs og dyster; den tredie Rejsedag blev mere broget: De græske Øer og det græske Fastland laa dybt, dybt nede lysende med skære Pastelfarver i Foraarsdagens stærke Lys, Kalkstensbjerges lysegraa og rosa Toner mod det blegblaa Hav, vissengrønne Olivenskove vekslende med dybgrønne Naaleskove, Smaabyernes røde Tegltage og øverst paa Bjergenes Toppe, blændende hvid, den evige Sne. — Ogsaa det italienske Land var tegnet i milde, dæmpede Farver, men her var det brunt og violet, der beherskede Billedet. Først da vi kom op over Frankrig, afbrødes disse Satser i den jævnt glidende Farvesymfoni og afløstes af Civilisationens urolige, brogede Firkantmønster, der minder om et overexponeret Funkistæppe, og som er det samme paa alle de europæiske Luftruter. Vi har drevet Naturen bort fra Europa.

Efterhaanden som vi steg op imod vor maksimale Flyvehøjde, 18,000 Fod, ændredes Naturens Farver paa en mærkelig Maade; Ørkenens gulbrune Toner viskedes ud i en trist, skidengraa Farve, og som en Følge af det tynde Luftlag mørknedes Himlens blaa til et dystert blaagraat; Ørkenens Klitter, Bakker og Kløfter var forlængst svundet bort for vore Øjne, og Jordoverfladen syntes at hvælve sig som en Skaal under os, der langt, langt borte i det uendeligt fjerne smeltede sammen med Himmelhvælvingens graa uden nogen skelnelig Horizontlinie. Saaledes føltes det, som om vi svævede uden Bevægelse midt i et øde, dystert Verdensrum. — — —

Nu og da kunde jeg gribes af en intens Følelse af Undren over denne usandsynlige og egentlig utrolige Rejse med Orkanens Fart gennem Luftrummet, baaret oppe af en usynlig Luftfortætning paa Undersiden af disse Metalvinger, der ganske vist saa store ud set fra mit Cabinevindue, men dog synes saa ubetydelige, naar jeg i Tanken afvejer dem mod de fire og tyve Tusind Kilogram, der er *„Challenger"*s Vægt. — Denne Følelse havde intet med Frygt at gøre, og det faldt mig aldrig ind at tvivle om vor fuldkomne Sikkerhed; Sagen var vel den, at man endnu huskede den Tidsalder, da Tanken om Flyvning betragtedes som barnagtigt Fantasteri, at man som ungt Menneske med lidenskabelig Interesse havde fulgt Pionerernes Arbejde lige fra de første Rygter om Brødrene Wrights Forsøg til Blériots Kanalflyvning og Chavez' tragiske Sejr over Alperne. — Den Ungdom, der lever nu, vil aldrig komme til at opleve denne intense Glæde og Undren over Luftens Æventyr.

Vi havde været nede ved Wadi Halfa for at fylde Benzin, havde passeret Vendekredsen og var saaledes nu ude af Troperne, hvilket markeredes ved, at nogle af Damerne tog Pels paa. Temperaturen var i Virkeligheden paa Vej nedad, og man følte sig helt frisk, da vi passerede Luxor uden at faa det mindste Glimt af Byen eller Ruinerne at se; nogle Rynker i Jordskorpen, og hvad der saa ud som spredte Smaasten, det var alt, der antydede Stedet for de berømte Oldtidsminder.

Motorernes Omdrejningstal blev sat ned som et sikkert Tegn paa, at vi nærmede os Cairo, og i Cabinen blev der en paafaldende Uro, man rejste sig, kiggede ud og ned, spadserede lidt og kiggede atter ud. — Det gik op for mig, at det maatte være Forventningen om Pyramiderne, der var Aarsag til denne Uro og Spænding, jeg sad jo selv med de samme Tanker, og det faldt mig ind, hvad de gamle Faraoner vilde have tænkt, hvis de havde kunnet skue ind i Fremtiden og se denne ufattelige Kæmpedrage komme stormende under Tordenlarm, bemandet med fremmede, blege Væsener, der var midt i Oplevelsen af et stort og spændende Æventyr og dog brændte af Iver efter at se og opleve de tretusindaarige Vidundere. — Tilfældigvis vidste jeg, at Pyramiderne ligger paa den vestlige Nilbred ligeoverfor den store Cementfabrik ved Helouan les Bains, og saasnart jeg kunde se den karakteristiske hvide Røg fra Cementfabrikken var jeg i Stand til at vise mine Medpassagerer Retningen til de ærværdige Tetraedere.

Ja, der var de, rejsende sig over Byens Husmylder og viftende Palmer, mægtige selv paa Afstand, ærværdige og mystisk ufattelige trods den overordentlige Simpelhed i Konstruktionen. Maaske tager vi dem som Symboler paa Evigheden, som vi søger ad saa mange Veje, men dog altid tvivler paa. — —

Man gav os Eftermiddagsthe ombord paa en gammel Nildamper, der laa fortøjet ved Nilbredden og er indrettet til Station for Imperial Airways; længselsfuldt stirrede vi paa det brogede Folkeliv, der rørte sig paa Kajgaden, hvor gerne havde vi ikke slentret om i disse Gader for at indsamle de sidste Indtryk af Orienten og indsnuse Duften af den fremmede By, men nej, der er ikke Tid til Eskapader her; ude paa Floden har Benzinbaaden afsluttet Paafyldningen og lægger fra, man signalerer, og vi skynder os atter tilbage til vort flyvende Hjem. Snart stryger vi op over de klodsede Floddampere og de maleriske Nilbaade med de spidse Sejl, stille og andægtige staar vi ved Vinduerne og ser Cairos Kupler og Minaret'er glide bort, men endnu længe rager de tunge, mørke

Trekanter op i Horizonten som en sidste Hilsen fra de gode, gamle Ægyptere. —

Vi kalder paa Stewarden, en Skaal for Ramses d. II. —

Langt ude i Nord skimtedes en lysende, blaa Stribe, Middelhavet, og i Tankerne udbrød jeg med Xenophons Krigere: Talatta, Talatta, Havet. — Efter Aar tilbragt i Kenyas tørre Højlandsklima og efter de to Døgns Flugt over Ørkener og Ødemarker gennem brændende Hede længtes man ubeskriveligt efter Havet, og, saa urimeligt det kan lyde, her ved Middelhavets Bred følte vi, at vi var næsten hjemme.

Alexandria virkede næsten overvældende paa os, der kom fra de østafrikanske Byer; den mægtige Havn vrimlende af store og smaa Dampere, Kystskonnerter, Felukker og Fiskerbaade, de uendelige Rækker af femetages Huse, skramlende, kimende Sporvogne og en Menneskevrimmel, som vi ikke havde set i Aarevis. Alexandria er ligesom Port Said en Blanding af Europa og Orienten, men den syntes at mangle den Charme, der trods alt er over den snavsede Røverrede Port Said, maaske fordi denne er det første Stykke Orient, man møder paa sin Vej ud i Verden. Man blev iøvrigt snart overbevist om, at Orientens Forretningsaand ogsaa blomstrede her i Alexandria; sammen med Kapt. Anderson gik jeg ud for at købe en Bog til Rejsen, og straks udenfor Hotel Cecil blev vi overfaldet af den sædvanlige Sværm af lyssky Agenter med hviskende Tilbud om at føre os til Spillehuse, Dansehuse og endnu mærkeligere Huse. — Boghandleren, en ganske lille, men spillevende og energisk Englænder, saa straks med sit erfarne Blik, at han havde rejsende for sig, og da han havde faaet opklaret, at vi var Passagerer fra Imperial Airways, blev han ganske ellevild, omfavnede os, trykkede vore Hænder og bød os hjertelig Velkommen til Alexandria og til hans specielle Butik. Han ønskede os en fortsat lykkelig Rejse, bad os bringe hans varmeste Hilsener til Old England og anmodede om

Tilladelse til at overrække os et Par gode Bøger til Erindring om dette vort ærefulde og behagelige Besøg. — Vi gav os til at undersøge de velforsynede Reoler og fandt omsider et Par svære Pragtbind frem stadig under en Strøm af hjertelige og opmuntrende Ord. En Ekspeditrice nærmede sig, Ekspeditrice siger jeg, men for vore Øjne kunde det godt have været Dronning Kleopatra, der var staaet op af Graven, og Boghandleren gav hende Bøgerne til Indpakning med en lille diskret Bemærkning om, at det blev lige 300 Pjastre.

„Hør, Kapt. Anderson," sagde jeg, „tror De alligevel ikke, disse Bøger bliver lidt for tunge til en Luftrejse?"

„Jo, jeg tror egentlig ogsaa, det vilde være bedre at finde nogle lettere."

Hastigt fandt vi et Par billige Bøger af Diskens Mangfoldighed, og Kleopatra pakkede dem ind med en lille Anelse af Ringeagt, vi tog Afsked med Forsikringer om gensidig Højagtelse. Vi havde spillet et muntert lille Spil, og ingen af Parterne havde tabt.

Maaske var det, der gjorde det stærkeste Indtryk paa os det, at vi ved Middagen blev betjent af „rigtige Opvartere", det vil sige hvide Mennesker i Kjole og hvidt; man kender Historien om Manden, som hørte Tale om japansk Malerkunst og udbrød: „Har de Malerier i Japan, saadan rigtige Malerier i Guldrammer?" — Vor Indstilling var lige saa taabelig, fordi Tjenerne ganske vist bliver sortere og sortere, jo længere man kommer sydpaa, men til Gengæld bedre og bedre, hvad Betjeningen angaar.

Det var endnu mørkt, da vi næste Morgen kørte fra Hotel Cecil til Havnen; Maskinen skulde starte paa et saa ukristeligt Tidspunkt som 4.45, thi vi havde en meget lang Dagsrejse for os, og søvnig og utidig kravlede man ombord i Motorbaaden uden nogen særlig højtidelig Følelse af, at dette var Farvel til Afrika. Cabinen straalede i elektrisk Lys, og der var sørget godt for os: To dejlige,

svære Uldtæpper og en pragtfuld, skindforet Fodpose laa parat ved hver Plads, det vilde blive koldt over Middelhavet.

Vi gled ud over det store Havnebassin, op over den uendelig lange Mole, med Fyrtaarnet, den samme Mole, hvor for to Tusind Aar siden Alexandrias skønne Hetærer gik deres Aftentur, op mod den køligt klare Himmel, der lyste i alle Farver fra Daggryets straalende Rosa og Guld i Øst gennem grønt og lyseblaat til den vestlige Himmels natblaa Tone. Paa højre Haand laa Bugten ved Abukir, Skuepladsen for Nelsons store Sejr; Solen stod netop op og farvede Bugtens Vande mørkerøde, som om de gamle Orlogsgasters Blod steg op til Vandets Overflade for at hilse Livet og Dagen. — —

Ved Ottetiden passerede vi Kreta og gled ind i Antikens Rige; paa Bjergene, der kranser den lille Mirabellabugt, blev Zeus født i Tidernes Morgen og ammet af Capella, før han flyttedes til Nymferne paa Ida, Bjergkæmpen, som vi ser knejse midt i den mørkegraa Klippekæde, der ligger som Rygsøjlen langs Kretas Legeme. Minos og Minotauros, Labyrinthen og Ariadne, fra skjulte Erindringskilder dukker Mythologiens Navne op, man bereder sig til at møde Hellas.

Her fra Kreta startede Verdenshistoriens første Flyvning, da Daidalos og Ikaros hævede sig mod Solen for at undfly Minos. Som bekendt styrtede Ikaros ned, fordi han kom for højt op og sved Vingerne, men denne Ulykke synes ikke at bekymre vor Pilot, thi Altimetret viser støt og roligt 18,000 Fod, da Kretas Bjergtoppe atter sænker sig i Bølgerne. — Vi er over Ægæerhavet nu, og Cycladerne begynder at dukke op; dette er Homers drueblaa Hav og Scenen, hvor Odysseus oplevede sine Æventyr. En Samling af Smaragder spredt ud over et blaat Silketæppe og hver en indrammet af Skummets Perlekrans. — Fra en af disse Øer har Sirenerne lokket Odysseus og hans Mænd paa Afveje, og hvem vilde kunne modstaa Fristelsen i disse Omgivelser. Ak, hvad vilde vel Odysseus sige, hvis han dukkede op af Hades' Skygger og hørte vor Tids Sirener!

— Maaske vil engang en ny, stor Digter skrive os en Odyssé om Manden, der vender hjem fra den store Krig og flakker Verden rundt i Flyvemaskine oplevende Æventyr langt sælsommere, end Homer kunde digte dem. —

Ogsaa af Skønheden bliver man træt, og paany mærker man Nerverne dirre i Utaalmodighed og Higen mod Maalet, det der er Fartens og Flyvningens Feber; intetsteds kom det tydeligere frem, end da vi stod frysende paa Havnekajen i Piræus, og Næstkommanderende elskværdigt viste os en lille, hvid Plet oppe paa det Bjerg, der i blaalig Dis hævede sig bag Athen: „There you see Acropolis." — „Oh, is it really, well, when are we going to start." — — Den græske Opvarter i Toldbygningen søgte at lokke os til at smage paa Landets Produkter, det var maaske Chios-Vin eller endog Druesaften fra Sapphos Ø, men den gamle Oberst klappede mig paa Skulderen og advarede mig: „Don't do it, my friend, as soon as we get onboard we'll have a nice drop of Gin." — Saaledes blev det da, medens vi steg op over Salamis og styrede mod Korinth; et Citat fra den ellers længst forglemte latinske Grammatik dukkede pludselig op: „Cuivis non attingit adire Corinthum." — Det er ikke enhver givet at komme til Korinth. Jeg smilede, thi det var faldet i min Lod at besøge to Byer af dette Navn, den ene i Grækenland, den anden paa Fyen.

Naar man flyver hen over den korinthiske Bugt, forstaar man først Udtrykket „at stable Pelion ovenpaa Ossa". Paa begge Sider af det smalle Farvand taarner de sig op i et uoverskueligt Kaos, Række bag Række af lyse Kalkstens- og Granitbjerge stadig højere, til de langt, langt borte lyser med den evige Snes Hvidhed; i Forgrunden har vi paa højre Haand Helikon og Parnassos, der kun er to af Musernes mange Tilflugtssteder. Intet Under, at det undertiden er vanskeligt for Kunstneren at træffe sin Muse hjemme.

Ved Naupaktos forlod vi Bugten og fløj mod Nordvest ind imellem Bjergene mod Korfu og Otrantostrædet; undertiden syntes man, at Bjergene maatte skrabe Bunden af Flyvemaskinen, men naar man gennem Vinduet fik Øje paa vor Skygge nede paa Grønsværet, kunde

man se, at der endnu var flere Hundrede Meter at løbe paa. — Korfu, en Perle i den græske Skønheds Krone, langstrakt, lysende grøn, stribet af Cypressernes Rækker og plettet af hvide Kirker og Slotte. — Vi havde sagt Farvel til Grækenland, og i den vestlige Horizont dukkede allerede Italien op som en blaa Skygge, der snart blev til en Kyst, et nyt Land, der aabenbarede sig for vore umættelige Øjne. — En underlig Tanke, at om tre Timer vilde ogsaa dette Land være en Skygge i Horizonten, et Led i Erindringens Kæde; paany Fornemmelsen af denne Rejses drømmeagtige Uvirkelighed og Usandsynlighed. —

Det var uden Sorg, vi forlod Brindisi efter en langtrukken og nærgaaende Paskontrol medførende Mindet om en mærkelig øde og søndagsstille Havn, gamle, gulgraa Huse med Alderens blege Farve som en Oldings Hud, nogle enkelte prangende Marmorbygværker i det nye Italiens Stil, en Sværm af Politimænd og Officerer i straalende Uniformer og bevæbnet til Tænderne, de mørke, mistænksomme Øjne, der stirrede og gloede, som om de var Vridbor, der skulde bore skumle Tilstaaelser ud af os. Formodentlig var vi særlig farlige og mistænkelige, fordi vi kom fra Østafrika, hvor den abessinske Krig nylig var afsluttet. — Omsider kom Befrielsen og dermed Lunchen, som vi ventede paa med glubende Appetit, thi vi havde spist Breakfast Kl. 7 over Kreta og havde nu i 7 Timer intet faaet, ja vi havde endda under Mavens knurrende Protest maattet stille Uhrene en Time tilbage paa Vejen fra Athen. — Heldigvis havde de bragt en fortræffelig Lunch ombord i Brindisi, og vi trøstede os hurtigt med de lækre Duer, Gorgonzolaen og friske Kirsebær, — Kirsebær, som jeg ikke havde smagt i fire Aar. Paa en eller anden Maade syntes vi, at Maden for første Gang smagte europæisk.

Italien laa under os som et vældigt Reliefkort, der gav os et Overblik og et Helhedsindtryk, som man ikke vilde kunne opnaa

ved maanedlange Rejser paa Jordens Overflade. Mennesker og Dyr svandt hurtigt ind til usynlige Punkter, men tilbage blev endnu Menneskenes Gerninger: Graagrønne Olivenskove, lysegrønne Majsmarker, de brunlige Vinhaver var Enkelthederne i det smukke, brogede Mønster, gennemskaaret af Landevejenes støvhvide Traade kantet af Poplernes mørke Knappenaalshoveder. I lange, rette Linier skar sig gennem det hele en bredere, graa Stribe, den ældgamle Via Appia, — nu formodentlig ombygget til Autostrada med rigelig Plads til Tanks og Kanoner. — O Tempora, o mores! Hvor to-tre eller flere Veje løb sammen som Egerne i et Hjulnav laa Byerne, større og mindre, men alle ens i Opbygningen, der saa klart fortalte om deres Tilblivelse. Begyndelsen syntes altid at have været et lille Bjerg eller Højdedrag, hvor en eller anden stor Herre havde bygget sit Palazzo, eller hvor Munkene havde bygget Kloster og Kirke; til disse havde Borgerne søgt hen for Beskyttelse, og saaledes var Byerne vokset organisk op i Ringe udenom Slottet eller Kirken. Vi passerede mange af disse Smaabyer, der alene ved deres karakteristiske Form og Beliggenhed bar Vidnesbyrd om ærværdig Ælde.

Hvor forunderligt passede ikke Eftermiddagens gyldne Lys til Italiens Farver, brune, violette og vissengrønne, ligesom Morgenens klare Lys havde gennemstraalet og fremhævet Grækenlands lyse, skære Farver. — — Længere nordpaa fløj vi ind i Sabinerbjergene og gennem tunge, graa Skyer, en Haglbyge piskede forgæves sine Isprojektiler mod „*Challenger*"s Metalkrop, skarpe Bjergvinde tog fat i den og gyngede den lidt, men snart var vi atter ude i Sollyset; paany passerede vi een af Historiens store Floder, hvor Tiberen slyngede sig muddergul gennem Campagnen; nede mod Vest skimtede vi gennem Varmedis og Røg et Hav af gule og brune Huskarréer med Titusinder af blinkende Ruder — Roma —, den evige Stad, for os et forbudt Territorium, som maatte passeres i respektfuld Afstand.

Saa gled vi nedad og lagde os blidt til Hvile paa Lago Braccianos stille Flade. —

Verdenshistorien og Digtningen forener sig om at paakalde Interessen paa Turen over det Tyrrhenske Hav: Pianosa, de romerske Kejseres Forvisningssted, den uforglemmelige Monte Cristo, Elba. Saa dukkede stejle, brune Klipper op af det blaa Hav; og Corsikas nordlige Spids dækket af mørkegrønt Macchikrat gled bort under os, Napoleons og Colomba's Ø. — Det maatte være blikstille, da vi gik ud paa det sidste Stræk over Middelhavet, saaledes som Havet laa under os som en uhyre, poleret Skive af mørkeblaat Glas; kun een eneste Damper krydsede vor Vej mellem Corsika og den franske Kyst, og Bovbølgen kunde netop skimtes som et Par hvide Sytraade. — Vi var dødtrætte nu i den sidste Time; i snart 15 Timer havde vi rejst gennem Luften, 2600 Kilometer, medens stadig nye Landskaber, nye Skønheder dukkede op for vore Øjne og prentede deres Indtryk i Hjernen.

Marseille og la Cannebière, det er vel for den rejsende omtrent eet og det samme. Hotel de Noailles laa midt paa Cannebière'n, et Karavanserail helt uden for det sædvanlige, ædelt og fornemt ved sin Indretning og ved Møblernes klassiske Finhed, en Overlevering fra den Tid, da der levede Grands Seigneurs og Grandes Dames. Det brændte ned et Par Maaneder efter mit Besøg, og det passer maaske til Tidens Aand, til Fremskridtet, at saadanne gode, gamle Ting forsvinder.

Paa Vejen fra Marignane-Aerodromen til Byen havde vi for første Gang paa den hele, lange Rejse lært at gyse, da en djævleblændt fransk Chauffør kørte os ind til Hotellet i en pjaltet, skramlende Bus fra „Air France", skurende op ad Sporvognene, med vanvittige Opbremsninger foran legende Børn og svimlende Sving om Hjørnerne. Vi troede jo, vi Afrikanere, at vi kendte lidt til haard Kørsel, men han lærte os noget andet. — — Der var ingen, der følte Lyst til at se Marseille ved Nat; vi slentrede ned ad Cannebière'n til den nærmeste Fortovscafé, hvor vi ved en Apéritif kunde more os over det brogede, hektiske Folkeliv, derpaa en sen Middag med en Flaske af Frankrigs ædle Drue til at dulme de højtspændte Ner-

ver og saa hurtigt i Seng for at samle lidt Kræfter til Morgendagens lille Tusind Kilometers Trip til Southampton. —

Det føltes bidende koldt, da vi i den graa Morgendæmring susede ud ad Marseilles øde Gader og søvndrukne kravlede ombord, en lille, udvalgt Skare, thi mange havde forladt os her for at tage til Paris eller Rivieraen. Bidende koldt var det ogsaa i Luften, Tæpper og Fodposer kom atter i Brug og for sidste Gang en Dram af Stewardens uudtømmelige Forraad af Dry Gin. — Mon ikke Hjerterne bankede lidt hurtigere ved Tanken om, at vi nu med Stormskridt rasede hen over Europas Fastland, at kun nogle faa Timer skilte os fra England og fra London, Verdens Hjerte. — En Skaal for Luftens højtsvungne Veje og en for Fremtiden, den skæbnesvangre Fremtid, der laa skjult i Taager, som Frankrigs Land, der gemte sig dernede bag Skyernes vaade Dyner.

Man blundede lidt, kiggede lidt paa Markernes evindelige Tavlemønster; dybt, dybt nede paa Bunden af Lufthavet øvede nogle Militærflyvere Formationsflyvning. Den solide Breakfast kvikkede os lidt op og den uigenkaldelig sidste Kop af Kenyas fine, duftende Kaffe.

Vi gled hen over Normandiets lysegrønne Marker og Æblehaver, da en lille Ændring i Motorernes Brusen varslede om, at vi begyndte paa den lange Nedstigning; en Skiften i Lyset over den nordlige Horizont fortalte os om Havets Nærhed; og saa dukkede en blaa Stribe op til venstre, Bugten ved St. Malo. — — Hvor var den skøn, den engelske Kanal, i denne tindrende lyse Foraarsdag, med de nordiske Haves friske blaa Farve, lysende grønt, hvor Sollyset falder igennem Bølgekammene, plettet af drivende Skyers Skygger og furet af Kølvandsstribernes retlinede Skumbaner. Forude laa England skjult i tunge, graa Taager, og alt for snart sank vi ned i de vaade Skyer og saa Regnen piske mod Ruderne; nu og da saa vi Land gennem Skyernes drivende Slør, en skinnende grøn Golfbane, et Kæmpeskilt: „Bass Ale", Hoteller og Villaer, og vi mærkede, at Jorden var meget nær. Alligevel føltes det som en

Overraskelse, da vi saa Vandet skylle op over Ruderne, en pludselig Følelse af Tomhed og Kedsommelighed, Flugten var endt, og som en elendig Pram eller Motorjolle sejlede vi op ad Southampton Waters og fortøjede ved den svømmende Landgangsbro.

„Home", Hjem, det Ord, vi havde udtalt Tusinder af Gange i de forløbne Aar, var nu blevet en Realitet, Længslernes Maal var naaet, og saa stod vi da her paa Old Englands Jord og følte os underligt forpjuskede og hjemløse i vore tynde Sommerklæder i den silende Støvregn, een Mand bar endnu sin gamle Tropehjælm plettet af Olie og af Afrikas røde Støv. — Vi søgte Tilflugt i Toldbygningen og følte Trøst ved at se, at Imperial Airways endnu holdt sin stærke Haand over os: En reserveret Salonvogn holdt parat i Hallen, og der ventede Lunch i Toget; kun smaa to Timer, inden vi for Alvor blev stødt ud i den store, haarde Verden og maatte klare os selv, som vi bedst kunde.

Den store Verden, Waterloo Station og Londons Gader føltes som et Mareridt af os, der kom fra de afrikanske Storbyer, man følte sig som et ængsteligt Barn, da man tvunget af Nødvendigheden traadte ud i det larmende Virvar; hurtigt fik man fat i en Vogn og fandt Ly i et roligt Hotelværelse.

Jeg traadte hen foran det store Spejl i Skabsdøren og betragtede for første Gang mig selv i Nordens kolde, graa Lys. — Mit Tøj var falmet, brændt af Afrikas Sol, og jeg saa med Undren, at jeg ogsaa selv syntes falmet paa de faa Aar; besynderligt, at man først lagde Mærke til det nu i det taagede, lysfattige London.

Først langt senere forstod jeg, at det i Virkeligheden drejede sig om en Forandring i mit Indre: Det lette Sind, den rolige Ubekymrethed, der havde gjort de første Aar i Afrika saa lyse og glade, var i Tidens Løb slidt op, og den allersidste Rest maaske tabt ud af Flyvemaskinen, da vi nærmede os Europas Kyster. Kritikken overfor mig selv og andre var vaagnet paany, Bekymringer over mange Ting vilde præge Livet hjemme. — Med Friheden var det forbi! —

Vi var kun to Passagerer, der næste Morgen kørte fra Victoria ud til Croydon Aerodromen; min Rejsekammerat, der var en værdig, sortskægget Person af assyrisk Type, betroede mig, at han var noget nervøs, fordi det var den første længere Flyvetur, han skulde ud paa. Jeg fortalte ham til Svar, at jeg i de sidste fire Dage havde fløjet 9000 Kilometer uden Uheld og derfor stolede paa, at de sidste 1000 ogsaa vilde gaa godt, hvilket syntes at berolige ham noget, skønt det i Virkeligheden var en ganske ulogisk Betragtning. — Vi blev krumsluttet i en lille Lockheed-Electra, der saa nydelig ud, men var Pokkers ubekvem, naar man kom lige fra Giganten *„Challenger"*. — „Tobaksrygning forbudt" stod der paa et Skilt, og her var det Alvor, det vilde man dog ikke have budt os i Afrika.

Min assyriske Ven halede en stor, tyk Bog frem af sin Kuffert og fordybede sig i den hebraiske Tekst, som jeg ikke kunde lade være at anslaa til Bønner for Rejsende. — Med sit sorte, krusede Skæg, det smukke, værdige, men absolut ueuropæiske Ansigt dannede han den mest fantastiske Modsætning til Flyvemaskinens udpræget funktionalistiske Interiør; jeg tog ham til mig som en allersidste Hilsen fra Orienten. Fra Croydon gik vi lige op i tætte, graa Skyer og fløj Blindflyvning hele Vejen til Hamburg; kun en enkelt Gang dukkede grønne Enge, Kanaler og Diger op af Disen og røbede, at vi var over Holland.

Det skal ikke nægtes, at Hjertet bankede lidt hurtigere end normalt, da vi forlod Hamburg og fløj mod Nord. Den Hjemkomst, man havde set frem til, som man saa ofte havde udmalet sig i Vennernes Kreds, den var ved at blive til Virkelighed, men foreløbig følte man kun en ængstelig Spænding: Hvorledes vilde dette Gensyn forløbe. — Vilde Virkeligheden sige Ja til Forventningerne? —

Skyerne spredte sig, medens vi gled op over Holsten, og en straalende Sommerdag traadte os i Møde; Sceneriet var saaledes i fineste Orden. Vi nærmede os Kontinentets Grænse, større og mindre Vand-

flader blinkede frem, og det faste Land sænkede sig blidt i Havets blegblaa, graaviolette Flade — Østersøen. — Hinsides Havet dukkede det allerede op: Disse lave, ydmyge Øer, der kun lige vovede at løfte sig ud af Vandet med de vege, uskarpe Konturer saa ulig alle de Øer og Kyster, jeg havde krydset paa min Færd, — — — det var Danmark. —

Hvidkalkede Gaarde med røde Tegltage, grønne Marker og takkede Kirketaarne, det første stærke Indtryk velkendt fra saa mange Hjemkomster fra Udlandet: Hvor var det forbavsende rent og ordentligt dette Land, næsten sirligt. Her havde vel Holger Danske lagt Sværdet til Side og gik hver Morgen over Landet for at feje og støve af. — Men hvor var det utrolig smaat; Følelser og Tanker jog igennem Bevidstheden, men naaede ikke at blive følt eller tænkt til Ende, medens vi brusede frem mod Maalet, der allerede laa som en uklar Røgsky i Horizonten.

Hvad følte man da i disse sidste Minutter. — Først og fremmest en dyb Sørgmodighed over, at dette vilde Jag hen over Jordkloden nu var uigenkaldelig forbi, den Fartens Feber, der rasede i mit Blod, maatte paa en eller anden Maade bringes til Ophør. Dernæst Ængstelsen og Tvivlen, det vilde blive svært at falde til Ro i de hjemlige Forhold, at vænne sig til de snævre Horizonter. — Hvorledes vilde Gensynet blive med Familie og Venner, som jeg var skilt fra ved et relativt kort Aaremaal, men ved en Verden af Oplevelser og Erfaringer. — Hvad bar Fremtiden i sit Skød til mig? — Nyt Arbejde, Glæder, Sorger. —

Kalveboderne og Kongelunden, Drivhuse, Kaalmarker og Fabrikker. — Byen med de skønne Taarne rejste sin fine Silhouet og sank paany af Syne, da Maskinen lagde sig skarpt over i Svinget over Lufthavnen. Propellen gik i Staa, vi tog Jorden og rullede op paa Cementbanen.

Udenfor Rækværket stod en enlig Kvindeskikkelse og ventede.

Rejsen var endt! —

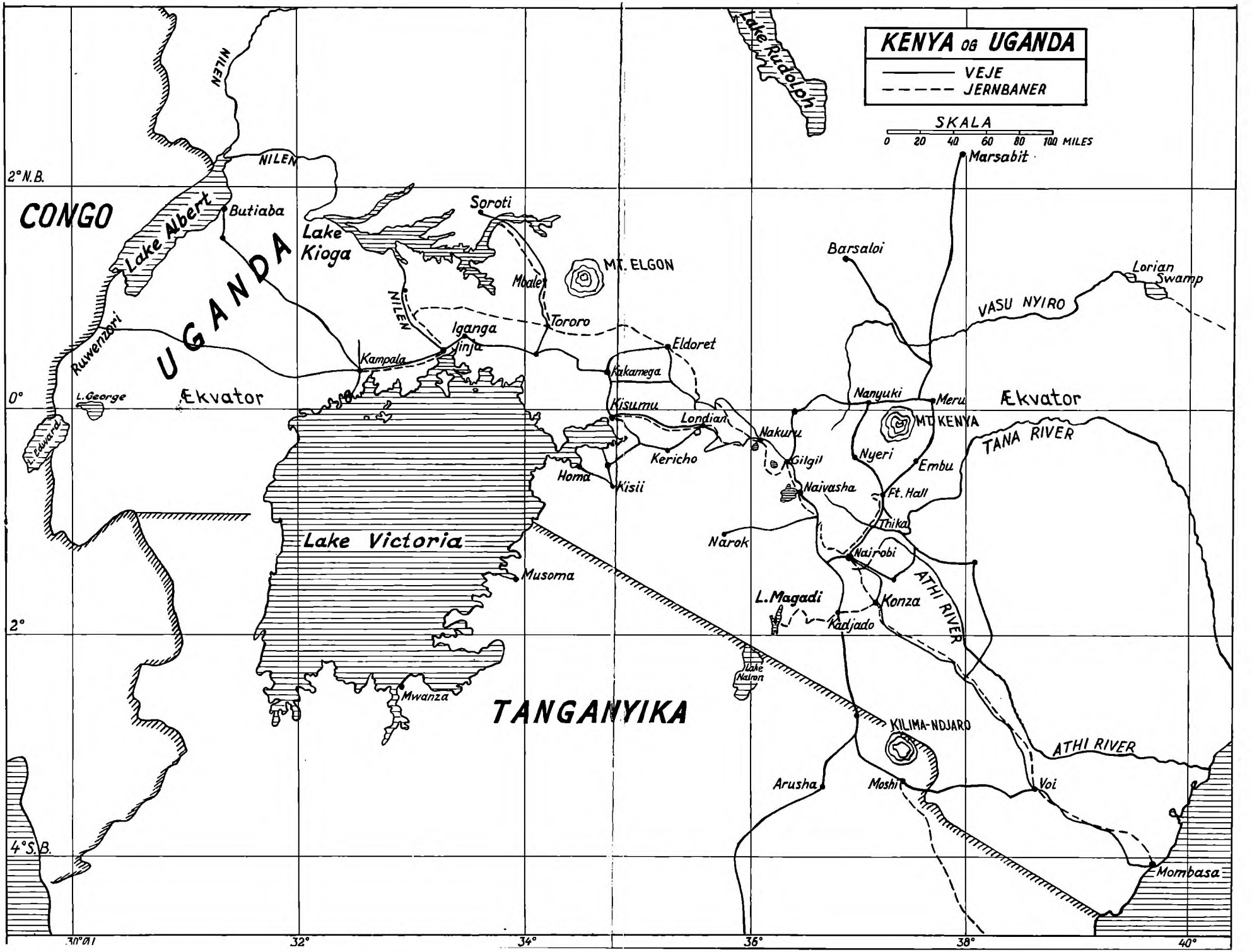
KENYA OG UGANDA
VEJE
JERNBANER
SKALA
0 20 40 60 80 100 MILES
NILEN
Lake Rudolph
Marsabit
2° N.B.
CONGO
Lake Albert
Butiaba
Soroti
Lake Kioga
UGANDA
Moalen
MT. ELGON
Barsaloi
Lorian Swamp
VASU NYIRO
NILEN
Tororo
Iganga
Jinja
Eldoret
Ruwenzori
Kampala
Kakamega
0°
L. George
Ækvator
Kisumu
Nanyuki
Meru
Ækvator
L. Edward
Londiani
MT. KENYA
Nakuru
TANA RIVER
Kericho
Gilgil
Nyeri
Embu
Homa
Kisii
Naivasha
Ft. Hall
Thika
Lake Victoria
Narok
Nairobi
Musoma
L. Magadi
Konza
ATHI RIVER
2°
Kadjado
Lake Natron
Mwanza
TANGANYIKA
KILIMA-NDJARO
ATHI RIVER
Arusha
Moshi
Voi
4° S.B.
Mombasa
30° 01
32°
34°
36°
38°
40°